

Projekt

UCHWAŁA
RADY POWIATU W BIELSKU-BIAŁEJ

z dnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+

Na podstawie art.12 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 920 z późn. zm.), w związku z art. 3 pkt 3 i art. 4 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057)

Rada Powiatu w Bielsku-Białej

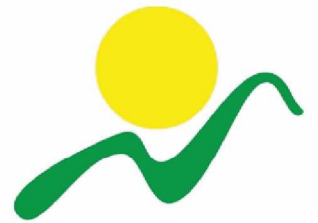
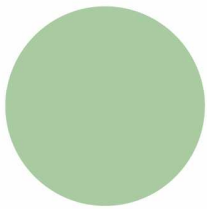
uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjąć Strategię Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+ w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

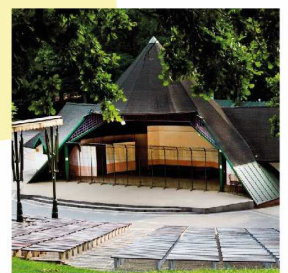
§ 2. Traci moc uchwała Nr IV/58/415/14 Rady Powiatu w Bielsku-Białej, z dnia 30 października 2014 r. w sprawie Strategii Rozwoju Powiatu Bielskiego do 2020 roku.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Bielsku-Białej.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Strategia Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+

Bielsko-Biała 2021

Załącznik do Uchwały Nr

Rady Powiatu w Bielsku-Białej,

z dnia 2021r.

Spis treści

Wstęp	5
Wykaz skrótów	7
I Wprowadzenie	8
1.1 Spójność planistyczna dokumentu	8
II Kompleksowa diagnoza społeczno-gospodarcza	13
2.1 Położenie i struktura administracyjna powiatu	13
2.2 Aktualna i prognozowana sytuacja demograficzna	14
2.3 Środowisko przyrodnicze	22
2.3.1 Formy ochrony przyrody	22
2.3.2 Rolnictwo, leśnictwo, rybactwo śródlądowe	29
2.3.3 Wody powierzchniowe i podziemne	33
2.3.4 Gospodarka wodno-ściekowa	36
2.3.5 Gospodarka odpadami	37
2.3.6 Zanieczyszczenie powietrza	38
2.3.7 Ochrona przeciwpowodziowa, ochrona przeciwpożarowa oraz zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska	41
2.4 Mobilność ludności i rynek pracy	45
2.5 Infrastruktura drogowa i organizacja transportu publicznego	55
2.5.1. Infrastruktura drogowa	55
2.5.2 Organizacja transportu publicznego	68
2.6 Potencjał gospodarczy	71
2.7 Edukacja	83
2.8 Pomoc społeczna i opieka zdrowotna	86
2.8.1 Pomoc społeczna	86
2.8.2 Opieka zdrowotna	90
2.9 Bezpieczeństwo publiczne	96
2.10 Kultura, sport i turystyka	102
2.10.1 Kultura	102
2.10.2 Sport	105
2.10.3 Turystyka	107
III. Wyniki przeprowadzonych badań społecznych	118
3.1 Prezentacja wyników badania ankietowego wśród mieszkańców powiatu bielskiego	118
3.2 Prezentacja wyników badania ankietowego przeprowadzonego w szkołach na terenie powiatu bielskiego	137
IV Podsumowanie strategiczne	154
4.1 Analiza SWOT	154
V Założenia rozwojowe	158
5.1 Misja powiatu bielskiego	161

5.2 Wizja rozwoju	161
5.3 Obszary planowania strategicznego	162
5.4 Cele strategiczne	168
5.5 Cele operacyjne	169
5.6 Kierunki działań	171
VI System wdrażania	180
6.1 Podmioty odpowiedzialne za wdrażanie	180
6.2 Potencjalne źródła finansowania	180
6.3 Monitorowanie	181
6.4 Ewaluacja	183
Spis tabel, rysunków i wykresów	184

Wstęp

Podstawy prawne:

- 1) art. 12 pkt 4) ustawy o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2020, poz. 920),
- 2) art. 28 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060, z dnia 24 czerwca 2021r., ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (...),
- 3) art. 47 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2021r. poz.247),
- 4) uchwała Nr 110/2021 Zarządu Powiatu w Bielsku-Białej, z dnia 19 kwietnia 2021r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących uchwały Rady Powiatu w Bielsku-Białej w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+,
- 5) art. 3, pkt 3) ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. 2006 Nr 227 poz. 1658).

Strategia Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+ jest aktualizacją Strategii Rozwoju Powiatu Bielskiego do 2020 roku, przyjętej do realizacji Uchwałą Nr IV/58/415/14 Rady Powiatu w Bielsku-Białej z dnia 30 października 2014 roku i stanowi kolejną edycję tego kluczowego dokumentu, określającego cele rozwoju regionu oraz instrumenty ich realizacji w perspektywie roku 2030. Jest ona podstawą do właściwego zarządzania powiatem, ponieważ określa zadania dla samorządu. Przedstawia cele i kierunki działania, których realizacja przez Samorząd Powiatowy, przyczyni się i będzie stymulować rozwój powiatu na wielu płaszczyznach.

Opracowanie koncentruje się na wskazaniu najważniejszych kierunków i obszarów działań m. in. w perspektywie okresu programowania Unii Europejskiej na lata 2021-2027. W dużej mierze cele i kierunki wyznaczone w strategii, skoncentrowane są na poprawie jakości życia mieszkańców oraz optymalizacji warunków życia w wymiarze ekonomicznym, społecznym i socjalnym.

Wizja rozwoju zawarta w koncepcji niniejszego opracowania została wypracowana w ramach modelu partycypacyjno-eksperckiego. Jest ona efektem połączenia prac warsztatowych, eksperckich, analizy danych zastanych i wyników uzyskanych w ramach badań społecznych, przeprowadzonych wśród mieszkańców oraz uczniów szkół zlokalizowanych na terenie powiatu bielskiego.

Poprzez niniejszy dokument, władze samorządowe informują mieszkańców o stanie i kierunkach rozwoju Powiatu Bielskiego oraz o sposobie, w jaki będą realizować swoje zadania w najbliższych latach.

Zasadniczym kryterium oceny wartości strategii jest realny i konstruktywny wpływ na rozwój społeczności lokalnej. Strategia jest formą umowy społeczno-instytucjonalnej, której przygotowanie, realizacja i niezbędne modyfikacje następują w miarę zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych. W „Strategii Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+” została zawarta długofalowa polityka rozwoju lokalnego.

W Strategii zdiagnozowano problemy rozwojowe powiatu kierując się przy tym wynikami ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców jak i interpretacją danych pozyskanych m.in. z GUS. Należy przy tym zwrócić uwagę na fakt, że mieszkańcy odpowiadając na pytania ankietowe czynili to poprzez pryzmat gmin i miejscowości, w których żyją. Mieszkańcy nie definiowali odpowiedzi pod kątem danej jednostki - urzędów, które prowadzą działania na terenie powiatu tzn. nie rozróżniają w wielu przypadkach zadań powiatów i zadań gmin, traktując to tożsamo. Zdefiniowane problemy dotyczą zatem zadań, które zgodnie z prawem spoczywają odpowiednio na gminach lub powiatach. W podsumowaniu rozdziałów diagnostycznych wpisano zatem mocne i słabe strony powiatu w danym aspekcie/obszarze. W części planistycznej - cele strategiczne są odpowiedzią na zdefiniowane problemy.

Natomiast działania operacyjne dotyczą zadań, za które odpowiedzialne jest wyłącznie Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej oraz jego jednostki organizacyjne, co umożliwi właściwy monitoring Strategii.

Wykaz skrótów

1. **AOS** – Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna
2. **BDL GUS** – Bank Danych Lokalnych Główny Urząd Statystyczny
3. **BOP** – Bielski Okręg Przemysłowy
4. **BZPG** – Beskidzki Związek Powiatowo-Gminny
5. **CO** – Cel Operacyjny
6. **CS** – Cel Strategiczny
7. **DSRK** – Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju
8. **FSD** – Fundusz Dróg Samorządowych
9. **GOZ** – Gospodarka Obiegu Zamkniętego
10. **GZWP** – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych
11. **IMGW** – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej
12. **JCWP** – Jednolite Części Wód Powierzchniowych
13. **KOWR** – Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
14. **KSSE** – Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna
15. **LK (139), LK (190)** – Linia Kolejowa
16. **Lotnisko GA** – Lotnisko General Aviation
17. **MPiPS** – Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
18. **MŚP** – Małe i średnie przedsiębiorstwa
19. **OSI** – Obszar Strategicznej Interwencji
20. **OSO** – Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków
21. **OZE** – Odnawialne źródła energii
22. **PGW** – Państwowe Gospodarstwo Wodne
23. **PKD** – Polska Klasyfikacja Działalności
24. **POZ** – Podstawowa Opieka Zdrowotna
25. **PPSS** – Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy
26. **PSZOK** – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
27. **PTTK** – Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
28. **PZRP** – Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym
29. **RGOK** – Region Gospodarowania Odpadami Komunalnymi
30. **RIPOK – OZIB** - Regionalne instalacje przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów
31. **RIPOK-MBP** – Regionalne Instalacje Mechaniczno-Biologiczne Przetwarzania Odpadów Komunalnych
32. **SOO** – Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk
33. **SOR** – Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030)
34. **SSE** – Specjalna Strefa Ekonomiczna
35. **UE** – Unia Europejska

I Wprowadzenie

1.1 Spójność planistyczna dokumentu

Strategia Rozwoju Powiatu Bielskiego została poddana analizie oraz kompleksowej weryfikacji w zestawieniu z kluczowymi dokumentami strategicznymi i operacyjnymi o wymiarze ogólnoeuropejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Niniejsze opracowanie jest spójne z założeniami, priorytetami oraz celami wyróżnionymi w dokumentach przedstawionych w dalszej części rozdziału. Analizując poszczególne dokumenty, uwzględniono powiązania celów rozwojowych Strategii z konkretnymi zapisami widniejącymi w tychże dokumentach.

Polityka Spójności 2021 - 2027

Kluczowe założenia zawarte w Strategii są zgodne z założeniami *Polityki Spójności UE na lata 2021-2027*. Poniżej zobrazowany został schemat powiązania celów Strategii Powiatu z założeniami Polityki Spójności.

Polityka Spójności 2021 - 2027		Strategia Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+	
CP I	Bardziej inteligentna Europa: Badania i Rozwój, Cyfryzacja, MŚP, Umiejętności	Cel 3	Cel strategiczny 3. Wspieranie budowy nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy
Cel II	Bardziej ekologiczna, niskoemisyjna Europa: Energetyka, OZE, Zmiany klimatu, GOZ, środowisko	Cel 2	Cel strategiczny 2. Niwelowanie skutków i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych
		Cel 3	Cel strategiczny 3. Wspieranie budowy nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy
Cel III	Lepiej połączona Europa: sieci transportowe, sieci szerokopasmowe, zrównoważony transport miejski	Cel 3	Cel strategiczny 3. Wspieranie budowy nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy
CP IV	Bardziej prospołeczna Europa: Rynek pracy, Edukacja, Włączenie społeczne, Zdrowie, Europejski Filar Praw Socjalnych	Cel 1	Cel strategiczny 1. Wzmacnianie jakości świadczonych usług publicznych oraz potencjału instytucjonalnego
CP V	Europa bliższa obywatelom: Turystyka, Kultura, Rewitalizacja, Bezpieczeństwo	Cel 4	Cel strategiczny 4. Efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych i dziedzictwa powiatu bielskiego oraz kreowanie silnej marki „Beskidy”

Raport Polska 2030. Wyzwania rozwojowe

Wszystkie cele niniejszej Strategii wpisują się w wyzwania stawiane w dokumencie pn. Raport Polska 2030. Wyzwania rozwojowe. Cel 1 wpisuje się w Wyzwanie nr 7.: Solidarność i konwergencja regionalna i nr 8.: Poprawa spójności społecznej. Cel 2 i 4 to wprost Wyzwanie nr 5.: Bezpieczeństwo

energetyczno-klimatyczne. Natomiast Cel nr 3 koresponduje z Wyzwaniem nr 1.: Stabilny, wysoki wzrost gospodarczy, Wyzwaniem nr 4.: Odpowiedni potencjał infrastruktury oraz nr 6.: Gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego.

Raport Polska 2030. Wyzwania rozwojowe		Strategia Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+	
Wyzwanie nr 7 Wyzwanie nr 8	Wyzwanie nr 7.: Solidarność i konwergencja regionalna Wyzwanie nr 8.: Poprawa spójności społecznej	Cel 1	Cel strategiczny 1. Wzmacnianie jakości świadczonych usług publicznych oraz potencjału instytucjonalnego
Wyzwanie nr 5	Wyzwanie nr 5.: Bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne	Cel 2 Cel 4	Cel strategiczny 2. Niwelowanie skutków i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych Cel strategiczny 4. Efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych i dziedzictwa powiatu bielskiego
Wyzwanie nr 1 Wyzwanie nr 4 Wyzwanie nr 6	Wyzwanie nr 1.: Stabilny, wysoki wzrost gospodarczy Wyzwanie nr 4.: Odpowiedni potencjał infrastruktury Wyzwanie nr 6.: Gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego	Cel 3	Cel strategiczny 3. Wspieranie budowy nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Cele rozwojowe wskazane w Strategii korespondują z obszarami strategicznymi oraz celami zawartymi w SOR. W szczególności Cel nr 1. koresponduje z Celem szczegółowym nr III.: Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, a Cel 3 z Celem nr I.: Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)		Strategia Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+	
Cel nr III	Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu	Cel 1	Cel strategiczny 1. Wzmacnianie jakości świadczonych usług publicznych oraz potencjału instytucjonalnego
Cel nr I	Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną	Cel 3	Cel strategiczny 3. Wspieranie budowy nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy

Program Dostępność Plus 2018- 2025

Program to kompleksowy plan zapewniający wieloaspektowe, systemowe i skoordynowane działania, których celem jest podniesienie jakości i zapewnienie niezależności życia dla osób o szczególnych potrzebach, w tym osób starszych i osób z trwałymi lub czasowymi trudnościami w zakresie mobilności lub percepcji. Działania zaplanowane w *Programie* korespondują z Celem nr 1, wskazującym na wzmacnianie jakości świadczonych usług publicznych oraz potencjału instytucjonalnego, na terenie powiatu.

Program Dostępność Plus 2018- 2025		Strategia Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+	
Działanie nr 19 Działanie nr 23 Działanie nr 25 Działanie nr 26	Działanie 19. Przyjazny urząd Działanie 23. Dostępne usługi społeczne Działanie 25. Kultura bez barier Działanie 26. Sport, turystyka i rekreacja bez barier	Cel 1	Cel strategiczny 1. Wzmacnianie jakości świadczonych usług publicznych oraz potencjału instytucjonalnego

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności

DSRK jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat. Celem głównym *DSRK* jest poprawa jakości życia Polaków dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwala na modernizację kraju.

Osiągnięcie tego celu będzie efektem działań podejmowanych w trzech obszarach strategicznych, które są spójne ze Celami Strategicznymi Strategii Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+.

Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki (zbudowanie nowych przewag konkurencyjnych dla Polski opartych o wzrost kapitału ludzkiego, społecznego, relacyjnego i strukturalnego oraz wykorzystanie impetu cyfrowego) pokrywa się z Celem nr 3 i Celem nr 2. Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów (rozbudzeniu potencjału rozwojowego odpowiednich obszarów poprzez wykorzystanie mechanizmów dyfuzji i absorpcji oraz polityki spójności społecznej) zazębia się z Celem nr 4. Obszar efektywności i sprawności państwa (działania usprawniające funkcje przyjaznego i pomocnego państwa działającego efektywnie w kluczowych obszarach interwencji) pokrywa się z Celem nr 1.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności		Strategia Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+	
Obszar nr 3	Obszar efektywności i sprawności państwa	Cel 1	Cel strategiczny 1. Wzmacnianie jakości świadczonych usług publicznych oraz potencjału instytucjonalnego
Obszar nr 1	Obszar konkurencyjności i Innowacyjności gospodarki (modernizacji)	Cel 2	Cel strategiczny 2. Niwelowanie skutków i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych
		Cel 3	Cel strategiczny 3. Wspieranie budowy nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy
Obszar 2	W obszarze równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji)	Cel 4	Cel strategiczny 4. Efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych i dziedzictwa powiatu bielskiego

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” –

Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” wskazuje cztery cele strategiczne (CS) oraz 12 celów operacyjnych (CO). Wszystkie cele Strategii wpisują się w cele *Projektu*:

- CS B Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca oraz CS D Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym wpisuje się w Cel strategiczny 1,
- CS C Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni z Celem Operacyjnym C.3 Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu, wpisują się w Cel strategiczny nr 2,
- CS A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej z Celem Strategicznym A.2 Innowacyjna gospodarka, koresponduje z Celem strategicznym 3,
- CS A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej, a konkretniej Cel operacyjny A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość koresponduje z Celem strategicznym 4.

Projekt Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego		Strategia Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+	
CS B	CS. B. Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca	Cel 1	Cel strategiczny 1. Wzmacnianie jakości świadczonych usług publicznych oraz potencjału instytucjonalnego
CS D	CS. D Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym		
CS C	CS C Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni	Cel 2	Cel strategiczny 2. Niwelowanie skutków i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych
CO C.3	CO C.3 Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i		

Projekt Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego		Strategia Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+	
	dostosowanie do zmian klimatu		
CS A	CS A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej	Cel 3	Cel strategiczny 3. Wspieranie budowy nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy
CO A.2	CO A.2 Innowacyjna gospodarka koresponduje		
CS A	CS A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej	Cel 4	Cel strategiczny 4. Efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych i dziedzictwa powiatu bielskiego
CO A.3	CO A.3 Silna lokalna przedsiębiorczość		

II Kompleksowa diagnoza społeczno-gospodarcza

2.1 Położenie i struktura administracyjna powiatu

Powiat bielski znajduje się w południowej części województwa śląskiego. Został utworzony w 1999 r., kiedy miała miejsce reforma administracyjna zmieniająca podział administracyjny Polski, mając na względzie umacnianie i usprawnianie samorządności w regionach. Powierzchnia powiatu bielskiego wynosi 459 km², rozciągając się pomiędzy Kotliną Oświęcimską, poprzez Dolinę Górnej Wisły, Podgórze Wilamowickie, Pogórze Śląskie, aż po Beskid Śląski i Beskid Mały okalając miasto Bielsko-Biała. W skład powiatu bielskiego wchodzi 10 gmin: miejska Szczyrk, wiejsko-miejskie Czechowice Dziedzice i Wilamowice oraz wiejskie Bestwina, Buczkowice, Jasienica, Jaworze, Kozy, Porąbka i Wilkowice. Znajdują się tutaj także trzy miasta: Szczyrk, Czechowice-Dziedzice oraz Wilamowice. Niepodważalnym atutem tego miejsca jest położenie geograficzne na terenie malowniczych Beskidów, co w połączeniu z łatwym dostępem do dróg komunikacyjnych północ-południe i wschód-zachód, wpływa na atrakcyjność turystyczną tego regionu bez względu na porę roku.

Z uwagi na góryste tereny powiat bielski przyciąga rzeszę turystów, szczególnie w zimie. Miłośnicy zimowych sportów górskich najliczniej przybywają do Szczyrku, gdzie mają do dyspozycji blisko 40 km tras zjazdowych mieszczących się w przedziale 460 – 1250 m n.p.m. Dobrze rozbudowane zaplecze hotelowe i liczne kwatery prywatne dają możliwość wypoczynku dla tysięcy gości z różnych zakątków kraju. Dodatkową atrakcją turystyczną stanowi kolej linowa na Skrzyczne – 1257 m n.p.m., najwyższy szczyt Beskidu Śląskiego oraz kolej gondolowa na Halę Skrzyczeńską – 1000 m n.p.m. Dodatkowo w Szczyrku oraz w rejonie Magurki Wilkowickiej są przygotowane trasy do trenowania biegów narciarskich rozciągające się wzdłuż malowniczych terenów widokowych.

Z kolei latem, turyści mogą cieszyć się wędrownkami górkami korzystając z oznakowanych szlaków turystycznych, ciągnących się na odcinkach o łącznej długości około 230 km. Dodatkową atrakcją stanowią górskie trasy rowerowe o długości 130 km, zlokalizowane głównie wokół Szczyrku, Jaworza oraz Jasienicy. Powodzeniem cieszą się także trasy do terenowej jazdy rowerowej cross-country. Latem w powiecie bielskim można także wypoczywać nad wodą. Do najatrakcyjniejszych i chętnie odwiedzanych miejsc rekreacji wodnej należą jeziora zaporowe na rzece Sole oraz Ośrodek Rekreacji i Sportów Wodnych w Kaniowie. Z uwagi na góryste tereny, w rejonie Skrzycznego istnieje także możliwość nauki, ale także uprawiania wyczynowego lotów na paralotni.

Na terenie powiatu bielskiego zlokalizowane są także tereny gdzie można podreperować zdrowie. W Bystrej mieści się Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii, położone na terenie zabytkowego

parku, wpisanego do ewidencji zabytków, gdyż budynki stanowią spuściznę po XIX wiecznym sanatorium wiedeńskiego lekarza Ludwika Jekelasa. Gmina Jaworze znana jest z walorów uzdrowiskowych od XIX wieku, kiedy to odkryto źródła wód bogatych w sole jodo-bromowe. Obecnie w okresie od wiosny do jesieni kuracjusze mogą pospacerować wokół tężni, co jest szczególnie wskazane w chorobach układu oddechowego, płuc oraz różnego rodzaju alergii. Na terenie Jaworza mieszczą się liczne obiekty wczasowo-rekreacyjne z których mogą korzystać zarówno kuracjusze jak i okoliczni mieszkańcy.

Powiat bielski z uwagi na atrakcyjne położenie i niewątpliwe walory środowiska naturalnego ma rozbudowaną i bogatą bazę turystyczno-rekreacyjną. Także pod względem dóbr kultury na terenie powiatu znajduje się wiele obiektów zabytkowych architektury szlacheckiej oraz drewniane kościoły w Bielowicku, Starej Wsi i Szczyrku, ulokowane na Szlaku Architektury Drewnianej Województwa Śląskiego.

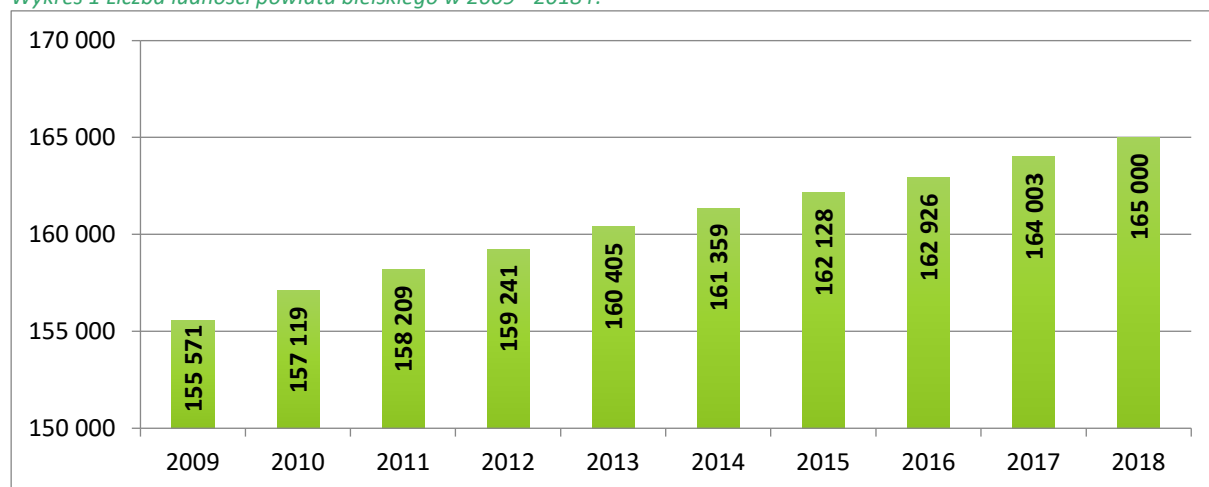
Oprócz walorów rekreacyjno-turystycznych powiat bielski jest również atrakcyjny pod względem prowadzenia działalności biznesowej. Na tym terenie funkcjonuje wiele małych, średnich jak i dużych firm prowadzących z sukcesem działalność o zasięgu lokalnym, ogólnopolskim, a także na rynkach zagranicznych. Znajduje się tutaj także Bielski Park Technologiczny Lotnictwa, Przedsiębiorczości i Innowacji z siedzibą w Kaniowie. Spółka jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego - Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw i wzrost innowacyjności poprzez wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu, działanie 1.3 Tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju firm projektu pn. „Park Technologiczny Przemysłu Lotniczego - Innowacja, Kooperacja, Rozwój”. W początkowej fazie uczestnikiem projektu był samorząd terytorialny reprezentowany przez powiat bielski, a obecnie jest on zarządzany prawie w całości przez prywatnych udziałowców.

2.2 Aktualna i prognozowana sytuacja demograficzna

Niewątpliwym atutem powiatu bielskiego, obok atrakcyjnego położenia na terenach górzystych Podbeskidzia, są jego mieszkańcy. Kapitał ludzki, który tworzy społeczność lokalna zamieszkująca dany region jest szczególnie istotny do budowania strategii rozwoju samorządności. Na podstawie danych *Głównego Urzędu Statystycznego* w 2018 roku liczebność mieszkańców powiatu bielskiego wynosiła 165 000. Wśród mieszkańców nieznacznie przeważały kobiety 51%. Na przedstawionym poniżej wykresie widać, iż w analizowanym okresie od 2009 do 2018 r. liczba mieszkańców ulega stopniowemu zwiększeniu i w trakcie dekady urosła o blisko 10 tys. osób, natomiast od początku powstania powiatu, czyli od 1999 r., populacja wzrosła o 14%. W skali makro potencjał demograficzny powiatu jest wysoki, co ma znaczenie w odniesieniu do świadczenia usług publicznych

przez Starostwo oraz budowania atrakcyjności inwestycyjnej w regionie, co przekłada się na zamożność mieszkańców i Powiat przyjazny mieszkańcom.

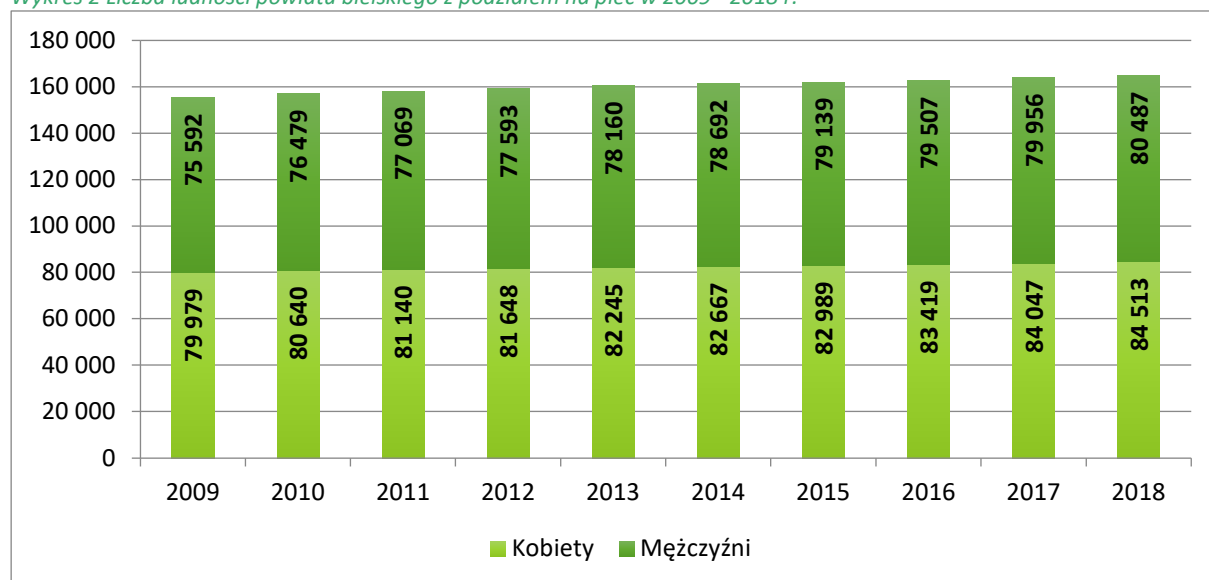
Wykres 1 Liczba ludności powiatu bielskiego w 2009 - 2018 r.

Źródło: dane GUS, 2020 r.

W odniesieniu do stanu demograficznego powiatu bielskiego w podziale na płeć, obserwuje się podobną dynamikę przyrostu, co widać na poniższym wykresie. Biorąc pod uwagę badany okres zauważa się równomierny przyrost w grupie kobiet i mężczyzn ok. 5 tys. osób, zatem na przestrzeni lat rozkład procentowy pozostaje na stałym poziomie, czyli 51% kobiet i 49% mężczyzn.

Wykres 2 Liczba ludności powiatu bielskiego z podziałem na płeć w 2009 - 2018 r.

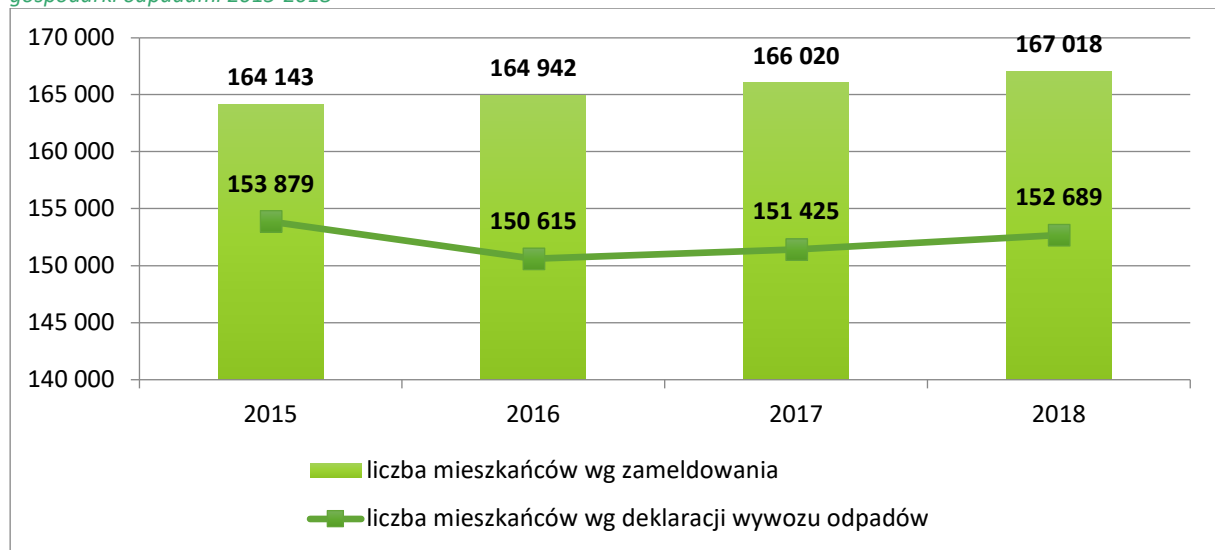

Źródło: dane GUS, 2020 r.

Kolejnym źródłem analizy liczby mieszkańców są dane z statystyk publicznych, które bazują na sprawozdawczości odnośnie meldunków stałych i czasowych w ewidencji ludności. Z kolei biorąc pod uwagę działalność samorządu terytorialnego, klienci usług publicznych to osoby rzeczywiście zamieszkujące dany region. Zatem na poniżej przedstawionym wykresie zestawiono dane dotyczące

ewidencji ludności wg zameldowania oraz liczby osób objętych systemem gospodarki odpadami w oparciu o złożone deklaracje w latach 2015-2018. Jak widać dane są niższe w przypadku ewidencji osób objętych systemem gospodarki odpadami w stosunku do danych wg stanu zameldowania. Warto jednak zauważyć, że w analizowanym okresie liczebność ludności w obu przypadkach nie wykazuje znaczących wahań na przestrzeni lat, co potwierdza, że wśród mieszkańców powiatu bielskiego nie zauważa się nasilonego zjawiska migracji zewnętrznej.

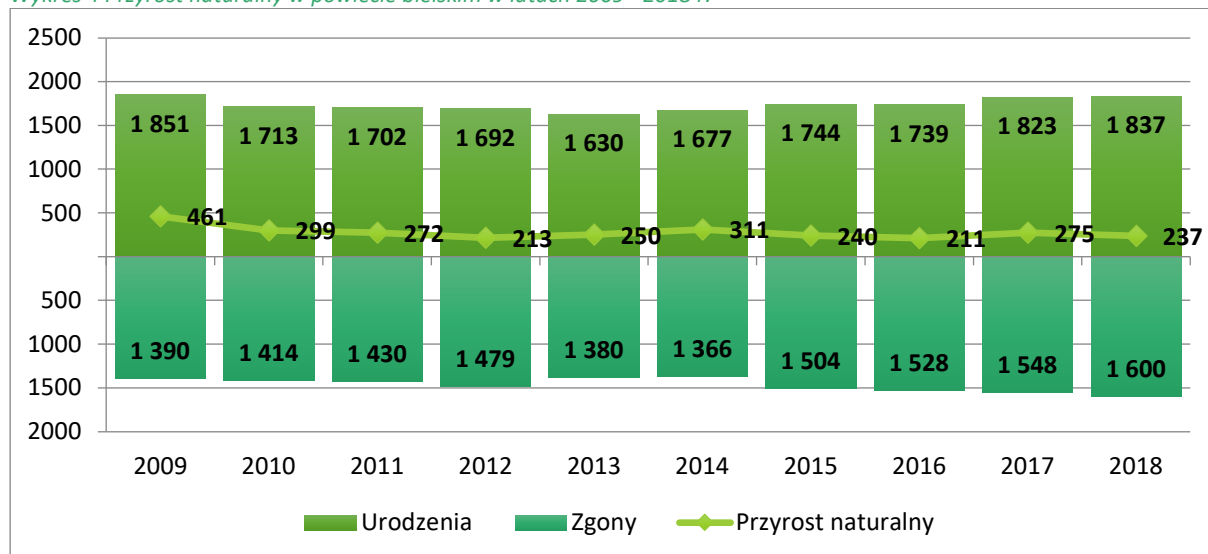
Wykres 3 Porównanie liczby mieszkańców powiatu bielskiego wg zameldowania i ewidencji osób objętych systemem gospodarki odpadami 2015-2018

Źródło: dane GUS 2020 r. i Urzędy Gminne w powiecie bielskim

Warto także przyjrzeć się danym dotyczącym przyrostu naturalnego (różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów) oraz salda migracji tj. różnicy między napływem, a odpływem ludności. W latach 2009-2018 w powiecie bielskim przyrost naturalny ma wynik dodatni co wskazuje na to, że liczba urodzeń przewyższa liczbę zgonów. Analizując poniższe dane widać, że począwszy od 2009 r. następuje powolny spadek salda przyrostu naturalnego. Przyglądając się danym dotyczącym liczby urodzeń najniższy wynik można odnotować w 2013 r., po czym następuje stopniowy wzrost aż w 2018 zbliża się do stanu z 2009 r. Analizując kwestię przyrostu naturalnego, dobrze również porównać wskaźnik przyrostu naturalnego na 1.000 ludności. W przypadku powiatu bielskiego jest on dodatni i w 2018 roku wynosił +1.4. Analogiczny wskaźnik obliczony dla Bielska-Białej oraz całego obszaru województwa śląskiego był ujemny i kształtował się na poziomie odpowiednio -0.6 oraz -2.1 co oznacza, że występuje większa liczba zgonów niż urodzeń.

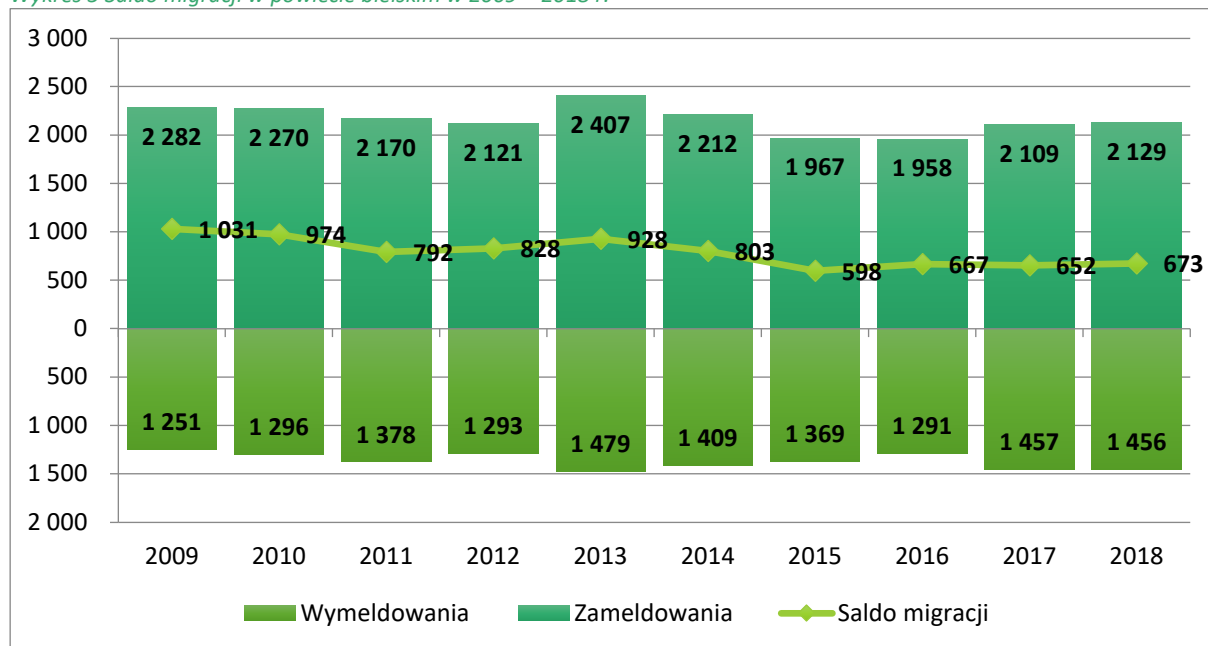
Wykres 4 Przyrost naturalny w powiecie bielskim w latach 2009 - 2018 r.

Źródło: dane GUS, 2020 r.

Odnośnie zjawiska migracji, w omawianym okresie saldo migracji jest dodatnie, niemniej następuje spadek od 2009 r. do 2018 r. o 35%, co może wskazywać na zmniejszającą się atrakcyjność osiedleńczą powiatu.

Wykres 5 Saldo migracji w powiecie bielskim w 2009 - 2018 r.

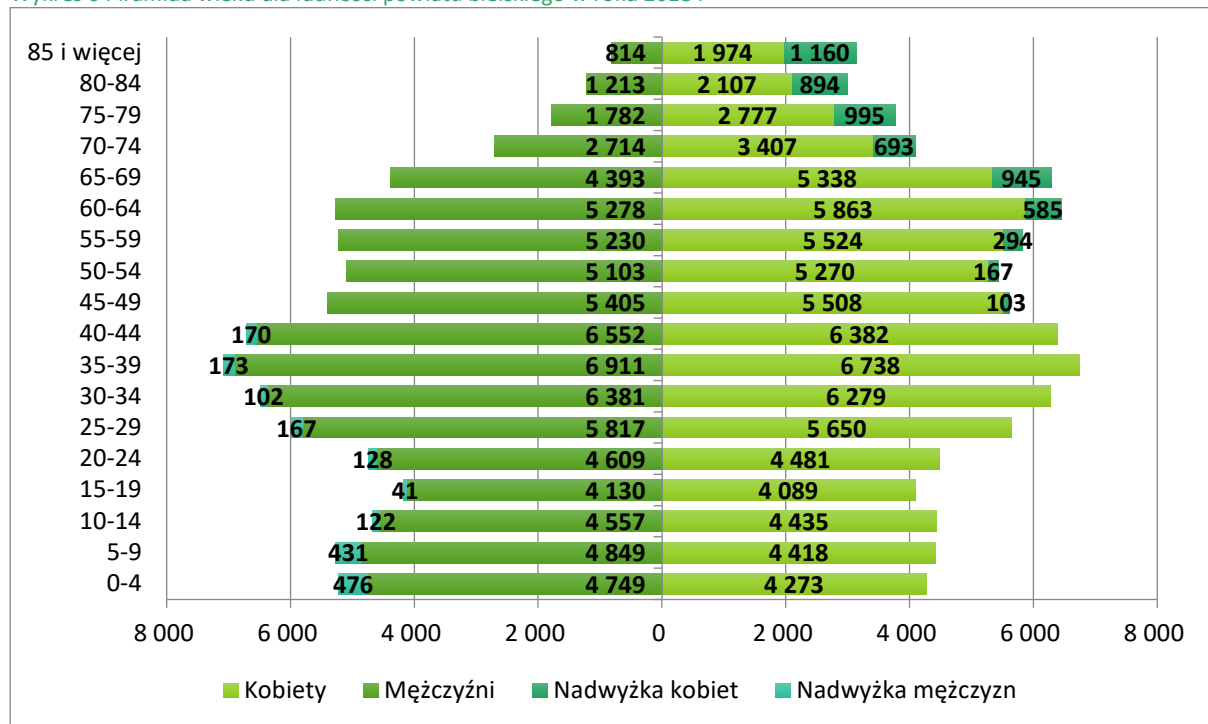

Źródło: dane GUS, 2020 r.

Poniżej przedstawiony jest wykres struktury ludności powiatu bielskiego za rok 2018, który obrazuje skalę starzenia się lokalnej ludności oraz widoczną dominację kobiet w grupach wiekowych począwszy od 45 lat. Podobne zjawisko jest obserwowane także w innych miastach w Polsce. Występowanie tego zjawiska tłumaczy się wyższą umieralnością mężczyzn w tych grupach wiekowych, bądź migracją w celach zarobkowych. Biorąc pod uwagę pierwszy z wymienionych aspektów, można wskazać na potrzebę intensyfikacji profilaktyki prozdrowotnej m.in. w grupie

mężczyzn 45+. Jednocześnie zauważa się zmniejszającą się bazę osób w wieku przedprodukcyjnym, co stanowi zagrożenie z punktu widzenia reprodukcji i zastępowalności pokoleniowej, co jest istotne dla rynku pracy.

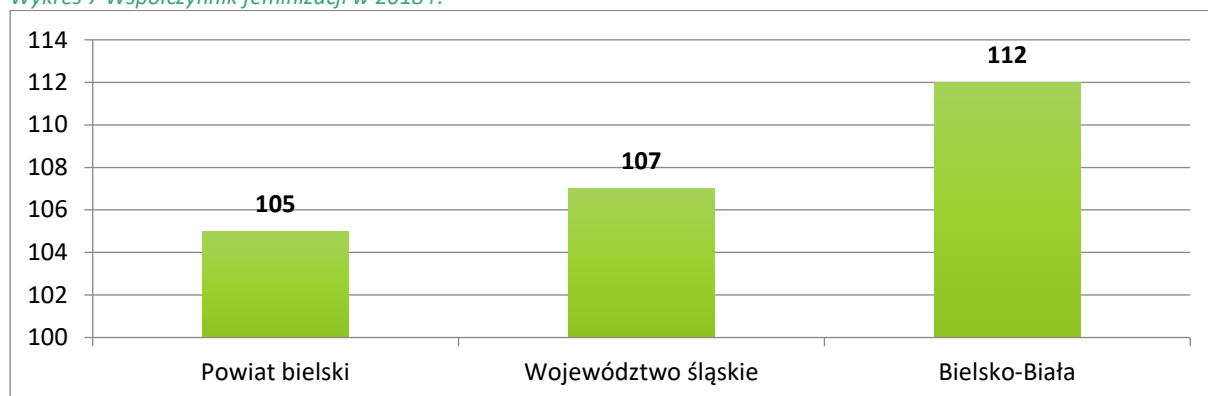
Wykres 6 Piramida wieku dla ludności powiatu bielskiego w roku 2018 r

Źródło: dane GUS, 2020 r.

Wyżej opisane zjawisko nadwyżki kobiet w stosunku do mężczyzn w grupach wiekowych 45+ przekłada się na wysoki wskaźnik feminizacji. Przyglądając się jednak poniższemu wykresowi widać, że dane dla powiatu bielskiego są w tej kwestii korzystniejsze w stosunku do Bielska-Białej czy województwa śląskiego.

Wykres 7 Współczynnik feminizacji w 2018 r.

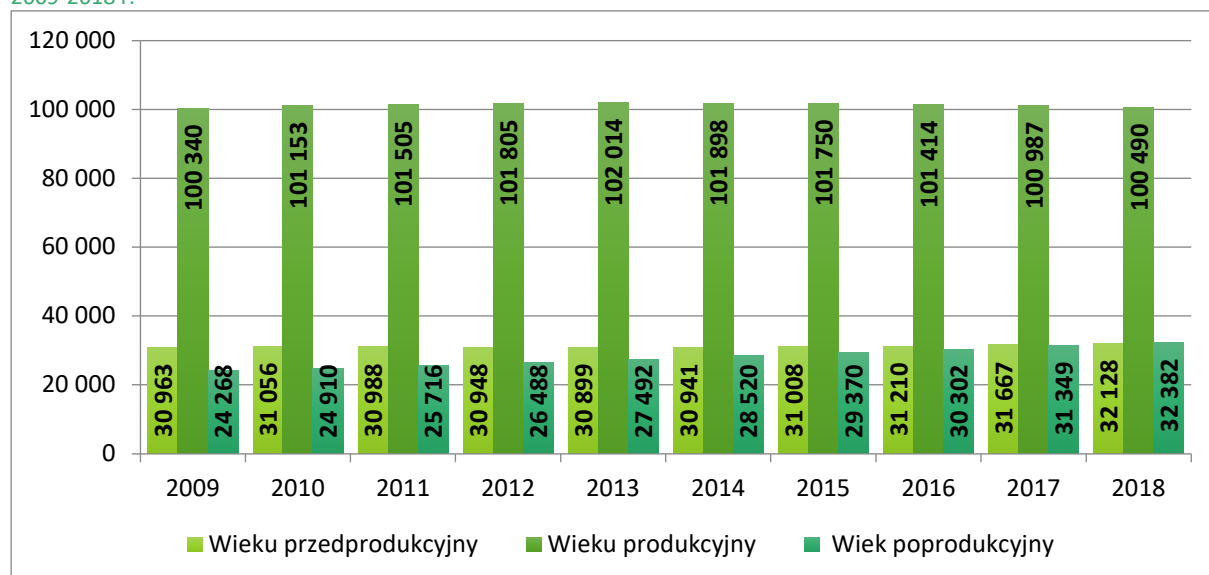

Źródło: dane GUS, 2020 r.

Analizując podział struktury ekonomicznej w poszczególnych grupach wiekowych, należy podkreślić rolę trzech procesów. Jednym z nich jest zjawisko zwiększającej się grupy osób w wieku

poprodukcyjnym, co ma odzwierciedlenie w danych dla powiatu bielskiego. Dla analizowanego okresu można zaobserwować wzrost rzędu 33%, co wskazuje na wysoki dynamizm procesu starzenia się społeczeństwa. Kolejny czynnik dotyczy liczebności grupy osób w wieku przedprodukcyjnym, czyli tych którzy dopiero będą wchodzić na rynek pracy. W badanym okresie nastąpił wzrost zaledwie o 4%, co stanowi znacznie niższy przyrost w porównaniu do danych dla grupy w wieku poprodukcyjnym. Trzeci parametr odnosi się do odsetka osób znajdujących się w wieku produkcyjnym. W tym przypadku mamy do czynienia ze stałą tendencją i w badanym okresie liczba osób w tej grupie nie uległa zmianie. Wysoki przyrost w grupie osób w wieku poprodukcyjnym, w połączeniu ze znacznie niższym przyrostem w grupie przedprodukcyjnej, może skutkować wystąpieniem kryzysu demograficznego w regionie.

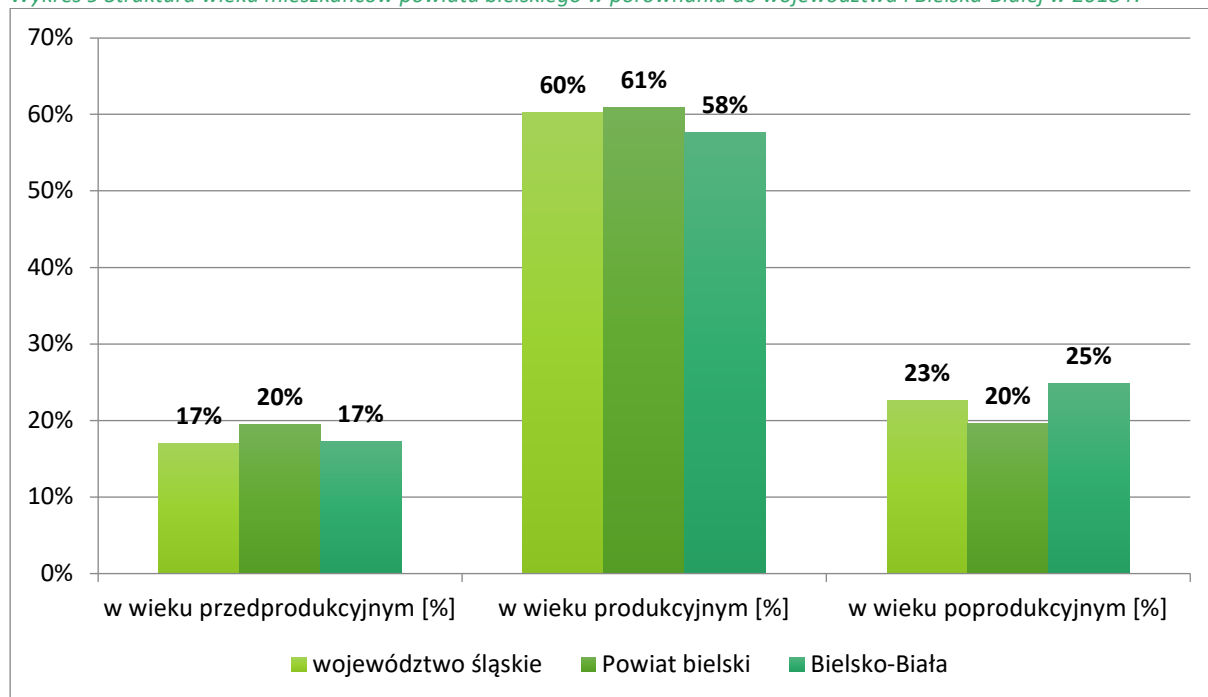
Wykres 8 Struktura mieszkańców powiatu bielskiego w grupach wiekowych w kategorii aktywności na rynku pracy 2009-2018 r.

Źródło: dane GUS, 2020 r.

Taki charakter struktury ekonomicznych grup wiekowych ma bezpośrednie przełożenie na konieczność rozbudowywania sektora działań nakierowanych na wspieranie seniorów oraz zintensyfikowanie starań w kierunku pozyskiwania pracowników spoza terenu powiatu oraz w gronie obcokrajowców. Warto jednak podkreślić, że w tej kwestii powiat bielski wypada i tak korzystniej na tle danych dotyczących Bielska-Białej i całego województwa śląskiego. W grupie osób w wieku produkcyjnym w powiecie, w analizowanym okresie ilość osób w tym przedziale wiekowym utrzymała się na stałym poziomie, a w przypadku Bielska-Białej i całego województwa mamy do czynienia ze spadkami odpowiednio o 13% i 10%, co można rozumieć jako narastający problem demograficzny.

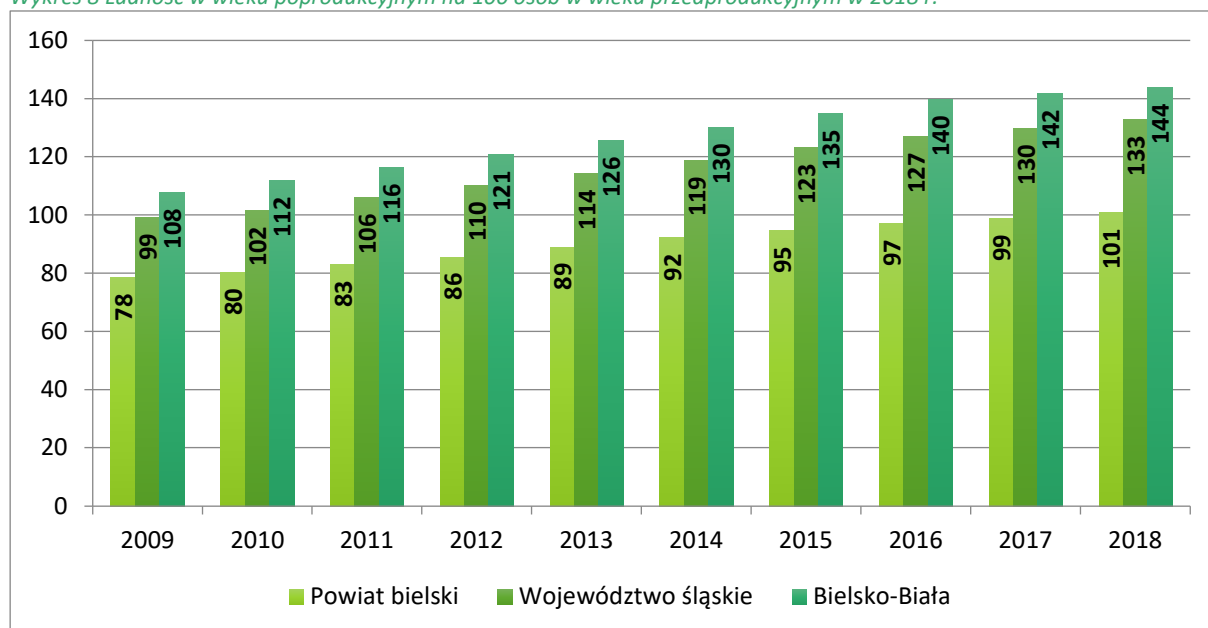
Wykres 9 Struktura wieku mieszkańców powiatu bielskiego w porównaniu do województwa i Bielska-Białej w 2018 r.

Źródło: dane GUS, 2020 r.

Z kolei na poniższym wykresie zilustrowano dynamikę zjawiska związanego ze starzeniem się społeczeństwa, a co za tym idzie, wzrostem liczby seniorów przypadających na osoby w wieku przedprodukcyjnym. Wprawdzie dane dotyczące powiatu bielskiego są znacznie korzystniejsze na tle Bielska-Białej i całego województwa, niemniej widać jak skala zjawiska senioralności rośnie na przestrzeni lat od współczynnika na poziomie 78 w 2009 r. do 101 w 2018 r.

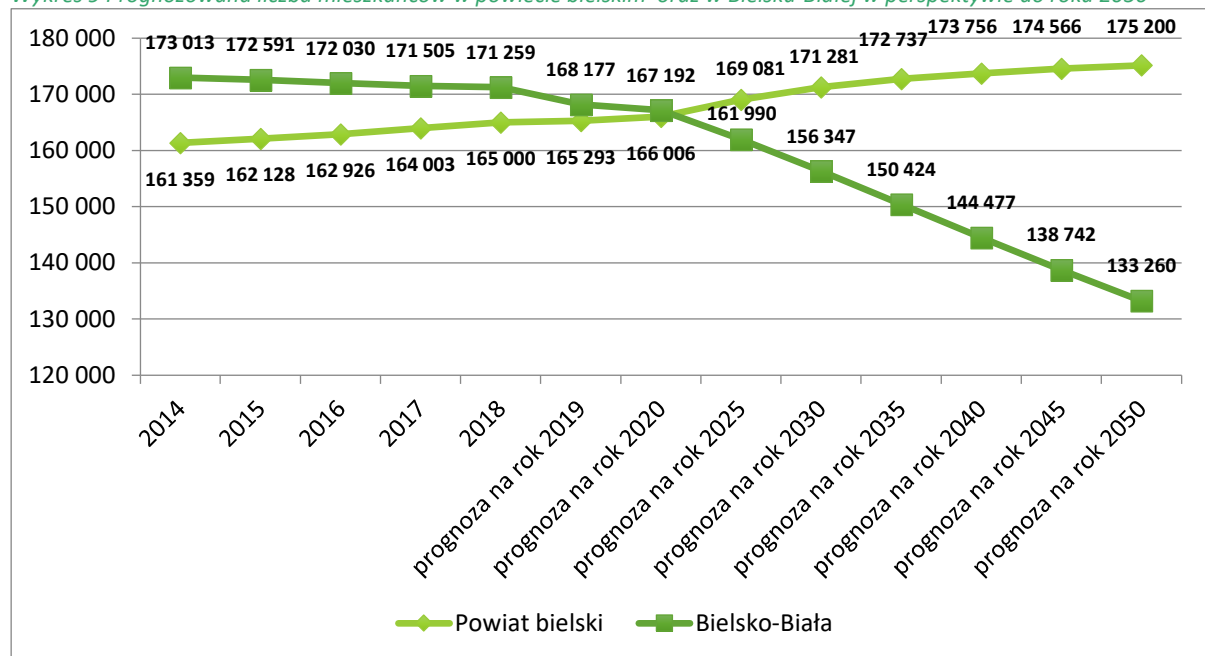
Wykres 8 Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w 2018 r.

Źródło: dane GUS, 2020 r.

Omawiając sytuację demograficzną regionu należy także wziąć pod uwagę prognozy demograficzne dla powiatu bielskiego i jego najbliższego otoczenia. Przedstawione dane bazują na *Prognozie ludności opracowanej w 2014 roku przez Główny Urząd Statystyczny na lata 2014-2050*. W okresie realizacji Strategii dla powiatu bielskiego odnotowuje się niewielki, ale równomierny wzrost ludności w latach szacowany się na poziomie około 2%, natomiast w horyzoncie do roku 2050 udział populacji powiatu miałby wzrosnąć o 9%, a zatem prognozowana liczba mieszkańców miałaby oscylować na poziomie 175 tysięcy mieszkańców. Jednocześnie zauważa się przewidywany odpływ ludności z Bielska-Białej na rzecz analogicznych przyrostów liczby ludności powiatu. Prawdopodobnie może to wynikać z tego, że mieszkańcy miasta stopniowo przenoszą się na tereny powiatu w poszukiwaniu atrakcyjnego miejsca zamieszkania z dala od zgiełku miejskiego.

Wykres 9 Prognozowana liczba mieszkańców w powiecie bielskim oraz w Bielsku-Białej w perspektywie do roku 2050

Źródło: dane GUS, 2020 r.

II.2.1 Aktualna i prognozowana sytuacja demograficzna - podsumowanie

+	-
☐ Ludność powiatu bielskiego wykazuje stały poziom wzrostu na przestrzeni lat, od 1995 do 2018 przyrost o 16%	☐ Zbilansowany przyrost naturalny, ale zauważalny trend spadkowy salda przyrostu naturalnego
☐ Dodatni wskaźnik przyrostu naturalnego (więcej urodzeń żywych niż zgonów)	☐ Starzenie się społeczności lokalnej - niekorzystna tendencja odnośnie struktury ekonomicznych grup wiekowych
☐ Korzystne perspektywy demograficzne, prognozowany wzrost populacji o 9% do roku 2050 w porównaniu do 2014 r.	☐ Niższa (8%) od ewidencjonowanej rzeczywista liczba mieszkańców (osoby objęte systemem gospodarki odpadami)
☐ Niższy współczynnik feminizacji w powiecie (105) w porównaniu do Bielska-Białej (112) i całego województwa śląskiego (107)	☐ Narastające problemy demograficzne: z jednej strony liczba ludności powiatu na stałym poziomie wzrostu od 1995 roku, ale jednocześnie rośnie także współczynnik migracji, co oznacza, że w ciągu dekady więcej ludzi wyjeżdża oraz mniej się osiedla w powiecie

2.3 Środowisko przyrodnicze

2.3.1 Formy ochrony przyrody

Powierzchnia obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych, tj. prawnie chroniona, zajmuje obecnie w powiecie bielskim łącznie 23 512 ha. Uwzględniając powierzchniowe nakładanie się poszczególnych form ochrony przyrody, obszary te pokrywają prawie 43% powierzchni powiatu.

Tabela 1 Powierzchnia form ochrony przyrody w poszczególnych gminach

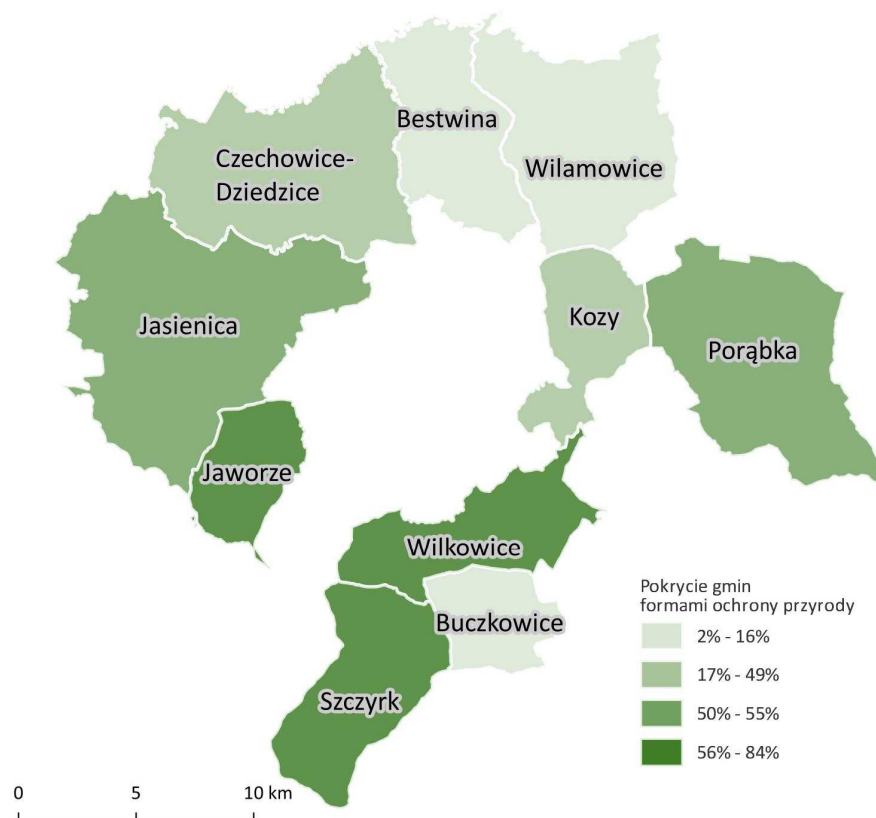
Gmina	Powierzchnia [ha]					Pokrycie gminy formami ochrony przyrody [%]
	obszary Natura 2000	parki krajobrazowe	rezerваты przyrody	zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	obszary chronionego krajobrazu	
Bestwina	0	0	0	0	170	4,5
Buczkowice	0	47	0	0	0	2,4
Czechowice-Dz.	3 172	0	11	0	0	47,7
Jasienica	4 566	0	57	0	0	49,8
Jaworze	1 122	1 126	0	251	0	65,3
Kozy	662	1 021	0	0	0	39,5
Porąbka	963	3 443	17	0	0	53,4
Szczyrk	703	3 277	0	0	0	83,9

Gmina	Powierzchnia [ha]					Pokrycie gminy formami ochrony przyrody [%]
	obszary Natura 2000	parki krajobrazowe	rezerваты przyrody	zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	obszary chronionego krajobrazu	
Wilamowice	491	0	0	0	0	8,7
Wilkowice	497	1 916	0	0	0	56,1
powiat bielski	12 176	10 830	85	251	170	42,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.gdos.gov.pl

Największy udział powierzchni prawnie chronionej znajduje się w gminie Szczyrk, którego 84% terenu zajmuje Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego. Dużym udziałem obszarów chronionych (40%-65%) charakteryzuje się kolejnych 6 gmin powiatu, co związane jest z występowaniem rozległych obszarów parków krajobrazowych Beskidu Śląskiego i Małego oraz obszaru specjalnej ochrony ptaków – Dolina Górnej Wisły.

Rysunek 1 Pokrycie gmin formami ochrony przyrody

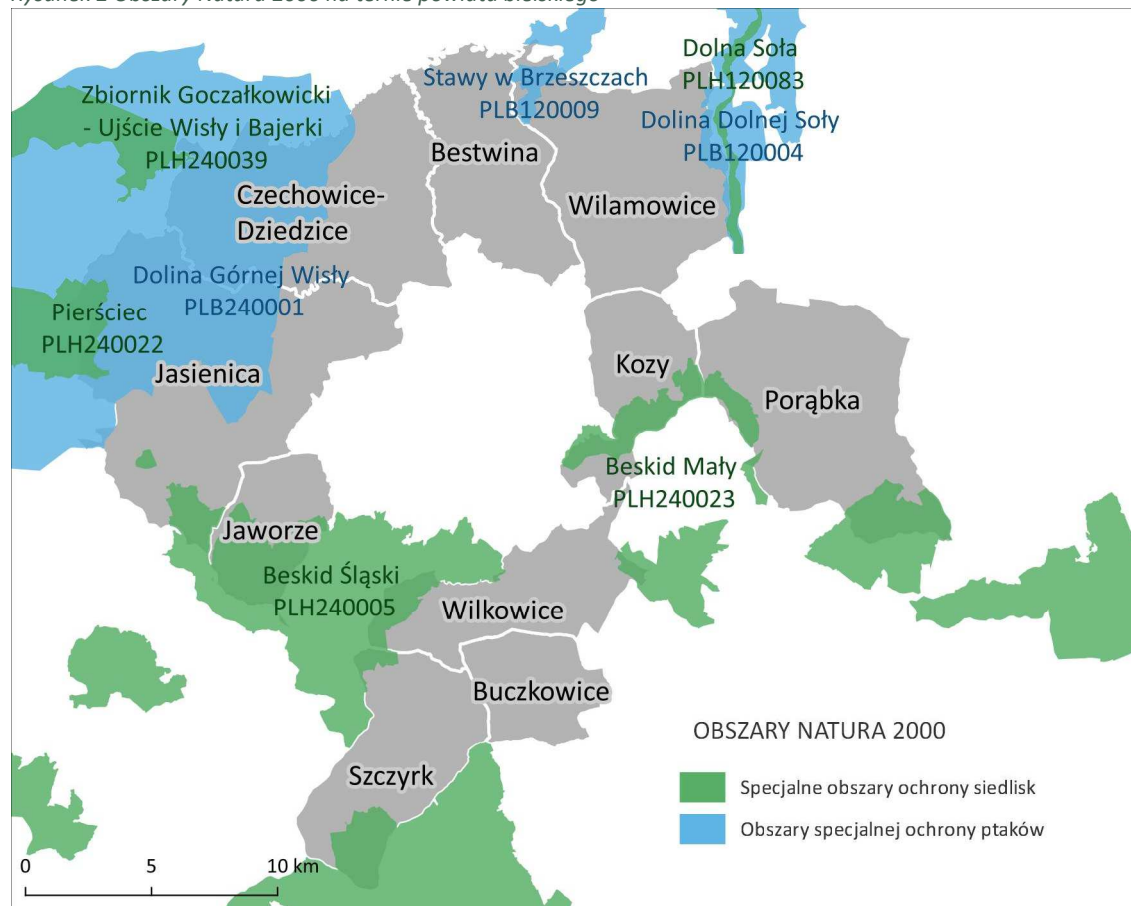
Źródło: opracowanie własne na podstawie www.gdos.gov.pl

Na terenie powiatu bielskiego znajduje się obecnie 8 obszarów Natura 2000, w tym 5 specjalnych obszarów ochrony siedlisk oraz 3 obszary specjalnej ochrony ptaków. Zajmują 27% powierzchni powiatu, pokrywając w największym stopniu gminy: Czechowice-Dziedzice, Jasienicę i Jaworze.

Podstawą funkcjonowania obszarów Natura 2000 są dwie unijne dyrektywy tzw.: Dyrektywa ptasia i Dyrektywa siedliskowa. Dyrektywy wyznaczają dwa typy obszarów:

- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO),
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO).

Rysunek 2 Obszary Natura 2000 na terenie powiatu bielskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.gdos.gov.pl

W skład obszarów i obiektów chronionych na terenie powiatu bielskiego wchodzi:

- obszar Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego wraz z otuliną, obszar Parku Krajobrazowego Beskidu Małego wraz z otuliną,
- 4 rezerваты przyrody: Dolina Łąńskiego Potoku, Morzyk, Rotuz, Zasolnica,
- obszary Natura 2000: Natura 2000 SOO Beskid Śląski, Natura 2000 SOO Beskid Mały, Natura 2000 SOO Pierściec, Natura 2000 SOO Cieszyńskie Źródła Tufowe, Natura 2000 OSO Dolina Górnej Wisły, Natura 2000 OSO Stawy w Brzeszczach, Natura 2000 OSO Dolina Dolnej Soły,
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy Jaworze,
- obszar chronionego krajobrazu Podkęcie w gminie Bestwina,
- użytek ekologiczny: Uroczysko Jasionka w gminie Jaworze (na granicy z Brenną),

- 75 pomników przyrody.

SOO Cieszyńskie Źródła Tufowe – PLH240001 (267 ha) – obszar składający się z 4 części, z czego 1 znajduje się w obrębie powiatu bielskiego (gm. Jasienica). Głównym walorem przyrodniczym są tutaj źródła z depozycją martwicy wapiennej. Na obszarze występuje 9 typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy siedliskowej oraz 2 gatunki zwierząt z załącznika II (traszka grzebieniasta oraz kumak nizinny). Na terenie obszaru znajduje się rezerwat przyrody Morzyk.

SOO Pierściec – PLH240022 (1 702 ha) – ostoja obejmuje budynek stuletniego zabytkowego młyna, którego poddasze stanowi letnią siedzibę nietoperzy z gatunku podkowca małego, jednego z najmniejszych i najrzadszych ssaków latających. Poza młynem w obszar ostoi wchodzi okoliczne stawy, pola oraz tereny leśne, wykorzystywane jako tereny żerowiskowe oraz szlaki migracji tego gatunku.

SOO Beskid Mały – PLH240023 (7 186 ha) – obszar składający się z 6 części, z czego 3 występują w powiecie bielskim. Na jego terenie stwierdzono obecność 15 typów siedlisk załącznika I Dyrektywy siedliskowej. Obszar charakteryzuje się najlepiej wykształconym kompleksem kwaśnych buczyn górskich w Karpatach. Prawie cała jego powierzchnia leży w obrębie Parku Krajobrazowego Beskidu Małego.

SOO Beskid Śląski – PLH240005 (26 405 ha) – obszar położony w masywie Beskidu Śląskiego. Na jego terenie zidentyfikowano 17 typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy siedliskowej oraz 21 gatunków z załącznika II. Najcenniejszymi siedliskami są zachowane fragmenty lasu jodłowo-bukowo-świerkowego o charakterze naturalnym, usytuowane na północno-zachodnich stokach Baraniej Góry. Masyw Baraniej Góry stanowi cenne miejsce występowania dolnoregłowego boru jodłowo-świerkowego, z unikatowym ekotypem tzw. świerka istebniańskiego oraz boru na torfie. W północnej części Beskidu Śląskiego rozwijają się rozległe tereny porośnięte przez lasy jaworowe z miesięcznicą trwałą. Obszar pokrywa się w dużym stopniu z Parkiem Krajobrazowym Beskidu Śląskiego.

SOO Dolna Soła – PLH120083 (501 ha) – obszar obejmuje fragment doliny rzeki Soły z okolicznymi rozlewiskami, polami uprawnymi, łąkami oraz stawami hodowlanymi. Występuje tutaj 5 typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy siedliskowej, w których powierzchniowo dominują łągi wierzbowo-topolowe. Stwierdzono także obecność 7 gatunków zwierząt wymienionych w załączniku II. Obszar ten wydzielony został w granicach OSO Dolina Dolnej Soły.

OSO Dolina Dolnej Soły – PLB120004 (4 024 ha) – obszar położony głównie w woj. małopolskim, którego niewielka część leży w obrębie powiatu bielskiego (gm. Wilamowice). Występuje tutaj 13

gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy ptasiej. Jest to jedna z najważniejszych ostoi ślepowrona. Najważniejszym siedliskiem dla ptaków są stawy hodowlane porośnięte roślinnością szuwarową.

OSO Dolina Górnej Wisły – PLB240001 (24 740 ha) – obszar obejmuje Zbiornik Goczałkowicki oraz okoliczne stawy hodowlane. Stawy, oprócz znaczenia gospodarczego, pełnią ważną funkcję ekologiczną. Część lądowa ostoi pokryta jest zaroślami wierzbowymi, wilgotnymi borami trzcinnikowymi, łęgami przystromykowymi oraz roślinnością szuwarową. Na terenie obszaru zidentyfikowano 29 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy ptasiej.

OSO Stawy w Brzeczach – PLB120009 (3 059 ha) – obszar stanowią kompleksy stawów hodowlanych, położone przy obu brzegach rzeki Wisły, która na tym odcinku ma charakter naturalny. W powiecie bielskim (gm. Wilamowice) znajduje się tylko niewielka, południowa część obszaru. W ostoi występuje 14 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy ptasiej.

W przypadku większości opisanych wyżej obszarów Natura 2000 wskazano zagrożenia związane z:¹

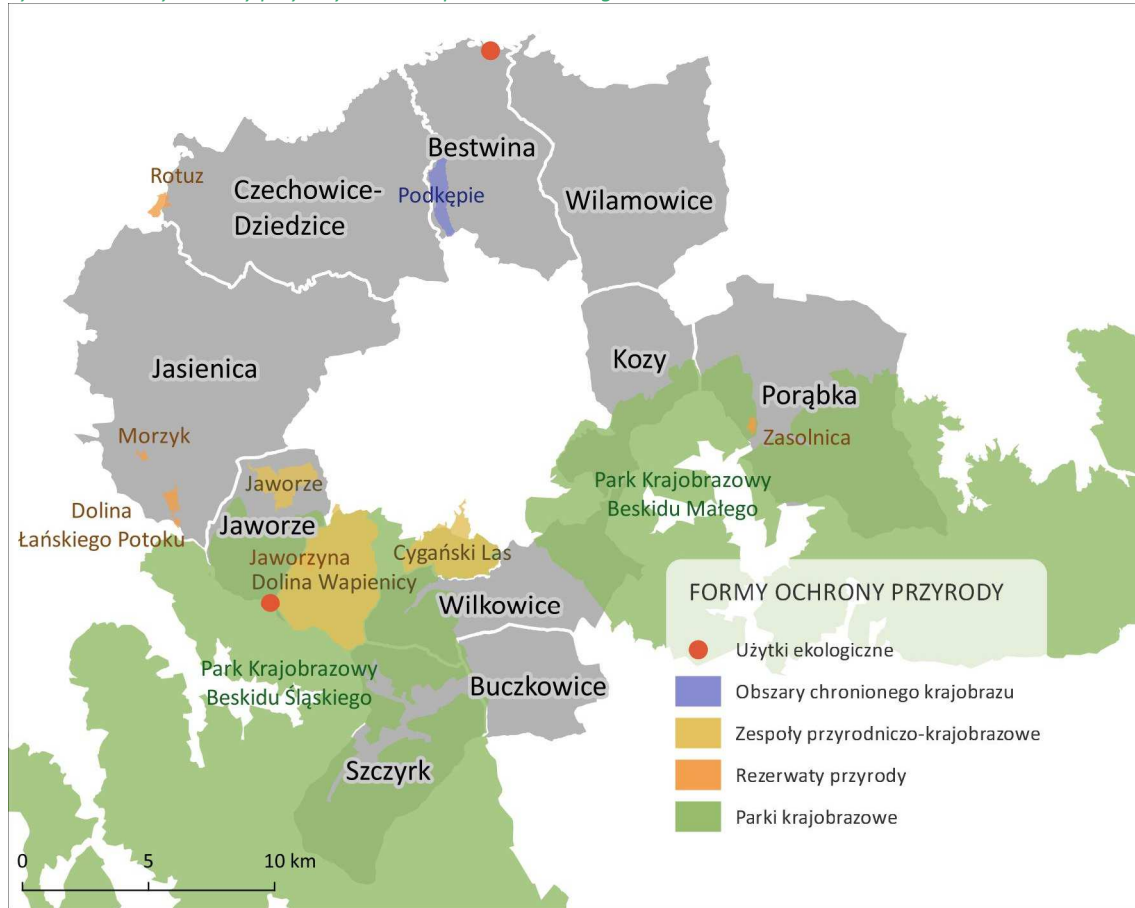
- rolnictwem (uprawa, zmiana sposobu uprawy, nawożenie sztuczne, zaniechanie koszenia, zarzucenie pasterstwa, brak wypasu),
- działalnością człowieka (pozbywanie się odpadów, kłusownictwo),
- występowaniem zabudowy rozproszonej,
- turystyką (infrastruktura sportowa i rekreacyjna),
- infrastrukturą drogową.

Na terenie powiatu bielskiego, poza obszarami Natura 2000 występują następujące powierzchniowe formy ochrony przyrody:

- Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego
- Park Krajobrazowy Beskidu Małego
- rezerваты przyrody: Rotuz, Morzyk, Dolina Łańskiego Potoku, Zasolnica,
- obszar chronionego krajobrazu Podkłępie
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy Jaworze
- użytki ekologiczne: Oczko wodne w Kaniowie oraz Uroczysko Jasionka

¹ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Bielskiego – aktualizacja na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku

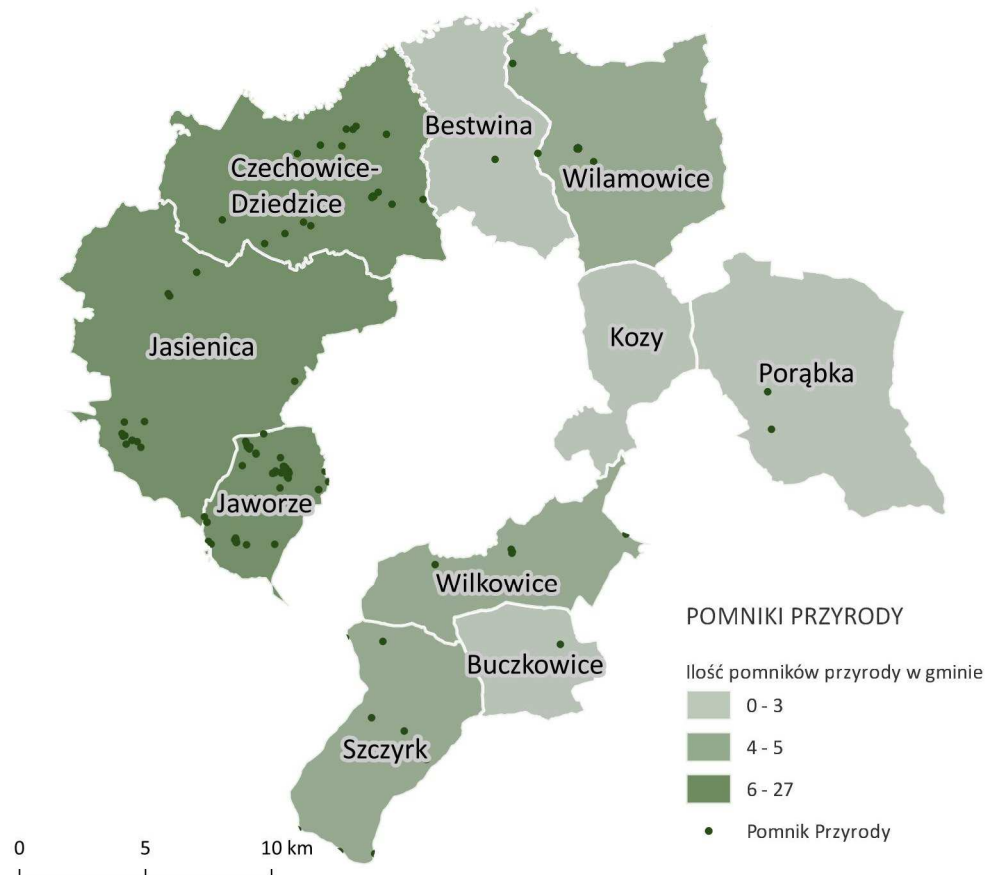
Rysunek 3 Formy ochrony przyrody na terenie powiatu bielskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.gdos.gov.pl

Ponadto na obszarze powiatu bielskiego, według Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody, występuje 77 pomników przyrody. Najwięcej pomników (35% wszystkich pomników powiatu bielskiego) znajduje się w gminie Jaworze – 19 pojedynczych drzew oraz 8 grup drzew. Są to głównie dęby szypułkowe, cisy pospolite oraz topole czarne.

Rysunek 4 Pomniki przyrody na terenie powiatu bielskiego

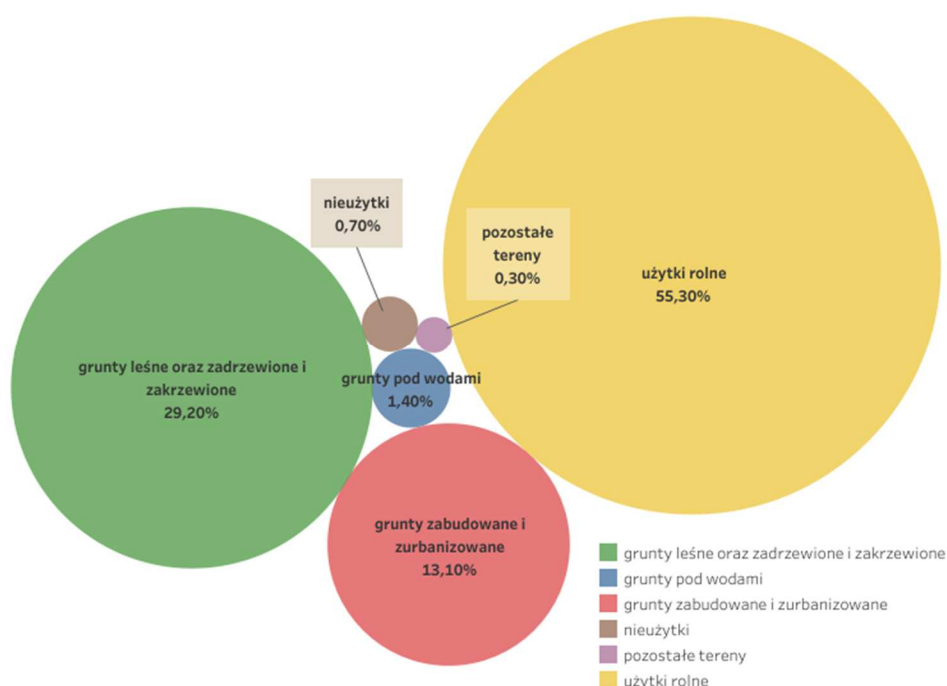

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://crfop.gdos.gov.pl/>

2.3.2 Rolnictwo, leśnictwo, rybactwo śródlądowe

Powiat bielski charakteryzuje się dużą różnorodnością biologiczną i urozmaiconą rzeźbą terenu. W strukturze użytkowania gruntów, wg danych GUS z 2014 r., dominują użytki rolne (55% powierzchni) oraz grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione (29%). Należy zaznaczyć, że tereny użytków rolnych zdecydowanie dominują w północnej części powiatu, natomiast lesistość jest najwyższa w jego części południowej. 13% powierzchni to grunty zabudowane i zurbanizowane, z czego prawie połowa to tereny mieszkaniowe. Tereny przemysłowe zajmują jedynie 1% powierzchni powiatu bielskiego. Procentowy udział poszczególnych form użytkowania gruntów przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 10 Struktura użytkowania gruntów powiatu bielskiego

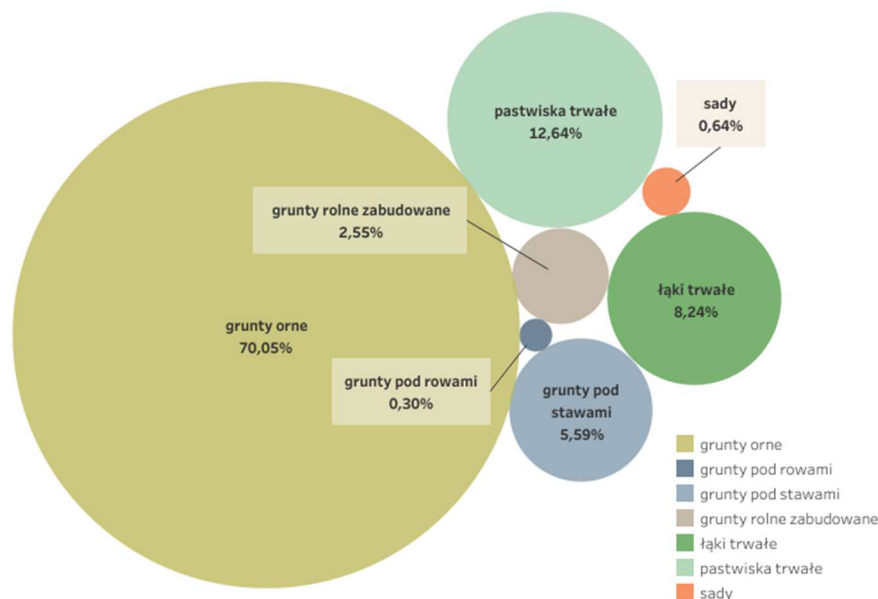
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Powiat bielski charakteryzuje się regionalnym zróżnicowaniem warunków glebowych. Grunty rolne stanowią ponad połowę powierzchni powiatu bielskiego, a wśród nich 70% to grunty orne. Przeważają tutaj grunty orne klasy IV (a,b) i V, około 20% stanowią grunty klasy IIIb. Występują również grunty orne klasy VI i VI Rz oraz gleby klasy RIIIa. Na terenie Gminy Porąbka znajdują się

gleby kl. I i II oraz w Gminie Bestwina i Czechowice-Dziedzice gleby pochodzenia mineralnego. Wśród użytków zielonych przeważają grunty IV klasy, następnie grunty V, III i VI klasy.²

Największym udziałem użytków rolnych charakteryzuje się gmina Wilamowice (80% powierzchni), a także gminy: Jasienica (73%), Buczkowice (72%) oraz Bestwina (71%).

Wykres 11 Użytki rolne powiatu bielskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

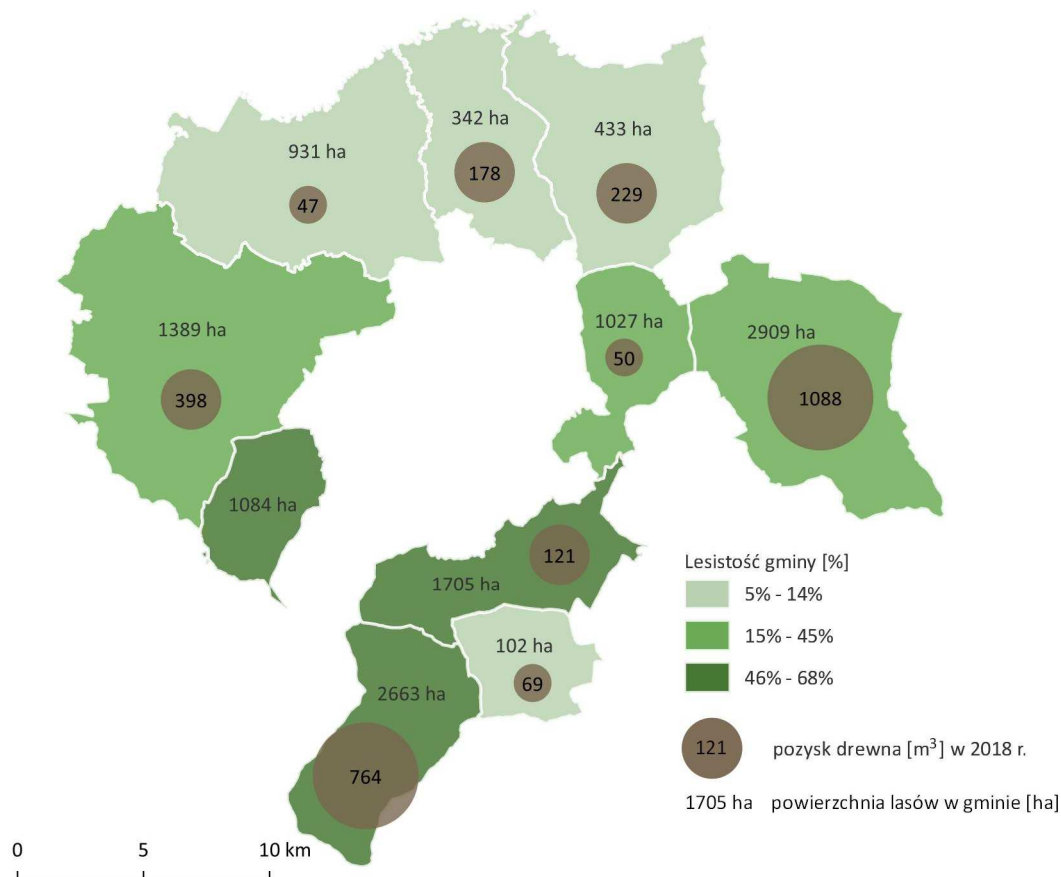
Lasy znajdują się na drugim miejscu w strukturze zagospodarowania terenu powiatu bielskiego i zajmują 27,4% powierzchni powiatu. 76,4% z nich należy do Skarbu Państwa, 1,2% stanowią lasy gminne, natomiast pozostałe lasy (22,3%) to własność prywatna. Lasy powiatu bielskiego stanowią swoista atrakcję jego południowej części, która ma typowe walory turystyczno-rekreacyjne.

Stan lesistości powiatu utrzymuje się w ciągu ostatnich lat na podobnym poziomie – w ciągu 5 lat lesistość powiatu spadła o 0,2 pkt. proc. Największą lesistością charakteryzuje się gmina Szczyrk, gdzie lasy stanowią 68% powierzchni. Powierzchnia lasów niepaństwowych na terenie powiatu bielskiego w 2018 r. wynosiła ogółem 2808,7 ha: Szczyrk-622 ha, Bestwina – 86 ha, Buczkowice-100 ha, Czechowice-Dziedzice-77 ha, Jasienica-399 ha, Jaworze-22 ha, Kozy-59 ha, Porąbka-526 ha, Wilamowice-287,7 ha, Wilkowice-630 ha. W 2018 r. pozysk drewna w lasach niepaństwowych wg gmin: Szczyrk-703 m³, Bestwina-178 m³, Buczkowice-69 m³, Czechowice-Dziedzice-47 m³, Jasienica-

² Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Bielskiego – aktualizacja na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku

398 m³, Jaworze-0, Kozy-48 m³, Porąbka-1 001 m³, Wilamowice-229 m³, Wilkowice-121 m³. Razem 2 794 m³. W porównaniu do roku 2014 r. nastąpił spadek produkcji drewna o 25%. Informacje dotyczące pozyskiwania drewna, jak również wykazane na rysunku nr 5 powierzchnie leśne dotyczą lasów niepaństwowych.

Rysunek 5 Leśnictwo w powiecie bielskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Na obszarze powiatu bielskiego 1 417 ha zajmują grunty pod stawami hodowlanymi, co stanowi 3,1% powierzchni powiatu. Stosunkowo duży udział gruntów pod stawami powodowany jest faktem, iż na terenie powiatu bielskiego, gminy Wilamowice, Bestwina, Czechowice-Dziedzice, Jasienica kultywowane są tradycje rybackie w tym hodowla karpia (wraz z wyselekcjonowaną odmianą karpia polskiego) oraz amura, lina i tołpygi.³

Wg danych GUS w 2018 r. w powiecie bielskim w sekcji A klasyfikacji PKD – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, zatrudnionych było ogółem 7 718 osób, co stanowiło 17% ogółu zatrudnienia w powiecie (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób). W przedmiotowej sekcji jako przeważającej działalności, wpisanych do rejestru REGON było 241 podmiotów gospodarczych.

³ ibidem

Dochód budżetu powiatu bielskiego w 2018 r. z tytułu rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa wyniósł zaledwie 31 801 zł, co stanowiło 0,02% ogólnego dochodu powiatu. Dochód budżetów dla poszczególnych gmin w 2018 r. przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2 Dochody budżetów gmin powiatu bielskiego działu: Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo w 2018 r.

Gmina	Rolnictwo i łowiectwo	Leśnictwo	Rybołówstwo i rybactwo	Ogółem		Udział ogółu dochodów
	pln			pln	pln/os.	
Bestwina	75 471	0	0	75 471	13,1	0,25%
Buczkowice	1 662 028	0	0	1 662 028	141,0	3,28%
Czechowice-Dz.	84 317	1 337	0	85 654	7,7	0,16%
Jasienica	193 550	0	0	193 550	4,3	0,10%
Jaworze	18 608	0	0	18 608	0,8	0,02%
Kozy	239 765	54	0	239 819	32,9	0,69%
Porąbka	1 077 013	10 250	0	1 087 263	83,7	1,79%
Szczyrk	226	0	0	226	0,0	0,00%
Wilamowice	3 186 218	0	0	3 186 218	182,0	4,02%
Wilkowice	4 010 551	211	0	4 010 763	300,0	6,74%

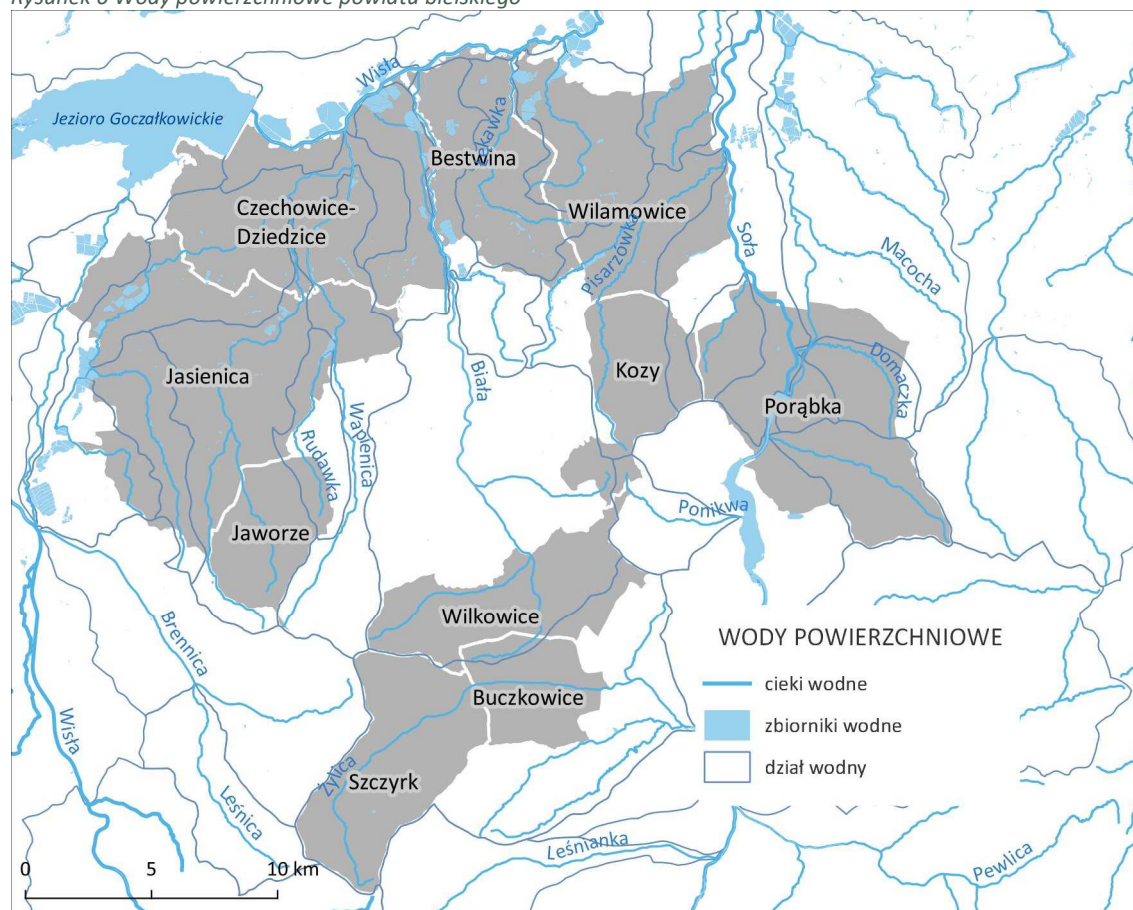
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Największy dochód z rolnictwa i łowiectwa w 2018 r. uzyskała gmina Wilkowice (4,01 mln zł) oraz gmina Wilamowice (3,19 mln zł). Kwota ta stanowiła 6,7% ogółu dochodu gminy Wilkowice oraz odpowiednio 4,02% dochodu gminy Wilamowice.

2.3.3 Wody powierzchniowe i podziemne

Pod względem hydrograficznym powiat bielski należy w całości do zlewni Wisły (zlewnia I rzędu). Sieć hydrograficzną powiatu tworzy rzeka Wisła (stanowiąca naturalną północną granicę powiatu) oraz jej prawobrzeżne dopływy: Iłownica, Młynówka Komorowicka, Biała, Łękawka, Dankówka oraz rzeka Soła wraz z dopływami. Dział wodny przebiega przez szczyty Beskidu Śląskiego i Małego, gdzie większość cieków występujących w powiecie ma swoje źródła.

Rysunek 6 Wody powierzchniowe powiatu bielskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.kzgw.gov.pl/>

W poniższej tabeli zestawiono wybrane Jednolite Części Wód Powierzchniowych powiatu bielskiego. Większość wód jest silnie zmieniona na skutek ich fizycznego przekształcania przez człowieka, a ich potencjał ekologiczny jest umiarkowany, słaby bądź zły. Stan wszystkich wód według badań przeprowadzonych w latach 2017-2018 oceniony został jako zły.

Oddziaływania antropogeniczne mające wpływ na JCWP to:

- punktowe źródła zanieczyszczeń (zrzut ścieków bytowych, zrzut ze stawów rybnych),
- rozproszone i obszarowe źródła zanieczyszczeń (rolnictwo)
- zmiany hydromorfologiczne (zabudowa poprzeczna i podłużna cieków).

Tabela 3 Ocena stanu wybranych jcwp na terenie powiatu bielskiego

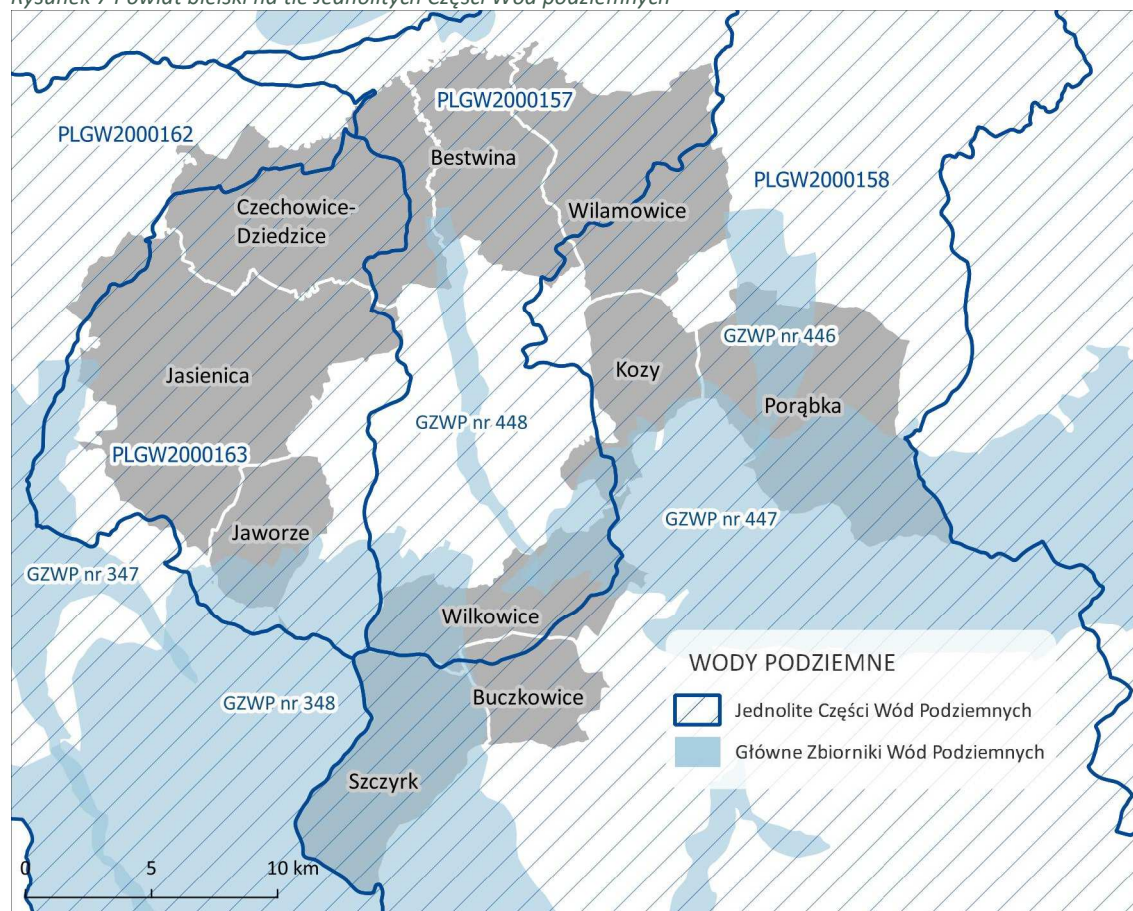
Kod jcwp	Nazwa	Status	Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu jcwp
PLRW20001221124	Łaziński Potok (Zlewaniec)	silnie zmieniona część wód	umiarkowany potencjał	-	zły stan wód
PLRW200012211269	Jasienica	silnie zmieniona część wód	umiarkowany potencjał	-	zły stan wód
PLRW2000122112849	Rudawka	silnie zmieniona część wód	umiarkowany potencjał	-	zły stan wód
PLRW200012211289	Wapienica	silnie zmieniona część wód	słaby potencjał	poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW200012211499	Biała	silnie zmieniona część wód	-	poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW200015213299	Soła od zb. Czaniec do ujścia	silnie zmieniona część wód	zły potencjał	poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW2000232115969	Młynówka Oświęcimska	silnie zmieniona część wód	zły potencjał	poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW20006211299	Łownica	silnie zmieniona część wód	-	poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW20006211549	Łękawka	naturalna część wód	słaby stan	-	zły stan wód
PLRW200062132749	Żylica	silnie zmieniona część wód	zły potencjał	poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW2000621329789	Pisarzówka	silnie zmieniona część wód	umiarkowany potencjał	poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW200062132989	Macocha	silnie zmieniona część wód	-	dobry	brak możliwości oceny

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Na terenie powiatu znajduje się jedno jezioro zaporowe na Sole, będące zbiornikiem retencyjnym wody pitnej wybudowanym na rzece Sole w gminie Porąbka. Na terenie powiatu znajduje się także jezioro Czanieckie i część jeziora Goczałkowskiego. Na pozostałe wody stojące powiatu składają się liczne stawy znajdujące się w jego północnej części, m.in. stawy bestwińskie i komorowickie wzdłuż rzeki Białej, stawy przy Łownicy w gminie Jasienica oraz stawy przy rzece Wiśle w gminach: Czechowice-Dziedzice, Bestwina oraz Wilamowice.

Powiat bielski znajduje się w obrębie Jednolitych Części Wód Podziemnych o numerach: 157, 158, 162 i 163. Na obszarze powiatu znajdują się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych: 348, 446 i 447 oraz peryferyjne GZWP o numerach 347 oraz 448. Największy zasięg przestrzenny mają zbiorniki warstw Godula (nr 348 i 447). Ze względu na fakt, iż rejon karpacki jest rejonem deficytowym w wody podziemne, wymienione zbiorniki posiadają bardzo słabe parametry zbiornikowe i charakteryzują się dużą zmiennością oraz brakiem zdolności retencyjnych (ściśła zależność od wysokości opadów atmosferycznych).

Rysunek 7 Powiat bielski na tle Jednolitych Części Wód podziemnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Centralnej Bazy Danych Geologicznych

W poniższej tabeli zestawiono główne parametry poszczególnych JCWPd. Wody podziemne zasilane są głównie poprzez bezpośrednią infiltrację opadów atmosferycznych, a także w niewielkim stopniu poprzez infiltrację wód powierzchniowych oraz dopływ z podłoża.

Tabela 4 Charakterystyka Jednolitych Części Wód Podziemnych występujących na terenie powiatu bielskiego

JCWPd	Stratygrafia	Litologia	Rodzaj utworów budujących warstwę wodonośną	Średnia miąższość utworów wodonośnych [m]	Liczba poziomów wodonośnych	Charakterystyka nadkładu warstwy wodonośnej
157	Q, Ng, Cr, T, C	piaski, żwiry, piaskowce, wapienie	porowe, szczelinowo-porowe, szczelinowe	>40 m	1	gł. Utwory przepuszczalne
158	Q, Ng, Pg, Cr, C	piaski, żwiry, piaskowce, łupki	porowe, szczelinowo-porowe,	>40 m	2-4	gł. utwory sł. przepuszczalne
162	Q, Ng, Cr, C	piaski, żwiry, piaskowce	porowe, szczelinowo-porowe,	>40 m, w części północnej 10-20 m	1-2	gł. Utwory przepuszczalne
163	Q, Ng, Cr, J	piaski, żwiry, piaskowce	porowe, szczelinowo-porowe,	>40 m, w części północnej 10-20 m	1-2	gł. Utwory przepuszczalne

Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna

2.3.4 Gospodarka wodno-ściekowa

Powiat bielski oznacza się dużym zużyciem wody na potrzeby rolnictwa i leśnictwa – 66% zużycia, czterokrotnie więcej niż wynosi zużycie na te cele dla województwa śląskiego (17%). 11% wody zużywa się na działalność przemysłową, natomiast 23% na eksploatację sieci wodociągowej.

Długość sieci wodociągowej w powiecie bielskim w 2018 r. wynosiła 1 268 km, a odsetek ludności korzystający z tej sieci wynosił 85,9%. Średnie zużycie wody na 1 mieszkańca wynosi 27,4 m³ rocznie. Stopień zwodociągowania najniższy jest w gminach: Buczkowice (41,1%) oraz Szczyrk (48,6%) natomiast najwyższy w gminach: Czechowice-Dziedzice (99,9%), Wilamowice (96,9%) oraz Bestwina (95,2%).

Tabela 5 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna na terenie powiatu bielskiego

Gmina	Długość sieci wodociągowej [km]	Odsetek ludności korzystający z sieci wodociągowej [%]	Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [m ³]	Długość sieci kanalizacyjnej [km]	Odsetek ludności korzystający z sieci kanalizacyjnej [%]	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną [dam ³]
Bestwina	114	95,2	35,5	68,8	39,1	138
Buczkowice	49	41,1	10,0	127,9	92,8	323
Czechowice-Dz.	272	99,9	32,6	201,1	73,6	1038
Jasienica	242	80,5	26,1	43,6	15,2	259
Jaworze	56	66,6	27,1	26,2	71,4	238
Kozy	116	88,8	26,8	50,8	45,9	195
Porąbka	138	85,9	19,2	37,8	26,4	138
Szczyrk	29	48,6	15,3	34,5	56,1	115
Wilamowice	145	96,9	30,9	105,7	55,7	314
Wilkowice	108	86,8	30,9	60,9	66,7	283
powiat bielski	1268	85,9	27,4	757,3	54,1	3041

Źródło: BDL GUS

Obecnie istnieje 12 producentów wody dla powiatu bielskiego⁴. Podstawowym producentem jest Aqua S.A. z siedzibą w Bielsku-Białej, produkująca średnio 13 000 m³ wody na dobę. Strategiczne ujęcia wody zlokalizowane są w Kobiernicach na rzece Sole, w Wapienicy oraz w Szczyrku na rzece Żylicy.

Długość sieci kanalizacyjnej w powiecie bielskim w 2018 r. wynosiła 757 km, a odsetek ludności korzystający z tej sieci wynosił 54,1%. Stopień skanalizowania w powiecie jest bardzo zróżnicowany. Najlepiej skanalizowana jest gmina Buczkowice, gdzie prawie 93% ludności korzysta z sieci

⁴ <http://www.wsse.katowice.pl/>

kanalizacyjnej. Najgorsza sytuacja przedstawia się w gminie Jasienica, gdzie zaledwie 15% ludności korzysta z kanalizacji.

Na terenie powiatu bielskiego działa 5 oczyszczalni ścieków komunalnych. Według danych GUS obecnie 100% oczyszczanych ścieków komunalnych jest poddawane oczyszczeniu biologicznemu i z podwyższonym usuwaniem biogenów, gdzie w 2008 r. takiemu oczyszczaniu poddano 85% ścieków.

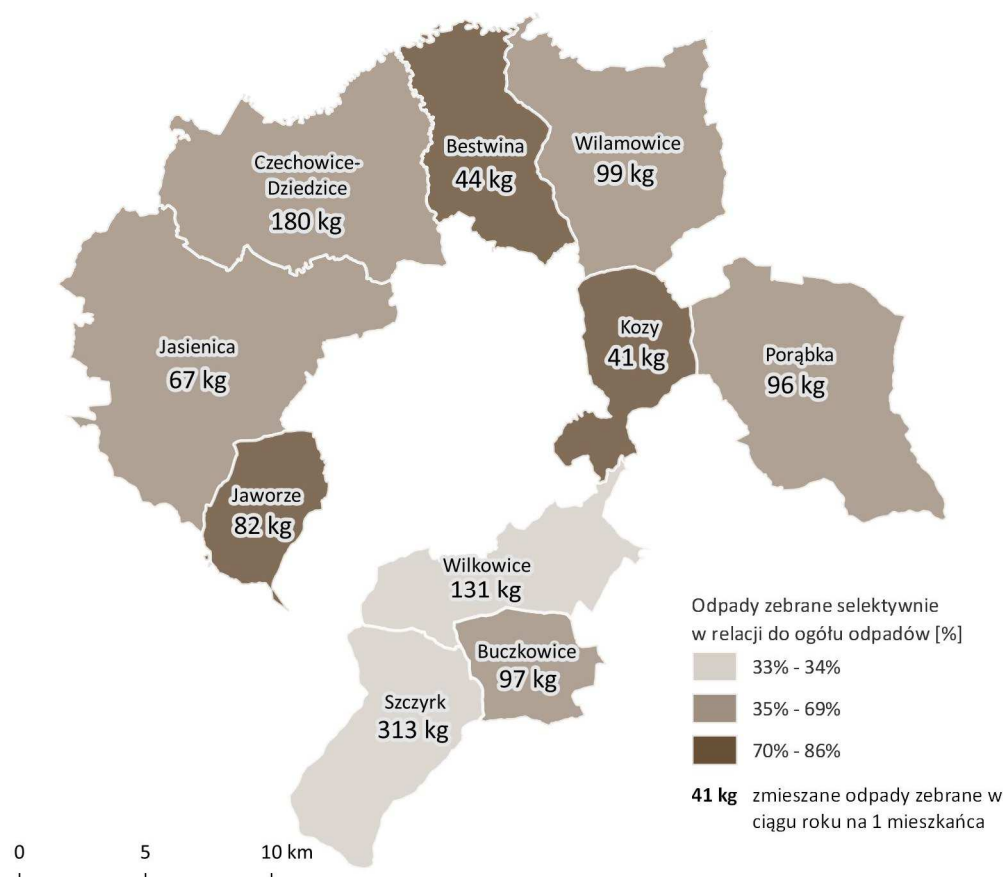
2.3.5 Gospodarka odpadami

Zgodnie z systemem przyjętym w *Planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022* gminy powiatu bielskiego przynależą do III Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi (RGOK). Wyjątek stanowi gmina Wilamowice, która zdecydowała się na realizację zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi w województwie małopolskim. Obecnie w Regionie III znajduje się 7 RIPOK-MBP (regionalne instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych), 11 RIPOK-OZIB (regionalnych instalacji przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów) oraz 9 składowisk. Gminy powiatu bielskiego (za wyjątkiem gmin Wilamowice i Czechowice-Dziedzice) obsługiwane są przez Zakład Gospodarki Odpadami w Bielsku-Białej.

Planowany docelowy system gospodarowania odpadami komunalnymi kładzie szczególny nacisk na selektywną zbiórkę odpadów najbliżej miejsca ich powstawania. Jednym z głównych problemów ostatnich lat w zakresie gospodarki odpadami była niewystarczająca liczba Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Obecnie na terenie 8 z 10 gmin powiatu bielskiego funkcjonują PSZOK, do których mieszkańcy mają nieograniczony dostęp w zakresie przekazywania określonych frakcji odpadów komunalnych.

Według danych GUS w 2018 r. na terenie powiatu bielskiego zebrano 19 214 Mg zmieszanych odpadów komunalnych, co w przeliczeniu wynosi 117 kg na 1 mieszkańca rocznie. 82% odpadów pochodzi z gospodarstw domowych. W porównaniu z latami poprzednimi, masa zebranych odpadów zmieszanych znacząco rośnie. W 2014 r. statystyczny mieszkaniec powiatu bielskiego wyprodukował 70 kg zmieszanych odpadów komunalnych, co daje wzrost produkcji odpadów o 67% na przestrzeni ostatnich 5 lat.

Rysunek 8 Odpady komunalne zebrane selektywnie i zmieszane w powiecie bielskim w 2018 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Najwięcej zmieszanych odpadów w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2018 r. zebrano w gminie Szczyrk – 313 kg/os. Gmina ta jednocześnie oznacza się najgorszą efektywnością selekcji odpadów – jedynie 33% ogółu odpadów komunalnych zebrano w sposób selektywny. Najlepszym udziałem odpadów zebranych selektywnie charakteryzują się gminy: Kozy (86%) oraz Bestwina (81%). Analogicznie, w gminach tych zbiera się najmniej odpadów zmieszanych w przeliczeniu na 1 mieszkańca – 41 kg/os. w Kozach oraz 44 kg/os. w Bestwinie.

2.3.6 Zanieczyszczenie powietrza

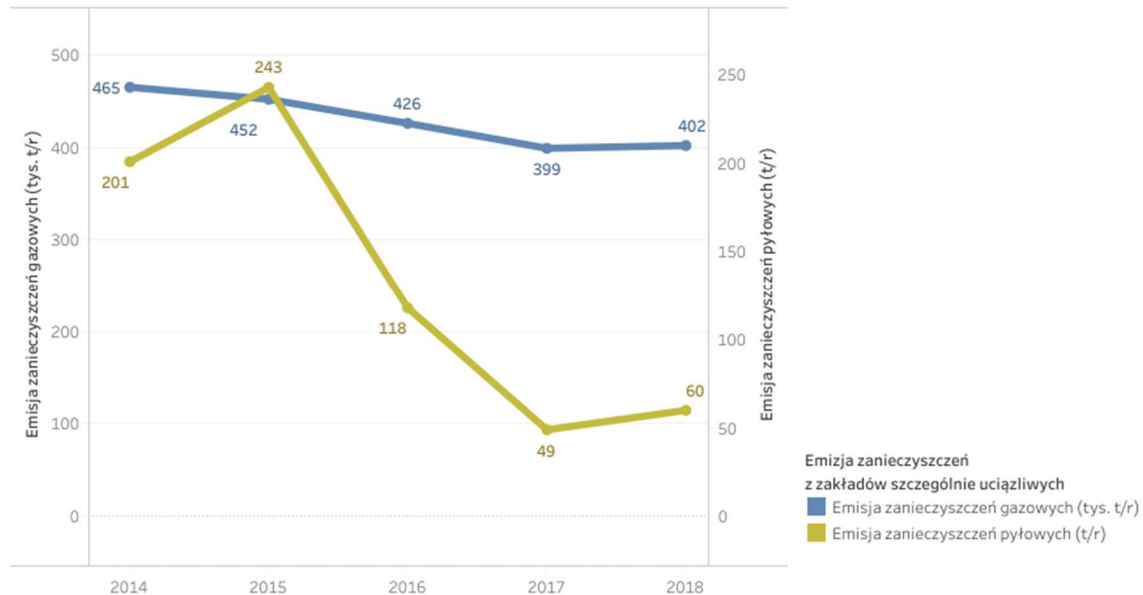
Na jakość powietrza powiatu bielskiego mają wpływ 3 główne źródła emisji zanieczyszczeń do atmosfery:

- punktowe,
- powierzchniowe,
- liniowe.

Emisja punktowa to emisja pochodząca z emitorów dużych zakładów energetycznych i przemysłowych. Według danych GUS emisja zanieczyszczeń w 2018 r. z zakładów szczególnie

uciążliwych w powiecie bielskim wyniosła odpowiednio: 60 ton zanieczyszczeń pyłowych oraz 402 tys. ton zanieczyszczeń gazowych.

Wykres 12 Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie bielskim w latach 2014-2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Na przestrzeni ostatnich 5 lat nastąpił ponad trzykrotny spadek emisji zanieczyszczeń pyłowych, a także zauważalny regularny spadek zanieczyszczeń gazowych. Najbardziej uciążliwe dla jakości powietrza zakłady, znajdują się w gminie Czechowice-Dziedzice, gdzie emituje się 95% zanieczyszczeń gazowych oraz 80% zanieczyszczeń pyłowych.

Powierzchniowe źródła emisji obejmują liczne źródła pochodzące z indywidualnych systemów grzewczych małej mocy, tzw. emisja niska. Wprowadzanie pyłów i gazów do powietrza następuje na niewielkiej wysokości, a zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania, zwykle na obszarach zwartej zabudowy mieszkaniowej. Zjawisko emisji niskiej wynika ze spalania paliw niskiej jakości, a także z nielegalnego spalania odpadów w paleniskach domowych.

Emisja liniowa to kolejny czynnik decydujący o stanie jakości powietrza w powiecie bielskim. Liniowe źródła emisji związane są z komunikacją i transportem. Na emisję liniową składają się:

- emisja spalinowa,
- emisja pozaspalinowa – ze ścierania opon, okładzin hamulcowych, nawierzchni jezdni,
- emisja wtórna – unoszenie pyłu z podłoża.

W zakresie emisji ze źródeł liniowych poziom zanieczyszczenia powietrza jest zależny w największym stopniu od natężenia ruchu, udziału różnego rodzaju kategorii pojazdów na poszczególnych trasach

komunikacyjnych. Przyczyną nadmiernej emisji zanieczyszczeń ze środków transportu jest również zły stan techniczny dróg i pojazdów oraz nieprawidłowa ich eksploatacja. Zanieczyszczenia pochodzące z ciągów komunikacyjnych są trudne do wyeliminowania, wobec ciągłej rozbudowy dróg oraz z roku na rok przybywa pojazdów samochodowych.

Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach corocznie wykonuje *Roczną ocenę jakości powietrza w województwie śląskim*. Na terenie województwa wydzielono 5 stref, dla których dokonuje się oceny jakości powietrza. Powiat bielski przynależy do strefy śląskiej (kod PL2404) – obszaru województwa obejmujący 17 powiatów ziemskich, niewchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

W ocenie strefy śląskiej za rok 2019 pod kątem ochrony roślin stwierdzono brak przekroczeń wartości dopuszczalnych dla tlenków azotu i dwutlenku siarki (klasa A) oraz przekroczenie poziomu docelowego i poziomu celu długoterminowego dla ozonu (klasa C).

Wyniki klasyfikacji strefy śląskiej ze względu na ochronę zdrowia w 2019 roku przedstawiono poniżej:

- Klasa A – brak przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla substancji: dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, benzenu, ołowiu, tlenku węgla; brak przekroczeń poziomu docelowego dla: arsenu, kadmu, niklu;
- Klasa C – powyżej poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}; powyżej poziomu docelowego dla: ozonu, benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀;
- Klasa D2 – ze względu na przekraczanie poziomu celu długoterminowego dla ozonu.

Poziom dopuszczalny należy rozumieć jako poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany. Poziom docelowy oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam gdzie to możliwe w określonym czasie.

Przekroczenia w zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5}, benzo(a)pirenu oraz ozonu wystąpiły we wszystkich strefach województwa śląskiego za wyjątkiem Częstochowy. W porównaniu do roku 2018 klasyfikacja strefy śląskiej dla poszczególnych substancji nie uległa zmianie.

2.3.7 Ochrona przeciwpowodziowa, ochrona przeciwpożarowa oraz zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska

W ramach ochrony przeciwpowodziowej, przeciwpożarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska powiat bielski zrealizował w 2018 r. następujące zadania:⁵

- zorganizowano pomoc finansowa dla powiatowych struktur Państwowej Straży Pożarnej na łączną wartość 80.000,00 zł na rzecz zakupu samochodu pożarniczego oraz zakupu sorbentów,
- utworzono powiatowy magazyn przeciwpowodziowy, a pozyskany sprzęt pompowy i pływający oraz inny sprzęt powodziowy w dużym stopniu przekazano w użytkowanie do gmin o największym zagrożeniu powodziowym,
- dokonano przeglądu rzek, cieków i wałów przeciwpowodziowych,
- w ramach monitorowania zagrożeń dla ochrony ludności powiatu doskonalono powiatowy system powiadamiania i ostrzegania ludności, wykorzystując posiadane możliwości przekazu informacyjnego oraz powiatową sieć radiową, którą zmodernizowano przechodząc z dotychczasowej łączności analogowej na nowoczesną łączność cyfrową.

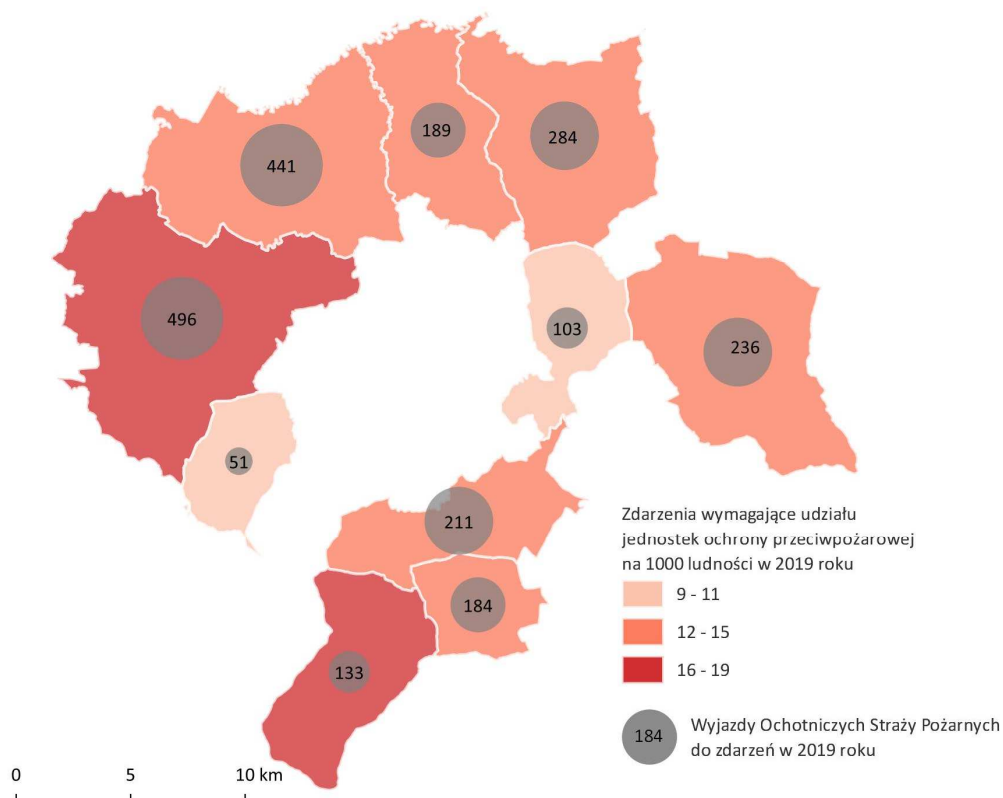
Rejon operacyjnego działania Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku-Białej obejmuje teren powiatu bielskiego oraz miasto Bielsko-Biała. Obszar zabezpieczają 2 Jednostki Ratowniczo-Gaśnicze rozlokowane w mieście Bielsko-Biała oraz Posterunek Zamiejscowy zlokalizowany w Czechowicach-Dziedzicach. Na terenie powiatu bielskiego znajdują się także 42 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, z czego 25 z nich należy do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.⁶

W 2019 r. w powiecie bielskim wystąpiło łącznie 2.412 zdarzeń, w których brały udział jednostki ochrony przeciwpożarowej, z czego 441 interwencji dotyczyło gaszenia pożarów, a 1.970 zdarzeń związanych było z miejscowym zagrożeniem. Przyczyną pożarów była głównie nieostrożność osób dorosłych (NOD) przy posługiwaniu się ogniem otwartym (31% przypadków) oraz nieprawidłowa eksploatacja urządzeń ogrzewczych na paliwo stałe (21% przypadków). Interwencje związane z miejscowym zagrożeniem dotyczyły w głównej mierze usuwania skutków działalności sił przyrody, takich jak gwałtowne opady atmosferyczne (29% interwencji) czy silne wiatry i huragany (24% interwencji). 14% wyjazdów związanych z miejscowym zagrożeniem dotyczyło wypadków komunikacyjnych i niezachowania zasad bezpieczeństwa ruchu środków transportu.

⁵ Raport o Stanie Powiatu Bielskiego za rok 2018

⁶ Komenda Miejska Państwowej Straży pożarnej w Bielsku-Białej

Rysunek 9 Zdarzenia wymagające udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej w powiecie bielskim w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.straz.bielsko.pl/>

Najwięcej ogółu zdarzeń w 2019 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców nastąpiło w gminie Szczyrk i Jasienica (19 zdarzeń na 1000 mieszkańców). Najbardziej zaangażowanymi jednostkami OSP były jednostki gmin: Jasienica (496 wyjazdów) oraz Czechowice-Dziedzice (441 wyjazdów).

Zgodnie z ustawą Prawo Wodne, dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego, sporządza się mapy zagrożenia powodziowego. Mapy obowiązują jako oficjalne dokumenty planistyczne i stanowią podstawę do podejmowania działań związanych z planowaniem przestrzennym i zarządzaniem kryzysowym. Na terenie powiatu bielskiego zagrożenie powodziowe o prawdopodobieństwie wystąpienia $Q=0,2\%$ (raz na 500 lat) występuje w zlewni rzeki Białej, Wisły, Soły, na terenie gmin: Wilkowice, Czechowice-Dziedzice, Bestwina, Porąbka, Wilamowice.⁷

Dla dorzecza Wisły w 2016 r. przyjęto *Plan zarządzania ryzykiem powodziowym* (PZRP). PZRP obejmują wszystkie elementy zarządzania ryzykiem powodziowym, ze szczególnym uwzględnieniem działań służących zapobieganiu powodzi i ochronie przed powodzią oraz informacji na temat stanu należytego przygotowania w przypadku wystąpienia powodzi.

⁷ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Bielskiego – aktualizacja na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku

Wśród działań strategicznych planowanych do realizacji w latach 2016-2021 w powiecie bielskim należy wymienić:

- budowa prawego wału na rzece Pisarzówka w km 3+440-4+250 (Wilamowice),
- odbudowa urządzeń wodnych zabudowy regulacyjnej rzeki Biała w km 0+000-5+150 (Czechowice-Dziedzice, Bestwina),
- modernizacja obwałowania: prawy wał rzeki Wisły w km rzeki 24+000-27+800 (Bestwina),
- budowa ubezpieczeń brzegowych w celu likwidacji wyrwy brzegowej rz. Małej Wisły w km 22+250 -23+800 (Wilamowice),
- budowa lokalnego systemu prognozowania powodzi i podtopień w Bielsku-Białej, Bieruniu i Czechowicach-Dziedzicach.

Poza działaniami strategicznymi zaplanowano także szereg działań buforowych, o niższym priorytecie, takich jak:

- przebudowa/nadbudowa wałów rzek: Iłownicy, Jasienicy i Białej,
- regulacja/modernizacja koryt rzek: Wapienicy, Rudawki, Łękawki oraz mniejszych cieków położonych w gminie Jasienica (Bierowina, Wysoki, Łański Potok, Jasienicki).

Jednym z najbardziej dotkliwych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę jest obok powodzi, susza. Głównymi dokumentami planistycznymi w zakresie przeciwdziałania zjawisku suszy są *Plany przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)* na obszarach dorzeczy. Najważniejszym elementem PPSS jest katalog działań, w którym znajdują się konkretne, mierzalne rozwiązania, które należy wdrożyć, aby ograniczyć skutki suszy. Obecnie dokumenty te są w przygotowaniu. Planowany termin zakończenia prac planowany jest w III kwartale 2020 r.

Analiza projektu PPSS w obrębie powiatu bielskiego nie wykazuje zagrożenia suszą rolniczą ani suszą hydrogeologiczną. Występuje natomiast zagrożenie suszą hydrologiczną (rzeczną) w klasie II i III. Zagrożenie suszą hydrologiczną wskazuje na istotny wpływ antropopresji związanej z poborem wód, co przyczynia się do kształtowania niżówek.⁸

⁸ ibidem

Środowisko przyrodnicze - podsumowanie

+	-
<ul style="list-style-type: none"> ☐ prawie 43% powierzchni powiatu pokrywają obszary o szczególnych walorach przyrodniczych, tj. prawnie chroniona, łącznie 23 512 ha ☐ w Szczyrku 84% terenu zajmuje Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego ☐ 8 obszarów Natura 2000, w tym 5 specjalnych obszarów ochrony siedlisk (SOO) oraz 3 obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO), razem 27% powierzchni powiatu ☐ powierzchniowe formy ochrony przyrody: 2 parki krajobrazowe, 4 rezerваты, 1 obszar chronionego krajobrazu, 1 zespół przyrodniczo-krajobrazowy, 2 użytki ekologiczne ☐ powiat bielski charakteryzuje się dużą różnorodnością biologiczną i urozmaiconą rzeźbą terenu, tereny przemysłowe zajmują jedynie 1% powierzchni powiatu ☐ lasy znajdują 27,4% powierzchni powiatu stanowiąc drugie co do wielkości miejsce w strukturze zagospodarowania terenu powiatu ☐ 1.417 ha zajmują grunty pod stawami hodowlanymi, 3,1% powierzchni powiatu. Dotyczy głównie stawów hodowlanych karpia wraz z wyselekcjonowaną odmianą karpia polskiego oraz amura, lina i tołpygi ☐ najwyższy stopień zwdociągowania w gminach: Czechowice-Dziedzice (99,9%), Wilamowice (96,9%) oraz Bestwina (95,2%) ☐ na terenie powiatu bielskiego działa 5 oczyszczalni ścieków komunalnych, 100% oczyszczanych ścieków komunalnych jest poddawane oczyszczeniu biologicznemu i z podwyższonym usuwaniem biogenów ☐ niski stopień zagrożenia wystąpienia powodzi Q=0,2% (raz na 500 lat) jedynie w zlewni rzeki Białej, Wisły, Soły, na terenie gmin: Wilkowice, Czechowice-Dziedzice, Bestwina, Porąbka, Wilamowice 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ spadek produkcji drewna o 25% w latach 2014-18 ☐ duże zużycie wody na potrzeby rolnictwa i leśnictwa – 66% zużycia, czterokrotnie więcej niż wynosi zużycie na te cele dla całego województwa śląskiego (17%), ale analiza projektu PPSS w obrębie powiatu bielskiego nie wykazuje zagrożenia suszą rolniczą ani suszą hydrogeologiczną ☐ najniższy stopień zwdociągowania w gminach: Buczkowice (41,1%) oraz Szczyrk (48,6%) ☐ w gminie Jasienica zaledwie 15% ludności ma dostęp do kanalizacji ☐ analiza projektu PPSS wykazuje, że w powiecie występuje zagrożenie suszą hydrologiczną (rzeczną) ☐ nasilające się inne negatywne zjawiska związane ze zmianami klimatycznymi (okresowe powodzie, trąby powietrzne), wpływającymi na jakość życia oraz funkcje gospodarcze (turystyka, rolnictwo) ☐ brak wystarczającej infrastruktury zapobiegającej negatywnym zjawiskom klimatycznym np. suszom ☐ niewystarczające mechanizmy w zakresie ochrony różnorodności biologicznej ☐ liczne obszary zdegradowane na terenie powiatu bielskiego (m. in. pokopalniane, poprzemysłowe), konieczność dekarbonizacji, dekontaminacji ☐ niska efektywność energetyczna budynków ☐ zły stan powietrza w okresie grzewczym w gminach turystycznych ☐ brak kierunku perspektywicznego działania z zagospodarowaniem

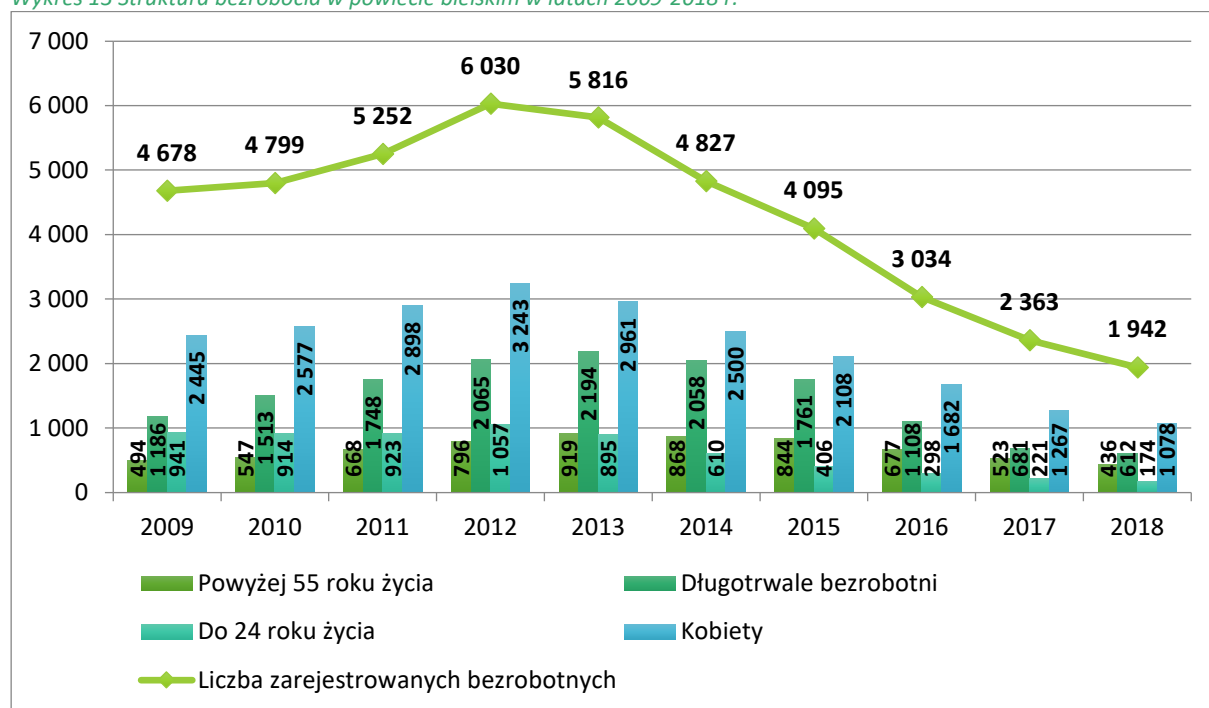
odpadów z powiatu bielskiego

- brak koncepcji realizacji wspólnego systemu monitorowania jakości powietrza na terenie powiatu bielskiego i miasta Bielska-Białej
- brak koncepcji ograniczenia niskiej emisji dzięki dywersyfikacji różnych źródeł energii np. poprzez utworzenie lub partycypację w Klastrze Energii pozyskującym tanią energię ze źródeł odnawialnych.

2.4 Mobilność ludności i rynek pracy

Analiza rynku pracy opiera się na dwóch zagadnieniach dotyczących zatrudnienia i bezrobocia w regionie. Poniższy wykres ilustruje skalę bezrobocia w powiecie bielskim. Jak widać od 2012 roku bezrobocie wykazuje znaczną tendencję spadkową, co dotyczy również kobiet oraz osób w wieku do 24 lata i po 55 roku życia. Spada także liczba osób trwale bezrobotnych co oznacza, że tendencja ta w powiecie bielskim dotyczy wszystkich analizowanych grup osób. Przedstawiony trend wpisuje się w ogólnokrajowy trend rynku pracownika będący wypadkową dwóch procesów: dużej podaży ofert pracy oraz malejącej liczby pracowników. Dodatkowo, nakłada się na to możliwość łatwego dojazdu mieszkańców powiatu do okolicznych miast jak Bielsko-Biała, Żywiec, Cieszyn, Skoczów, itp. gdzie jest większa możliwość pozyskania pracy.

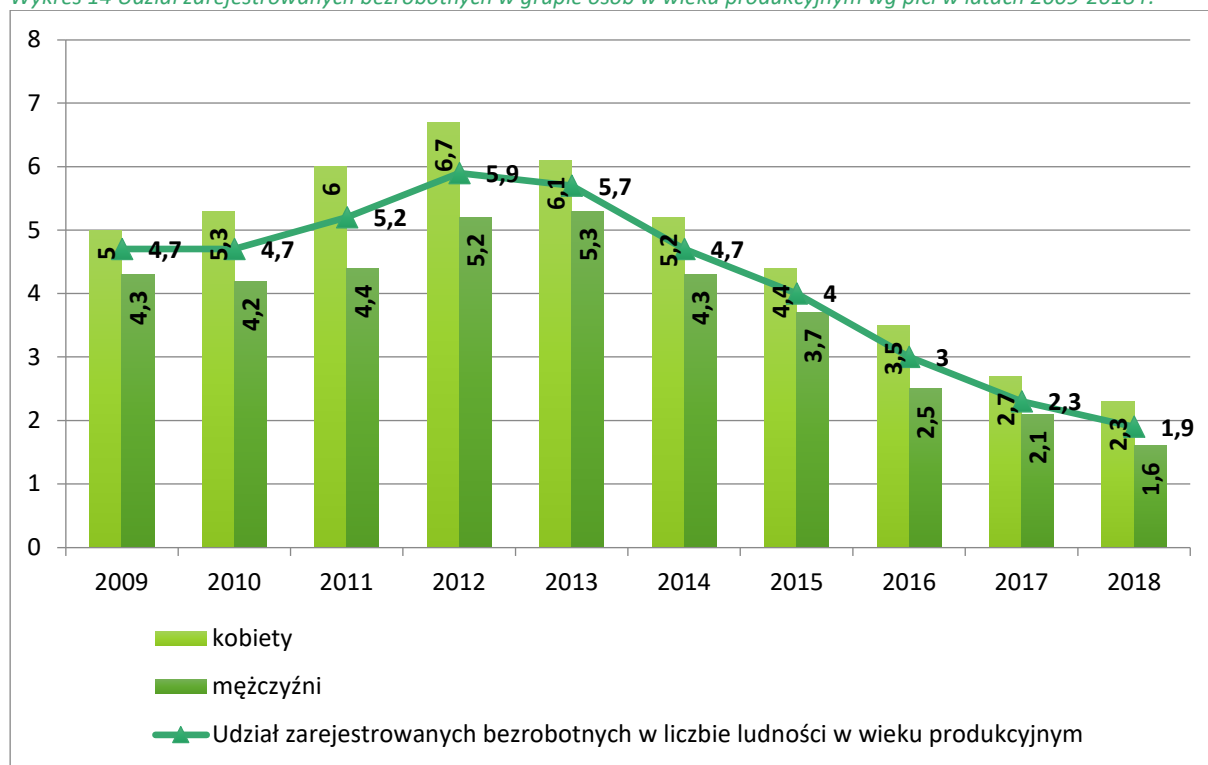
Wykres 13 Struktura bezrobocia w powiecie bielskim w latach 2009-2018 r.

Źródło: dane GUS, 2020 r.

Kolejny wykres pokazuje udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności będących w wieku produkcyjnym w podziale na płeć. Wskazuje to na rzeczywisty obraz skali bezrobocia, uwzględniając osoby w wieku produkcyjnym w powiecie bielskim. Poziom identyfikowanego bezrobocia jest na tyle niski, że wymusza to na pracodawcach poszukiwanie pracowników poza lokalnym rynkiem pracy. W szczególności odnosi się to do mężczyzn. Taka sytuacja może wynikać z tego, że mieszkańcy powiatu szukają zatrudnienia w pobliskich miastach, gdzie potencjalnie istnieje możliwość uzyskania wyższych zarobków, bądź atrakcyjniejszych stanowisk pracy. Rozwiązaniem w tym przypadku może być pozyskiwanie pracowników w powiecie wśród obcokrajowców.

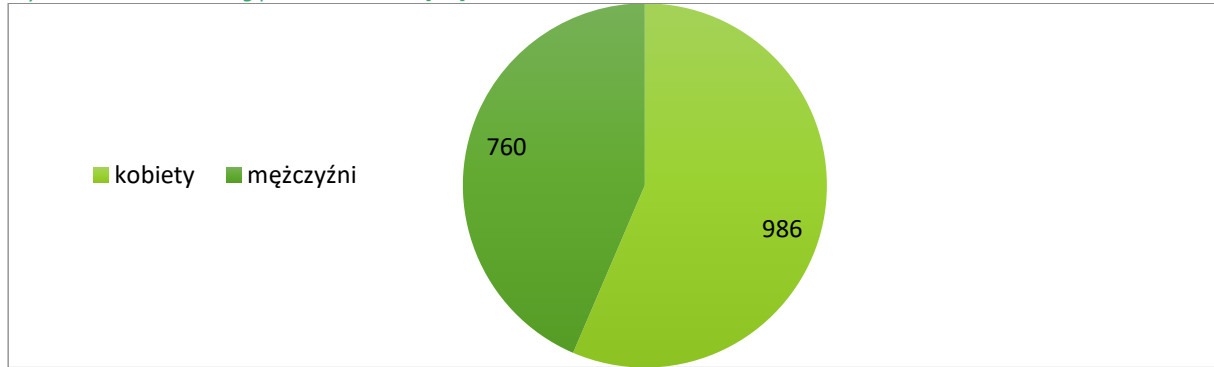
Wykres 14 Udział zarejestrowanych bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2009-2018 r.

Źródło: dane GUS, 2020 r.

Powołując się na dane Powiatowego Urzędu Pracy na koniec 2019 r. liczba bezrobotnych w powiecie uległa dalszemu zmniejszeniu w porównaniu do lat poprzednich i wynosiła 1.746 z czego 56% stanowiły kobiety. Wyższe bezrobocie wśród kobiet może wynikać z tego, że kobiety po urodzeniu dziecka nie wracają na rynek pracy.

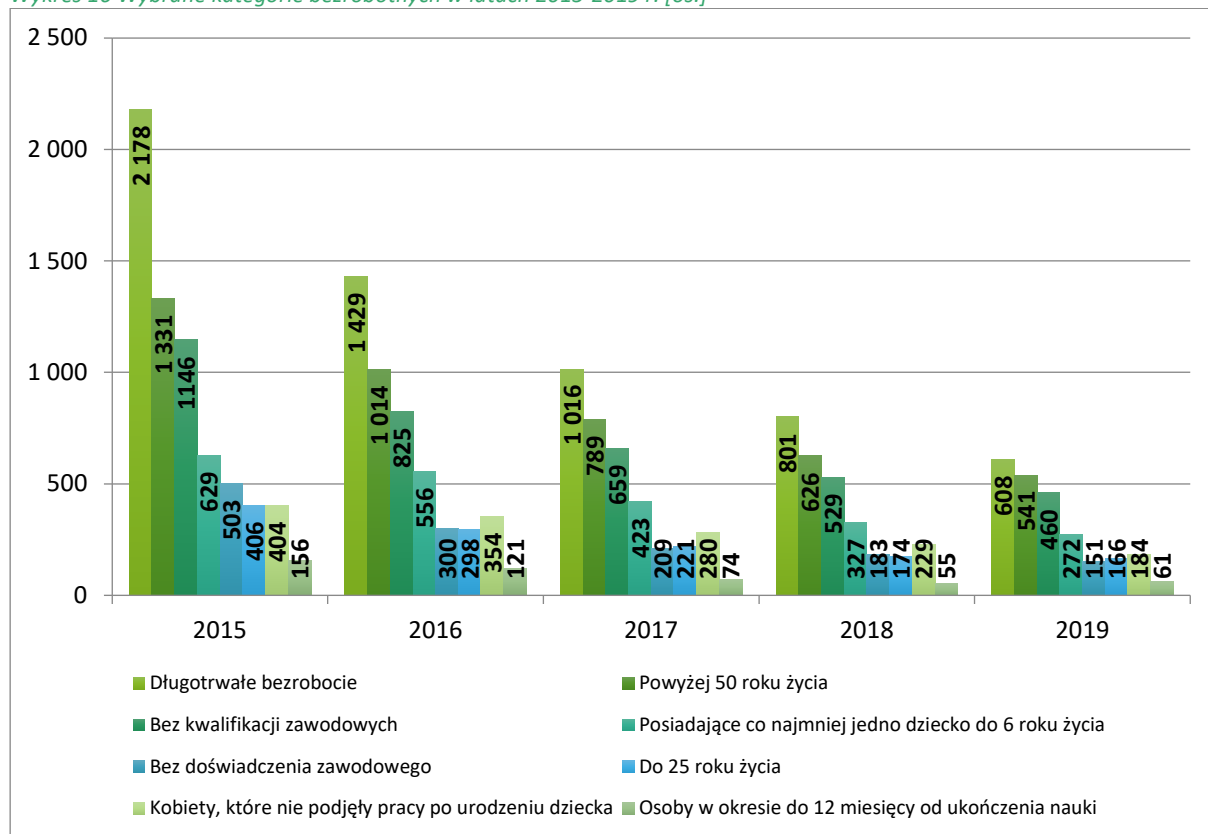
Wykres 15 Bezrobotni wg płci w 2019 roku [os.]

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku-Białej

Biorąc pod uwagę analizę kategorii grup pośród zarejestrowanych bezrobotnych można dostrzec ich tzw. „trudnozatrudnialność”. Na poniższym wykresie widać, że w grupie zarejestrowanych bezrobotnych dominujące kategorie stanowią długotrwale bezrobotni, osoby powyżej 50 roku życia oraz bez kwalifikacji zawodowych. Jako istniejące rozwiązania zjawiska bezrobocia w takich kategoriach służą narzędzia ekonomii społecznej, takie jak spółdzielczość socjalna. Dodatkowo wprowadzenie płatnych urlopów macierzyńskich w okresie 12 miesięcy oraz świadczenie 500+ na dziecko może mieć także przełożenie na liczbę kobiet, które nie wracają na rynek pracy po urodzeniu dziecka. Z drugiej strony, można zaobserwować niski odsetek osób w grupie absolwentów niepodjmujących pracy po zakończeniu nauki, co może wskazywać na chłonność lokalnego rynku pracy, lub podejmowanie pracy w innych miastach.

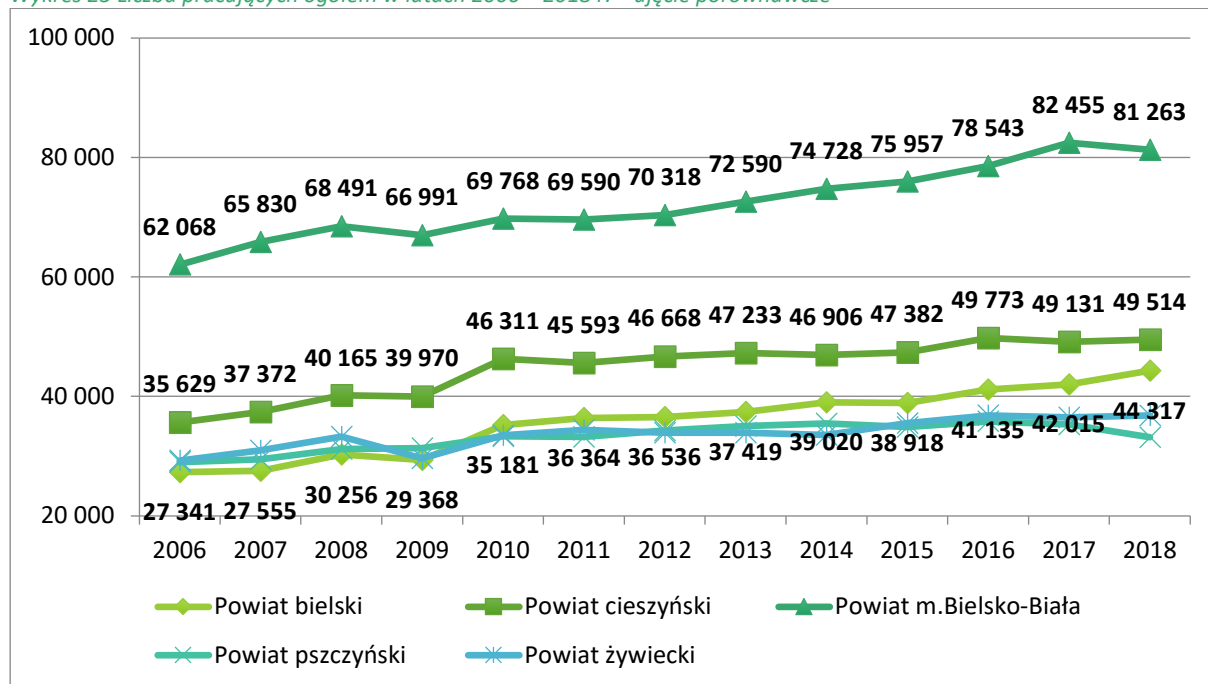
Wykres 16 Wybrane kategorie bezrobotnych w latach 2015-2019 r. [os.]

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej, 2020 r.

Zatem zjawisko bezrobocia w powiecie bielskim wykazuje konsekwentną tendencję malejącą oraz dotyka głównie osób długotrwale bezrobotnych, osób powyżej 50 roku życia oraz nie posiadających kwalifikacji. Biorąc pod uwagę zatrudnienie, sytuacja jest korzystna. Analizując liczbę zatrudnionych w latach 2016-2018 można zauważyć znaczący trend wzrostowy. We wskazanym okresie przybyło osób pracujących aż o 62%. Skala rozwoju rynku pracy w tym kontekście jest zbliżona do okolicznych powiatów: cieszyński, pszczyński i żywiecki. Także w Bielsku-Białej uwidacznia się podobna dynamika wzrostu w grupie osób zatrudnionych z jedną różnicą - w 2018 r. odnotowuje się lekki spadek, kiedy to w przypadku powiatu bielskiego wciąż zauważa się widoczny wzrost.

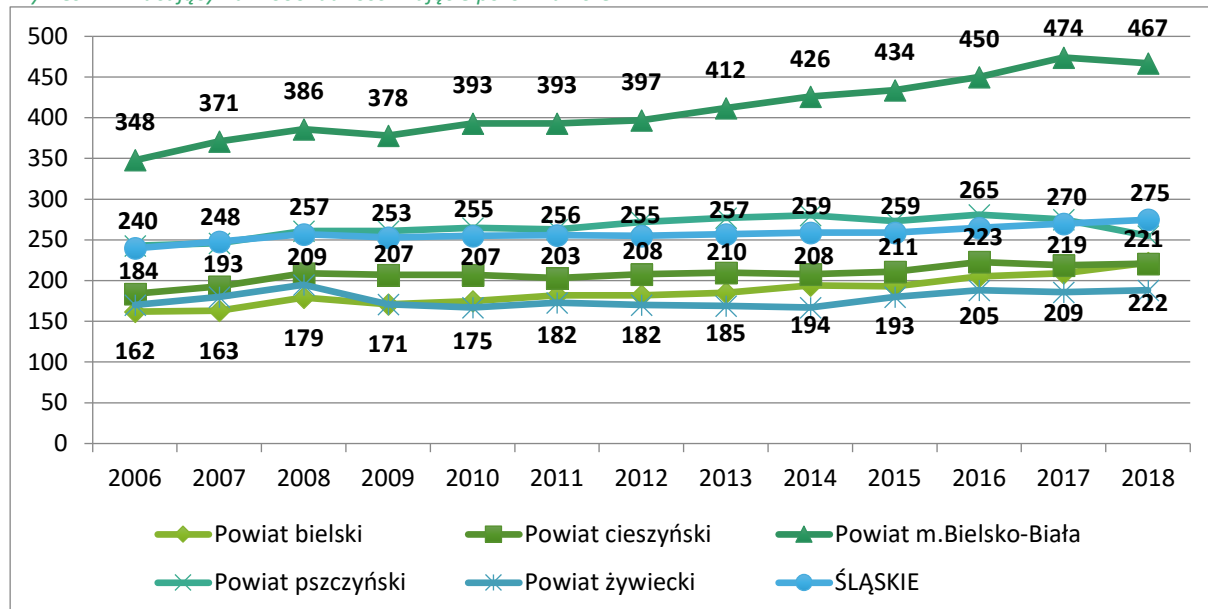
Wykres 25 Liczba pracujących ogółem w latach 2006 – 2018 r. – ujęcie porównawcze

Źródło: dane GUS, 2020 r.

Inne ujęcie w analizie rynku zatrudnienia pokazuje wskaźnik rozwoju gospodarczego firm zatrudniających powyżej 9 pracowników. W tym zakresie w powiecie bielskim również można zaobserwować trend wzrostowy o podobnej dynamice jak w przypadku okolicznych powiatów czy całego województwa śląskiego.

Wykres 17 Pracujący na 1.000 ludności – ujęcie porównawcze

Źródło: dane GUS, 2020 r.

Bazując na dotychczasowych analizach rynku pracy można uznać, że sytuacja w powiecie bielskim jest korzystna, niemniej należy mieć na względzie zjawisko starzenia się społeczeństwa, migracji ludności oraz spadkowego salda przyrostu naturalnego, o czym była mowa w rozdziale na temat demografii.

Firmy prędzej czy później będą zmuszone do poszukiwania pracowników poza lokalnym rynkiem, np. wśród cudzoziemców przybywających, bądź przebywających na terenie Polski w celach zarobkowych.

Kolejnym aspektem analizy rynku pracy jest migracja dotycząca podejmowania pracy w innym miejscu niż zamieszkanie. Poniżej zostały przedstawione tabelaryczne zestawienia migracji ludności w celach zarobkowych. Jak widać, wśród zdecydowanej większości gmin, osoby przemieszczają się do pracy głównie do Bielska-Białej, Katowic i Czechowic-Dziedzic oraz w ramach sąsiednich gmin powiatu bielskiego, czy innych sąsiadujących powiatów.

Tabela 6 Dokład wyjeżdżają za pracę mieszkańcy Gmin powiatu bielskiego

Gmina miejsca zamieszkania	Gmina miejsca pracy	Liczba osób	% w stosunku do liczby osób wyjeżdżających z danej Gminy
Bestwina	Bielsko-Biała	1,083	43.23%
	Czechowice-Dziedzice - miasto	781	31.18%
	Katowice	227	9.06%
	Wilamowice - obszar wiejski	55	2.20%
	Pszczyna - miasto	41	1.64%
Buczkowice	Bielsko-Biała	1,264	65.39%
	Katowice	160	8.28%
	Wilkowice	122	6.31%
	Szczyrk	78	4.04%
	Żywiec	57	2.95%
Czechowice-Dziedzice - miasto	Bielsko-Biała	2,139	48.90%
	Katowice	498	11.39%
	Pszczyna - miasto	239	5.46%
	Bestwina	159	3.64%
	Warszawa	157	3.59%
Czechowice-Dziedzice - obszar wiejski	Czechowice-Dziedzice - miasto	863	38.66%
	Bielsko-Biała	610	27.33%
	Katowice	280	12.54%
	Jasienica	118	5.29%
	Pszczyna - miasto	59	2.64%
Jasienica	Bielsko-Biała	2,419	57.42%
	Katowice	395	9.38%
	Czechowice-Dziedzice - miasto	318	7.55%
	Skoczów - miasto	155	3.68%
	Jaworze	150	3.56%
Jaworze	Bielsko-Biała	674	56.59%
	Jasienica	220	18.47%
	Katowice	98	8.23%
	Czechowice-Dziedzice - miasto	61	5.12%
	Kozy	34	2.85%
Kozy	Bielsko-Biała	1,637	68.67%
	Katowice	174	7.30%
	Czechowice-Dziedzice - miasto	96	4.03%

Gmina miejsca zamieszkania	Gmina miejsca pracy	Liczba osób	% w stosunku do liczby osób wyjeżdżających z danej Gminy
	Porąbka	89	3.73%
	Jasienica	58	2.43%
Porąbka	Bielsko-Biała	1,076	38.65%
	Kęty - miasto	566	20.33%
	Katowice	227	8.15%
	Kozy	183	6.57%
	Tychy	112	4.02%
Szczyrk	Bielsko-Biała	420	58.99%
	Buczkowice	115	16.15%
	Katowice	53	7.44%
	Wilkowice	40	5.62%
		25	3.51%
Wilamowice - miasto	Bielsko-Biała	217	48.98%
	Wilamowice - obszar wiejski	73	16.48%
	Katowice	67	15.12%
	Czechowice-Dziedzice - miasto	33	7.45%
	Jaworzno	28	6.32%
Wilamowice - obszar wiejski	Bielsko-Biała	1,421	44.55%
	Czechowice-Dziedzice - miasto	317	9.94%
	Katowice	255	7.99%
	Wilamowice - miasto	217	6.80%
	Jaworzno	131	4.11%
Wilkowice	Bielsko-Biała	1,432	65.78%
	Katowice	201	9.23%
	Czechowice-Dziedzice - miasto	105	4.82%
	Buczkowice	92	4.23%
	Warszawa	65	2.99%

Źródło: : dane GUS, Przepływy ludności związane z zatrudnieniem w 2016 r.

Podobnie ma się sytuacja w przypadku przyjeżdżających do pracy do danej gminy z innego miejsca zamieszkania. W tym wypadku najwięcej osób przyjeżdża z Bielska-Białej, Czechowic-Dziedzic oraz w ramach sąsiednich gmin powiatu bielskiego, czy innych sąsiadujących powiatów.

Gmina miejsca pracy	Gmina miejsca zamieszkania	Liczba osób	% w stosunku do liczby osób przyjeżdżających do danej Gminy
Bestwina	Bielsko-Biała	185	21.61%
	Czechowice-Dziedzice - miasto	159	18.57%
	Wilamowice - obszar wiejski	125	14.60%
	Brzeszcze - obszar wiejski	46	5.37%
	Kozy	34	3.97%
Buczkowice	Bielsko-Biała	180	22.39%
	Łodygowice	136	16.92%
	Szczyrk	115	14.30%

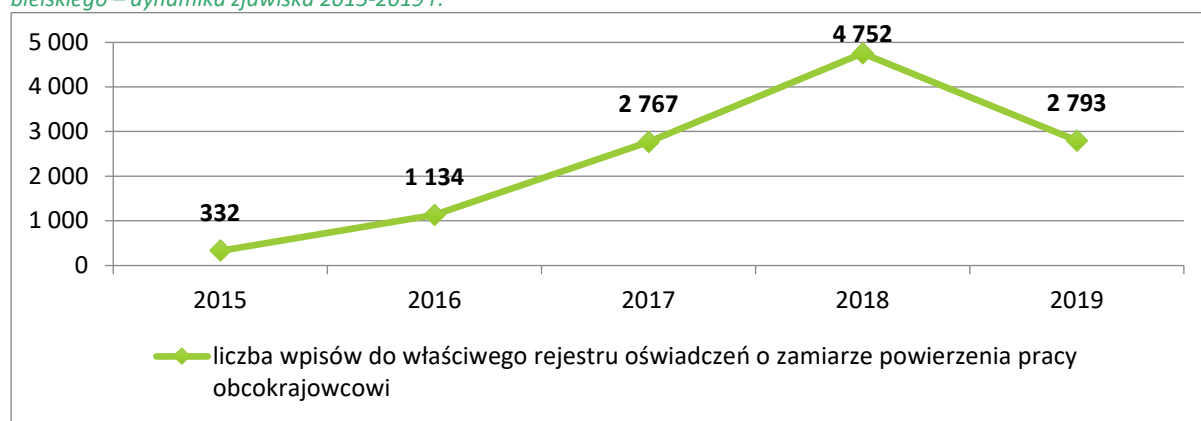
Gmina miejsca pracy	Gmina miejsca zamieszkania	Liczba osób	% w stosunku do liczby osób przyjeżdżających do danej Gminy
	Wilkowice	92	11.44%
	Lipowa	88	10.95%
Czechowice-Dziedzice - miasto	Bielsko-Biała	1,084	16.32%
	Czechowice-Dziedzice - obszar wiejski	863	13.00%
	Bestwina	781	11.76%
	Jasienica	318	4.79%
	Wilamowice - obszar wiejski	317	4.77%
Czechowice-Dziedzice - obszar wiejski	Czechowice-Dziedzice - miasto	139	58.90%
	Bielsko-Biała	35	14.83%
	Jasienica	27	11.44%
	Pszczyna - obszar wiejski	13	5.51%
	Bestwina	12	5.08%
Jasienica	Bielsko-Biała	821	38.12%
	Jaworze	220	10.21%
	Czechowice-Dziedzice - miasto	133	6.17%
	Czechowice-Dziedzice - obszar wiejski	118	5.48%
	Sędziszów Małopolski - obszar wiejski	84	3.90%
Jaworze	Bielsko-Biała	312	54.45%
	Jasienica	150	26.18%
	Czechowice-Dziedzice - miasto	21	3.66%
	Buczkowice	19	3.32%
	Kozy	16	2.79%
Kozy	Bielsko-Biała	267	30.07%
	Porąbka	183	20.61%
	Wilamowice - obszar wiejski	115	12.95%
	Jasienica	73	8.22%
	Kęty - miasto	70	7.88%
Porąbka	Kęty - miasto	231	24.01%
	Kęty - obszar wiejski	186	19.33%
	Czernichów	100	10.40%
	Kozy	89	9.25%
	Bielsko-Biała	88	9.15%
Szczyrk	Buczkowice	78	34.06%
	Bielsko-Biała	76	33.19%
	Wilkowice	29	12.66%
	Łodygowice	23	10.04%
	Lipowa	12	5.24%
Wilamowice - miasto	Wilamowice - obszar wiejski	217	52.29%
	Bielsko-Biała	37	8.92%
	Kozy	34	8.19%
	Kęty - miasto	28	6.75%
	Brzeszcze - obszar wiejski	25	6.02%
Wilamowice - obszar	Bielsko-Biała	89	16.95%

Gmina miejsca pracy	Gmina miejsca zamieszkania	Liczba osób	% w stosunku do liczby osób przyjeżdżających do danej Gminy
wiejski	Wilamowice - miasto	73	13.90%
	Bestwina	55	10.48%
	Czechowice-Dziedzice - miasto	49	9.33%
	Kęty - miasto	42	8.00%
Wilkowice	Bielsko-Biała	355	38.21%
	Buczkowice	122	13.13%
	Łodygowice	84	9.04%
	Żywiec	63	6.78%
	Lipowa	47	5.06%

Źródło: dane GUS, Przepływy Ludności związane z zatrudnieniem w 2016 r.

Biorąc pod uwagę analizę rynku pracy nie można zapomnieć o stosunkowo nowym, ale narastającym trendzie dotyczącym zasilania rynku pracy poprzez zatrudnianie obcokrajowców. W głównej mierze dotyczy to osób przybywających zza wschodniej granicy z Polską, szczególnie z Ukrainy. Poniższy wykres przedstawia dynamikę wzrostu napływu pracowników z innych krajów na terenie powiatu bielskiego, na podstawie danych liczbowych dotyczących firm z terenu powiatu tj. posiadających swoją siedzibę lub miejsce stałego pobytu na tym terenie, na których rzecz Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku-Białej dokonał wpisu do właściwego rejestru oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy lub oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcowi. Jak widać na przestrzeni pięciu lat, wzrost ten był bardzo znaczący z maksymalną wartością w 2018 r. Zjawisko to dotyczy w równej mierze miast i powiatów na terenie całego kraju i wynika z dwóch zjawisk – zmniejszającego się odsetka osób w wieku produkcyjnym w Polsce, a zatem także w powiecie bielskim, co implikuje konieczność zasilania miejsc pracy przez pracowników spoza lokalnego rynku pracy oraz z narastającej liczby obywateli zza wschodniej granicy Polski, przybywających do naszego kraju z zamiarem podjęcia pracy zarobkowej.

Wykres 18 Liczba wpisów do rejestru oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy obcokrajowcowi na rzecz firm z powiatu bielskiego – dynamika zjawiska 2015-2019 r.

Źródło: dane Państwowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej 2020 r.

Obcokrajowcy znajdują zatrudnienie na terenie powiatu bielskiego głównie w przemyśle i w zakładach produkcyjnych, z naciskiem na branżę motoryzacyjną. Najczęściej były to firmy outsourcingowe: „ASR GLOBAL” SP. Z O.O. oraz „GRUPA ASR” SP. Z O. O. Obcokrajowcy również podejmują pracę sezonową, choć biorąc pod uwagę powiat bielski, w latach 2018-2019, odsetek osób wykonujących prace sezonowe wynosił nieco ponad 3%. Zatrudnienie sezonowe głównie dotyczy rolnictwa i najczęściej ma to miejsce w Gospodarstwie Rolnym - Mariola Parchańska. Prace sezonowe, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz rozporządzenia MPiPS w sprawie podklas działalności gospodarczych, w których wydaje się przedmiotowe zezwolenia, mogą dotyczyć jedynie ściśle określonych sektorów jak rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, a także działalności związanej z zakwaterowaniem oraz usługami gastronomicznymi.

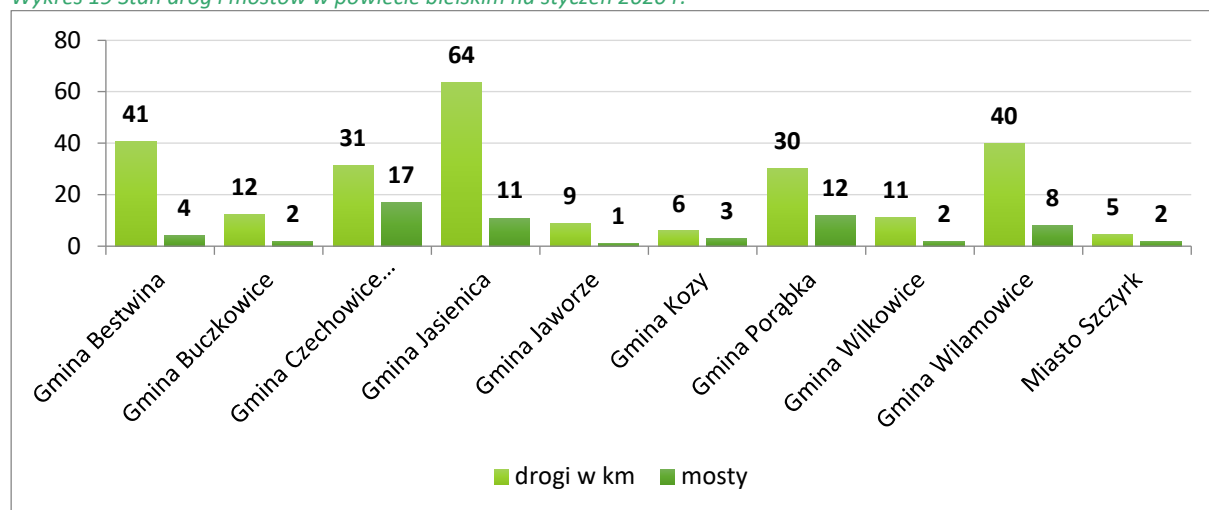
+	-
☐ zmniejszające się bezrobocie i jego niski poziom	☐ niedostatek wolnych zasobów pracy w powiecie, zmieniająca się struktura zatrudnienia
☐ spadający udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na poziomie 1,9% (najniższe w analizowanym czasookresie)	☐ dominacja w populacji bezrobotnych osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy – długotrwale bezrobotni, osoby 50+ oraz bez doświadczenia zawodowego, kobiety
☐ zmniejszenie liczby bezrobotnych kobiet w powiecie (spadek udziału bezrobotnych kobiet w omawianym okresie o 56%)	☐ niekorzystny iloraz migracji, więcej ludzi wyjeżdża do pracy do innego miasta, niż przyjeżdża do pracy na terenie powiatu bielskiego
☐ trend wzrostowy wśród osób w wieku produkcyjnym, w analizowanym okresie wzrost o 62%	☐ Szybka dynamika zawodów na rynku pracy wiąże się z koniecznością częstej modyfikacji oferty edukacyjnej szkolnictwa zawodowego
☐ niedobory na rynku pracy uzupełniane przez osoby przyjeżdżające do pracy z okolicznych miast i powiatów oraz obcokrajowców	☐ bipolarność rynku pracy na obszarze powiatu bielskiego (północna część – przemysłowa, południowa – turystyczna), co wiąże się z uzależnieniem lokalnego rynku pracy od konkretnych branż
☐ trend wzrostowy współczynnika pracujących na 1.000 mieszkańców – w omawianym okresie wzrost o 37%	

2.5 Infrastruktura drogowa i organizacja transportu publicznego

2.5.1. Infrastruktura drogowa

Na podstawie obowiązujących przepisów prawa zarządcą dróg powiatowych odpowiedzialnym za realizację zadań w zakresie administracji, planowania, budowy i napraw dróg jest Zarząd Powiatu. W powiecie bielskim obowiązki te w imieniu Zarządu Powiatu sprawuje specjalnie powołana jednostka, którą jest Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku-Białej. Na terenie powiatu bielskiego przebiegają drogi o kategorii powiatowej w łącznej długości 307,931 km, w tym 58,708 km przebiega w granicach miast, a pozostałe o charakterze zamiejscowym mają długość 249,223 km. Obszar działania Zarządu Dróg Powiatowych obejmuje gminy: Bestwina, Buczkowice, Czechowice-Dziedzice, Jasienica, Jaworze, Kozy, Porąbka, Szczyrk, Wilkowice i Wilamowice.

Wykres 19 Stan dróg i mostów w powiecie bielskim na styczeń 2020 r.

Źródło: opracowanie własne

W ostatnich latach w powiecie podejmowano bardzo wiele inwestycji mających na celu poprawienie stanu dróg. W poniższej tabeli przedstawiono wydatki przeznaczone na inwestycje i remonty drogowe w latach 2016 – 2019.

Tabela 7 Wydatki przeznaczone na inwestycje i remonty drogowe w latach 2016 - 2019

Rok	Kwota w zł	Finansowanie
2016	20.979.244,16	środki z dotacji unijnych i z budżetu państwa w wysokości 7.264.614,86 zł , dotacje celowe Gmin powiatu 3.001.438,79 zł oraz środki własne z budżetu powiatu w kwocie 10.713.190,51 zł.
2017	27 705 147,36	środki z dotacji unijnych i z budżetu państwa w wysokości 10 260 708,05 zł, dotacje celowe Gmin powiatu 4 298 917,29 zł oraz środki własne z budżetu powiatu w kwocie w kwocie 13 145 522,02 zł.
2018	47.557.009,02	środki z budżetu państwa 10.170.742,62 zł, dotacje celowe Gmin powiatu 16.694.801,80 zł oraz środki własne z budżetu powiatu w kwocie 20.691.464,60 zł
2019	39 239 379,64	środki z budżetu państwa 14 780 132,39 zł ,dotacje celowe Gmin powiatu 5 904 455,88 zł, oraz środki własne z budżetu powiatu w kwocie 12 196 053,96 zł. Na bieżące utrzymanie dróg 6 322 737,41 zł

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku-Białej

W ramach Programu poprawy stanu technicznego infrastruktury drogowej w latach 2016-2019 zostało zrealizowanych wiele znaczących zadań, wśród których można wymienić:

2016:

- Przebudowę drogi powiatowej 4479S Czaniec – Roczyny – Andrychów, na odcinku od skrzyżowania z ul. Gruszową do granicy powiatu bielskiego – inwestycja realizowana w cyklu dwuletnim 2016/2017 za kwotę 2 445 018,48 zł
- Przebudowa ciągu dróg powiatowych 1405S i 1400S w Buczkowicach, Godziszce i Kalnej za kwotę 5 874 770,20 zł
- Przebudowa drogi powiatowej 2633S Strumień – Jasienica w miejscowości Landek za kwotę 2 452 511,18 zł
- Przebudowa drogi powiatowej 4454S ul. Traugutta w Czechowicach-Dziedzicach za kwotę 1 737 232,03 zł
- Przebudowa mostu Bestwinie w ciągu ul. Kościelnej za kwotę 1 321 415,28 zł

2017:

- Przebudowa drogi 4425S Czechowice – Zabrzeg-Międzyrzecze – Wapienica na długości 1,4 km za kwotę 1 178 268,49 zł
- Przebudowa drogi powiatowej 2633S Kaniówek – Dankowice – Stara Wieś na długości 1,4 km (w tym 1 ronda) za kwotę 3 195 618,18 zł
- Przebudowa przepustu w ciągu drogi 4428S ul. Mazańcowicka w Czechowicach – Dziedzicach – za kwotę 1 142 712,17 zł
- Obiekt mostowy na rzece Żylica zlokalizowany w ciągu DP 1405S ul. Lipowskiej w Buczkowicach za kwotę 3 094 277,14 zł
- Rozbudowa drogi powiatowej 4417S Świętoszówka – Bielsko na długości 2,8 km (w tym 1 ronda) za kwotę 6 861 306,16 zł
- Przebudowa ul. Fałata (4412S) w Bystrej Śl. Na długości 1,55 km za kwotę 3 046 411,60 zł

2018:

- Budowa 1 mostu w Ligocie, ogółem koszt inwestycji 1.346.821,30 zł
- Przebudowa 2 przepustów w ciągu drogi powiatowej nr 4431S, ul. Rolników w km 4+000 oraz 4+395 - w Ligocie za kwotę 1 024 052,71 zł
- Rozbudowa drogi powiatowej 2633S Strumień – Jasienica, na długości 2,8 km (w tym 1 rondo) ogółem koszt inwestycji 9.424.767,10 zł
- Przebudowa drogi powiatowej 4426S ul. Bronowska i ul. Czyża w gminie Czechowice-Dziedzice, rozbudowa drogi na długości 2,7 km, ogółem koszt inwestycji 13.480.897,18 zł

2019:

- Przebudowa drogi powiatowej 4425S na odcinku Ligota-Międzyrzecze Górne wraz z rozbudową skrzyżowania dróg 4425S i 4427S na rondo i rozbudową odcinka 182 m drogi powiatowej 4427S w miejscowości Międzyrzecze Dolne – wartość tego zadania to 14.622.942,97 zł
- Przebudowa drogi powiatowej 4488S ul. Krakowskiej w miejscowości Hecznarowice – inwestycja realizowana w cyklu dwuletnim 2019/20 w trzech etapach – łącznie wartość inwestycji to 15 322 075,42 zł
- Przebudowa drogi powiatowej nr 4444S ul. Krakowska w miejscowości Bestwina i Stara Wieś na długości 2,43 km wraz z rozbudową odcinka o długości 0,085 km w Bestwinie - inwestycja realizowana w cyklu dwuletnim 2019/20 - wartość inwestycji to 8.415.559,63 zł
- Przebudowę drogi powiatowej nr 4488S Stara Wieś – Wilamowice – Hecznarowice – Kęty w km 4+656 – 5+456” na długości 800 m w Wilamowicach - wartość inwestycji to 2.450.072,90 zł,
- Przebudowa drogi powiatowej nr 2638S Skoczów – Landek w km od 6+872 do 8+272” - wartość inwestycji to 3.542.585,74 zł
- Remont drogi powiatowej 4467S Bestwinka - Bestwina ul. Św. Floriana km 0+000 - 1+173 oraz 2+123 - 2+250 wraz z remontem odcinka km 2+250 - 2+459”. Zakresem remontu objęte zostały dwa odcinki o łącznej długości 1,509 km - szacowana wartość inwestycji to 980.595,27 zł
- Rozbiórka starego i budowa nowego obiektu mostowego w ciągu drogi powiatowej nr 4444S ul. Bestwińska w km 0+800 w m. Czechowice-Dziedzice nad potokiem Młynówka - wartość inwestycji to 1.119.342,99 zł
- Przebudowa drogi powiatowej nr 4484S ul. Przeczniej w Kozach - inwestycja realizowana w cyklu dwuletnim 2018/19 - wartość inwestycji to 4.235.945,37 zł
- Remont drogi powiatowej 4412S ul. Fałata w Bystrej na dł. 1,8km - inwestycja realizowana w cyklu dwuletnim 2018/19 - wartość inwestycji to 1.917.294,27 zł

Większość realizowanych zadań inwestycyjnych, a także dokumentacji projektowych była współfinansowana przez Gminy należącymi do powiatu bielskiego, które w formie dotacji celowych przekazały finanse na wykonanie konkretnych zadań inwestycyjnych i remontowych prowadzonych na drogach powiatowych.

Należy także wspomnieć o pojawiających się nowych źródłach finansowania infrastruktury drogowej powiatu bielskiego m. in. Fundusz Dróg Samorządowych (FSD), w ramach którego powiat bielski

otrzymał promesę na realizację inwestycji drogowych. Jest to nowy program rządowy mający na celu wsparcie samorządów przy modernizacji infrastruktury drogowej, który ma umożliwić utrzymanie sieci drogowej w odpowiednim stanie i zapewnić należyte bezpieczeństwo korzystającym z niej mieszkańcom. Do tej pory w przypadku wielu gmin i powiatów zbyt niskie dochody stanowiły przeszkodę w realizacji niezbędnych inwestycji. FDS z założenia jest programem wieloletnim, z którego ma być możliwe dofinansowanie wieloletnich zadań, które jak dotąd były odkładane z powodu wysokich kosztów.

2020:

W roku 2020 Zarząd Dróg Powiatowych zrealizował inwestycje drogowe w sumie za kwotę ponad 26 mln złotych. Wykonano między innymi:

- 3 etap przebudowy ciągu drogi 4488S ul. Krakowskiej w Hecznarowicach – na dł. 2,6 km
- przebudowę drogi 4444S ul. Krakowskiej w Starej Wsi i Bestwinie
- rozbiórkę starego i budowę nowego mostu w Starej Wsi

W cyklu dwuletnim 2020/21 realizowane są:

- przebudowa ulicy Prusa w Czechowicach-Dziedzicach
- przebudowa drogi powiatowej w Zasolu Bielańskim
- rozbudowa drogi Międzyrzecze Dolne - Mazańcowice

W ramach programu „Mosty dla Regionów” ma powstać nowy most na Sole w Porąbce, który zastąpi kładkę zbudowaną przez żołnierzy 40 lat temu. Dofinansowanie na dokumentację tego przedsięwzięcia jest przyznane w wysokości 80 proc. jej wartości - czyli ponad 140 tys. zł. Środki pochodzą z budżetu państwa. Nowy most ma służyć zarówno mieszkańcom jak i turystom licznie odwiedzającym Beskidy, co czyni tę inwestycję bardzo ważną z punktu widzenia dostępności terenu.

Wobec przygotowań do kolejnych inwestycji, w 2020 r. będą kontynuowane prace nad sporządzaniem dokumentacji rozbudowy i przebudowy kolejnych odcinków dróg powiatowych, aby móc skutecznie aplikować o udzielanie dotacji z różnych źródeł zewnętrznych.

Rozpoczęte prace nad dokumentacjami:

- przebudowa drogi powiatowej nr 4477S ul. Bukowskiej w Gminie Porąbka,
- przebudowa drogi powiatowej nr 4116S ul. Legionów w Czechowice-Dziedzice na odcinku od ul. Lipowskiej do granicy Bielska-Białej oraz na odcinku od DK1 do DP 4461S ul. Narutowicza,
- przebudowa drogi powiatowej 4424S Rudzica-Międzyrzecze,
- przebudowa drogi powiatowej 4444S ul. Oświęcimska w Dankowicach,

- przebudowa drogi powiatowej 4449S ul. Łukasiewicza w Czechowicach-Dziedzicach,
- przebudowa drogi powiatowej 4447S Czechowice-Dziedzice - Kaniów (ul. Węglowa),
- rozbiórka istniejącego i budowa nowego obiektu mostowego w ciągu drogi powiatowej nr 4484S, ul. Szkolna w km 0+130 w m. Pisarzowice nad potokiem Pisarzówka.
- Budowa mostu na rzece Białka przy drodze powiatowej nr 4412S ul. Fałata

Podejmowane przez powiat inwestycje i remonty mają na względzie przede wszystkim poprawę parametrów technicznych i użytkowych dróg powiatowych oraz podniesienie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego. Ma to wpłynąć na odczuwalny komfort podróżowania, oraz poprawę poziomu jakości życia mieszkańców w sąsiedztwie dróg powiatowych.

Tabela 8 Ewidencja dróg powiatu bielskiego w podziale na gminy

Nazwa gminy	Nr drogi	Nazwa drogi	Nazwa ulicy	Lokalizacja		Długość
				od km	do km	
Bestwina	4403S	Kaniów - Bestwina	ul. Batalionów -Chłopskich Wincentego Witosa	0+000	6+140	6,14
	4444S	Czechowice-Bestwina Jawiszowice	ul. Krakowska	1+088	6+244	5,156
	4447S	Czechowice-Dz.-Kaniów	ul. Czechowicka ul. Krzywolaków	4+076 5+703	5+703 6+693	1,627
	4448S	Kaniów - Dankowice	ul. Dankowicka	0+000	1+833	1,833
	4464S	Kaniów- Kaniówek - Dankowice	ul. Rybacka, Jawiszowicka Czechowicka	0+000	2+962	2,962
	4465S	Bestwina-Komorowice	ul. Bialska	0+000	1+201	1,201
	4466S	Kaniów-Bestwinka	ul. Ludowa, Młyńska, Olchowa, Dworkowa	0+000	2,86	2,86
	4467S	Bestwinka-Bestwina	ul. Św. Floriana, Gospodarska, Kościelna	0+000	4+668	4,668
	4468S	Bestwina-Janowice	ul. Szkolna	0+000	1+898	1,898
	4469S	Bestwinka przez wieś	ul. Św. Sebastiana, Gandora, Gen. Heller	0+000	2+200	2,2
	4470S	Komorowice-Janowice	ul. J. Kubika	0+000	1+736	1,736
	4471S	Bestwina-Janowice- Hałcnów	ul. Janowicka	0+000	4+868	4,868
	4472S	Komorowice-Bestwina-	ul. Górską Janowice	0+000	2+563	2,563
				Razem	40,702	
Buczkowice	1400S	Łodygowice-Kalna- Godziszka	ul. Widokowa	2+700	4+568	1,868
	1401S	Buczkowice-Rybarzowice	ul. Wyzwolenia, Beskidzka	0+000	4+189	4,189
	1402S	Słotwina-Godziszka	ul. Lipowska	2+500	3+541	1,041
	1405S	Żywiec -Lipowa-Buczkowice	ul. Żywiecka, Beskidzka Bielska, Lipowska	11+520	15+970	4,45
	4404S	Szczyrk-Buczkowice	ul. Grunwaldzka	0+710	1+660	0,95
	7479S	Bielsko-Buczkowice	ul. Bielska			0,85
				Razem	13,348	
Czechowice-Dziedzice	4425S	Czechowice-Zabrzeg- Międzyrzecze - Wapienica	ul. Waryńskiego, Sikorskiego Zabrzaska, Wapienicka	1+216	8+539	7,323
	4426S	Lanek-Ligota-Mazańcowice - Komorowice	ul. A. Czyża, Bronowska, Bielska	1+671	7+401	5,73
	4428S	Ligota-Czechowice Dz.	ul. Czechowicka, Ligocka	0+000	2+550	2,55
	4430S	Zapora-Zabrzeg	ul. Do Zapory	0+000	1+987	1,987
	4431S	Zabrzeg-Ligota	ul. Miliardowicka, Długa, Rolników	0+000	4+576	4,576
	4437S	Bronów-Rudzica	ul. Rudzicka	0+000	0+958	0,958

Nazwa gminy	Nr drogi	Nazwa drogi	Nazwa ulicy	Lokalizacja		Długość
				od km	do km	
	4438S	Landek- Bronów	ul. Pszczelarska, Miodowa,	0+000	2+439	2,439
	4439S	Ligota- Bronów - Międzyrzecze	ul. Nowy Świat, Graniczna, Ks. J. Kunza, Międzyrzeczka	0+000	4+948	4,948
	4440S	Ligota-DK1-Czechowice Dz	ul. Mazańcowicka	0+000	0+864	0,864
					Razem	31,375
Jasienica	2600S	Grodziec-Górki	ul. Bielska	0+000	0+275	0,275
	2633S	Strumień -Jasienica	ul. Strumieńska	7+855	18+211	10,356
	2638S	Skoczów-Landek		6+800	11+915	5,115
	2640S	Pierściec- Kowale- Wieszczyta-Rudzica	ul. Wieszczycka	2+569	7+651	5,082
	4416S	Jasienica-Jaworze Nałęże	ul. Cisowa	0+000	1+640	1,64
	4418S	Grodziec-Zagóra	ul. Kasztanowa	0+000	1+892	1,892
	4417S	Świętoszówka-Bielsko	ul. Cieszyńska	0+000	0+220	0,22
	4419S	Świętoszówka -Łazy	ul. Łazińska	0+000	4+166	4,166
	4420S	Rudzica-Roztropice- Grodziec	ul. Szkolna, Roztropicka	0+000	10+551	10,551
	4423S	Jasienica-Międzyrzecze	ul. Jasienicka, Międzyrzeczka	0+000	3+977	3,977
	4424S	Rudzica-Międzyrzecze	ul. Rudzicka, Międzyrzeczka	0+000	3+506	3,506
	4425S	Czechowice-Zabrzeg- Międzyrzecze- Wapienica	ul. Ligocka, Centralna Bielska	8+539	14+344	5,805
	4426S	Landek-Ligota- Mazańcowice - Komorowice	ul. Ligocka,	0+000 7+401	1+671 11+932	1,671 4,531
4427S	Międzyrzecze -Mazańcowice - Stare Bielsko	ul. Mazańcowicka- Międzyrzeczka- Starobielska	0+000	4+909	4,909	
				Razem	63,696	
Jaworze	4413S	Wapienica-Jaworze	ul. Wapienicka,Zdrojowa	2+411	6+164	3,753
	4414S	Jaworze-Nałęże	ul. Słoneczna	0+000	2+366	2,366
	4416S	Jasienica-Jaworze Nałęże	ul. Cisowa	1+640	4+505	2,865
				Razem	8,984	
Kozy	4482S	Hałcnów-Kozy-Podlesie	ul. Jana III Sobieskiego, Kęcka	0+000	3+812	3,812
	4484S	Pisarzowice-Kozy	ul. Przecznia	3+096	4+914	1,818
	7409S	ul. Witosa w Kozach	ul. Witosa	2+707	3+057	0,35
				Razem	5,98	
Porąbka	1456S	Czaniec- Porąbka	ul. Karpacka, Krakowska, Żywiecka	0+000	5+663	5,663
	4473S	Kęty-Podlesie-Kobiernice	ul. Kęcka, Tradycyjna, Centralna,	1+430	4+738	3,308
	4476S	DK 52 - Czaniec	Parkowa ul. Kościelna	0+000	1+739	1,739
	4477S	Czaniec-Bukowiec- Porąbka	ul. Bukowska	0+000	4+717	4,717
4478S	Czaniec-Zagłębcze-Bulowice	ul. Zagłębcze	0+000	1+589	1,589	

Nazwa gminy	Nr drogi	Nazwa drogi	Nazwa ulicy	Lokalizacja		Długość
				od km	do km	
	4479S	Czaniec-Roczynny-Andrychów	ul. Krd. K. Wojtyły	0+000	4+633	4,633
	4480S	Porąbka -Wielka Puszcza	ul. Wielka Puszcza	0+000	7+322	7,322
	4481S	Porąbka-Kozubnik	ul. Mała Puszcza	0+000	1+422	1,422
					Razem	30,393
Wilkowice	1403S	Międzybrodzie B.-Straconka		4+600	7+485	2,885
	1404S	Bystra-Hucisko-Łodygowice	ul. Wyzwolenia	0+000	4+790	4,79
	4412S	Bystra Śląska przez wieś	ul. Fałata	0+000	3+635	3,635
	7479S	Bielsko-Buczkwice	Ul. Szczyrkowska			3,57
					Razem	14,88
Wilamowice	4444S	Czechowice-Bestwina- Dankowice- Jawiszowice	ul. Bielska, Oświęcimska	6+244	10+986	4,742
	4484S	Pisarzowice-Kozy	ul. Szkolna	0+000	3+096	3,096
	4485S	Bielsko-Wilamowice- Jawiszowice	ul. Bielska	4+130	8+318	4,188
	4486S	Harszówki-Pisarzowice	ul. Jasna, Kęcka, Krakowska	0+000	3+463	3,463
	4487S	Heczarnowice przez wieś	ul. Odsole	0+000	3+436	3,436
	4488S	Stara Wieś-Wilamowice- Heczarnowice-Kęty	ul. Bestwińska Starowiejskich, Starowiejska Krakowska	0+000 5+310	3+616 9+016	3,616 3,706
	4489S	Kaniówek –Dankowice -St. Wieś	ul. M. Kolbego, Krasińskiego Słowackiego, Mickiewicza Dolna	3+582	11+943	8,361
	4490S	Zasole Bielańskie -Wilamowice	ul. Piękna	0+000	3+334	3,334
	4491S	Bielany-Zasole Bielańskie	ul. Mostowa , Ptasznik	0+000	1+923	1,923
				Razem	39,865	
				Ogółem	249,223	

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku-Białej

Tabela 9 Drogi powiatowe miejskie

Nazwa gminy	Nr drogi	Nazwa drogi	Nazwa ulicy	Lokalizacja		Długość
				od km	do km	
Urząd Miasta Czechowice Dziedzice	4116S		ul. Legionów do DK1	0+000	1+612	8,319
			ul. Legionów od DK1 do gr.m B-B	1+612	8+319	
	4425S	Czechowice-Zabrzeg- Międzyrzecze-Wapienica	ul. Waryńskiego	0+000	1+216	1,216
	4428S	Ligota-Czechowice Dz.	ul. Ligocka	2+550	3+930	1,38
			ul. Mazańcowicka	3+930	4+331	0,401
	4440S	Ligota-DK1-Czechowice Dz.	ul. Mazańcowicka	0+864	5+674	4,81
	4441S	Czechowice Dz.-Kaniów	ul. Węglowa, ul. Nad Białką	0+000	4+456	4,456
	4444S	Czechowice Dz.-Bestwina- Dankowice-Jawiszowice	ul. Bestwińska	0+000	1+088	1,088
	4446S		ul. Lipowska	0+000	3+495	3,495
	4447S	Czechowice Dz.-Kaniów	ul. Górnicza	1+875	3+153	1,278
			ul. Kaniowska	3+153	4+076	0,923
			ul. Łukasiewicza	0+000	1+731	1,731
			ul. Kopernika	0+000	2+943	2,943
			ul. Prusa	0+000	1+063	1,063
			ul. Traugutta	0+000	1+674	1,674
			ul. Zamkowa	0+000	1+825	1,825
			ul. Narutowicza	0+000	0+998	0,998
			ul. Drzymały	0+000	0+792	1,017
		ul.Górnicza		1+017		
	4463S		ul. Szkolna	0+000	1+369	1,369
					Razem	39,986
Urząd Miasta Szczyrk	4404S	Szczyrk-Buczkowice	ul. Graniczna	0+000		0,71
	4405S		ul. Górska	0+000	1+846	1,846
	4406S		ul. Uzdrowskowa	0+000	1+350	1,35
	4407S		ul. Olimpijska	0+000	0+698	0,698
					Razem	4,604
Urząd Miasta Wilamowice	4485S	Bielsko-Wilamowic-Jawiszowice	ul. Paderewskiego	8+318	10+423	2,105
	4488S	Stara Wieś-Wilamowic-Heczarnowice-Kęty	ul. Rynek	10+423	10+553	0,13
	4490S	Zasole Bielańskie -Wilamowice	ul. Więźniów Oświęcimia	10+553	13+217	2,664
	4492S		ul. Starowiejska	3+616	5+310	1,694
	4493S		ul. Sobieskiego	3+334	5+104	1,77

Nazwa gminy	Nr drogi	Nazwa drogi	Nazwa ulicy	Lokalizacja		Długość
				od km	do km	
	4494S		ul. Pułaskiego	0+000	0+675	0,675
	4495S		ul. Sienkiewicza	0+000	0+150	0,15
	4496S		ul. Mickiewicza	0+000	0+931	0,931
	4497S		ul. Kościuszki	0+000	0+845	0,845
	4498S		ul. Bilczewskiego	0+000	0+944	0,944
					Razem	14,118
					Ogółem drogi na terenie miast	58,708
					Ogółem wszystkie drogi powiatowe	307,931

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku-Białej

Tabela 10 Wykaz dróg powiatowych na terenie powiatu bielskiego

Lp	Nr drogi	Nazwa drogi	Nazwa ulicy	Lokalizacja		Długość
				od km	do km	
1	1400S	Łodygowice-Kalna Godziszka	ul. Widokowa	2+700	4+568	1,868
2	1401S	Buczkowice-Rybarzowice	ul. Wyzwolenia, Beskidzka	0+000	4+189	4,189
3	1402S	Słotwina-Godziszka	ul. Lipowska	2+500	3+541	1,041
4	1403S	Międzybrodzie B.- Straconka		4+600	7+485	2,885
5	1404S	Bystra-Hucisko-Łodygowice	ul. Wyzwolenia	0+000	4+790	4,79
6	1405S	Żywiec-Lipowa-Buczkowice	ul. Żywiecka, Beskidzka Bielska, Lipowska	11+520	15+970	4,45
7	1456S	Czaniec-Porąbka	ul. Karpacka, Krakowska Żywiecka	0+000	5+663	5,663
8	2600S	Grodziec-Górki	ul. Bielska	0+000	0+275	0,275
9	2633S	Strumień -Jasienica	ul. Strumieńska	7+855	18+211	10,356
10	2638S	Skoczów-Landek		6+800	11+915	5,115
11	2640S	Piersciec -Kowale- Wieszczeta - Rudzica	ul. Wieszczęcka	2+569	7+651	5,082
12	4116S		ul. Legionów	0+000	1+612	1,612
				1+612	8+319	6,707
13	4403S	Kaniów-Bestwina	ul. Batalionów Chłopskich Wincentego Witosa	0+000	6+140	6,14
14	7479S	Bielsko-Buczkowice	Ul. Bielska,Szczyrkowska			4,42
15	4404S	Szczyrk-Buczkowice	ul. Graniczna	0+000	0+710	0,71
			ul. Grunwaldzka	0+710	1+660	0,95
16	4405S		ul. Górska	0+000	1+846	1,846
17	4406S		ul. Uzdrowskowa	0+000	1+350	1,35

Lp	Nr drogi	Nazwa drogi	Nazwa ulicy	Lokalizacja		Długość
				od km	dO km	
18	4407S		ul. Olimpijska	0+000	0+698	0,698
19	4412S	Bystra Śląska przez wieś	ul. Fałata	0+000	3+635	3,635
20	4413S	Wapienica-Jaworze	ul. Wapienicka, Zdrojowa	2+411	6+164	3,753
21	4414S	Jasienica-Jaworze Nałęże	ul. Słoneczna	0+000	2+366	2,366
22	4416S	Świątoszówka-Bielsko	ul. Cisowa	0+000	4+505	4,505
22	4417S	Świątoszówka-Bielsko	ul. Cieszyńska	0+000	0+220	0,22
23	4418S	Grodziec-Zagóra	ul. Kasztanowa	0+000	1+892	1,892
24	4419S	Łazy-Świątoszówka	ul. Łazińska	0+000	4+166	4,166
25	4420S	Rudzica-Roztropice- Grodziec	ul. Szkolna, Roztropicka	0+000	10+551	10,551
26	4423S	Jasienica-Międzyrzecze	ul. Jasienicka, Międzyrzeczka	0+000	3+977	3,977
27	4424S	Rudzica-Międzyrzecze	ul. Rudzicka	0+000	3+506	3,506
28	4425S	Czechowice-Zabrzeg- Mędzyrzecze-Wapienica	ul. Waryńskiego, Sikorskiego Zabrzaska, Wapienicka, Ligocka, Centralna, Bielska	0+000 1+216	1+216 14+344	1,216 13,128
29	4426S	Landek-Ligota-Mazańcowice Komorowice	ul. Ligocka, A.Czyża, Bronowska, Bielska Komorowicka	0+000	11+932	11,932
30	4427S	Międzyrzecze-Mazańcowice Stare Bielsko	ul. Mazańcowicka, Międzyrzeczka Starobielska	0+000	4+909	4,909
31	4428S	Ligota-Czechowice Dz.	ul. Czechowicka, Ligocka ul. Ligocka ul. Mazańcowicka	0+000 2+550 3+930	2+550 3+930 4+331	2,55 1,38 0,401
32	4430S	Zapora-Zabrzeg	ul. Do Zapory	0+000	1+987	1,987
33	4431S	Zabrzeg-Ligota	ul. Miliardowicka, Długa, Rolników	0+000	4+576	4,576
34	4437S	Bronów-Rudzica	ul. Rudzicka	0+000	0+958	0,958
35	4438S	Landek-Bronów	ul. Pszczelarska, Miodowa	0+000	2+439	2,439
36	4439S	Ligota-Bronów-Międzyrzecze	ul. Nowy Świat, Graniczna Ks. J.Kunza, Międzyrzeczka	0+000	4+948	4,948
37	4440S	Ligota-DK1-Czechowice Dz.	ul. Mazańcowicka	0+000	5+674	5,674
38	4441S	Czechowice-Dziedzice-Kaniów	ul. Węglowa, ul. Nad Białką	0+000	4+456	4+456
39	4444S	Czechowice-Bestwina- Dankowice-Jawiszowice	ul. Bestwińska, ul. Krakowska Bielska, Oświęcimska	0+000 1+088	1+088 10+986	1,088 9,898

Lp	Nr drogi	Nazwa drogi	Nazwa ulicy	Lokalizacja		Długość
				od km	dO km	
40	4446S		ul. Lipowska	0+000	3+495	3,495
41	4447S	Czechowice-Dziedzice-Kaniów	ul. Górnicza	1+870	3+153	1,283
			ul. Kaniowska	3+153	4+076	0,923
			ul. Czechowicka	4+076	5+703	1,627
			ul. Krzywolaków	5+703	6+693	0,99
42	4448S	Kaniów- Dankowice	ul. Dankowicka	0+000	1+833	1,833
43	4449S		ul. Łukasiewicza	0+000	1+731	1,731
44	4450S		ul. Kopernika	0+000	2+943	2,943
45	4453S		ul. Prusa	0+000	1+063	1,063
46	4454S		ul. Traugutta	0+000	1+674	1,674
47	4458S		ul. Zamkowa	0+000	1+825	1,825
48	4461S		ul. Narutowicza	0+000	0+998	0,998
49	4462S		ul. Drzymały, Górnicza	0+000	1+017	1,017
50	4463S		ul. Szkolna	0+000	1+369	1,369
51	4464S	Kaniów-Kaniówek-Dankowice	ul. Rybacka, Jawiszowicka	0+000	2+962	2,962
52	4465S	Bestwina-Komorowice	ul. Bialska	0+000	1+201	1,201
53	4466S	Kaniów-Bestwinka	ul. Ludowa, Młyńska, Olchowa, Dworkowa	0+000	2+860	2,86
54	4467S	Bestwinka-Bestwina	ul. Św. Floriana, Gospodarska, Kościelna	0+000	4+668	4,668
55	4468S	Bestwina-Janowice	ul. Szkolna	0+000	1+898	1,898
56	4469S	Bestwinka przez wieś	ul. Św. Sebastiana, Gandora, Gen. Hellera	0+000	2+200	2,2
57	4470S	Komorowice-Janowice	ul. J. Kubika	0+000	1+736	1,736
58	4471S	Bestwina-Janowice-Hałcnów	ul. Janowicka	0+000	4+868	4,868
59	4472S	Komorowice-Bestwina- Janowice	ul. Górską	0+000	2+563	2,563
60	4473S	Kęty-Podlesie-Kobiernice	ul. Kęcka, Tradycyjna Centralna, Parkowa	1+430	4+738	3,308
61	4476S	DK 52-Czaniec	ul. Kościelna	0+000	1+739	1,739
62	4477S	Czaniec-Bukowiec-Porąbka	ul. Bukowska	0+000	4+717	4,717
63	4478S	Czaniec-Zagłębcze- Bulowice	ul. Zagłębcze	0+000	1+589	1,589
64	4479S	Czaniec-Roczynny-Andrychów	ul. Kar. K. Wojtyły	0+000	4+633	4,633
65	4480S	Porąbka-Wielka Puszcza	ul. Wielka Puszcza	0+000	7+322	7,322

Lp	Nr drogi	Nazwa drogi	Nazwa ulicy	Lokalizacja		Długość
				od km	dO km	
66	4481S	Porąbka-Kozubnik	ul. Mała Puszcza	0+000	1+422	1,422
67	7409S	ul. Witosa w Kozach	ul. Witosa	2,707	3,057	0,35
68	4482S	Hałcnów -Kozy-Podlesie	ul. Jana III Sobieskiego, Kęcka	0+000	3+812	3,812
69	4484S	Pisarzowice-Kozy	ul. Szkolna ul. Przecznia	0+000	4+914	4,914
70	4485S	Bielsko-Wilamowice- Jawiszowice	ul. Bielska, Paderewskiego Rynek, Więźniów Oświęcimia	4+130	13+217	9,087
71	4486S	Harszówki-Pisarzowice	ul. Jasna, Kęcka, Krakowska	0+000	3+463	3,463
72	4487S	Hecznarowice przez wieś	ul. Odsole	0+000	3+436	3,436
73	4488S	Stara Wieś-Wilamowice Hecznarowice-Kęty	ul. Bestwińska, Starowiejskich, Starowiejska, Kęcka, Krakowska	0+000	9+016	9,016
74	4489S	Kaniówek-Dankowice- Stara Wieś	ul. M. Kolbego, Krasieńskiego Słowackiego, Mickiewicza Dolna	3+582	11+943	8,361
75	4490S	Zasole Bielańskie- Wilamowice	ul. Piękna, Sobieskiego	0+000	5+104	5,104
76	4491S	Bielany-Zasole Bielańskie	ul. Ptasznik	0+000	1+532	1,532
77			ul. Mostowa	1+532	1+923	0,391
78	4492S		ul. Pułaskiego	0+000	0+675	0,675
79	4493S		ul. Sienkiewicza	0+000	0+150	0,15
80	4494S		ul. Mickiewicza	0+000	0+931	0,931
81	4495S		ul. Kościuszki	0+000	0+845	0,845
82	4496S		ul. Bilczewskiego	0+000	0+944	0,944
Razem						307,931

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku-Białej

Drogi klasy G	11,347
Drogi klasy Z	43,947
Drogi klasy L	252,636
Stan na dzień 09.01.2020 r.-	ogółem drogi powiatowe 307,93 km

http://www.zdp.powiat.bielsko.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=94&Itemid=52

2.5.2 Organizacja transportu publicznego

W powiecie bielskim jednostką odpowiedzialną za organizację transportu osobowego jest Beskidzki Związek Powiatowo-Gminny (BZPG). Rozpoczął on swoją działalność w połowie 2017 r. łącząc powiat bielski i 9 gmin, które wchodzi w skład Związku: Bestwina, Buczkowice, Jasienica, Jaworze, Kozy, Porąbka, Szczyrk, Wilamowice, Wilkowice oraz gminy na obszarze nieobjętym działaniem Związku, ale z którymi zawarto odrębne porozumienia. Dotyczy to Chybia, Czernichowa, Kęt i Łodygowic. BZPG na podstawie umowy powierzył realizację transportu na terenie powiatu spółce PKS w Bielsku-Białej S.A. Układ drogowy obszaru Beskidzkiego Związku Powiatowo-Gminnego tworzą drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne oraz drogi wewnętrzne.

Drogi krajowe:

- Droga krajowa nr 1 – o łącznej długości 231 km i łączy północ Polski (Gdańsk) z południem (Gorzyczkami lub Zwardoń) – przebiega przez gminę wchodzącą w skład powiatu bielskiego - Czechowice Dziedzice.
- Droga krajowa nr 52 o łącznej długości 143 km, łącząca Cieszyn poprzez Bielsko-Białą z Głogoczowem, przebiega przez gminy wchodzące w skład powiatu bielskiego - Porąbka, Kozy.
- Droga ekspresowa S1 – o łącznej długości 142 km, łączy Pyrzowice (A1) z granicą ze Słowacją w Zwardoniu, przebiega przez gminy wchodzące w skład powiatu bielskiego - Wilkowice, Buczkowice.
- Droga ekspresowa S52 – o łącznej długości 143 km, biegnie od granicy w Cieszynie do Bielska-Białej, przebiega przez gminy wchodzące w skład powiatu bielskiego – Jasienica, Jaworze.

Drogi wojewódzkie:

- Droga wojewódzka nr 942 – o łącznej długości około 41 km. Droga łączy Bielsko-Białą i Wisłę. Przebiega przez miejscowości: Bystra, Mieszna, Wilkowice.
- Droga wojewódzka nr 948 – o łącznej długości 49 km, biegnąca od Oświęcimia, do Żywca, przebiega przez gminę wchodzącą w skład powiatu bielskiego – Porąbka.

Drogi powiatowe:

Wykaz dróg powiatowych przedstawiony jest w tabeli 8 Ewidencja dróg powiatu bielskiego w podziale na gminy.

W 2019 r. BZPG dysponowało łącznie 78 autobusami z tego 50% pojazdów było w wieku do 8 lat i 50% starszych niż 9 lat. Najwięcej, bo aż 82% pojazdów było w wieku pomiędzy 5 a 15 lat, powyżej 15 lat - 14%, natomiast pojazdy do 4 lat stanowią 4% taboru. Ze względu na normy spalin

zdecydowana większość, bo aż 47% to autobusy typu EURO 5, następnie w kolejności EURO 3 - 33% i EURO 2 – 13%, pozostałe EURO 6, EURO 4S i bez normy mieszczą się w przedziale 1-4%. Stanowi to dobry stan wyposażenia taboru jak na tego typu jednostkę prowadzącą transport zbiorowy na szczeblu powiatowym.

Z transportu osobowego na terenie powiatu bielskiego korzystają głównie mieszkańcy, którzy dojeżdżają na co dzień do pracy, do szkoły do Bielska-Białej, bądź sąsiednich miast, powiatów i gmin. Również z tego typu transportu korzystają turyści dojeżdżający do miejsca przeznaczenia swego odpoczynku.

Tabela 11 Wskaźniki transportu publicznego

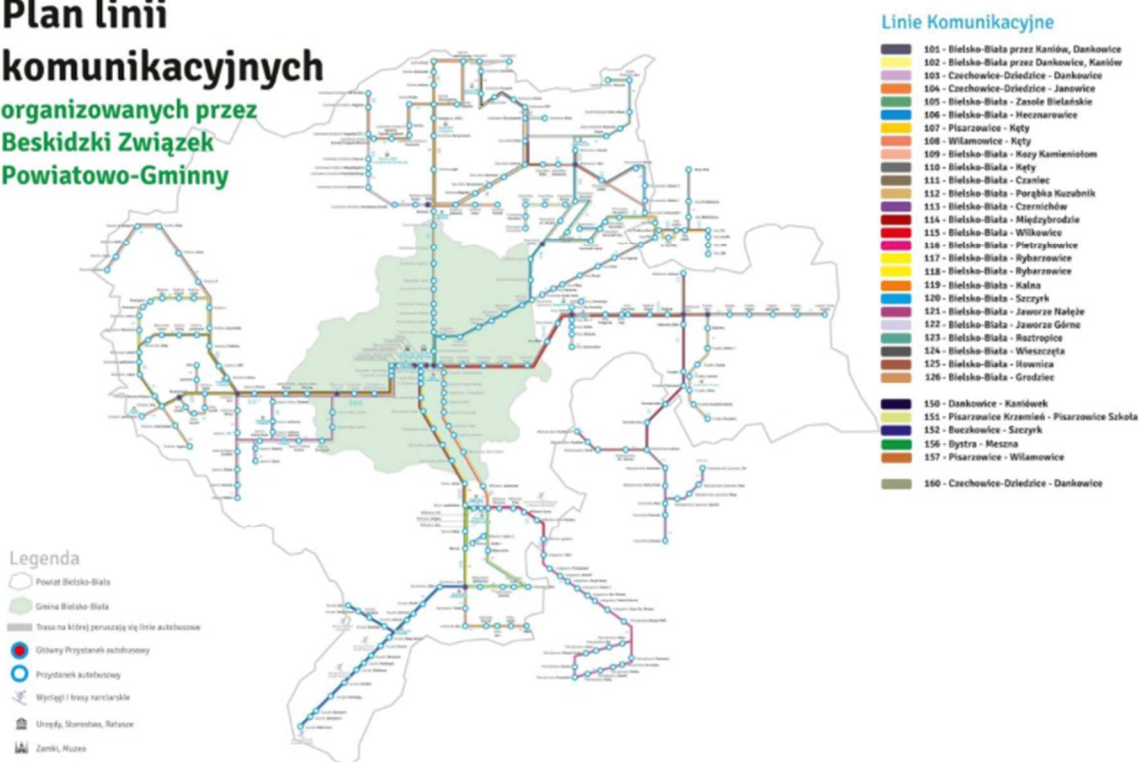
ZBPG	2017	2018	2019
Liczba przewiezionych pasażerów	2.312.400	2.354.606	2.301.230
Liczba zrealizowanych wozokilometrów	3.368.500	3.205.044	3.156.323
Liczba obsługiwanych linii			37 dzienne nocne i specjalne - brak
Zniżki na bilety jednorazowa oraz miesięczne	Zgodnie z obowiązującą ustawą		

Źródło: Beskidzki Związek Powiatowo-Gminny (BZPG)

Poniżej przedstawiono plan linii komunikacji zbiorowej w powiecie bielskim. Wszystkie linie mają początkowy przystanek zlokalizowany na Dworcu PKS w Bielsku-Białej i stamtąd wyruszają we wskazanych kierunkach zgodnie z wytyczonymi trasami.

Rysunek 10 Plan linii komunikacji zbiorowej w powiecie bielskim

Plan linii komunikacyjnych organizowanych przez Beskidzki Związek Powiatowo-Gminny

Źródło: Beskidzki Związek Powiatowo-Gminny (BZPG)

Wśród krytycznych uwag wobec realizowanego transportu osobowego mieszkańcy wskazywali na niewystarczające dostosowanie pojazdów dla osób z niepełnosprawnościami i częstotliwość odjazdów.

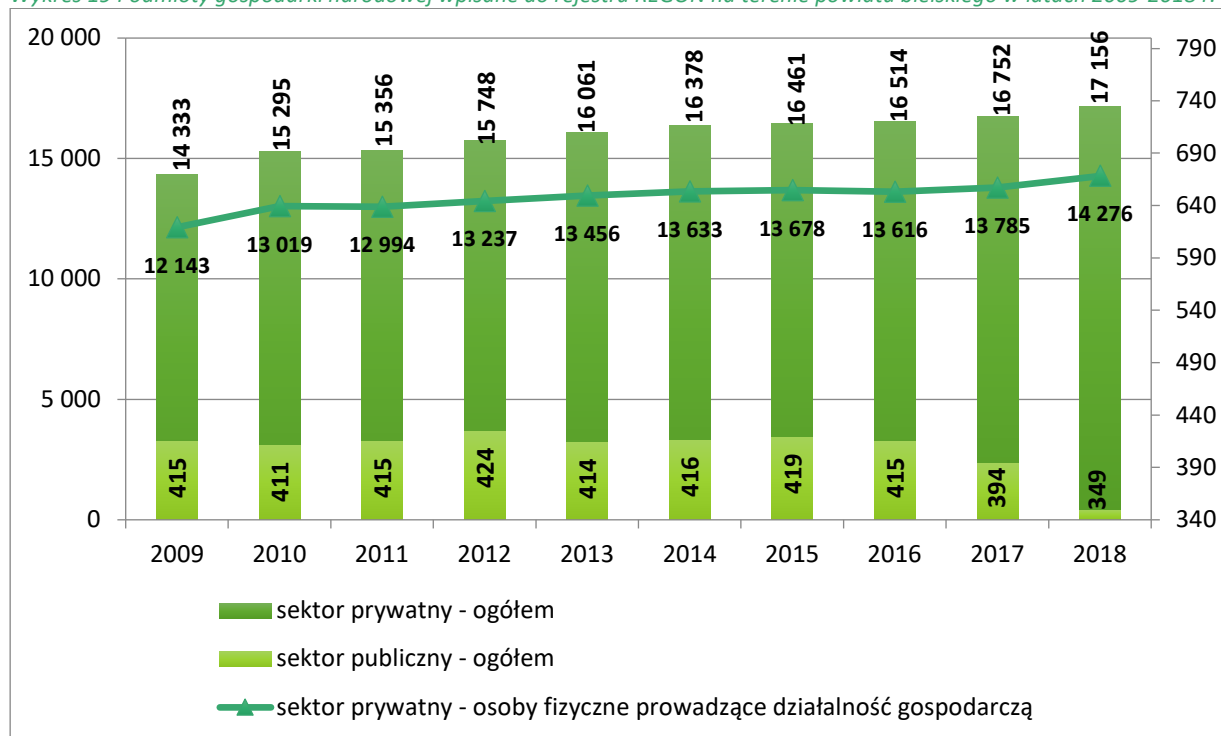
+	-
☐ w badanym okresie w powiecie podejmowano bardzo wiele inwestycji mających na celu poprawienie stanu dróg	☐ transport osobowy – niewystarczające dostosowanie pojazdów dla osób z niepełnosprawnościami i niezadawalająca częstotliwość połączeń
☐ współpraca władz powiatowych z samorządami gmin, w tym także finansowa, mająca na celu rozbudowywanie, utrzymywanie, remontowanie i modernizacja dróg powiatowych	☐ ograniczona przepustowość dróg, zwłaszcza w przypadku miejscowości typowo turystycznych
☐ znacząca inwestycja - ma powstać nowy most na Sole w Porąbce, przewidywany czas rozpoczęcia budowy III kwartał 2022r.	☐ niewystarczająca ilość zero lub niskoemisyjnego taboru autobusowego
☐ transport osobowy w powiecie bielskim realizuje Beskidzki Związek Powiatowo-Gminny (BZPG) - dobry stan taboru autobusowego; dążenie do unowocześnienia taboru w autobusy niskoemisyjne	☐ niska efektywność energetyczna infrastruktury transportowej (centrum przesiadkowe przy ul. Warszawskiej w Bielsku-Białej)
☐ nowe źródła finansowania infrastruktury	☐ peryferyzacja komunikacyjna obszarów o

drogowej powiatu bielskiego	niskiej dostępności infrastruktury transportowej
	☐ niedostosowanie parametrów większości dróg powiatowych do aktualnych wymogów (nośność dla dróg – 115 KN/oś)
	☐ niewystarczająca ilość obiektów poprawiających bezpieczeństwo w ruchu drogowym (przejścia dla pieszych wraz z oświetleniem, skrzyżowania bezkolizyjne)
	☐ niewystarczająca ilość ciągów komunikacyjno-piesznych przy drogach powiatowych
	☐ spadek liczby osób korzystających z komunikacji publicznej
	☐ brak obwodnic których celem jest m.in. konieczność wyprowadzenia ruchu tranzytowego poza centra i poprawa połączeń transportowych z innymi ośrodkami regionalnymi.
	☐ brak nowoczesnych form organizacji transportu publicznego (transport na żądanie, door to door)
	☐ brak koncepcji wprowadzenia wspólnego biletu wśród podmiotów świadczących transport zbiorowy na terenie powiatu bielskiego i miasta Bielska-Białej
	☐ brak wystarczającej liczby obiektów mostowych na terenie powiatu bielskiego

2.6 Potencjał gospodarczy

W tym rozdziale zostanie omówiony potencjał gospodarczy powiatu bielskiego wraz z analizą atrakcyjności inwestycyjnej regionu. Niżej zamieszczony wykres ukazuje dynamizm podmiotów gospodarczych, które w badanym okresie zostały wpisane do rejestru REGON na terenie powiatu. W 2018 roku łączna liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej wynosiła 17.621 i w stosunku do roku 2012 notowany jest wzrost o 19%. Dla porównania, w Bielsku-Białej również nastąpił wzrost liczby firm wpisanych do rejestru REGON, ale na znacznie niższym poziomie rzędu 9%, a w całym województwie śląskim zanotowano wzrost o 10%. Wśród wszystkich zidentyfikowanych firm w powiecie dominują przedsiębiorstwa sektora prywatnego (blisko 97% podmiotów) z czego osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, stanowią aż 83%.

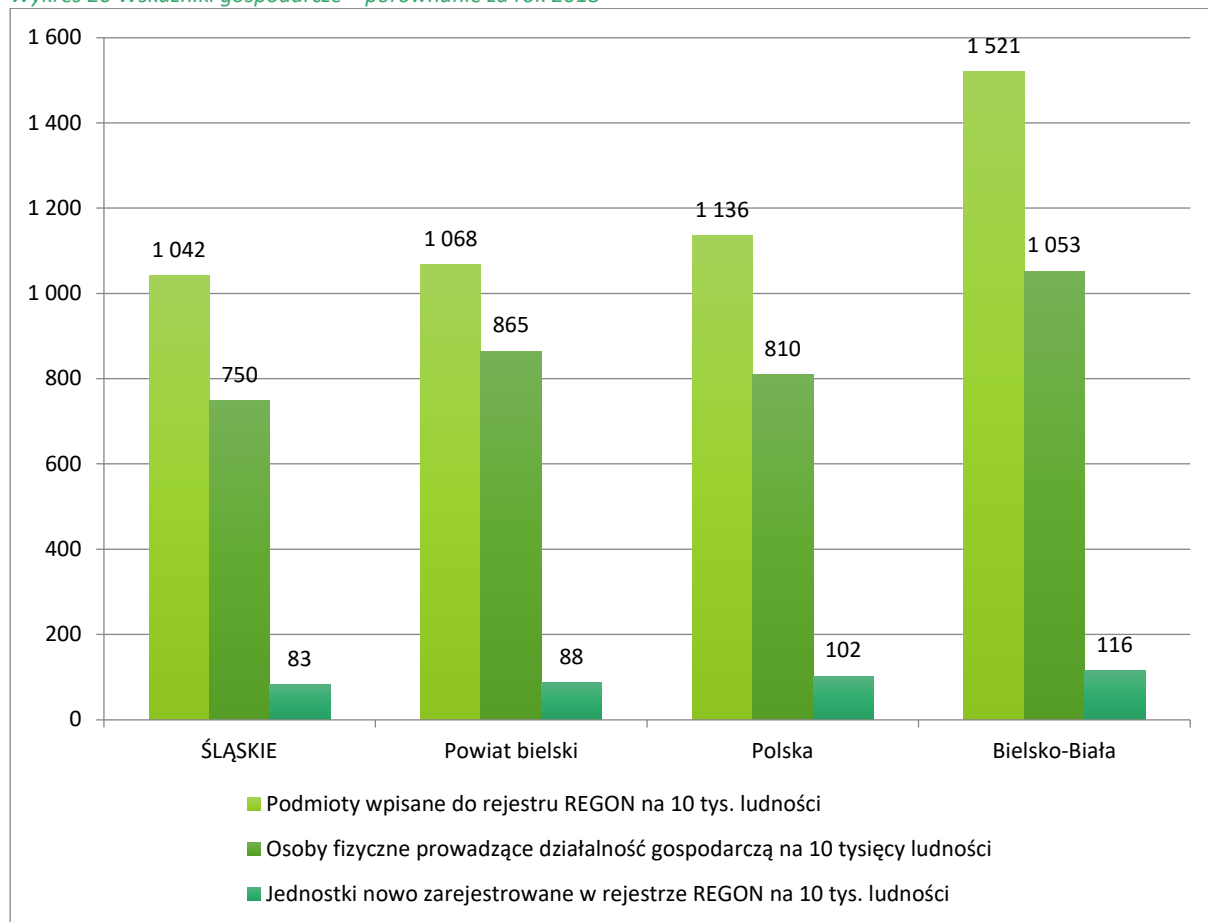
Wykres 19 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na terenie powiatu bielskiego w latach 2009-2018 r.

Źródło: : dane GUS 2020 r.

Warto także przyjrzeć się sytuacji gospodarczej powiatu bielskiego w szerszym zakresie na tle regionalnym i w skali kraju. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w powiecie jest zbliżona do wskaźnika wojewódzkiego i ogólnopolskiego, natomiast znacznie odbiega od średniej z Bielska-Białej. W przypadku jednostek nowo zarejestrowanych poziom powiatu jest zbliżony do całego województwa, natomiast wykazuje niższe wartości w stosunku do całego kraju i Bielska-Białej. Nieco lepsza sytuacja ma miejsce jeśli chodzi o porównanie wskaźników w odniesieniu do osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności. W tym wypadku dane dla powiatu bielskiego przyjmują wyższe wartości w stosunku do województwa i kraju. Przedstawione dane wskazują raczej na niski poziom przedsiębiorczości wśród podmiotów gospodarczych, niemniej zauważa się aktywność wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

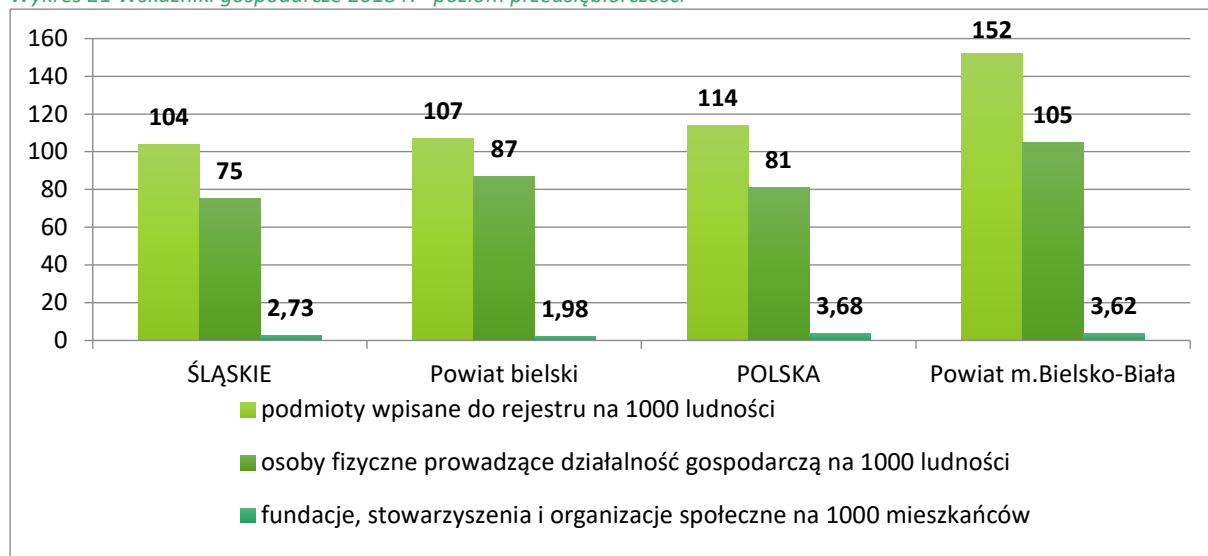
Wykres 20 Wskaźniki gospodarcze – porównanie za rok 2018

Źródło: : dane GUS 2020 r.

Warto nadmienić, że także liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w powiecie bielskim jest niższa w porównaniu do kraju, województwa i Bielska-Białej.

Wykres 21 Wskaźniki gospodarcze 2018 r.– poziom przedsiębiorczości

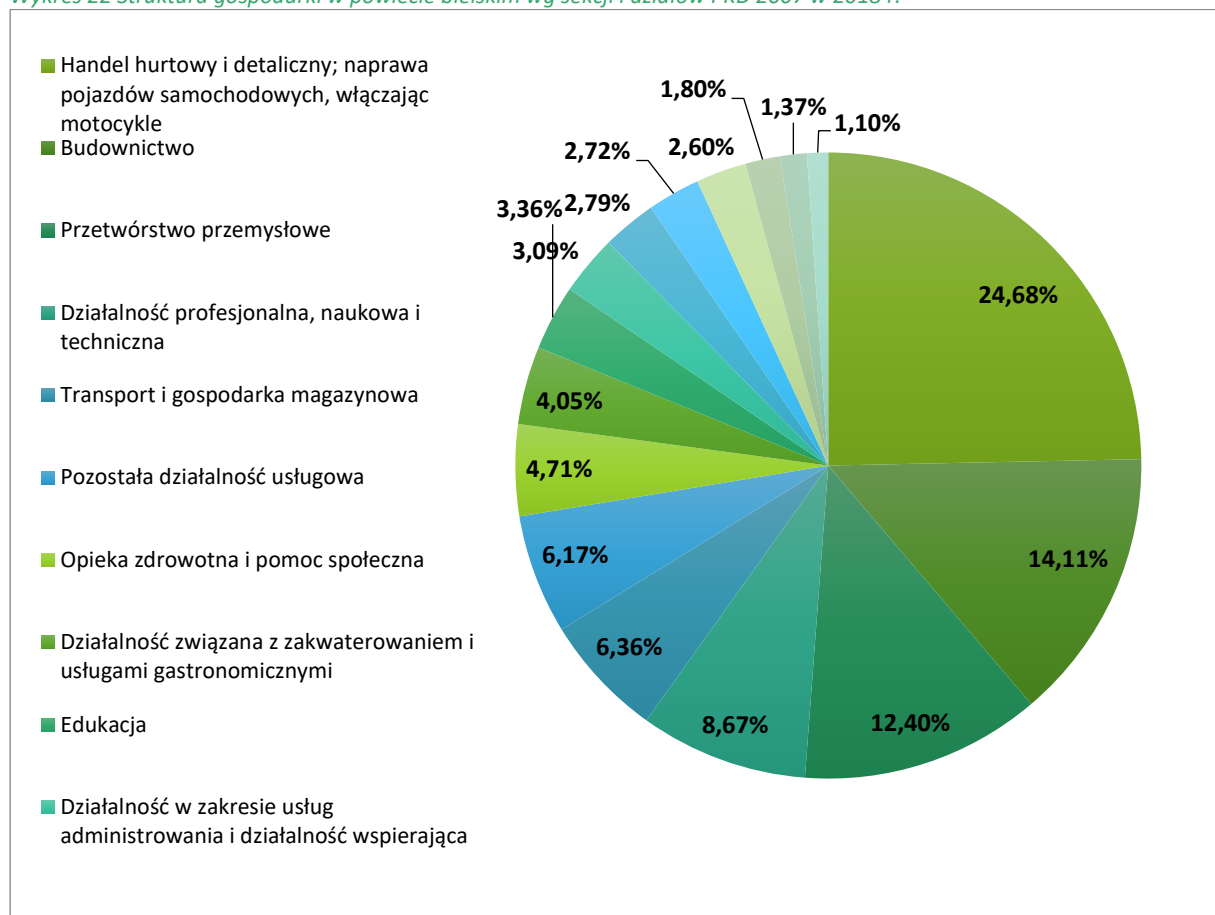

Źródło: : dane GUS 2020 r.

Analiza struktury gospodarki w powiatu bielskiego i jej profilu uwzględnia także liczbę podmiotów wpisanych do poszczególnych sekcji PKD. Najliczniejszą grupą podmiotów są przedsiębiorstwa

związane z handlem detalicznym. Udział tej grupy podmiotów wynosi nieco ponad 24%, co związane jest z naturalną koniecznością zaspokajania podstawowych potrzeb mieszkańców. Następnie plasują się przedsiębiorstwa związane z budownictwem (14,11%) oraz przetwórstwo przemysłowe (12,40%). Analizując poniższy wykres nie dostrzega się odrębności lokalnej gospodarki, jej specyfiki, identyfikowana struktura nie odbiega od średniej w tym zakresie. Wysoki wynik przetwórstwa przemysłowego wynika z historycznego rozwoju przemysłowego regionu, które stanowiły podwaliny do powstania działającego po dziś dzień Bielskiego Okręgu Przemysłowego (BOP).

Wykres 22 Struktura gospodarki w powiecie bielskim wg sekcji i działań PKD 2007 w 2018 r.

Źródło: : dane GUS 2020 r.

Początki istnienia Bielskiego Okręgu Przemysłowego sięgają XIX wieku, kiedy to na tym obszarze zaczęły powstawać pierwsze zakłady włókiennicze. Obecnie BOP to czwarty, co do wielkości okręg przemysłowy w Polsce, zlokalizowany w silnie zurbanizowanym regionie, w południowej części kraju na terenie województwa śląskiego. Jego spora część rozciąga się na terenie powiatu bielskiego. Cały obszar BOP wynosi około 2,6 tys. km² powierzchni i swym zasięgiem obejmuje szereg miast, które stanowią główne ośrodki przemysłowe tego obszaru, między innymi: aglomerację Bielska-Białej, Andrychów, Cieszyn, Czechowice-Dziedzice, Kęty, Pszczynę, Żywiec i Skoczów. Wyróżnia się korzystną

lokalizacją ze względu na zaopatrzenie w energię i minerały oraz daleko zakorzenioną tradycję pracy w zakładach przemysłowych. Okręg cechuje się swoistą różnorodnością struktury przemysłowej, a wśród nich można wymienić: przemysł włókienniczy, maszynowy, elektromaszynowy, metalowy, chemiczny, ceramiczny, hutniczy, drzewny, papierniczy, środków transportu (Fabryka Samochodów Małolitrażowych, Fiat Auto Poland), skórzany, obuwniczy i spożywczy. Ponadto, na terenie BOP mieszczą się: rafineria ropy naftowej i kopalnia węgla kamiennego w Czechowicach-Dziedzicach, kombinat chemiczny w Oświęcimiu, a także browar w Żywcu. Natomiast w Bielsku-Białej mieści się wytwórnia filmów rysunkowych. Jako największych pracodawców w powiecie bielskim można wymienić: Paged SA - Fabryka Mebli Giętych w Jasienicy, Zakład Płytek i Wyrobów Sanitarnych Pilch – Jasienica, Wytwórnia Lodów Ice-Mastery – Porąbka, Klingspor producent materiałów ściernych – Kozy, Rafineria Czechowice-Dziedzice, Śląska Fabryka Kabli S.A. – Czechowice-Dziedzice, Walcownia metali i Mostostal – Czechowice-Dziedzice, Przedsiębiorstwo Górnicze Silesia.

Na terenie powiatu bielskiego zlokalizowanych jest także kilka specjalnych stref ekonomicznych. W 2008 r. rozpoczął działalność Bielski Park Technologiczny Lotnictwa, Przedsiębiorczości i Innowacji w Kaniowie na terenie gminy Czechowice-Dziedzice. Znajduje się tutaj nowoczesna infrastruktura sprzyjająca rozwojowi lotnictwa wśród której można wymienić: ponad 10 000 m² nowoczesnych hal produkcyjnych i hangarów, pas startowy o nawierzchni asfaltowej o długości 995 m, drogi kołowania, parkingi, miejsca postojowe dla samolotów, stacja paliw oferująca paliwo JET A1 i AVGAS oraz budynek kontroli lotów wraz z zapleczem biurowym. Oprócz zaplecza do rozwoju lotnictwa, znajdują się tutaj cztery hale przeznaczone na działalność produkcyjną. Następnie można wymienić Centrum Transferu Technologii oferujący pod wynajem powierzchnie produkcyjno-laboratoryjno-biurowe, gdzie firmy mogą prowadzić własną działalność naukowo-badawczą i doświadczalną, usługową, handlową, szkoleniową, itp. Poza infrastrukturą budynkową Park dysponuje ok. 5 ha zrekultywowanych i uzbrojonych gruntów przeznaczonych na budowę nowych obiektów przemysłowych, których wartość rynkowa wynosi ok. 4 mln zł. Aktualnie na terenach przyległych do Parku może powstać 20-30 tys. m² hal produkcyjnych i magazynowych, jako zaplecze dla każdego rodzaju produkcji przemysłowej oraz działalności biznesowej. Obecnie na terenie Parku działa dziesięć firm, wśród których są firmy z kapitałem polskim, belgijskim, holenderskim, włoskim i niemieckim. Poza lotnictwem dominują branże Tech Automotive, produkcja kół zębatach, usługi w zakresie powłok metalowych, magazynowanie. Na terenie całego Parku Technologicznego Lotnictwa, Przedsiębiorczości i Innowacji w Kaniowie pracuje około 400 osób.

Na terenie powiatu bielskiego również znajduje się Podstrefa Jastrzębsko-Żorska w ramach Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (KSSE) i jest zlokalizowana na terenie Czechowic-Dziedzic. KSSE została powołana w 1996 r., a jej poszerzenie na terenie Czechowic-Dziedzic miało miejsce

w 2006 roku. Historycznie KSSE posiadała obszary objęte statusem Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej wyłącznie w Czechowicach-Dziedzicach. Były to dwa obszary – jeden na terenie byłych zakładów rowerowych Apollo oraz drugi – teren firmy Valeo Electric and Electronic Systems. Jedynie w tych miejscach KSSE była w stanie oferować pomoc publiczną, co było związane z tym, że od pewnego momentu w praktyce status SSE mógł być nakładany wyłącznie na obszary, które były w jakiś sposób własnością publiczną (gmin, skarbu Państwa lub KOWR) oraz miały odpowiednie zapisy planów zagospodarowania, a także gminy wyrażały zainteresowanie nałożenia takiego statusu. Nowe przepisy, które weszły w życie w trzecim kwartale 2018 roku otworzyły możliwości wydawania tzw. „Decyzji o wsparciu” zainteresowanym firmom w dowolnej lokalizacji. Oznacza to, że firma po spełnieniu określonych kryteriów może otrzymać ulgi podatkowe w dowolnym miejscu.

Aktualnie na terenie powiatu bielskiego (bez miasta Bielsko-Biała) w oparciu o tzw. „Zezwolenie” lub „Decyzję o wsparciu” działają:

W Czechowicach-Dziedzicach

- Porębska Beata Garus – branża obróbka metali – firma mała
- Valeo Electric and Electronic Systems – branża motoryzacyjna – firma duża
- ZF Steering Systems Poland (zakład) – branża motoryzacyjna – firma duża
- Bielbet Grzegorz Paszko – branża budowlana - firma mała

W Rybarzowicach:

- Prosperplast 1 sp. z o.o. – produkcja elementów plastikowych – firma średnia

W Bestwinie:

- DOMINATOR Wojciech Wróbel – branża motoryzacyjna – firma mała

Dodatkowo na terenie KSSE w Czechowicach-Dziedzicach działa firma

- Hewalex sp. z o.o. (bez korzystania z ulg podatkowych) – produkcja paneli fotowoltaicznych – firma średnia

Zgodnie z szacunkami KSSE na terenie powiatu bielskiego ww. firmy łącznie zatrudniają ok. 1.000 osób, większość z nich to firmy: Valeo oraz ZF Steering Systems. Są to dane estymowane dla ukazania skali wpływu firm działających w ramach strefy na lokalne rynki pracy. Niemożność podania precyzyjnych danych odnośnie zatrudnienia w KSSE na terenie powiatu bielskiego wynika z tego, że niektóre firmy posiadają różne lokalizacje, w tym Bielsko-Biała (np. ZF), inne nie muszą składać sprawozdań do KSSE, ponieważ nie korzystają z ulg podatkowych, np. Hewalex. Ogólnie, jeśli chodzi o zatrudnienie, w ramach strefy uwidacznia się wyraźnie trend wzrostowy, ale w stabilnym, nie

dramatycznym ujęciu. W ramach nowych inwestycji dodatkowo planowane jest stworzenie ok. 100 nowych miejsc pracy.

W ostatnich latach nastąpiło rozszerzenie filozofii udzielania wsparcia w ramach SSE – nie tylko tworzy się lokalizację z nadanym statusem KSSE, a następnie szuka inwestorów, ale również można udzielać wsparcia na działkach będących własnością inwestorów. To duża zmiana, bo skutkuje rozproszeniem pomocy publicznej i przejściem z ciężaru lokalizacyjnego na podmiotowy. W związku z tym KSSE prognozuje zwiększanie zainteresowania inwestycjami w najbliższych latach. Należy podkreślić, że KSSE poszukuje nowych terenów pod inwestycje i jest w stanie zawierać umowy z właścicielami nieruchomości na włączanie ich do swojej oferty inwestycyjnej. Dotyczy to wszelkich podmiotów – zarówno gmin, jak i inwestorów prywatnych. Dlatego ważne jest, aby gminy współpracowały ze strefą w przygotowywaniu nowych obszarów – aktualnie bowiem KSSE nie jest zobligowana do promowania wyłącznie obszarów objętych prawnym statusem specjalnej strefy ekonomicznej. Jednym z ważniejszych obszarów w ofercie KSSE jest aktualnie obszar przemysłowy w Jasienicy – ok 50 ha. KSSE podpisała z gminą umowę na włączenie go do swojej oferty inwestycyjnej. Zakłada się, że będzie to ważne miejsce powstawania nowych inwestycji. Aktualnie także przedmiotem sporego zainteresowania jest poszukiwanie lokalizacji w pobliżu gminy Bielsko-Biała.

Jasienicka Niskoemisyjna Strefa Ekonomiczna. Powstała w 2015 r. z inicjatywy wójta gminy Jasienica Janusza Pierzyny. Strefa obejmuje łącznie 71 ha, położonych w Międzyrzeczu Dolnym w gminie Jasienica, w sąsiedztwie dwóch kluczowych arterii komunikacyjnych: drogi ekspresowej S52 Bielsko-Cieszyn oraz drogi krajowej S1 Bielsko-Katowice. Na jej stworzenie Gmina Jasienica zakupiła 71 ha gruntów, a następnie na uzbrojenie infrastruktury technicznej pozyskała 20 mln zł z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Śląskiego 2007-2013. Teren został w pełni uzbrojony.

Od czerwca 2015 r. działki są zbywane inwestorom w drodze przetargów.

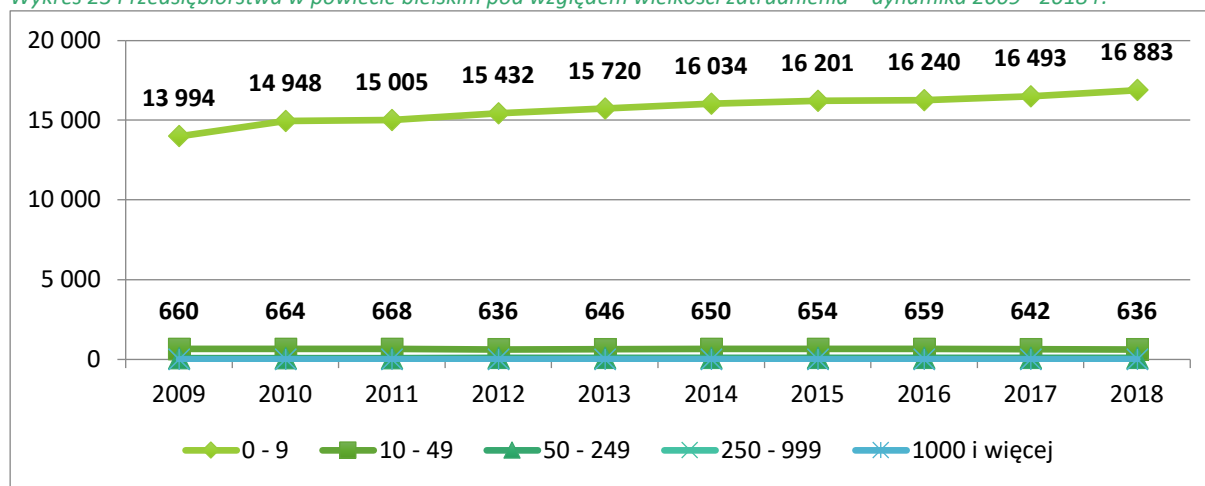
Do końca 2020 r. sprzedano 12 działek o łącznym areale 23,53 ha, za które Gmina Jasienica uzyskała w sumie 35 860 060,83 zł brutto. Od 2019 r. Jasienicka Niskoemisyjna Strefa Ekonomiczna jest częścią Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Aby zwiększyć atrakcyjność Strefy Jasienickiej wśród inwestorów zewnętrznych podpisano umowę z KSSE. Wójt gminy Jasienica Janusz Pierzyna podpisał w tej sprawie porozumienie z prezesem KSSE Januszem Michałkiem i wiceprezesem Andrzejem Zabieglińskim. Katowicka SSE jest największa w Polsce, przynależność do niej umożliwi Strefie jasienickiej m.in. udział w szerokiej międzynarodowej promocji. Dla inwestorów obecność w Katowickiej SSE oznacza zwolnienia z części podatków, jednak nie tych, które są przeznaczone dla gmin. Sądzi się, że przystąpienie do KSSE będzie

miało kluczowy wpływ na rozwój Jasienickiej Niskoemisyjnej Strefy Ekonomicznej, co przełoży się na wzrost miejsc pracy w gminie Jasienica.

Porównując z kolei przedsiębiorstwa, na terenie powiatu pod względem wielkości zatrudnienia, okazuje się, że dominującą pozycję zajmują małe przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób (ponad 80%), ze stałym trendem wzrostowym wynoszącym 21% w okresie 2009 – 2018 r. Następnie plasują się przedsiębiorstwa zatrudniające 10-49 pracowników. Taka struktura wielkości przedsiębiorstw jest typowa dla polskiego rynku.

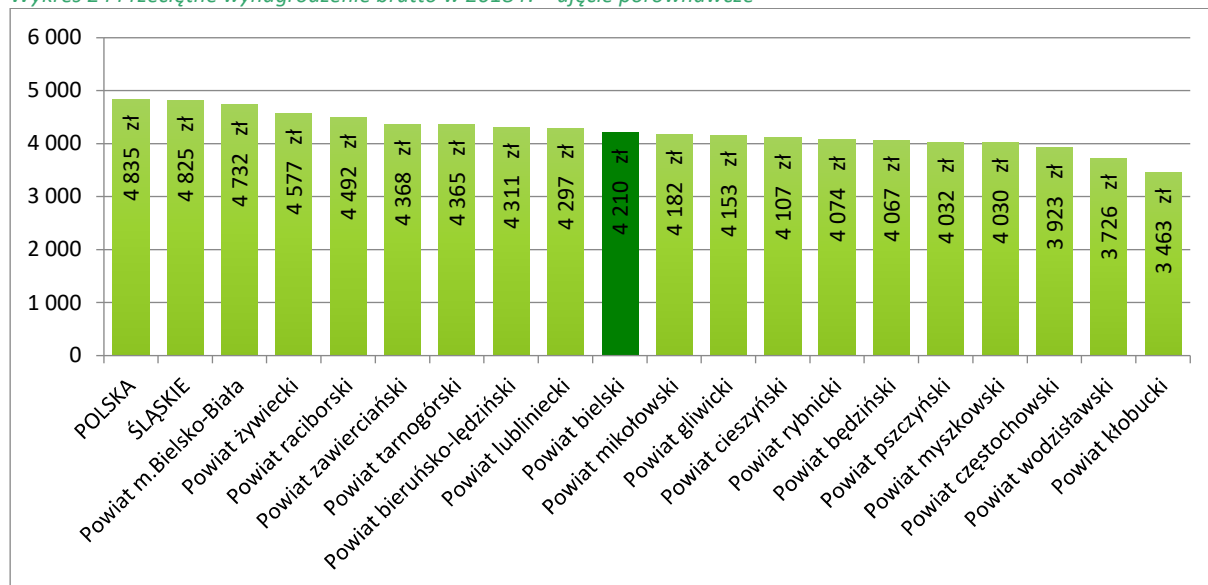
Wykres 23 Przedsiębiorstwa w powiecie bielskim pod względem wielkości zatrudnienia – dynamika 2009 - 2018 r.

Źródło: : dane GUS 2020 r.

Z kolei kwestia zarobków w bezpośredni sposób przekłada się na jakość życia mieszkańców oraz wskazuje na poziom rozwoju gospodarczego regionu. Analizowana zmienna umożliwia ilustrowanie danych na poziomie powiatów. Dla powiatu bielskiego przeciętne wynagrodzenia (wg GUS bez uwzględniania podmiotów gospodarczych o liczbie zatrudnionych do 9 osób) odbiegają od średniego w kraju o blisko 625 złote. Jednocześnie na tle powiatów województwa śląskiego na lokalnym rynku pracy, wynagrodzenie w powiecie bielskim mieści się mniej więcej w środku skali. Biorąc pod uwagę pobliskie powiaty, zarobki są niższe w stosunku do Bielska-Białej i powiatu żywieckiego, natomiast są atrakcyjniejsze w porównaniu do powiatu cieszyńskiego i pszczyńskiego.

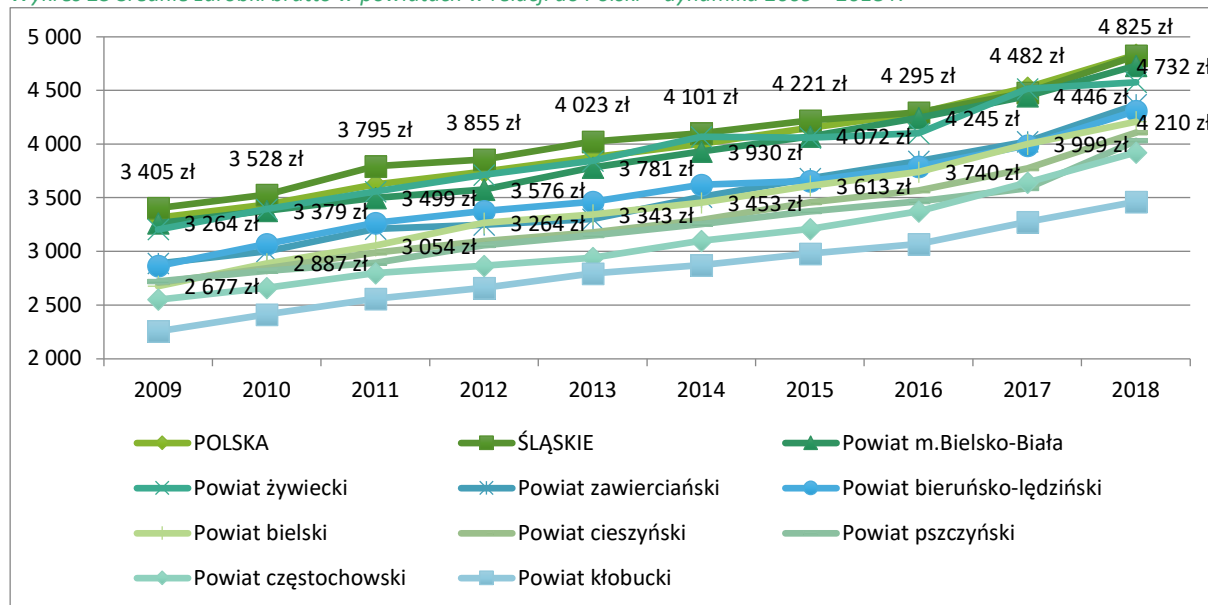
Wykres 24 Przeciętne wynagrodzenie brutto w 2018 r. – ujęcie porównawcze

Źródło: : dane GUS 2020 r.

Warto również prześledzić dynamikę zarobków w odniesieniu do województwa, innych powiatów oraz kraju. W zakresie przeciętnych wynagrodzeń brutto powiat bielski plasuje się wśród średnich stawek, co przedstawiono już na wcześniejszym wykresie. Natomiast w kontekście dynamiki wzrostu wynagrodzeń brutto w analizowanym okresie widać stały trend wzrostowy, odzwierciedlający krzywą wzrostu dla województwa i kraju. Oznacza to, że zarobki w powiecie bielskim rosną na podobnym poziomie jak w całym województwie i w skali kraju.

Wykres 25 Średnie zarobki brutto w powiatach w relacji do Polski – dynamika 2009 – 2018 r.

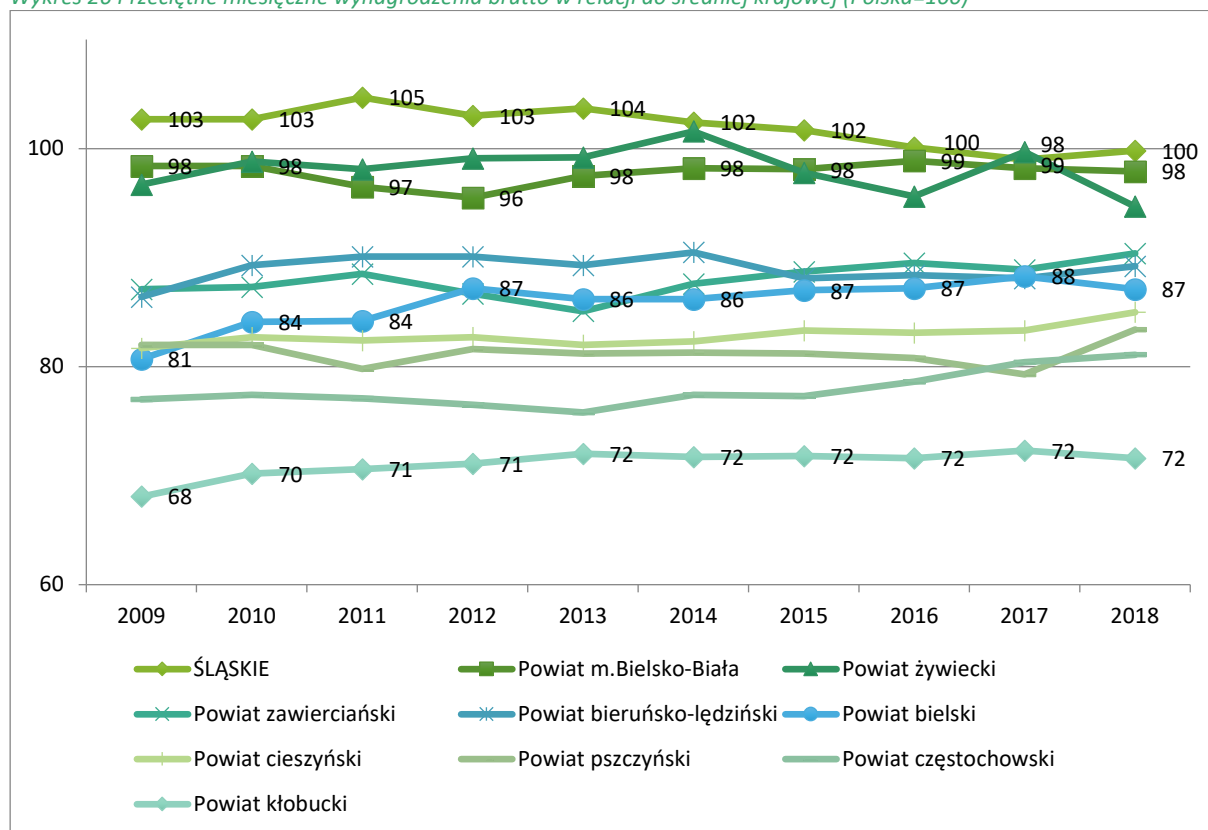

Źródło: : dane GUS 2020 r.

Na powyższym wykresie przedstawiono wartości średnich zarobków brutto dla powiatu bielskiego i dla kraju. Przyglądając się dynamice zmiany wysokości wynagrodzeń w odniesieniu do średniej

krajowej, także widać stały trend wzrostowy wynagrodzeń. W omawianym okresie oscylował wokół wartości 81-88% w stosunku do wartości średniej (ogólnopolskiej). Warto także zwrócić uwagę, że w tym samym okresie sąsiednie powiaty cieszyński i pszczyński osiągają zbliżony, jednakże nieznacznie niższy poziom wynagrodzeń wobec średniej krajowej.

Wykres 26 Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)

Źródło: dane GUS 2020 r.

Jak już wcześniej wykazano, potencjał gospodarczy powiatu determinują małe przedsiębiorstwa (0-9 pracowników) oraz osoby fizyczne prowadzące własną działalność gospodarczą. Jednocześnie warto porównać atrakcyjność inwestycyjną na tle innych powiatów Województwa śląskiego. Poniżej przedstawiono dane za rok 2017 przygotowywane corocznie przez *Polską Agencję Inwestycji i Handlu S.A.*, gdzie w przedstawionym raporcie powiat bielski pod względem atrakcyjności gospodarczej w województwie znajduje się na 6 miejscu wśród powiatów, nie biorąc pod uwagę miast na prawach powiatu. Warto na to zwrócić uwagę, że względu na to, że w województwie śląskim panuje duża konkurencyjność jeśli chodzi o atrakcyjność inwestycyjną, głównie ze względu na mocno uprzemysłowiony teren Górnego Śląska i Aglomeracji Katowickiej. Jednak pomimo tego, że powiat bielski posiada ogromne walory atrakcyjności turystycznej, zasobnych mieszkańców oraz dobrą lokalizację, jak na taki potencjał, został słabo oceniony sektor gastronomiczno-hotelarski, co może wynikać z tego, że znaczny udział w tym zakresie stanowią kwatery prywatne.

Tabela 12 Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna powiatów i gmin województwa śląskiego dla gospodarki narodowej oraz wybranych sekcji

Powiat	PAI1_GN	PAI1_GN	PAI1_C	PAI1_G	PAI1_I	PAI1_M
	Gospodarka narodowa	Gospodarka narodowa	Przemysł	Handel i naprawy	Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
mikołowski	0,284	A	A	B	A	A
bieruńsko-lędzki	0.281	A	B	B	A	B
będziński	0.270	B	B	B	B	B
pszczyński	0.258	B	B	B	B	B
wodzisławski	0.251	B	B	C	C	C
bielski	0.250	B	B	C	C	C
tarnogórski	0.247	C	B	C	B	C
cieszyński	0.247	C	B	B	C	C

Gminy	PAI1_GN	PAI1_GN	PAI1_C	PAI1_G	PAI1_I	PAI1_M
	Gospodarka narodowa	Gospodarka narodowa	Przemysł	Handel i naprawy	Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Kozy (w)	0.229	A	A	A	A	A
Buczkowice (w)	0.227	A	A	A	A	A
Czechowice-Dz. (m-w)	0.226	A	A	A	A	A
Bestwina (w)	0.223	A	A	A	A	A
Wilamowice (m-w)	0.222	A	A	A	A	A
Jaworze (w)	0.217	A	A	A	A	A
Jasienica (w)	0.211	A	A	A	B	B
Wilkowice (w)	0.210	A	B	B	A	A
Porąbka (w)	0.210	B	B	A	B	B
Szczyrk (m)	0.199	B	B	B	B	C

Źródło: Polska Agencja Inwestycji i Handlu

Jak wykazuje powyższa analiza, potencjał gospodarczy powiatu bielskiego jest wysoki i cechuje się dynamiką wzrostową. W tym kontekście należy także zwrócić uwagę na jej poziom innowacyjności. Bazując na danych Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej można przedstawić liczbę udzielonych patentów oraz zarejestrowanych wzorów użytkowych. Wartości dla powiatu wobec patentów w latach 2014 - 2019 zostały zestawione w tabeli poniżej:

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	RAZEM
Wynalazki zgłoszone	17	12	20	20	23	13	105
Udzielone patenty	7	4	6	6	12	10	45
Zgłoszone wzory patentowe	12	29	8	13	5	b.d.	67
	10	10	13	11	20	8	72

Źródło: Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej

Biorąc pod uwagę dane dotyczące zgłoszonych i udzielonych patentów i wzorów użytkowych w analizowanym okresie można uznać, że działalność innowacyjna w ramach powiatu bielskiego jest

na wysokim poziomie, biorąc pod uwagę podobne co do wielkości i potencjału powiaty w Polsce. Wynika to z historycznej i kontynuowanej skali uprzemysłowienia powiatu bielskiego.

+	-
☐ wysoki potencjał gospodarczy powiatu bielskiego z wyraźną dynamiką wzrostową	☐ niski współczynnik liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1.000 mieszkańców w stosunku do kraju, województwa i Bielska-Białej
☐ wzrost o 19% liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w okresie 2012-2018 r.; to wynik wyższy w stosunku do Bielska-Białej i całego województwa śląskiego	☐ wynagrodzenie średnie w powiecie bielskim niższe w stosunku do średniej krajowej o blisko 625 zł brutto
☐ wysoka przedsiębiorczość wśród osób samozatrudnionych, wskaźnik wyższy niż dla Bielska-Białej i województwa śląskiego	☐ według raportu <i>Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu S.A.</i> (2017 r.) słabo oceniony sektor gastronomiczno-hotelarski
☐ wysokie uprzemysłowienie w regionie - Bielski Okręg Przemysłowy będący 4 co do wielkości okręgiem przemysłowym w Polsce z zachowaniem różnorodności struktury przemysłowej	☐ przemysł energetyczny powiatu bielskiego oparty na źródłach konwencjonalnych
☐ zlokalizowanie na terenie powiatu 3 Specjalnych Stref Ekonomicznych	☐ uzależnienie rynku pracy północnej części powiatu bielskiego od przemysłu tradycyjnego (przemysł wydobywczy)
☐ uplasowanie się powiatu bielskiego w zakresie przeciętnych wynagrodzeń brutto wśród średnich stawek z odnotowaniem stałego trendu wzrostowego odzwierciedlającego krzywą wzrostu dla województwa i kraju	☐ słabe powiązanie sektora Badań i Rozwoju z innymi sektorami (transfer wiedzy)
☐ determinowanie potencjału gospodarczego powiatu poprzez małe przedsiębiorstwa (0-9 pracowników) oraz osoby fizyczne prowadzące własną działalność gospodarczą	☐ niezadawalający stan infrastruktury drogowej i kolejowej na terenie powiatu bielskiego
☐ uplasowanie się powiatu bielskiego pod względem atrakcyjności gospodarczej w województwie na 6 miejscu wśród powiatów (nie biorąc pod uwagę miast na prawach powiatu)	☐ istnienie na terenie powiatu bielskiego gmin w transformacji górniczej (OSI) – Czechowice-Dziedzice i Bestwina
	☐ brak wykorzystania na odpowiednim poziomie endogenicznych zasobów powiatu bielskiego dla celów gospodarczych

2.7 Edukacja

Zadania własne powiatu w zakresie edukacji określono w Ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym w rozdziale 2, zakres działania i zadania powiatu, art. 4. 1. „Powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie: 1) edukacji publicznej”. Realizacja ma na celu zapewnienie mieszkańcom dostępu do edukacji, a co się z tym wiąże, do wszechstronnego rozwoju intelektualnego i zawodowego. Zatem w tym rozdziale poddano analizie sektor szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego w celu oceny jakości kształcenia na terenie powiatu bielskiego.

Na terenie powiatu bielskiego działają łącznie 72 placówki edukacyjne, w tym:

- 53 szkoły podstawowe, 6 placówek specjalnych oraz 3 niepubliczne szkoły podstawowe,
- 2 szkoły branżowe i zawodowe,
- 5 licea ogólnokształcące publiczne oraz 3 niepubliczne,
- 2 technika 5-letnie.

Placówki oświatowe prowadzone przez Radę Powiatu Bielskiego:

- Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie w Czechowicach-Dziedzicach,
- Zespół Szkół Technicznych i Licealnych im. Stanisława Staszica w Czechowicach-Dziedzicach,
- Zespół Szkół Specjalnych nr 4 w Czechowicach-Dziedzicach,
- Powiatowy Zespół Placówek Szkoła Mistrzostwa Sportowego Szczyrk w Buczkowicach im. „Polskich Olimpijczyków”:
 - Liceum Ogólnokształcące SMS – sporty zimowe
 - Szkoła Podstawowa SMS – sporty zimowe
 - Internat
 - Szkolne Schronisko Młodzieżowe „Hondrasik” w Szczyрку;
- Powiatowe Ognisko Pracy Pozaszkolnej „Art.” w Czechowicach-Dziedzicach,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Czechowicach-Dziedzicach wraz z Filią w Bielsku-Białej, ul. Piastowska 44,
- Dom Wczasów Dziecięcych w Porąbce.

Biorąc pod uwagę wydatki budżetu powiatu bielskiego na działalność związaną z oświatą i wychowaniem, w tym także na edukacyjną opiekę wychowawczą (m.in.: funkcjonowanie szkół średnich, utrzymanie Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, utrzymanie Powiatowego Ogniska Pracy Pozaszkolnej, utrzymanie Domu Wczasów Dziecięcych) w 2019 r. przeznaczono kwotę w wysokości 30.448.905,08 zł. Kwota przeznaczona na realizację zadań związanych z edukacją stanowi drugą pozycję w budżecie Starostwa Powiatowego zaraz po wydatkach dotyczących

transportu i łączności (m.in.: drogi publiczne powiatowe, lokalny transport zbiorowy, usuwanie skutków klęsk żywiołowych). W ramach inwestycji na edukację przeznaczono kwotę 936.588,35 zł, a biorąc pod uwagę podział wpływów z 1% podatków w powiecie bielskim na edukację przeznaczono 18% wysokości rzeczowej kwoty. Starostwo Powiatowe zajmuje się również realizacją różnego rodzaju projektów i programów oświatowych. Pozyskane budżety na tego typu działalność pochodzą z różnych źródeł, między innymi ze współpracy ze szkołami zza granicy, z programu Erasmus, z dofinansowań z budżetu państwa oraz z Unii Europejskiej.

Analiza danych dotyczących liczebności uczniów w szkołach została przedstawiona jako porównanie danych za lata 2009 i 2016, przez wzgląd na zmianę systemu edukacji zapoczątkowaną w roku szkolnym 2016/17. Dodatkowo zostaną przytoczone dane za 2019 r. celem zobrazowania obecnej sytuacji.

W poniższej tabeli przedstawiono liczebność uczniów z całego powiatu bielskiego w poszczególnych placówkach edukacyjnych w latach: 2008, 2016, 2018 i 2019. Jak widać, na przełomie tych lat rośnie liczba dzieci w przedszkolach publicznych i niepublicznych. Również znacznie wzrosła liczba uczniów w szkołach podstawowych, co wynika głównie z ostatniej reformy edukacji i zmiany szkół podstawowych z sześcioklasowych na ośmioklasowe. Liczba uczniów w gimnazjach spada ze względu na likwidację tych placówek. Porównując liczebność uczniów w szkole średniej pomiędzy rokiem 2009 a 2019, zauważa się jej spadek pomimo naboru podwójnego rocznika młodzieży z gimnazjum i ośmioklasowych podstawówek. Biorąc pod uwagę całościowe dane dotyczące liczebności uczniów szkół w powiecie bielskim zauważa się spadek na poziomie 9% w 2019 r. w stosunku do 2008 r. Warto jednak zauważyć, że biorąc pod uwagę liczebność uczniów wraz z przedszkolakami, w analogicznym okresie nastąpił wzrost o 2%. Wynika z tego, że spadki mają miejsce wśród dzieci uczęszczających do szkół, ale wzrost wśród dzieci w wieku 3-6 lat rekompensuje te spadki.

Tabela 13 Liczebność dzieci objętych opieką w przedszkolach i uczniów w szkołach na terenie powiatu bielskiego w latach 2008, 2016, 2018 i 2019 – dynamika zjawiska

POWIAT BIELSKI	2008	2016	2018	2019
przedszkola publiczne	2,592	3,904	4,158	4,475
przedszkola niepubliczne	63	241	366	378
szkoły podstawowe publiczne	9,796	10,609	13,290	13,622
szkoły podstawowe niepubliczne	0	80	180	201
gimnazja publiczne	5,275	3,916	1,245	182
gimnazja niepubliczne	0	18	19	0
szkoły średnie publiczne	3,431	2,451	2,159	2,496

Szkoły średnie niepubliczne	1,705	1,764	1,979	1,957
zasadnicze zawodowe, branżowe	250	193	212	190
łącznie uczniowie szkół	20,457	19,031	19,084	18,648
łącznie uczniowie szkół wraz z przedszkolakami	23,112	23,176	23,608	23,501

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędów Gmin w powiecie bielskim

łączna liczba uczniów publicznych szkół średnich na terenie powiatu w 2016 r. wynosiła 2.451, w porównaniu do 2008 r. zmalała o 29%. Możliwe przyczyny tak wysokiego spadku to zmniejszająca się liczba młodzieży w regionie, większa liczba uczniów podejmuje naukę w szkołach niepublicznych na terenie powiatu (wzrost o 3% w analogicznym okresie porównawczym), bądź wybór przez uczniów szkół w pobliskich miastach jak Bielsko-Biała czy Cieszyn, przez co nie są oni ujęci w statystykach dotyczących powiatu bielskiego.

W *Rankingu Perspektyw Licea Ogólnokształcące 2019* wśród 1.000 najlepszych liceów w Polsce, w województwie śląskim oceniono 113 szkół średnich. Wśród nich znajdowały się 2 placówki z powiatu bielskiego: na miejscu 879 Liceum Ogólnokształcące im. M. Skłodowskiej-Curie w Czechowicach-Dziedzicach oraz na miejscu 914 Liceum Ogólnokształcące im. K. K. Baczyńskiego w Kozach.

Podsumowując, można stwierdzić, że realizacja zadań związanych z oświatą i wychowaniem z ramienia Starostwa Powiatowego jest na dobrym poziomie. Powiat oprócz finansowania działalności związanej z edukacją i wychowaniem w ramach budżetu także czynnie włącza się w poszukiwanie środków na działalność oświatową z innych źródeł w formie uczestnictwa w różnego rodzaju projektach i programach oświatowych. Spadek liczebności uczniów na poziomie szkolnictwa ponadpodstawowego rekompensowany jest zwiększeniem liczby dzieci w wieku przedszkolnym.

+	-
☐ rosnąca liczebność dzieci w przedszkolach	☐ spadająca liczba młodzieży uczęszczającej do publicznych szkół ponadpodstawowych w powiecie bielskim – możliwy odpływ młodzieży uczącej się do szkół w pobliskich miastach bądź do szkół niepublicznych
☐ dostępność miejsc w przedszkolach - wskaźnik liczby dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego	☐ konieczność dostosowania oferty edukacji zawodowej do potrzeb lokalnego rynku pracy oraz zielonej i cyfrowej transformacji

w powiecie bielskim wynosi 1 (dla każdego dziecka zapewnione jest miejsce w przedszkolu) – stała tendencja na przestrzeni lat	
☐ szeroka oferta szkół publicznych i niepublicznych na każdym poziomie kształcenia	☐ ograniczona współpraca z przedsiębiorcami i uczelniami wyższymi
☐ w <i>Rankingu Perspektyw Licea Ogólnokształcące 2019</i> dwie szkoły ponadpodstawowe z powiatu bielskiego znalazły się wśród 1.000 najlepszych liceów w Polsce	☐ ograniczone możliwości wsparcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów z niepełnosprawnością intelektualną i ruchową
	☐ niski poziom doradztwa zawodowego w placówkach edukacyjnych powiatu bielskiego
	☐ ograniczone możliwości organizacji dodatkowych zajęć w zakresie kształcenia ogólnego w obszarze kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy

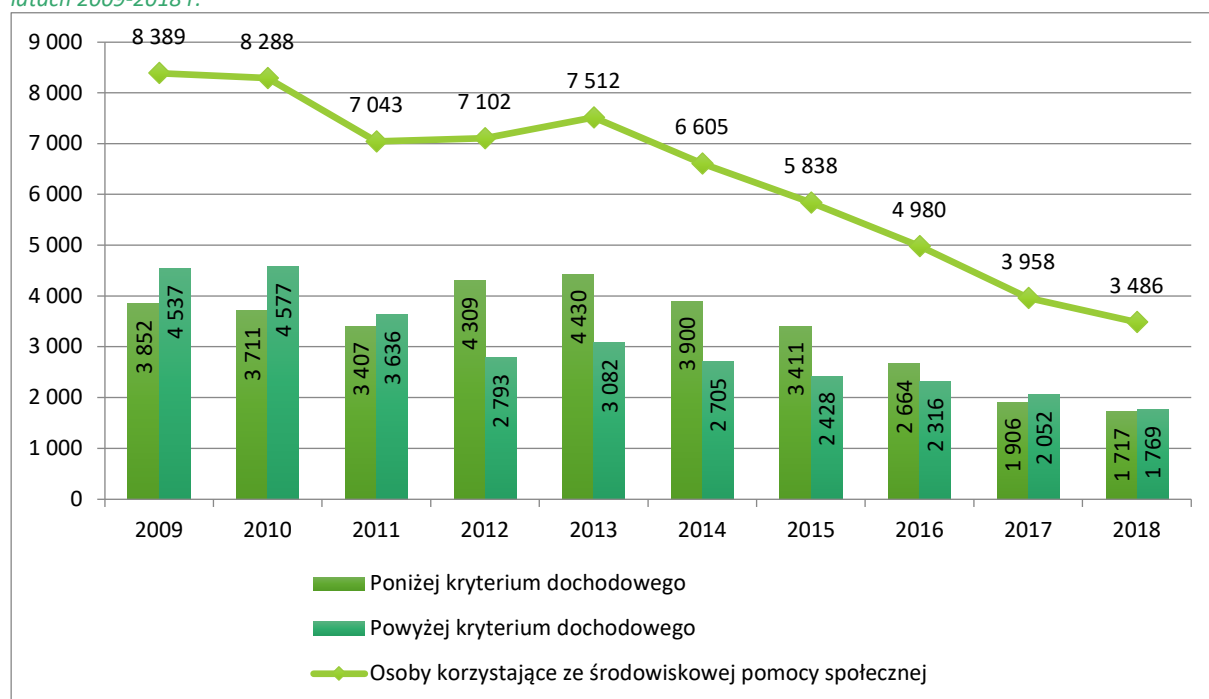
2.8 Pomoc społeczna i opieka zdrowotna

2.8.1 Pomoc społeczna

Pomoc społeczna i opieka zdrowotna mają bezpośrednie przełożenie na rozwój społeczno-gospodarczy regionu oraz, co ważne, obok edukacji stanowią znaczącą część składową wydatków budżetowych powiatu. Wynika to z faktu, iż prowadzenie usług publicznych jest najbardziej kosztochłonne spośród zadań realizowanych przez władze powiatowe. Dlatego wskazane jest dokonanie pogłębionej analizy tego sektora działalności.

Na podstawie danych GUS na przestrzeni lat liczba osób objętych pomocą społeczną wykazuje tendencję spadkową, co należy uznać za zjawisko pozytywne. W omawianym okresie najwyższy wynik liczby osób objętych pomocą społeczną był osiągnięty w 2009 r. Spadek liczby klientów w omawianym okresie wyniósł aż 58%. Natomiast od 2013 r. odnotowuje się systematyczny spadek, który w porównaniu do 2018 r. wynosi aż 54%. W skali powiatu problem ubóstwa nie jest znaczący, a zauważalna poprawa ma związek ze zmniejszającym się w tym okresie bezrobociem. Szczegółowe dane w latach 2009-2018 prezentuje poniższy wykres.

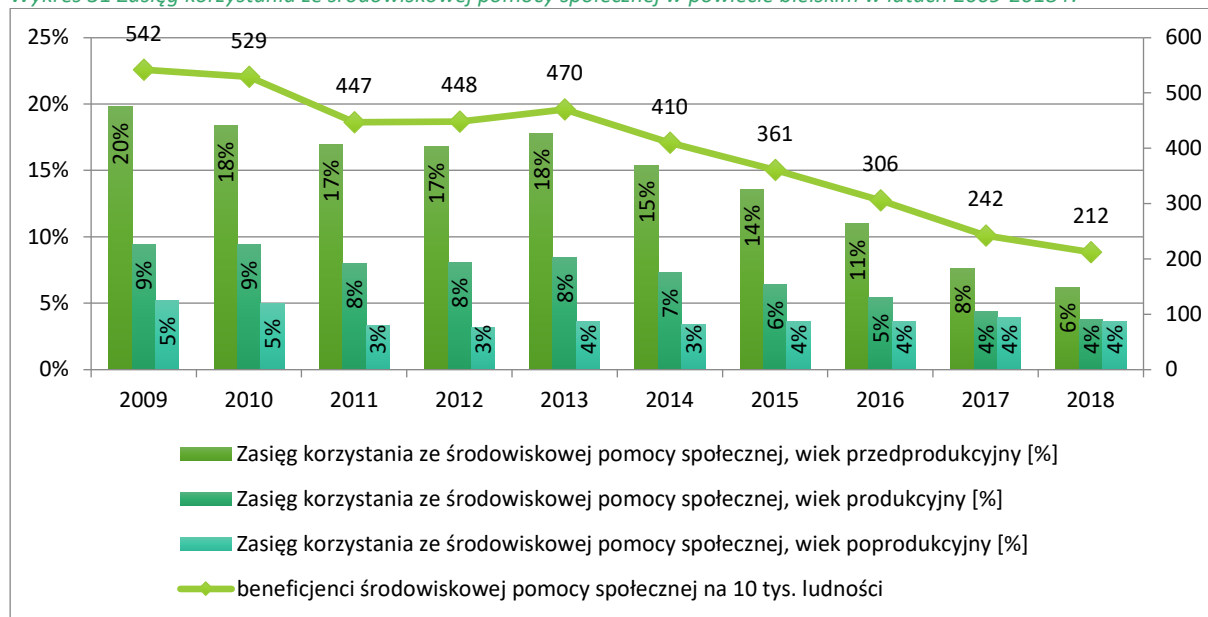
Wykres 30 Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w powiecie bielskim wg kryterium dochodowego w latach 2009-2018 r.

Źródło: Dane GUS 2020 r.

Inne parametry również wskazują na zmniejszającą się liczbę beneficjentów pomocy społecznej na terenie powiatu bielskiego. Poniższy wykres przedstawia zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej jako udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem oraz beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności. Jak widać, największy odsetek osób będących beneficjentami pomocy społecznej dotyczy osób poniżej wieku produkcyjnego. Można zatem założyć, że wprowadzony w 2015 r. program 500+ mógł także mieć wpływ na obniżanie się liczby osób w tej grupie wiekowej korzystających z programów pomocowych, prowadzonych w ramach polityki społecznej państwa.

Wykres 31 Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w powiecie bielskim w latach 2009-2018 r.

Źródło: Dane GUS 2020 r.

W powiecie bielskim jednostką realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku-Białej. Najważniejsze zadania należące do powiatu z tego zakresu, a kierowane bezpośrednio do mieszkańców to: organizacja pieczy zastępczej, prowadzenie domów pomocy społecznej, prowadzenie ośrodka wsparcia, rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych i interwencja kryzysowa. W tym miejscu warto przeanalizować dane ukazujące dynamikę poszczególnych zjawisk dotyczących pomocy społecznej świadczonej w powiecie bielskim. Na przestrzeni badanego okresu liczba domów pomocy społecznej jest na stałym poziomie, a liczba osób przebywających w domach pomocy pokrywa się z liczbą dostępnych miejsc, co oznacza, że są one w 100% wykorzystywane przez potrzebujących tej formy wsparcia. Jeśli chodzi o osoby z niepełnosprawnościami, na przestrzeni lat maleje liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności o 9%, co idzie w parze ze spadkiem liczby osób z niepełnosprawnościami, którym udzielana jest pomoc. W badanym okresie spadek ten widoczny jest w latach 2014-2018, po czym w 2019 r. następuje wzrost o 10% wydanych orzeczeń o niepełnosprawności i o 17% w przypadku osób, które korzystają z usług pomocy społecznej.

Tabela 14 Rodzaj pomocy świadczonej dla wybranych grup beneficjentów w powiecie bielskim w latach 2014-2019 r.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba domów pomocy społecznej	4	4	4	4	4	4
Liczba miejsc w domach pomocy społecznej	238	238	238	238	238	238
Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej	238	232	236	235	238	237
Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności	3131	3465	2540	2540	2559	2844
Liczba osób niepełnosprawnych, którym świadczone są usługi	1721	1811	1712	1624	1647	1921

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku-Białej

W powiecie bielskim wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami przybiera różne formy, poprzez dofinansowywanie szerokiego wachlarza usług dla tej grupy mieszkańców powiatu: uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, likwidacji barier funkcjonalnych (architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się), środków ortopedycznych, przedmiotów pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego oraz warsztatów terapii zajęciowej, sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych. Dodatkowo powiat przystępuje do udziału w projektach i programach, których celem jest wzrost poziomu aktywności społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych mieszkających na terenie powiatu.

W ramach interwencji kryzysowej zauważa się sukcesywny wzrost liczby działań, co może oznaczać większą skuteczność w docieraniu do środowisk wymagających wsparcia w tym zakresie. Najczęściej udzielana jest pomoc psychologiczna, poradnictwo, wsparcie terapeutyczne oraz pomoc prawna. Z kolei najczęstsze źródła kryzysów, z którymi zgłaszają się mieszkańcy powiatu to konflikty w związku, problemy rodzinne, przemoc ze strony bliskich oraz alkoholizm. Powiat kieruje swoje działania także do osób stosujących przemoc w rodzinie, umożliwiając im udział w programach korekcyjno-edukacyjnych i w zajęciach psychologicznych. Dynamika zjawisk w badanym okresie przedstawiona jest w tabeli poniżej.

Tabela 15 Dynamika zjawisk towarzyszących kryzysom w rodzinie na terenie powiatu bielskiego w latach 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, którym udzielono wsparcia w postaci terapii, zajęć psychologicznych itp.	11	9	11	12	14	12
Liczba działań w ramach interwencji kryzysowej w rodzinach	1248	1411	1359	1427	1667	2084

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku-Białej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku-Białej organizuje sprawowanie pieczy nad dziećmi poprzez zabezpieczenie ich w rodzinach zastępczych, w rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Liczba rodzin zastępczych stopniowo rośnie na przestrzeni lat 2014-2019, co związane jest z promowaniem rodzicielstwa zastępczego. W powiecie bielskim funkcjonują dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze, które uzupełniają system pieczy zastępczej. Na przestrzeni lat nie widać wyraźnych zmian w liczbie dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej.

Tabela 16 Piecza zastępcza nad dziećmi na terenie powiatu bielskiego w latach 2014-2019 – stan na dzień 31 grudnia danego roku

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka	114	122	123	123	118	125
Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych i w rodzinnych domach dziecka	221	233	234	220	216	213
Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych	2	2	2	2	2	2
Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	35	34	28	31	33	37

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku-Białej

2.8.2 Opieka zdrowotna

Umieszczenie zdrowia wysoko w hierarchii wartości człowieka powoduje, iż staje się ono obiektem zainteresowania nie tylko pacjentów, ale i państwa i jednostek samorządu terytorialnego. Ustawowe zadania powiatu dotyczące ochrony zdrowia i jego promocji, wynikające z art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy o samorządzie powiatowym) obejmują: profilaktykę zdrowia - zapobieganie chorobom, urazom i zatruciom, promocję zdrowia - edukację zdrowotną i realizację prozdrowotnej polityki społecznej oraz leczenie chorób i rehabilitację - prowadzenie samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej oraz wpływ na ich strukturę organizacyjną, w oparciu o potrzeby zdrowotne mieszkańców powiatu bielskiego.

W ramach promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej od roku 2012 Zarząd Powiatu przyjmuje corocznie w formie dokumentu w tym zakresie kierunki działań. Działania w zakresie edukacji zdrowotnej w szczególności były skierowane w ostatnim okresie do młodego pokolenia mieszkańców powiatu, realizowane w formie konkursów, olimpiad, spotkań edukacyjnych, między innymi w tematyce zdrowia psychicznego, chorób nowotworowych, zdrowego odżywiania.

W zakresie ochrony zdrowia, na terenie powiatu bielskiego wg danych GUS w okresie 2014 r. do 2019 r. funkcjonowało łącznie 14 przychodni publicznych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (AOS). Dodatkowo na terenie powiatu działa 52 niepublicznych placówek i przychodni zdrowotnych POZ i AOS zlokalizowanych we wszystkich

gminach wchodzących w skład powiatu bielskiego. Przychodnie te oferują dostęp do pełnego spektrum specjalistów oraz usług medycznych takich jak rehabilitacja, laboratoria badań medycznych, itd.

Liczba aptek w badanym okresie pozostała na tym samym poziomie 46-48. Udzielone porady lekarskie podlegały niewielkim wahaniom względem 2014 r., ogólnie odnotowano wzrost liczby udzielonych porad o 2%. Warto zauważyć, że porady lekarskie udzielone w ramach przychodni podległych samorządowi terytorialnemu stanowią zaledwie około 1/3 liczby udzielonych porad lekarskich ogółem. Na szczególną uwagę zasługuje także znaczne zwiększenie liczby stomatologów dostępnych na terenie powiatu bielskiego, w badanym okresie wzrost rzędu 52%. Również wzrasta współczynnik liczby lekarzy⁹ na 10 tys. mieszkańców (3%) oraz pielęgniarek na 10 tys. ludności (10%). Należy także wspomnieć, że w ramach powiatu bielskiego funkcjonują jednostki organizacyjne związane z ochroną zdrowia będące pod nadzorem Starostwa Powiatu Bielskiego oraz Samorządu Województwa Śląskiego.

Placówki nadzorowane przez powiat bielski znajdujące się na terenie Bielska-Białej:

- Bielskie Pogotowie Ratunkowe - udzielanie świadczeń zdrowotnych w razie wypadku, urazu, porodu, nagłego zachorowania lub nagłego pogorszenia stanu zdrowia, powodujących zagrożenie życia. Transport sanitarny, promocji zdrowia.
- Szpital Pediatriczny w Bielsku-Białej - wykonywanie świadczeń zdrowotnych w formie stacjonarnej i ambulatoryjnej dla dzieci, promocja zdrowia.
- Bielskie Centrum Psychiatrii – Olszówka w Bielsku-Białej - sprawowanie opieki zdrowotnej w dziedzinie psychiatrii i uzależnień, promocja zdrowia.

Placówki nadzorowane przez Samorząd Województwa Śląskiego znajdujące się na terenie powiatu bielskiego:

- Beskidzki Zespół Leczniczo-Rehabilitacyjny Szpital Opieki Długoterminowej w Jaworzu - nowoczesny szpital rehabilitacyjny zajmujący się leczeniem osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży.
- Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrej - wykonywanie świadczeń zdrowotnych w zakresie rozpoznawania i leczenia chorób płuc.

⁹ Wg definicji GUS - Zawód medyczny, który polega na udzieleniu przez osobę posiadającą wymagane kwalifikacje, potwierdzone odpowiednimi dokumentami, świadczeń w szczególności: badaniu stanu zdrowia, rozpoznawaniu chorób, zapobieganiu im, leczeniu, rehabilitacji chorych, udzielaniu porad lekarskich, a także wydawaniu opinii i orzeczeń lekarskich.

Dodatkowe wyjaśnienia metodologiczne: Za wykonywanie zawodu lekarza uważa się także prowadzenie przez lekarza prac badawczych w dziedzinie nauk medycznych lub promocji zdrowia oraz nauczanie zawodu lekarza. Okręgowa rada lekarska przyznaje prawo wykonywania zawodu lekarza osobie, która zdobyła wymagane kwalifikacje, odbyła staż podyplomowy i złożyła z wynikiem pozytywnym Lekarski Egzamin Państwowy.

Źródło definicji: ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry. Miejsce publikacji: (Dz. U. z 2019 r. poz. 537, z późn. zm.).

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej SZPITAL KOLEJOWY w Wilkowicach-Bystrej - kompleksowa diagnostyka i leczenie w ramach oddziałów i jednoimiennych poradni.

Na terenie powiatu bielskiego prowadzą działalność także niepubliczne placówki szpitalne i miejsca opieki całodobowej:

- Niepubliczny Pielęgniarski Zakład Opieki Zdrowotnej IZ-MED Izabela Pilarz-Kubica Zbigniewa Lindert Spółka Jawna w Wilkowicach - hospicjum domowe, całodobowa opieka długoterminowa nad osobami w podeszłym wieku i/lub niepełnosprawnymi
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej FALMED B. Falkowska, J. Falkowski spółka jawna w Czechowicach-Dziedzicach - centrum zabiegowe - oddział leczenia jednego dnia
- Ośrodek Rehabilitacyjny dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych "Straszny Dwór" w Czechowicach-Dziedzicach - całodobowy stacjonarny oddział rehabilitacji dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych

Z analizy budżetu powiatu bielskiego wynika, że w 2019 r, przeznaczono kwotę w wysokości 3,433,192.61 zł na realizację zadań związanych z ochroną zdrowia, natomiast na inwestycje związane z tym sektorem wydano 1,864,000.00 zł oraz przeznaczono 3% kwoty pozyskanej z wpłat z 1% podatku. Należy zaznaczyć, że w ramach budżetu na 2019 r. przeznaczonego na realizację zadań związanych z ochroną zdrowia były wykonane zadania nie występujące cyklicznie, np. częściowe pokrycie straty netto Szpitala Pediatrycznego.

W poniższej tabeli podane są dane dotyczące placówek i osób pracujących na terenie powiatu bielskiego.

Tabela 14 Zabezpieczenie potrzeb zdrowotnych w latach 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
stomatolodzy	41	45	47	46	57	62
lekarze	425	444	490	485	508	450
Lekarze ⁹ (personel pracujący) na 10 tys. ludności	26,3	27,4	30,1	29,6	30,8	27,1
pielęgniarki i położne na 10 tys. ludności	29,4	28,8	31,9	32,5	34,2	32,2
przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu	14	15	15	14	14	14
liczba aptek	46	46	45	49	48	47
ludność na aptekę ogólnodostępną	3 508	3 525	3 621	3 347	3 438	3 531
Podstawowa opieka zdrowotna - porady ogółem	663 970	681 204	696 579	689 813	690 195	695 798
Podstawowa opieka zdrowotna – porady przychodnie podległe samorządowi	212 916	217 069	220 966	226 769	234 154	236 316

terytorialnemu*Źródło GUS dane 2020 r.*

Sytuacja zdrowotna mieszkańców powiatu bielskiego została przeanalizowana na podstawie danych dotyczących zachorowań oraz przyczyn zgonu. Trendy odnośnie zachorowań zostały przeanalizowane na podstawie danych zawartych w raporcie za 2019 r. pt. „Zdrowie Mieszkańców w Liczbach” publikowanym przez Wydział Zdrowia Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, z którego wynika, iż:

- choroby krążenia – powiat bielski mieści się w pierwszej piątce wśród wszystkich powiatów woj. Śląskiego, szczególnie dotyka osoby w wieku 55 lat i więcej
- nowotwory złośliwe – na tle innych powiatów województwa śląskiego w powiecie bielskim występuje wysoka zachorowalność na tego typu choroby, powiat bielski mieści się w pierwszej piątce wśród wszystkich powiatów, dotyczy w równej mierze kobiet jak i mężczyzn
- cukrzyca
 - wśród dzieci choroba ta występuje najczęściej na tle innych powiatów województwa śląskiego, szczególnie dotyka dzieci w przedziale wieku 5-18 lat
 - wśród dorosłych nie ma aż tak wysokiej penetracji chorych na cukrzycę w porównaniu do innych powiatów jak w przypadku dzieci, najwięcej chorych w przedziale wiekowym 35 lat i więcej
- gruźlica, choroby psychiczne oraz zakaźne – w powiecie bielskim choroby te występują stosunkowo rzadziej niż w innych powiatach województwa śląskiego

Warto także wspomnieć, iż w ostatnim czasie w przestrzeni publicznej coraz częściej pojawiają się niepokojące informacje dotyczące zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. Od zdrowia psychicznego tej grupy społecznej zależy dobra kondycja przyszłego społeczeństwa powiatu. Problemy zdrowia psychicznego narastają i są wynikiem wielu czynników, wśród których można wymienić: globalizację, warunki społeczno-ekonomiczne, trudności okresu dorastania, problemy życia rodzinnego (rozwód, czy rozpad rodziny), a także relacje rodziców z dziećmi, których ograniczenie może zwiększać poczucie osamotnienia i ryzyko wystąpienia zachowań autodestrukcyjnych. Dodatkowo zakłada się, iż izolacja społeczna wynikająca z pandemii COVID-19 może także mieć bardzo negatywny wpływ na zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży. Rodzi to przemyślenia na temat konieczności podjęcia działań prozdrowotnych, związanych z zapobieganiem negatywnym, w tym psychicznym konsekwencjom związanym z mogącymi się pojawiać epidemiami (izolacja, kwarantanna, praca w formie zdalnej itp.).

Dane dotyczące liczby dzieci i młodzieży wykazujących zaburzenia psychiczne w stopniu wymagającym profesjonalnej pomocy są zbliżone w wielu krajach i dotyczą około 10% tej populacji. W Polsce odsetek ten wynosi co najmniej 9%, niemniej, jak już wcześniej wspomniano, sytuacja

epidemiczna związana z COVID-19 ujawniła potrzebę wzmocnienia zabezpieczenia na odpowiednim poziomie pomocy psychiatrycznej i psychologicznej dzieci i młodzieży. Problemy na tle zaburzeń psychicznych dotyczą także dzieci i młodzieży z terenu powiatu bielskiego. W związku z tym konieczne będzie uzupełnienie wsparcia młodych mieszkańców powiatu w zakresie terapii psychologicznej, psychiatrycznej i edukacyjnej. Poczynając od zorganizowania pomocy środowiskowej, poprzez wzmocnienie działalności poradni zdrowia psychicznego i oddziału dziennego oraz zwiększenie liczby miejsc w ośrodkach.

Analiza danych GUS z lat 2014-2019 wskazuje, że najczęstszymi przyczynami zgonów na terenie powiatu bielskiego były: choroby układu krążenia, średnia z lat 2014-2019 wynosiła 50% z wszystkich zgonów, które nastąpiły w badanym okresie oraz choroba nowotworowa, średnia z lat 2014-2019 wynosiła 29%. Choroba układu krążenia jako przyczyna zgonu, częściej dotyczyła kobiet niż mężczyzn. W znacznie mniejszym stopniu jako przyczyny zgonu można wymienić: choroby układu trawiennego ogółem, średnia 5% ogólnej liczby zgonów, choroby układu oddechowego ogółem, średnia 4% i zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej ogółem, średnia 3%. Porównując dane z powiatu bielskiego do całego województwa śląskiego i Polski, jako przyczyny zgonu zauważa się podobne tendencje, niemniej w powiecie bielskim występuje wyższy udział chorób układu krążenia ogółem o 2 pp. w stosunku do województwa i o 6 pp. do całego kraju. Również w przypadku chorób nowotworowych w powiecie bielskim w badanym okresie występowały różnice na tle danych dla województwa (1 pp. na niekorzyść powiatu bielskiego) i Polski (2 pp. na niekorzyść powiatu bielskiego). Jednak różnice te były znacznie niższe niż w przypadku chorób układu krążenia. Warto zwrócić na to uwagę planując profilaktykę w tym zakresie, zarówno w najbliższych latach jak i długofalowo.

Na terenie powiatu bielskiego regularnie prowadzone są działania na rzecz promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej. Wśród nich można wymienić działania mające na celu:

- profilaktyka problemów zdrowia psychicznego i poprawa Powiat przyjazny mieszkańcom u psychicznego społeczeństwa, zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb
- poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców powiatu, rozwój profilaktyki zdrowotnej oraz promocji zdrowia i aktywnego trybu życia z uwzględnieniem zmian demograficznych

Programy te kierowane są zarówno do dzieci jak i osób dorosłych w ramach organizowanych spotkań, warsztatów, konkursów np. pierwszej pomocy, prelekcji związanych z profilaktyką zdrowotną szczególnie mając na względzie najczęściej występujące choroby wśród mieszkańców powiatu,

a także wydawanie broszur i materiały promocyjno-informacyjne. Warsztaty i zajęcia odbywają się między innymi w szkołach, placówkach zdrowotnych itp.

Biorąc pod uwagę realizację zadań związanych z opieką zdrowotną w powiecie bielskim, podejmowane działania ocenia się pozytywnie.

+	-
☐ spadek liczby osób objętych pomocą społeczną, w latach 2009 -2018 spadek aż o 58%	☐ narastające problemy z powodu przemocy rodzinie
☐ największy odsetek osób będących beneficjentami pomocy społecznej dotyczy osób poniżej wieku produkcyjnego	☐ najczęstsze źródła kryzysów w ramach interwencji kryzysowej to konflikty w związku, problemy rodzinne, przemoc ze strony bliskich oraz alkoholizm
☐ rozbudowany system pomocowy dla osób z niepełnosprawnościami	☐ problem z zabezpieczeniem kadr medycznych
☐ systematycznie rosnąca liczba rodzin zastępczych na przestrzeni lat 2014-2019, ale spadek rodzinnych domów dziecka	☐ słabo funkcjonujący państwowy system opieki zdrowotnej w konsekwencji długie oczekiwanie na leczenia szpitalne i odległe terminy wizyt u specjalistów medycznych
☐ trend wzrostowy w ramach zabezpieczania potrzeb zdrowotnych mieszkańców powiatu bielskiego w latach 2013-2018. W szczególności dotyczy dostępności personelu medycznego (dentyści, lekarze, pielęgniarki), liczby udzielonych porad lekarskich oraz zwiększająca się dostępność aptek przypadających na statystycznego mieszkańca powiatu	☐ wysoka zachorowalność na cukrzycę wśród dzieci 5-18 lat
☐ na terenie powiatu funkcjonują trzy jednostki organizacyjne dedykowane ochronie zdrowia	☐ powiat bielski w pierwszej piątce wśród wszystkich powiatów województwa śląskiego w zakresie chorób związanych z układem krążenia oraz chorobami nowotworowymi
	☐ wyższa średnia umieralności osób z chorobami krążenia i nowotworowymi w stosunku do ogólnej liczby zgonów w powiecie bielskim w odniesieniu do województwa śląskiego i Polski

- zauważalny, ciągły wzrost zachorowań na choroby psychiczne
- ograniczone środki, które mogą być przeznaczone na świadczenie usług medycznych, w tym w zakresie opieki psychiatrycznej, w formie zinstytucjonalizowanej wynikającej z potrzeb lokalnej społeczności
- Brak wystarczająco rozwiniętego systemu opieki długoterminowej

2.9 Bezpieczeństwo publiczne

Wśród podstawowych zbiorowych potrzeb społecznych kształtujących warunki rozwoju i prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności, można wymienić między innymi bezpieczeństwo oraz porządek i ład publiczny. Niestety, w tym zakresie nie do uniknięcia są zdarzenia, które burzą porządek oraz bezpieczeństwo mieszkańców. Wśród tego typu wydarzeń można wymienić klęski żywiołowe, co od niedawna zdarza się coraz częściej w związku z anomaliami pogodowymi, nieszczęśliwe zdarzenia losowe jak pożar, czy przestępczość, która dotyka wszystkie społeczności lokalne.

Jeśli chodzi o poziom zagrożenia przestępczością w powiecie bielskim, charakteryzuje się ona wartością zmienną, której struktura i dynamika zależy od wielu różnych czynników. Z drugiej strony niezwykle istotną kwestią w tym zakresie jest sprawne działanie oraz szybka reakcja organów ścigania odpowiedzialnych za walkę z przestępczością. Co ważne, z czasem pojawiają się coraz to nowe rodzaje przestępstw, a zatem policja musi wykazywać się dużą elastycznością i szybko znajdować nowe sposoby reagowania i zapobiegania, a jednocześnie sprawnie prowadzić sprawdzone postępowanie w przypadku znanych już kategorii przestępczych. W tabeli poniżej przedstawiono zbiorczo statystyki ukazujące najbardziej istotne kategorie przestępczości jakie spotyka się na terenie powiatu bielskiego. Warto jednak zaznaczyć, że zwarzywszy na sposób gromadzenia danych przez policję, część podanych danych ma charakter zbiorczy dla miasta Bielsko-Biała i powiatu bielskiego. Szczegółowe wyjaśnienia podane każdorazowo pod tabelą.

Tabela 14 Przestępstwa w powiecie bielskim w latach 2014 – 2019

Przestępczość (w podziale na poszczególne kategorie czynów zabronionych)						
Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ogólna liczba przestępstw	8.328	7.397	8.929	6.013	6.420	7.518
Kradzież	1.330	1.121	887	671	683	667
Kradzież z włamaniem	889	793	554	445	451	623
Rozbój	195	95	151	81	72	75

Uszkodzenie ciała	185	127	167	232	157	156
Pobicie	55	36	44	24	39	33
Zniszczenie mienia	436	380	422	347	267	298
Przestępstwa narkotykowe ¹	432	303	449	257	225	190
Oszustwo ²	663	807	729	382	734	1221
Nietrzeźwi kierujący ³	336	310	269	214	177	252
Przeciwko funkcjonariuszom ⁴	190	73	126	41	41	91

^{1, 2} Dane statystyczne obejmują przestępstwa popełnione na terenie poszczególnych komisariatów oraz postępowania prowadzone przez referat antynarkotykowy i wydział kryminalny KMP w Bielsku-Białej. Dla referatu i wydziału nie są natomiast prowadzone odrębne statystyki co do tych przestępstw z uwzględnieniem podziału na miasto Bielsko-Biała i miejscowości powiatu bielskiego.

^{3, 4} Dane statystyczne obejmują przestępstwa popełnione na terenie poszczególnych komisariatów oraz postępowania prowadzone przez Wydział Kryminalny KMP Bielsko-Biała. Dla wydziału nie są natomiast prowadzone odrębne statystyki co do tych przestępstw z uwzględnieniem podziału na miasto Bielsko-Biała i miejscowości powiatu bielskiego.

Źródło: Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej

Jak widać na przestrzeni ostatnich 6 lat ogólna liczba przestępstw wykazuje trend malejący. Znacznie zmalała liczba kradzieży i w 2019 r. było ich o połowę mniej w porównaniu do 2014 r. Pozostałe kategorie przestępczości jak rozboje, pobicia, zniszczenie mienia, przestępstwa narkotykowe, także spadły w porównaniu do 2014 r. o blisko połowę. Jeśli chodzi o liczbę kierowców prowadzących pojazdy w stanie nietrzeźwym, spadki na poziomie 25% w stosunku do 2014 r., niemniej warto zaznaczyć, że problem ten dotyczy w równej mierze całej Polski, nie tylko powiatu bielskiego. Jedynie w kontekście oszustw zauważa się tendencje wzrostową i w 2019 r. tego typu przestępstw było dwa razy więcej niż w 2014 r. Biorąc pod uwagę statystyki przestępstw w poszczególnych gminach, są one na zbliżonym poziomie przy czym ich wielkość jest proporcjonalna do wielkości danej gminy. Dla przykładu, większą liczbę wykroczeń zanotowano w Czechowicach-Dziedzicach niż w Jasienicy, czy Szczyrku, ale żadne z rodzajów przestępstw nie występuje częściej na danym terenie.

Wracając do tematu nietrzeźwych kierowców, należy pamiętać, że dotyczy to przede wszystkim bezpieczeństwa na drogach. Niestety pomimo intensywnych działań policji w tym zakresie, wzmoczonych kontroli na drogach, dotkliwych kar oraz nieustających kampanii mających na celu podniesienie świadomości wśród kierowców, wciąż zdarzają się kierowcy bagatelizujący ten problem. Poniżej w tabeli zostały zestawione dane dotyczące występowania niebezpiecznych zdarzeń drogowych w Powiecie bielskim w latach 2014 – 2019.

Tabela 15 Dane dotyczące zdarzeń w ruchu drogowym w powiecie bielskim w latach 2014 – 2019

Rok wystąpienia zdarzenia	Liczba zdarzeń	Liczba wypadków	Liczba ofiar śmiertelnych	Liczba rannych	Liczba kolizji
2014	1.368	110	4	139	1.258
2015	1.358	113	8	153	1.245
2016	1.307	86	9	112	1.221
2017	1.528	97	7	122	1.431
2018	1.536	59	4	74	1.477

2019	1.723	74	5	83	1.649
------	-------	----	---	----	-------

Źródło: Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej

Tabela 16 Liczba kontroli stanu trzeźwości kierowców na terenie KMP Bielsko-Biała w latach 2014-2019

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba kontroli stanu trzeźwości kierujących na terenie działania KMP Bielsko-Biała ⁵	144.153	187.486	225.257	175.581	195.019	225.824

⁵⁾ Liczba kontroli stanu trzeźwości ewidencjonowana jest dla całej jednostki KMP Bielsko-Biała bez podziału na miasto Bielsko-Biała i poszczególne miejscowości powiatu bielskiego. Dane statystyczne nie obejmują osobno gmin ani poszczególnych komisariatów garnizonu bielskiego.

Źródło: Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej

Ogólnie na liczbę zdarzeń drogowych oraz ich negatywnych skutków znacząco wpływa jakość infrastruktury drogowej, dostosowanie układu komunikacyjnego do zagrożeń oraz skuteczne działania policji. W tym zakresie warto zauważyć, że liczba kontroli trzeźwości kierowców na drogach na terenie podległym Komendzie Miejskiej Policji w Bielsku-Białej od 2014 do 2019 r. wzrosła o 57%. Liczba zdarzeń na drodze ulega systematycznemu zwiększeniu i od 2014 r. odnotowuje się wzrost o 26%. Tendencja ta w głównej mierze wynika ze wzrostowej liczby kolizji i w tym zakresie od 2014-2019 r. liczba ta zwiększyła się o 31%, co po części wynika z rosnącej liczby pojazdów na drogach. Jeśli chodzi o wypadki drogowe w tym liczbę rannych oraz ofiar śmiertelnych, zauważa się tendencję spadkową, co napawa optymizmem.

Najczęściej wypadki i kolizje mają miejsce w następujących miejscach na terenie powiatu bielskiego:

- K-52 w szczególności Kozy (bielska i Krakowska), Czaniec (Kęcka),
- K-1 Czechowice-Dziedzice w rejonie skrzyżowań ulic: Ligocka, Mazańcowicka, Legionów, Kopernika,
- DW 942 Szczyrk (Beskidzka, Myśliwska, Salmopolska), Bystra (Szczyrkowska),
- Czechowice-Dziedzice ulice: Legionów, Traugutta, Węglowa, Czaniec Wojtyły,
- ulica Strumieńska w Jasienicy i Rudzicy,
- Kozy ulica Sobieskiego,
- Wilkowice ulice: Wyzwolenia, Żywiecka,
- Pisarzowice ulica Bielska,
- Buczkowice ulica Bielska.

Niestety wciąż częstą przyczyną wypadków i kolizji są kierowcy, którzy nie dostosowują prędkości do warunków panujących na drodze, wykazują się nadmierną brawurą (agresywna jazda i zawyżona samoocena umiejętności), a także alkohol i lekceważenie przepisów ruchu drogowego. Bardzo częstą przyczyną wypadków i kolizji jest także infrastruktura drogowa.

Jeśli chodzi o realizację zadań związanych z zabezpieczeniem od pożarów i innych niebezpiecznych zdarzeń, teren powiatu bielskiego podlega pod jurysdykcję Komendy Miejskiej Państwowej Straży

Pożarnej w Bielsku-Białej. Dodatkowo, na terenie powiatu bielskiego obecnie znajdują się 42 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.

Tabela 17 Liczba zdarzeń w których interweniowała straż pożarna na terenie powiatu bielskiego w latach 2014-2019

Rok	Zdarzenia					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Pożary	350	385	418	450	434	441
Miejscowe zagrożenia	1,399	1,291	1,097	1,958	1,271	1,971
Alarmy fałszywe	52	91	122	141	172	182
Razem	1,801	1,767	1,637	2,549	1,877	2,594

Źródło: KM PSP w Bielsku-Białej

Analiza bezpieczeństwa przeciwpożarowego wskazuje, iż liczba zagrożeń odnotowanych na terenie powiatu podlega systematycznemu wzrostowi. W 2019 r. ogólna liczba interwencji PSP wyniosła, 2.594 co stanowi wzrost w porównaniu do 2014 r. o 44%. W ramach wszystkich badanych kategorii zdarzeń notowane są wzrosty w przeciągu ostatnich 6 lat. Największy przyrost dotyczy miejscowych zagrożeń wśród których najczęściej dochodziło do powodzi, podtopień i zalań oraz zniszczeń w wyniku silnych wiatrów. W analizowanym okresie porównując dane z 2014 r. do 2019 r. nastąpił ponad dwukrotny wzrost tego typu zdarzeń. Powodzie i podtopienia najczęściej występowały w gminach Czechowice-Dziedzice, Jasienica, Bestwina, Wilamowice i Porąbka. Należy jednak zaznaczyć, że nie są to zjawiska o znacznym nasileniu w regionie i są ściśle uzależnione od lokalnych warunków atmosferycznych (głównie opadów deszczu na terenie górzystym Beskidów). Przy nasileniu opadów w górach, w południowej części regionu w szybkim tempie podnosi się poziom wody w rzekach i strumieniach, powodując zalania w północnej części powiatu. Zjawisko to najczęściej występuje wiosną.

W ramach zabezpieczenia przeciwpowodziowego główne rzeki przepływające przez teren powiatu jak Łownica, Wapienica, Białka, Soła i Wisła są zabezpieczone przez wielokilometrażowe wały przeciwpowodziowe ograniczające możliwość rozlewania się nadmiaru wody na sąsiednie nizinne tereny. Wały są utrzymywane przez struktury organizacyjne PGW „Wody Polskie”. Wały stanowią skuteczną ochronę przed powodzią.

Administrację powiatu podejmuje następujące działania prewencyjne w zakresie ochrony przeciwpożarowej:

- Na terenie każdej gminy powiatu znajdują się gminne magazyny przeciwpowodziowe. Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej podjęło działania mające na celu doposażenie gminnych magazynów zlokalizowanych w północnej części powiatu: Jasienica, Czechowice-Dziedzice, Bestwina, Wilamowice i Porąbka.

- Udział w okresowych przeglądach stanu technicznego wałów przeciwożarowych i obiektów oraz urządzeń wodnych – odpowiedzialna jednostka PGW „Wody Polskie”.
- Bieżąca współpraca z gminami i zainteresowanymi jednostkami w zakresie ochrony terenu powiatu przed skutkami powodzi.
- Bliska współpraca z jednostkami IMGW w zakresie wykorzystywania prognoz meteorologicznych do systemu wczesnego ostrzegania i alarmowania ludności.

W latach 2014-2019 budżetu powiatu przeznaczony na działania związane z ochroną przeciwpowodziową i likwidacją skutków powodzi:

- utrzymywanie i wykorzystywanie rezerwy kryzysowej na pilne działania interwencyjne. rezerwa ta wynosi 0,5% budżetu Starostwa Powiatowego i jest wykorzystywana wg potrzeb w przypadku zaistnienia sytuacji kryzysowej,
- partycypowanie w zakupach sprzętu dla jednostek PSP i OSP z terenu powiatu,
- utrzymywanie powiatowego magazynu przeciwpowodziowego.

W przypadku pożarów nastąpił wzrost o 26%, niemniej nie miały miejsca pożary o dużym zasięgu. Zanotowano także przyrost fałszywych alarmów, niemniej większość z nich wynikała z awarii sprzętu oraz fałszywych zgłoszeń w dobrej wierze. Zaledwie kilka procent dotyczyło złośliwych fałszywych alarmów.

W 2019 r. na terenie powiatu bielskiego i miasta Bielska-Białej miało miejsce 5.479 zdarzeń wymagających interwencji strażaków, w 2018 r. było ich mniej, bo 4.360. Odnotowano 789 pożarów (770 małych, 19 średnich), 4.016 miejscowych zagrożeń (3 duże, 80 średnie, 405 małych, 3.528 lokalnych), 674 fałszywych alarmów (5 złośliwych, 432 w dobrej wierze, 237 z instalacji wykrywania). Zastępy Komendy Miejskiej PSP w Bielsku-Białej 67 razy wyjeżdżały także do zdarzeń poza miasto.

Jako prawdopodobne przyczyny powstawania zdarzeń można wymienić pożary w wyniku nieostrożności osób dorosłych i dzieci przy posługiwaniu się otwartym ogniem, w tym od papierosów i zapalek, w wyniku wad i nieprawidłowej eksploatacji urządzeń grzewczych na paliwo stałe i w wyniku podpaleń umyślnych. Poza interwencjami członkowie Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie powiatu bielskiego czynnie włączają się w życie lokalnej społeczności. W 2019 r. zorganizowano 124 spotkania z dziećmi, nauczycielami, mieszkańcami, seniorami, w których wzięło udział 12.334 dzieci oraz 3.456 osób dorosłych. Podczas tych spotkań omawiano zagadnienia związane z kampaniami społecznymi - Kręci mnie bezpieczeństwo, Czujka na straży Twojego bezpieczeństwa, Bezpieczna ewakuacja i Bezpieczeństwo pożarowe w domu i szkole. W 2019 r. Komenda Miejska PSP w Bielsku-Białej po raz kolejny przystąpiła do programu wojewody śląskiego

skierowanego do uczniów klas trzecich szkół podstawowych. W programie uczestniczyły 43 bielskie szkoły, łącznie 1.610 dzieci. Strażacy również chętnie włączają się w zabezpieczanie imprez kulturalno-rozrywkowych, organizowanych na terenie powiatu.

+	-
☐ maleje ogólna liczba przestępstw w latach 2014-2019, spadek o około 10%	☐ znaczący wzrost oszustw w badanym okresie o 100%
☐ statystyki przestępstw w poszczególnych gminach na zbliżonym poziomie przy czym ich wielkość jest proporcjonalna do wielkości danej gminy	☐ od 2014 do 2019 r. wzrost zdarzeń na drodze o 26% - w głównej mierze dotyczy kolizji
☐ od 2014 do 2019 r. na drogach na terenie podległym Komendzie Miejskiej Policji w Bielsku-Białej wzrosła liczba kontroli trzeźwości kierowców o 57%	☐ wzrost ogólnej liczby interwencji PSP o 44% w latach 2014-2019, głównie wynika z konieczności usuwania skutków miejscowych zagrożeń
☐ spadek liczby wypadków w tym liczba rannych oraz ofiar śmiertelnych	☐ miejscowe zagrożenia - najczęściej dochodziło do powodzi, podtopień i zalań oraz zniszczeń w wyniku silnych wiatrów - ponad dwukrotny wzrost tego typu zdarzeń 2014 do 2019 r.
☐ wielokilometrażowe wały przeciwpowodziowe zabezpieczające rzeki przed wylaniem na terenie powiatu	☐ wzrost liczby pożarów w analizowanym okresie o 26%, ale nie występowały pożary o dużym zasięgu
☐ podejmowane różnego rodzaju działania nakierowane na prewencje w zakresie ochrony przeciwpożarowej	☐ niewystarczająca ilość obiektów poprawiających bezpieczeństwo w ruchu drogowym (przejścia dla pieszych wraz z oświetleniem, skrzyżowania bezkolizyjne)
☐ poza interwencjami członkowie OSP na terenie powiatu bielskiego czynnie włączają się w życie lokalnej społeczności w ramach działalności o charakterze edukacyjnym oraz zabezpieczanie imprez kulturalno-rozrywkowych	☐ niewystarczająca ilość ciągów komunikacyjno-piesznych przy drogach powiatowych

2.10 Kultura, sport i turystyka

2.10.1 Kultura

Powiat Bielski jest regionem o bogatym i zróżnicowanym dziedzictwie kulturowym, posiadającym wiele obiektów zabytkowych o znaczeniu lokalnym i regionalnym. Bogata historia, burzliwe dzieje pogranicza, wielokulturowa tradycja oraz promocja turystyczna należą niewątpliwie do atutów powiatu i pozytywnie wpływają na budowanie spójnego wizerunku środowiska kulturowego.

Mówiąc o kulturze nie można zapominać o jego materialnym dziedzictwie tzn. zabytkach. Ochrona zabytków znajdujących się na terenie powiatu bielskiego, w rozumieniu ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, należy do jednych z obowiązków i kompetencji samorządu powiatowego. Podstawowym narzędziem określającym kierunki działań oraz szczegółowe zadania jest Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Bielskiego. Dokument ten został uchwalony przez Radę Powiatu w Bielsku-Białej w dniu 19 listopada 2020 r. (Uchwała nr VI/23/189/20) i określa on perspektywę realizacji działań na lata 2021-2024. Na terenie powiatu bielskiego znajduje się 80 zabytków nieruchomości, 40 zabytków ruchomych oraz 3 stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków, w tym m.in. obiekty architektury sakralnej, zabytki techniki, zamki, pałace, architektura mieszkalna i rezydencjonalna.

Kultura powiatu bielskiego jest głęboko zakorzeniona w tradycji różnych regionów, wśród których można wymienić Śląsk Cieszyński, zachodnią Małopolskę, folklor góralski z ziem śląskich i żywieckich oraz wyjątkową enklawę wilamowską. Ta różnorodność i dbałość o kultywowanie tradycji przejawia się w ogromnej ilości zespołów regionalnych, kapel góralskich oraz chórów i zespołów muzycznych działających na terenie powiatu. Również stowarzyszenia kulturalne i historyczne, których w rejestrze stowarzyszeń (z KRS) wpisanych jest aż 63, dokładają wielu starań, by ocalić od zapomnienia zarówno materialne, jak i niematerialne dziedzictwo kulturowe powiatu.

Właśnie ta multikulturowość, która przejawia się we wzajemnych, przenikających się różnorodnych nurtach kulturowych, stanowi doskonałą bazę do prowadzenia naprawdę ciekawych działań w ramach organizowanych imprez kulturalnych. W powiecie bielskim odbywają się zarówno imprezy cykliczne organizowane od wielu lat, jak i okazjonalne, uświetniające specjalne rocznice czy wydarzenia istotne dla kraju, czy regionu.

Rok rocznie z budżetu powiatu przeznaczane są środki na realizację działań związanych z krzewieniem kultury w regionie. Biuro ds. Promocji Powiatu, Kultury, Sportu i Turystyki, działające w ramach Starostwa Powiatowego w Bielsku-Białej organizuje następujące wydarzenia kulturalne:

Noworoczne Spotkanie z Twórcami Ludowymi i Animatorami Kultury Powiatu Bielskiego – wydarzenie to ma miejsce zawsze na początku roku jako pierwsze w kalendarzu wydarzeń.

XXI Powiatowy Konkurs Recytatorski „Słońce, Słońce i Życie...” – Konkurs ten jest organizowany z myślą o najmłodszych mieszkańcach powiatu bielskiego.

Powiatowe Spotkania Amatorskich Grup Artystycznych SAGA '2019 – W wydarzeniu biorą udział zespoły taneczne, muzyczne i grupy teatralne działające w placówkach kulturalno-oświatowych zlokalizowanych na terenie powiatu bielskiego.

Święto Powiatu Bielskiego - zawsze organizowane jest na terenie jednej z gmin powiatu, we współpracy z miejscowymi ośrodkami kultury. Charakter imprezy sprzyja integracji mieszkańców oraz wzmacnia wizerunek powiatu jako atrakcyjnego miejsca zamieszkania. Impreza ta ma także ogromny wkład w podtrzymywanie niematerialnego dziedzictwa dla całego regionu.

Wilamowskie Śmiergusty – regionalne, kulturalne wydarzenie kultywujące tradycję.

Przegląd Potraw Regionalnych „Kulinarne Dziedzictwo Powiatu Bielskiego”, podczas którego członkinie Kół Gospodyń Wiejskich i stowarzyszeń z gmin powiatu bielskiego prezentują tradycyjne potrawy regionalne w pięciu kategoriach (zupy, dania gorące, ciasta i desery, napoje i nalewki, produkt). Potrawy zgłoszone do konkursu na najbardziej tradycyjną potrawę oceniała Komisja Konkursowa. Uczestnicy biorący udział w przeglądzie otrzymali dyplomy oraz równorzędne nagrody rzeczowe.

Bielsko-Biała i Beskidy w Ustce – Podczas tej corocznej, plenerowej imprezy prezentowana jest bogata oferta powiatu bielskiego wśród wczasowiczów, którzy na usteckiej promenadzie mogą odwiedzić stoiska gastronomiczne z kulinarnymi specjałami prosto z Beskidów, a także na stanowisku informacyjnym zapoznać się z materiałami promocyjnymi powiatu bielskiego. Region Beskidów promowali lokalni artyści i grupy folklorystyczne. Prezentowane są góralskie rękodzieła i występy artystyczne.

Nagroda Starosty Bielskiego im. Ks. Józefa Londzina – Uroczystość została ustanowiona dla podkreślenia zasług i dokonań wybitnego działacza ks. prałata Józefa Londzina. Jest to niezwykle ważne wydarzenie kulturalne i promocyjne regionu. Już sama nominacja do nagrody jest prestiżowym wyróżnieniem. Do nagrody Gminy wskazywane są osoby nieprzeciętne i wyjątkowe, wyróżniające się w dziedzinie kultury i sztuki, sportu czy turystyki oraz nawiązujące swoją pracą i postępowaniem do idei księdza J. Londzina, nastawionej na pomoc bliźnim i bezinteresownej pracy społecznej. Zazwyczaj osoba nominowana przez samorząd gminny równocześnie nagradzana jest na szczeblu gminnym.

Powiat bielski wspierał także organizacyjnie, finansowo i promocyjnie imprezy oraz wydarzenia o zasięgu powiatowym, ogólnopolskim, czy międzynarodowym, organizowane przez inne jednostki, ośrodki kultury z gmin powiatu bielskiego, stowarzyszenia, czy gminy.

W zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, na terenie powiatu bielskiego odbywają się także imprezy zorganizowane przez organizacje pozarządowe. Poniżej kilka krótkich przykładów:

- **Konkurs na najlepszą bibliotekę w powiecie bielskim 2018/2019** – organizatorem było Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Zarząd Oddziału w Bielsku-Białej.
- **„Zdrowe i twórcze dziecko”** – cykl 20 zajęć warsztatowych z ceramiki, zakończony uroczystym happeningiem. Organizatorem było Stowarzyszenie „Zdrowie, Kultura i Tradycja” w Buczkowicach.
- **Zjazd Towarzystw Regionalnych** – gromadzi przedstawicieli stowarzyszeń z terenu całego powiatu bielskiego. Organizatorem ostatniego zjazdu było Towarzystwo Przyjaciół Czechowic-Dziedzic.
- **XIX Przegląd Pieśni Patriotycznej im. Małgorzaty Papiurek** – Organizator Akcja Katolicka Diecezji Bielsko-Żywieckiej w Bielsku-Białej.
- **XVI Międzynarodowy Festiwal Orkiestr Dętych „Złota Trąbka”** - Organizator Polski Związek Chórów i Orkiestr Oddział Bielsko-Biała.
- **XV Międzynarodowy Festiwal Chórów Gaude Cantem** - Organizator Polski Związek Chórów i Orkiestr Oddział Bielsko-Biała.
- **Warsztaty artystyczne pt. „Twórczość ubogaca III”** - cykl 6 spotkań warsztatowych na terenie Ośrodka Mieszkalno-Rehabilitacyjnego im. Św. Abpa Józefa Bilczewskiego w Bestwinie. Organizator Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym „RAZEM”.
- **XXXIII Bystrzańskie Recitale Organowe** - koncerty recitali organowych w lipcowe soboty w parafii w Bystrej. Organizator Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Najdroższej Krwi Pana Jezusa Chrystusa w Bystrej.
- **„Zbójnicy w Beskidach”** - impreza plenerowa, Organizator Stowarzyszenie Zbójników „Beskidnicy”.
- **7 Festiwal Poezji Słowiańskiej Czechowice-Dziedzice 2019** - warsztaty w zakresie promocji i prezentacji poezji oraz uroczysta gala podsumowująca. Organizator Stowarzyszenie Autorów Polskich O/Bielsko-Biała.

- **„Muzyczne Regiony”** – cykl 8 spotkań edukacyjno-muzycznych w 8 placówkach wychowania przedszkolnego powiatu bielskiego. Organizator Fundacja im. Andrzeja Krzanowskiego w Czechowicach-Dziedzicach.

2.10.2 Sport

Działania powiatu nakierowane na promowanie sportu dzieci i młodzieży należą do istotnych zadań w kontekście strategii wychowania młodego pokolenia. Główny nurt działań polega na zachęcaniu do aktywności fizycznej jak najszerzego grona dzieci i młodzieży, a także wyłonieniu sportowych talentów, czyli potencjalnych przyszłych mistrzów, których sukcesy sportowe przyczyniły by się do promocji regionu w skali kraju jak i za granicą.

Obecnie na terenie powiatu aktywnie działa 73 stowarzyszeń kultury fizycznej oraz 27 uczniowskich i parafialnych klubów sportowych oraz 1 fundacja. Najczęściej uprawiane dyscypliny sportowe to: piłka nożna, narciarstwo, judo, kajakerstwo, kajak polo oraz ostatnimi czasy coraz częściej uprawiane są lekkoatletyka, piłka ręczna oraz szachy. Zauważa się także z roku na rok rosnący zasięg sportowej rywalizacji dzieci i młodzieży w **Powiatowych Igrzyskach Młodzieży Szkolnej** finansowanych przez powiat w ramach realizacji zadań publicznych przez Powiatowy Szkolny Związek Sportowy.

Biuro ds. Promocji Powiatu, Kultury, Sportu i Turystyki organizuje lub też współorganizuje szereg imprez sportowych, wśród których można wymienić te, zorganizowane w ostatnich kilkunastu miesiącach:

- **Puchar Magurki w Biegach Narciarskich „Śladami Arcyksiężnej Marii Teresy”** - Organizator: GOSiR Wilkowice
- **Noworoczne Spotkanie Środowiska Sportowego Powiatu Bielskiego**
Organizator: Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej. Podczas imprezy starosta oraz przewodniczący Rady Powiatu wręczają wyróżnienia sportowcom i szkoleniowcom różnych dziedzin sportu za ich dokonania osiągnięte na przestrzeni minionego roku.
- **Powiatowe Igrzyska Młodzieży Szkolnej** - Organizator: Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Bielsku-Białej
- **Powiatowa Halowa Liga Żaków w Piłce Nożnej** - Organizator: Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej
- **Powiatowy Turniej Piłki Siatkowej Radnych i Samorządowców Powiatu Bielskiego**
Organizator: Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej
- **Powiatowa Szkolna Liga Judo Powiatu Bielskiego** - Organizator: UKS „PTG SOKÓŁ” Pisarzowice

- **Bieg Floriański** - Organizator: Ochotnicza Straż Pożarna w Świątoszówce
- **Zawody w skokach narciarskich na igielicie w Szczyrku z okazji Dnia Dziecka - Memoriał Tadeusza Pawlusiaka** - Organizator: Stowarzyszenie Sportowo Rekreacyjne LZS „Sokół” Szczyrk. Co roku, na kompleksie skoczni „Skalite” w Szczyrku młodzi skoczkowie biorą udział w zawodach organizowanych z okazji Dnia Dziecka w ramach Memoriału Tadeusza Pawlusiaka.
- **Impreza sportowo-rekreacyjna dla Domów Dziecka „Wszystkie Dzieci Nasze są”**
Organizator: Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej
- **Impreza rekreacyjno-sportowa „Osoby niepełnosprawne w akcji”**
Organizator: Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym „Razem”
Wydarzenie to ma na celu promocję aktywności fizycznej i zdrowy styl życia wśród osób zdrowych i niepełnosprawnych, w tym wśród wszystkich grup wiekowych od dzieci, młodzieży do osób starszych.
- **II Edycja Pucharu Europy w Kajak-Polo**
Organizator: Uczniowski Klub Sportowy „Set” Kaniów.

Zadanie było współfinansowane z Urzędu Gminy Bestwina, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, Polskiego Związku Kajakowego.
- **XI Międzynarodowy Memoriał Olimpijczyków w skokach na igielicie**
Organizator: Stowarzyszenie Sportowo Rekreacyjne LZS "Sokół" Szczyrk
- **Ogólnopolskie zawody w biegach na nartorolkach „Rollski”**
Organizator: Ludowy Klub Sportowy „Klimczok” Bystra
- **Powiatowa „Liga Szachowa 2019” pod Patronatem Starosty Bielskiego**
Organizator: Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej

Projekt pn. „Polsko-Czeska Liga Szachowa ‘2019’” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu INTERREG V-A Republika Czeska –Polska 2014-2020 oraz z budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Beskidy. Turniej ma na celu popularyzację i doskonalenie gry w szachy wśród dzieci i młodzieży.
- **Powiatowa Liga Badmintona o Puchar Starosty Bielskiego**
Organizator: Stowarzyszenie Beskidzki Klub Badmintona „SET” Mazańcowice

We współzawodnictwie sportowym dzieci i młodzieży prowadzonym przez Ministerstwo Sportu i Turystyki i w 2019 r. w rankingu powiatów, powiat bielski ma wysoką 42 pozycję w ramach kraju, a wśród powiatów województwa śląskiego zajmuje 9 pozycję.

2.10.3 Turystyka

Można śmiało powiedzieć, że turystyka stanowi wizytówkę powiatu bielskiego, ze względu na doskonałe warunki do rekreacji i wypoczynku w ciągu całego roku. Stąd istotne jest, by poprzez skuteczną promocję móc w pełni wykorzystać potencjał drzemący w tym regionie, aby przyciągnąć turystów zarówno z kraju jak i zza granicy. Nie należy jednak zapominać, że także mieszkańcy powiatu są potencjalnymi klientami odwiedzającymi region.

Powiat bielski realizuje działania mające na celu szeroką promocję regionu podczas targów turystycznych, zarówno krajowych jak i międzynarodowych. W ostatnich kilkunastu miesiącach powiat bielski promował się na stoiskach na następujących targach:

- **Targi Regionów i Produktów Turystycznych Tour Salon** - 1-3 lutego 2019 r. w Poznaniu
- **XI Targi Turystyczne** - 1-3 marca 2019 r. w Wrocławiu
- **Targi „Na styku kultur”** - 22-24 marca 2019 r. w Łodzi
- **25. Międzynarodowe Targi Turystyki, SPA, Sprzętu Turystycznego i Żeglarskiego „Globalnie”** - 29-31 marca 2019 r. w Katowicach
- **IV Międzynarodowe Targi Turystyczne World Travel Show** - 18-20 października 2019 r. w Nadarzynie

W powiecie są organizowane także rajdy, mające na celu zachęcanie zarówno dzieci jak i młodzież oraz dorosłych do rekreacji i turystyki na terenie regionu. Przykładowe imprezy turystyczne w 2019 r.:

- **XIX Powiatowy Rajd Górski** – Współorganizatorem zadania był PTTK Oddział „Podbeskidzie” z Bielska-Białej. Zorganizowano konkurs wiedzy na temat powiatu i gór oraz prezentacje wokalne.
- **XVIII Powiatowy Jesienny Rajd „Brązowego Liścia”**– Współorganizatorem zadania był PTTK Oddział „Podbeskidzie” z Bielska-Białej.

Silną stroną działalności powiatu bielskiego są inicjatywy i działania związane z turystyczną promocją powiatu oraz gmin wchodzących w jego skład. Dzięki projektom realizowanym w poprzednich latach przez Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej, wykorzystywane do promocji zabytków i atrakcji turystycznych są technologie informatyczne:

- System Informacji Turystycznej Bielska-Białej i Powiatu Bielskiego: <http://sitbb.pl/>

- System Informacji o Terenie Powiatu Bielskiego – Geoportal Powiatu Bielskiego: <http://geoportal.powiat.bielsko.pl/>
- Utworzono również subdomenę internetową www.powiatbielski.wkraj.pl zawierającą innowacyjny e-produkt pt. „Wirtualne wycieczki w wybranych obiektach zabytkowych polsko-słowackiego pogranicza”, w tym po stronie polskiej:
 - Kościół pw. Wniebowzięcia NMP w Bestwinie,
 - Kościół pw. św. Wawrzyńca w Bielowicku,
 - Kościół pw. Podwyższenia Krzyża w Starej Wsi,
 - Sanktuarium Św. Jakuba Apostoła Starszego w Szczyrku,
 - Muzeum Juliana Fałata „Fałatówka” w Bystrej,
 - Kościół św. Katarzyny w Czechowicach-Dziedzicach,
 - Dawna papiernia habsburska w Czańcu,
 - Pałac Czeczów w Kozach.

Integralną częścią systemu promocji powiatu, wykorzystującymi historię i dziedzictwo kulturowe regionu, są szlaki turystyczne i edukacyjne:

- Szlak Jakubowy
- Szlak Zbója Klimczoka
- Szlak Bielska Kraina
- Szlak Architektury Drewnianej
- Szlak Dziedzictwa Czechowic-Dziedzic

- Szlak Papieski w Beskidzie Małym i Beskidzie Śląskim. Znalazł się on w ogólnopolskiej mapie szlaków Papieskich.

W gminie Bestwina powstały dwie ścieżki dydaktyczne związane z historią i dziedzictwem kulturowym regionu tj. Park Miniatur oraz Pasięka Słowiańska przy Muzeum Regionalnym im. ks. Z. Bubaka w Bestwinie.

Powiat bielski z uwagi na zlokalizowane na jego obszarze Beskidy posiada ogromny potencjał turystyczny w ciągu całego roku, zarówno latem jak i zimą.

Najwyższym szczytem Beskidu Śląskiego jest masyw Skrzycznego, którego wysokość wynosi 1257 metrów n.p.m. W stokach Skrzycznego znajduje się kilkanaście jaskiń typu szczelinowego oraz schroniska skalne. Na Skrzyczne możemy dostać się pieszo idąc wzdłuż kilku wytyczonych szlaków, ale można również wjechać na szczyt kolejką linową. Latem oprócz pieszych wędrówek po górach, powiat bielski jest wspaniale dostosowany do turystyki rowerowej. Zapaleńcy górskich przejażdżek rowerowych mogą przemierzać szlaki o różnym stopniu trudności o łącznej długości aż 277 km, a najwięcej z nich jest w Szczyrku. Dostępna jest także trasa rowerowa na Skrzyczne. Jednak nie tylko trasy górskie są chętnie odwiedzane przez miłośników jazdy rowerowej. Na terenach płaskich można jeździć po szlakach głównie na terenie gminy Czechowice – Dziedzice. Oprócz lokalnych szlaków rowerowych przez teren powiatu bielskiego przebiegają znane szlaki, jak: Trasa Podbeskidzka, Greenways i Pętla Beskidzka. Z kolei miłośnicy spacerów mogą skorzystać z Deptaku nad Żylicą ułożonego z piaskowej kostki brukowej. Jest on bardzo długi, rozpoczyna się w Szczyrku i biegnie wzdłuż brzegu Żylicy, aż do Buczkowic. Jest on oświetlony, dzięki czemu można spacerować także po zmroku. W ramach deptaku dostępna jest także jedna sztuczna trasa do uprawiania biegów narciarskich.

Zimą miłośnicy białego szaleństwa tłumnie zjeżdżają do Szczyrku, który przez wielu uważany jest za zimową stolicę Polski. Infrastruktura narciarska została całkowicie zmodernizowana stając się jednym z najnowocześniejszych ośrodków narciarskich w Polsce. W tej malowniczej miejscowości po prostu nie sposób się nudzić. Miasto przyciąga licznymi trasami narciarskimi, rozbudowaną bazą noclegową i gastronomiczną, a także wieloma atrakcjami dla dzieci. Trzy największe ośrodki narciarskie w Szczyrku (BSA, COS, SMR) umożliwiają zakup wspólnego Skipassu, dzięki czemu można bardzo łatwo przemieszczać się między wyciągami. Szczyrk oferuje ponad 40 km tras narciarskich o różnych poziomach trudności. Uruchomione zostały również darmowe SkiBusy oraz kultowe Apres-Ski.

W Szczyrku dostępna jest następująca infrastruktura:

**OŚRODEK NARCIARSKI SKRZYCZNE
CENTRALNY OŚRODEK SPORTU**

☎ 33 817 86 20 📷 skrzycznecos 📌 cosoposzczyrk
www.skrzyczne.cos.pl

21	ONDRASZEK Skrzyczne - Jaworzyna	▶ 2 460	🛷 4 🛷
22a	KASKADA Skrzyczne - Jaworzyna	▶ 1 260	🛷 4 🛷
22b	KASKADA Jaworzyna - Szczyrk	▶ 1 940	🛷 4 🛷
23	FIS Skrzyczne - Kanion	▶ 2 800	🛷 4 🛷
25	WIDOKOWA Jaworzyna - Szczyrk	▶ 2 320	🛷 4

BESKID SPORT ARENA

☎ 33 443 43 00 📌 beskidsportarena
www.beskidsportarena.pl

I	▶ 1 200	🛷 6	💡	III	▶ 800	🛷 6	💡
II	▶ 1 000	🛷 6	💡	IV	▶ 200	🛷 6	💡

270m 200m

SZCZYRK MOUNTAIN RESORT

INFOCENTRUM ☎ 33 817 89 26

f szczyrkowski www.szczyrkowski.pl

1	SPORTOWA Hala Skrzyczeńska - Gondola	▶ 1 687		
1a	MŁAKI Młaki - Czarna	▶ 240		
2	ŚWIERKOWA Małe Skrzyczne - Hala Skrzyczeńska	▶ 1 350		
3	SZCZYRKOWSKA II Hala Skrzyczeńska - Gondola	▶ 2 810		
3a	KOPA Skrzyczne - Zbójnicka Kopa	▶ 1 000		
3b	SZCZYRKOWSKA I Zbójnicka Kopa - Hala Skrzyczeńska	▶ 2 095		6
3c	ZBÓJNICKA Zbójnicka Kopa - ONDRASZEK	▶ 700		6
3d	ZWALISKO Hala Skrzyczeńska - Bobula - Czarna	▶ 950		
4	SZUMARJANKA Hala Skrzyczeńska - Solisko	▶ 2 014		6
4a	SUCHE Hala Skrzyczeńska - Lerówka - Solisko	▶ 396		6
5	BIEŃKULA Hala Skrzyczeńska - Gondola	▶ 1 535		
6	TURYSTYCZNA Hala Skrzyczeńska - Lerówka - Suche - Solisko	▶ 1 900		6
7	MALINOWA Hala Skrzyczeńska - Solisko	▶ 1 820		6
8	SIELSKA Wierch Pośredni - Hala Pośrednia	▶ 1 350		6
9	JULIANY Wierch Pośredni - Hala Pośrednia	▶ 850		6
9a	POŚREDNIA Wierch Pośredni - Hala Pośrednia	▶ 670		6
10	SALMOPOLSKA Wierch Pośredni - Solisko	▶ 1 813		6
11	GOLGOTA Hala Pośrednia - Solisko	▶ 800		6

MAXILAND

STREFA DLA POCZĄTKUJĄCYCH
PRZEDSZKOLE NARCIARSKIE
OPIEKA NAD DZIEĆMI

Czarna
ul. Narciarska 10

MNIEJSZE OŚRODKI NARCIARSKIE

A	BARTUŚ	☎ 508 063 251 www.bialykrzyz.com.pl	▶ 200		
B	BIAŁY KRZYŻ	☎ 33 817 93 02 ☎ 531 067 281 www.bialykrzyz.com.pl	▶ 300		
C	SKRZAT	☎ 608 330 087 ☎ 604 518 170 www.eszczyrk.com.pl	▶ 200		
D	KRASNAL	☎ 608 330 087 ☎ 604 518 170 www.eszczyrk.com.pl	▶ 200		
E	BANANOWY	☎ 695 429 329 www.strefazimny.pl	▶ 180		

F	KAIMÓWKA		▶ 400		
G	ŻÓŁWIK	Family Park DIMBO Szczyrk ☎ 518 074 063 www.dimbo.pl	▶ 60		
H	ZEBRA		▶ 120		
	ZACZAROWANY DYWAN		▶ 20		
I	POLANA PRZY SCHRONISKU NA SKRZYCZNEM	☎ 500 483 602 www.skrzyczne.szczyrk.pl	▶ 200		
J	OSIOLEK	☎ 501 453 168 ☎ 501 326 954 www.m-ski.eu	▶ 200		
K	BESKIDEK	☎ 33 817 84 11 ☎ 506 122 458 www.beskidok.com.pl	▶ 100		

Z kolei przez cały rok można korzystać z trasy narciarstwa biegowego i crossowego toru rowerowego. Latem można tutaj spacerować, biegać, uprawiać nordic walking oraz biegi terenowe, a także skorzystać z crossowego toru rowerowego. Zimą natomiast tor można wykorzystywać do uprawiania biegów narciarskich.

W Szczyrku znajduje się także grupa obiektów Centralny Ośrodek Sportu – Ośrodek Przygotowań Olimpijskich, które między innymi służą olimpijczykom do przygotowania się przed najważniejszymi zawodami. Mogą z nich także korzystać turyści poza okresami treningów sportowców. Centralny Ośrodek Sportu w Szczyrku w głównej mierze nastawiony jest na trenowanie zimowych dyscyplin sportowych. Trenują tutaj między innymi skoczkowie narciarscy na pokrytych igielitem trzech skocznicach Skalite. W Ośrodku są także dostępne trasy narciarskie o różnym stopniu trudności, od najłatwiejszych do takich, gdzie trenują profesjonaliści.

W działania na rzecz rozwoju branży turystycznej wpisuje się Projekt „Jasienickiego Kurortu Zamkowego”. Projekt Kurortu stał się częścią koncepcji Beskidzkiego Centrum Narciarstwa, ma łączyć ze sobą formy wypoczynku i promocji zdrowej turystyki z elementami historii, patriotyzmu oraz kształtowania postaw moralno-obywatelskich. Zgodnie z założeniami ma powstać wiele obiektów i elementów infrastruktury rekreacyjnej, turystycznej i rehabilitacyjnej. Wśród nich będą ścieżki rowerowe, biegowe, spacerowe, piesze i konne, także trasy do uprawiania narciarstwa biegowego i zjazdowego. W realizacji zostaną wykorzystane zarówno istniejące obiekty historyczne, w tym Zamek w Grodźcu z unikatowymi zbiorami muzealnymi i historycznymi takie jak spichlerz, czworaki, gorzelnia, a także enklawy przyrodnicze pogórza Beskidu Śląskiego.

+	-
☐ kultura powiatu bielskiego jest głęboko zakorzeniona w tradycji różnych regionów jak Śląsk Cieszyński, zachodnia Małopolska i folklor góralski z ziem śląskich i żywieckich oraz wyjątkową enklawę wilamowską	☐ niedostateczna liczba ścieżek rowerowych biorąc pod uwagę walory turystyczne regionu – niewykorzystany w pełni potencjał
☐ w powiecie bielskim odbywają się zarówno imprezy cykliczne, jak i okazjonalne, uświęcające specjalne rocznice czy wydarzenia regionalne bądź ogólnokrajowe	☐ niewykorzystany w pełni potencjał w zakresie całorocznych tras narciarstwa biegowego
☐ liczne imprezy okolicznościowe, których głównym celem jest celebrowanie i podtrzymywanie lokalnej kultury oraz tradycji regionu	☐ niewystarczająca ilość regionalnych szlaków turystycznych

☐ na terenie powiatu aktywnie działa 73 stowarzyszeń kultury fizycznej oraz 27 uczniowskich i parafialnych klubów sportowych oraz 1 fundacja	☐ słaba aktywność marketingowa na poziomie ponadlokalnym oraz niskie kompetencje w sektorze nowoczesnego marketingu i oferty wśród branży turystycznej
☐ rosnący zasięg sportowej rywalizacji dzieci i młodzieży w Powiatowych Igrzyskach Młodzieży Szkolnej	☐ niewystarczająca znajomość marki BESKIDY poza regionem południowej Polski
☐ liczne imprezy sportowe zarówno cykliczne jak i okazjonalne	☐ niska świadomość społeczeństwa w zakresie konieczności różnicowania obszaru miasta Bielsko-Biała i Powiatu bielskiego
☐ atrakcyjne położenie i dobrze rozwinięta infrastruktura do uprawiania sportów zimowych i letnich	☐ niewystarczająca przepustowość dróg do miejscowości turystycznych (np. Szczyrk)
☐ na terenie powiatu bielskiego odbywa się kilka cyklicznych imprez sportowych o zasięgu ponadregionalnym	☐ potrzeba modernizacji, tworzenia i rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej
☐ 3 kluby sportowe działające na terenie powiatu bielskiego są rankowane we współzawodnictwie sportowym dzieci i młodzieży prowadzonym przez Ministerstwo Sportu i Turystyki	☐ zły stan powietrza w okresie grzewczym w gminach turystycznych
☐ turystyka stanowi wizytówkę powiatu bielskiego ze względu na doskonałe warunki do rekreacji i wypoczynku w ciągu całego roku	☐ brak alternatywy dla turystyki zimowej w przypadku niesprzyjających warunków narciarskich
☐ organizowane są liczne imprezy o charakterze turystycznym mające na celu zachęcanie zarówno dzieci i młodzieży jak i dorosłych do turystyki na terenie regionu	☐ konieczność rozbudowy bazy transportowej w regionie m. in. poprzez wydłużenie pasa do startu i lądowań na lotnisku GA (małe lotnictwo) w Kaniowie umożliwiające dotarcie do regionu większej liczby turystów, w tym turystów biznesowych (zaoferowanie usługi air-taxi czyli powietrznych taksówek mającym możliwość lądowania nawet na niewielkich, trawiastych lądowiskach)
☐ szlaki rowerowe do jazdy górskiej o różnym stopniu trudności o łącznej długości aż 277 km, najwięcej w Szczyrku i okolicach	☐ słabe wykorzystanie istniejącej, zmodernizowanej LK 139 oraz brak wykorzystania LK 190.
☐ dostępne szlaki rowerowe do jazdy rekreacyjnej, oprócz lokalnych szlaków rowerowych przez teren powiatu bielskiego przebiegają także znane szlaki ponadregionalne	

- lotnisko GA zlokalizowane na terenie powiatu bielskiego

2.11 Sytuacja finansowa powiatu

Sytuacja finansowa powiatu bielskiego jest dobra. Powiat posiada 14 Jednostek Organizacyjnych.

Na podstawie „Sprawozdania z wykonania budżetu powiatu bielskiego za 2019 rok” opracowano analizę budżetu składającą się z czterech części, po której następuje uzupełnienie informacji na temat opisywanych zagadnień.

Skąd się biorą pieniądze w budżecie?

Dochody budżetu		149,226,625.63 zł
w tym:		
1	Udziały w podatkach dochodowych (PIT, CIT)	58,881,530.15 zł
2	Subwencje z budżetu państwa	26,879,667.00 zł
3	Wpływy z dotacji celowej z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych, środki otrzymane z funduszy celowych (Funduszu Dróg Samorządowych)	23,865,122.79 zł
4	Dotacje z budżetu państwa	19,494,367.24 zł
5	Wpływy z opłat komunikacyjnych, z opłat za wydanie prawa jazdy, opłaty eksploatacyjnej, wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw (zajęcie pasa drogowego), udostępnienie zasobu geodezyjnego	6,772,776.46 zł
6	Dotacje z budżetu Unii Europejskiej	4,558,662.66 zł
7	Dochody różne	4,419,878.33 zł
8	Wpływy z usług (m.in. Dom Pomocy Społecznej, Dom Wczasów Dziecięcych, pobyt w internacie szkolnym, płaty za korzystanie ze stołówki szkolnej)	3,654,866.50 zł
9	Wpływy związane z zarządzanym mieniem (m.in.: opłaty z najmu, dzierżawy, użytkowania wieczystego, odpłatnego zbycia mienia)	699,754.50 zł

Na co przeznaczane są pieniądze w powiecie bielskim?

Wydatki budżetu		141,432,397.96 zł
w tym:		
1	Transport i łączność (m.in.: drogi publiczne powiatowe, lokalny transport zbiorowy, usuwanie skutków klęsk żywiołowych)	46,801,983.89 zł
2	Oświata i wychowanie, Edukacyjna opieka wychowawcza (m.in.: funkcjonowanie szkół średnich, utrzymanie Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, utrzymanie Powiatowego Ogniska Pracy Pozaszkolnej, utrzymanie Domu Wczasów Dziecięcych)	30,448,905.08 zł
3	Administracja publiczna (m.in.: funkcjonowanie starostwa powiatowego, Rady Powiatu, wydatki na promocję powiatu)	22,769,970.66 zł
4	Pomoc społeczna, pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (m.in.:	15,921,060.50 zł

Wydatki budżetu		141,432,397.96 zł
	domy pomocy społecznej, ośrodek wsparcia, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, dotacja w zakresie specjalistycznego poradnictwa i interwencji kryzysowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, współfinansowanie kosztów funkcjonowania Powiatowego Urzędu Pracy)	
5	Rodzina (m.in. rodziny zastępcze, działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych)	6,494,696.38 zł
6	Działalność usługowa (m.in. zadania z zakresu geodezji i kartografii, nadzór budowlany)	4,256,775.84 zł
7	Kultura fizyczna	4,256,397.49 zł
8	Ochrona zdrowia (m.in. częściowe pokrycie straty netto Szpitala Pediatricznego, finansowanie działań z zakresu promocji zdrowia)	3,433,192.61 zł
9	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (m.in.: wykonanie uproszczonego planu urządzania lasów, wykonanie pomiarów geodezyjnych terenu osuwisk)	2,223,506.22 zł
10	Gospodarka mieszkaniowa (m.in. gospodarka gruntami i nieruchomościami)	1,971,988.31 zł
11	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (m.in. dofinansowanie bieżących wydatków Ochotniczych Straży Pożarnych)	723,201.30 zł
12	Różne rozliczenia (m.in. wpłaty powiatu na część równoważącą subwencji ogólnej, rezerwy celowe)	742,474.00 zł
13	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (m.in. dotacje celowe na dofinansowanie konkursów, przeglądów, warsztatów i imprez, dotacje celowe na zadania Biblioteki Powiatowej, organizacja spotkań, konkursów, współorganizacja imprez)	564,858.14 zł
14	Obrona Narodowa, Wymiar sprawiedliwości (m.in. nieodpłatna pomoc prawna)	463,249.75 zł
15	Obsługa długu publicznego (m.in. odsetki od zaciąganych zobowiązań)	158,556.53 zł
16	Rolnictwo i łowiectwo, Górnictwo i kopalnictwo, Leśnictwo (m.in. sprawowanie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niepaństwowych)	132,581.99 zł
17	Turystyka (m.in. wytyczanie, znakowanie i utrzymywanie górskich szlaków turystycznych, pokrycie kosztów udziału w targach turystycznych, GOPR)	68,999.27 zł

Jakie są inwestycje w powiecie bielskim?

Inwestycje		44,352,940.73 zł
1	Modernizacja dróg powiatowych	31,514,612.62 zł
2	Obiekty sportowe	3,188,159.45 zł
3	Zwiększenie wykorzystania administracyjnych zasobów mapowych	2,301,514.72 zł
4	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska - Termomodernizacja, modernizacja kotłowni	2,160,594.18 zł
5	Ochrona zdrowia - modernizacja budynku	1,864,000.00 zł
6	Oświata i wychowanie	936,588.35 zł
7	Utwardzenie strefy bezpieczeństwa w ramach rozbudowy lotniska użytku publicznego	914,304.04 zł
8	Obiekty użyteczności publicznej	740,337.57 zł
9	Wykupy gruntów	345,001.00 zł
10	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa - zakup pojazdów	177,500.00 zł
11	Pomoc społeczna - wykonanie wiaty, budowa siłowni terenowych	110,328.80 zł
12	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego - przebudowa szybu windy	100,000.00 zł

Na co przeznaczany jest 1 % podatku w powiecie bielskim?

1	Transport i łączność	29%
2	Oświata i wychowanie, Edukacyjna opieka wychowawcza	18%
3	Administracja publiczna	13%
4	Pomoc społeczna, Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	9%
5	Rodzina	6%
6	Działalność usługowa	4%
7	Kultura fizyczna	4%
8	Ochrona zdrowia	3%
9	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3%
10	Gospodarka mieszkaniowa	2%
11	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2%
12	Różne rozliczenia	2%
13	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1%
14	Obrona Narodowa, Wymiar sprawiedliwości	1%
15	Obsługa długu publicznego	1%
16	Rolnictwo i łowiectwo, Górnictwo i kopalnictwo, Leśnictwo	1%
17	Turystyka	1%

1. W latach 2010-2019 dochody budżetu powiatu bielskiego równomiernie wzrastały osiągając poziom w 2018 r. o 46% wyższy w stosunku do 2010 r. Analogicznie, w 2019 r., dochody budżetu powiatu były wyższe w stosunku do roku poprzedniego i wynosiły **149,226,625.63 zł**.
2. W 2019 r. wydatki w powiecie były niższe w stosunku do przychodów o 7,8 mln zł co wskazuje na presję inwestycyjną.
3. Wydatki na inwestycje w 2019 r. kształtowały się na poziomie 32% ogólnych wydatków poniesionych przez powiat bielski, co jest bardzo wysokim udziałem.
4. W zakresie finansowania i współfinansowania programów i projektów unijnych na bazie danych agregowanych przez GUS, powiat bielski w latach 2010-2018 pozyskał 119 mln zł w tym: dochody razem 104,834,288.79 zł i środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych 4,887,360.89 zł. Świadczy to o dużej aktywności w pozyskiwaniu środków zewnętrznych i jest stanem pożądanym.
5. Wydatki ponoszone przez powiat w przeliczeniu na jednego mieszkańca wzrosły z 579.50 zł w 2010 roku do 870,36 zł w 2018. Zatem w badanym okresie wzrost wyniósł niemal 50%.
6. Po stronie dochodowej kluczowe znaczenie mają podatki dochodowe PIT i CIT stanowiące blisko 40% dochodów budżetu powiatu. Kolejne pozycje w ramach dochodów mają subwencje z budżetu państwa, które obejmują m.in. transfery socjalne, program 500+ oraz subwencję oświatową stanowiąc 16% dochodów powiatu oraz wpływy z dotacji celowej z tytułu pomocy finansowej, udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na

dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych, wynoszące 13%. W analizowanym roku 2019 dotacje z budżetu Unii Europejskiej stanowiły 3,1%.

7. Strona wydatkowa skupia się z oczywistych względów na zadaniach własnych powiatu oraz zadaniach zleconych. Niewiele ponad 33% wydatków stanowi transport i łączność w tym m.in.: drogi publiczne powiatowe, lokalny transport zbiorowy, usuwanie skutków klęsk żywiołowych. Na drugim miejscu plasują się wydatki związane z oświatą i wychowaniem 22%, kolejna pozycja dotyczy wydatków związanych z administracją publiczną w wysokości 16%. Na realizację polityki społecznej powiatu przeznaczono 11%. Wydatki te stanowią łącznie ponad połowę wszystkich wydatków budżetu powiatu bielskiego.
8. Wśród inwestycji kluczowe wydatki zostały poniesione na modernizację infrastruktury drogowej i komunikacyjnej stanowiąc łącznie 71%. Następnie wydatki inwestycyjne pochłonęły takie działania jak: modernizacja obiektów sportowych 7% i zwiększenie wykorzystania administracyjnych zasobów mapowych 5%.

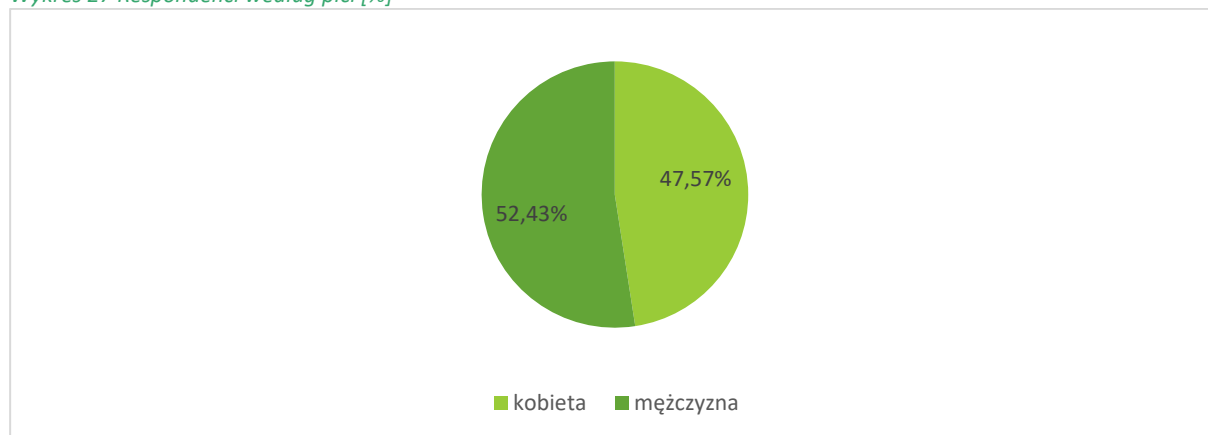
III. Wyniki przeprowadzonych badań społecznych

3.1 Prezentacja wyników badania ankietowego wśród mieszkańców powiatu bielskiego

Charakterystyka respondentów

W badaniu wzięło udział więcej mężczyzn w porównaniu do kobiet, stosunek 52%:48%. Rozkład procentowy respondentów w badaniu w podziale na płeć ma odwrotną zależność w stosunku do danych rzeczywistych, danych demograficznych uwzględniających podział na płeć wśród mieszkańców powiatu, gdzie kobiet w przybliżeniu jest 52% i mężczyzn 48%.

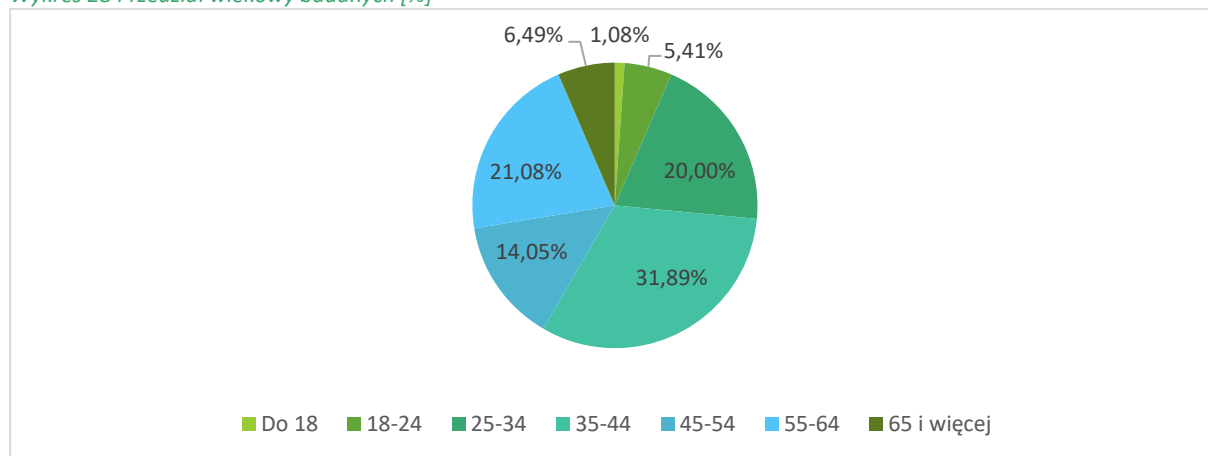
Wykres 27 Respondenci według płci [%]

Źródło: opracowanie własne, n=185

Struktura wieku badanych jest zbliżona do rozkładu wieku w populacji dorosłych mieszkańców powiatu bielskiego. Dominującą pod względem liczebności była grupa ankietowanych w wieku 25-44 lat – prawie 52% uczestników badania. Zwraca uwagę fakt, że wśród uczestników znacznie więcej było seniorów 65 lat i więcej (6.5%), w porównaniu do osób młodych do 18 roku życia (1.1%).

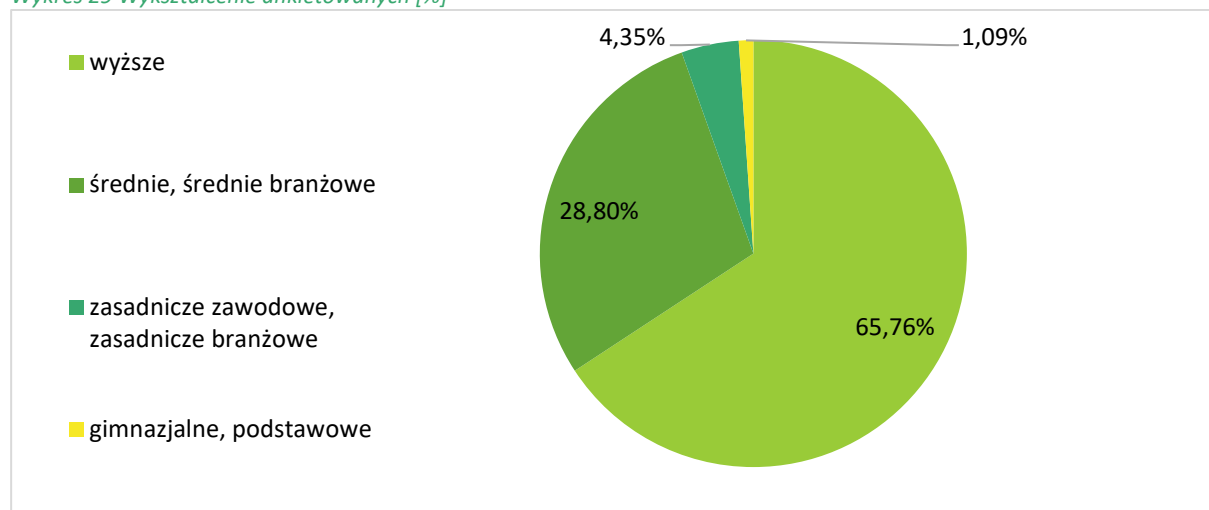
Wykres 28 Przedział wiekowy badanych [%]

Źródło: opracowanie własne, n=185

Na szczególną uwagę zasługują dane dotyczące wykształcenia. Zazwyczaj w przypadku tego typu badań najczęściej wskazań dotyczy wyższego wykształcenia, niemniej deklaracja mieszkańców powiatu bielskiego, biorących udział w badaniu, przewyższa zwyczajowe średnie wyniki uzyskiwane przy tego rodzaju okazjach. Wśród mieszkańców powiatu niespełna 66% badanych zadeklarowało, że posiada wyższe wykształcenie oraz prawie 29%, że posiada wykształcenie średnie. Osoby z wykształceniem niższym niż średnie stanowiły mniejszość, nieznacznie przekraczając 5% grupy badanych.

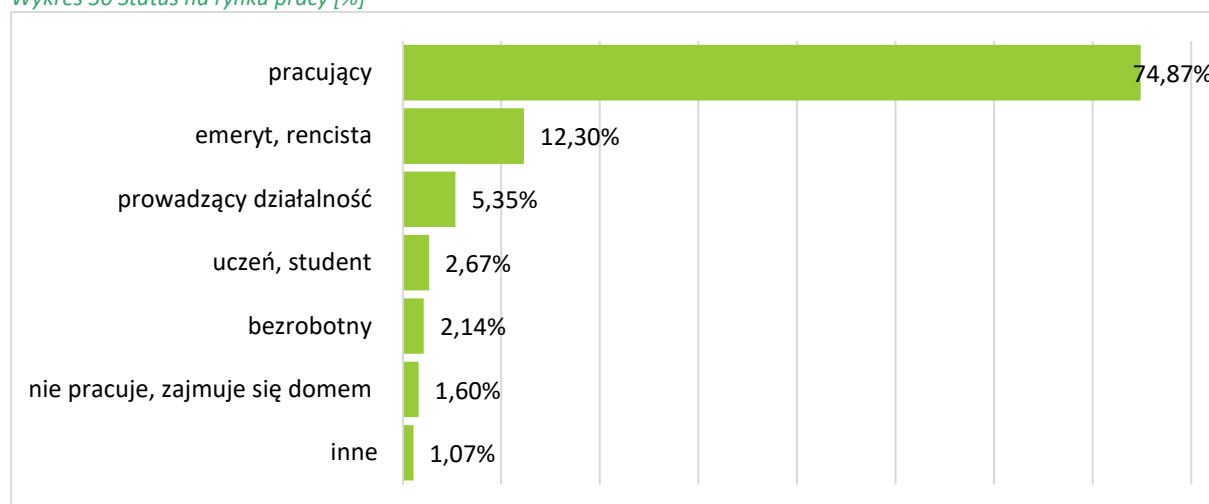
Wykres 29 Wykształcenie ankietowanych [%]

Źródło: opracowanie własne, n=185

Wśród badanych osób, aż 75% stanowią osoby pracujące oraz ponad 5% to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Natomiast bezrobotni stanowili jedynie 2% populacji badanych. Emeryci i renciści stanowili nieco ponad 12%.

Wykres 30 Status na rynku pracy [%]

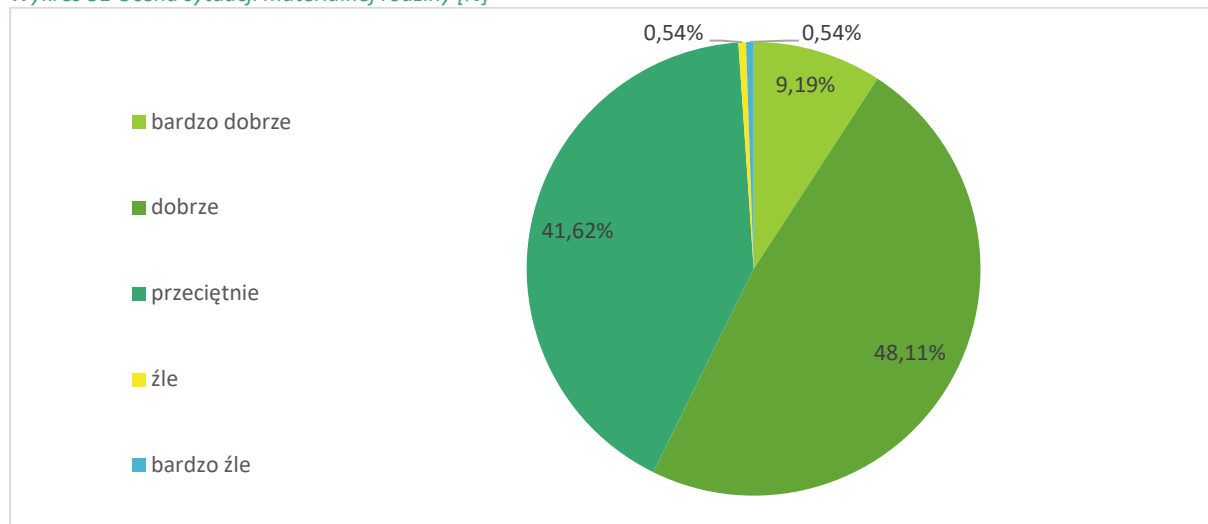

Źródło: opracowanie własne, n=185

Wśród badanych prawie 60% ocenia sytuację materialną rodziny jako bardzo dobrą oraz dobrą. Z kolei jako złą i bardzo złą, oceniło tylko niecałe 2% respondentów. Biorąc pod uwagę to, że ankiet

została wypełniona przez różne grupy respondentów pod względem wieku, wykształcenia oraz statusu zawodowego można uznać, że wynik samooceny sytuacji materialnej rodziny na terenie powiatu bielskiego jest zadawalający.

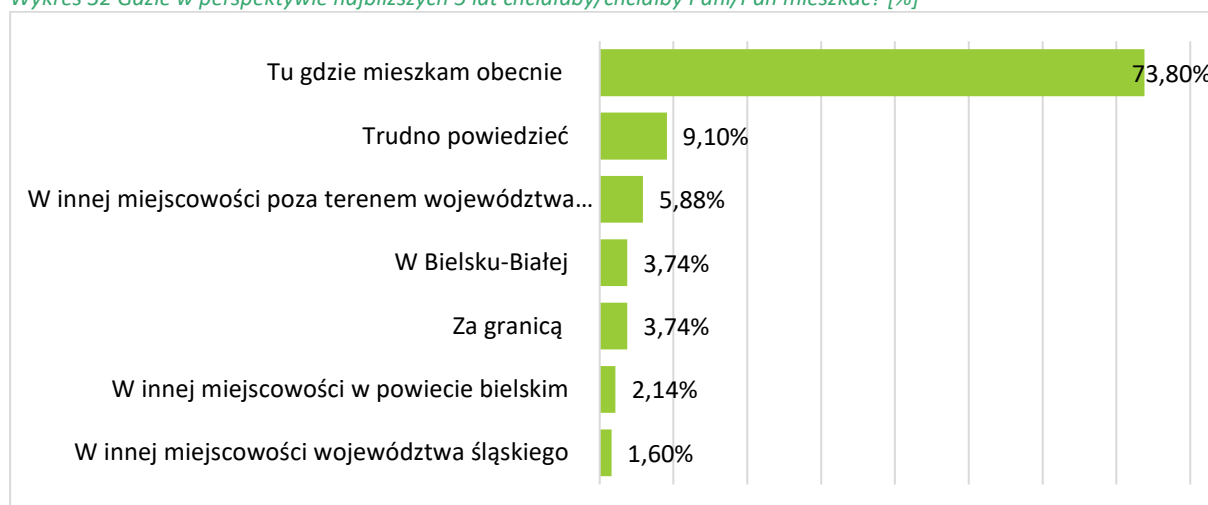
Wykres 31 Ocena sytuacji materialnej rodziny [%]

Źródło: opracowanie własne, n=185

Optymizmem napawa pytanie wśród mieszkańców powiatu o to, gdzie chcieliby mieszkać w perspektywie najbliższych 5 lat. Znakomita większość, bo aż ponad 73% respondentów wskazało, że chcą mieszkać w obecnym miejscu zamieszkania. Wyraźnie wskazuje to na zadowolenie wśród znacznej większości badanych ze swojego miejsca zamieszkania. Niezdecydowanych było niecałe 10%, natomiast osoby deklarujące chęć zamieszkania w innym miejscu niż obecnie w zależności od wskazań plasowali się w przedziałach od 6-1,6%.

Wykres 32 Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby/chciałby Pani/Pan mieszkać? [%]

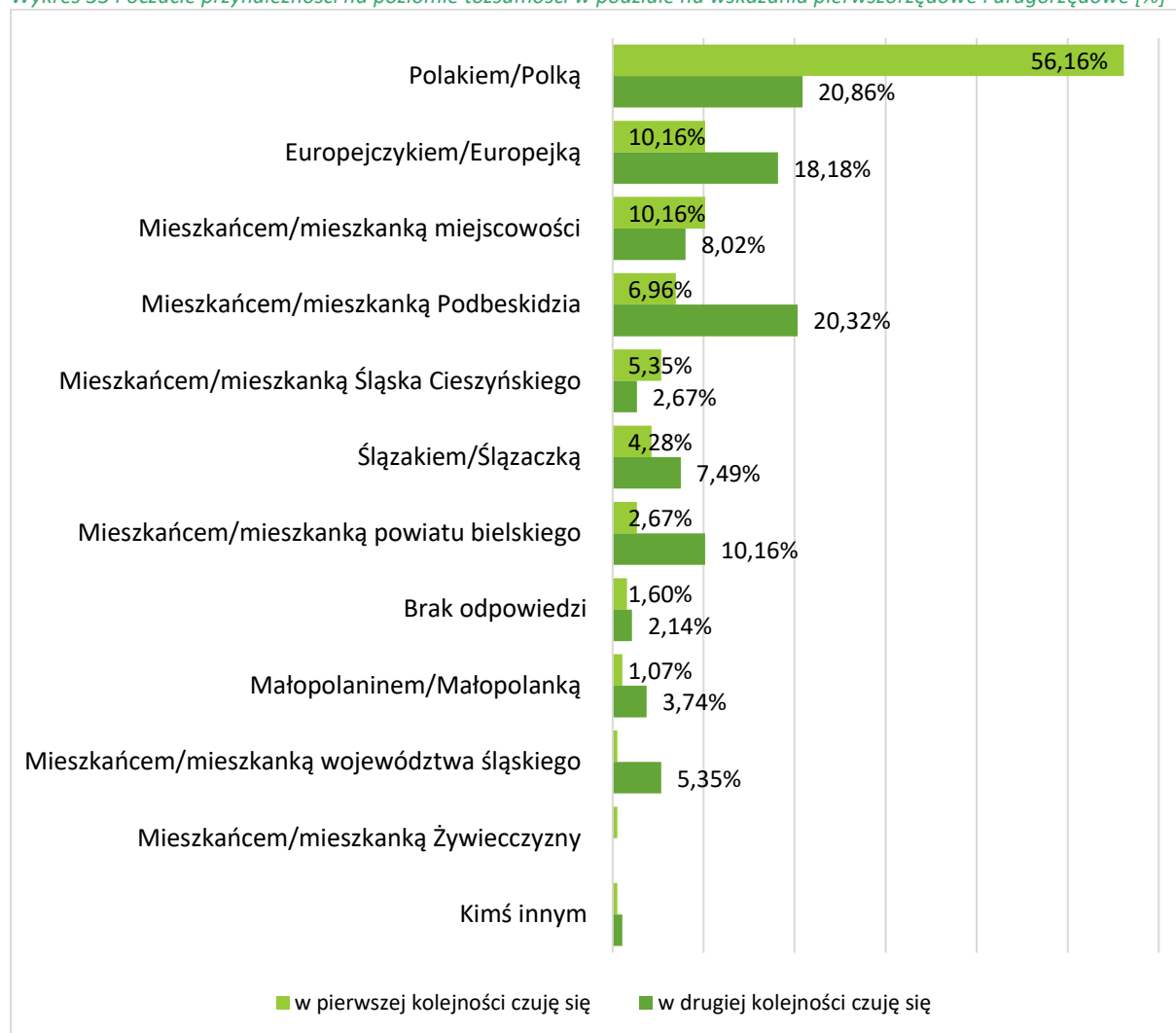

Źródło: opracowanie własne, n=187

W pytaniach dotyczących poczucia tożsamości wśród badanych, na pierwszym miejscu plasuje się identyfikacja jako Polak/Polka zarówno w pierwszej jak i drugiej kolejności, co oznacza silne poczucie

państwowości wśród badanych. W następnej kolejności respondenci wskazali na swoją europejskość oraz identyfikację z miejscowością, którą zamieszkują. W drugiej kolejności wskazań jeszcze mocniej niż w pierwszej, dominuje poczucie europejskości oraz bycie mieszkańcem bądź mieszkanką Podbeskidzia. Jeśli chodzi o identyfikację w odniesieniu do innych regionów jak Śląsk, Śląsk Cieszyński, czy Żywiecczyzna, wskazania te są dużo słabsze zarówno w pierwszej jak i drugiej kolejności. Wynika to zapewne z faktu, że powiat bielski jest zlokalizowany na granicy kilku regionów, zatem nie ma dominującego i silnego przywiązania do jednego regionu wśród reprezentatywnej grupy mieszkańców całego powiatu. Warto także zwrócić uwagę na to, że mieszkańcy dużo silniej wyrazili identyfikację z Podbeskidziem niż powiatem bielskim, co może być wskazówką dla Starostwa aby poświęcić więcej uwagi na to, aby wzmocnić poczucie przynależności do powiatu bielskiego wśród jego mieszkańców.

Wykres 33 Poczucie przynależności na poziomie tożsamości w podziale na wskazania pierwszorzędowe i drugorzędowe [%]

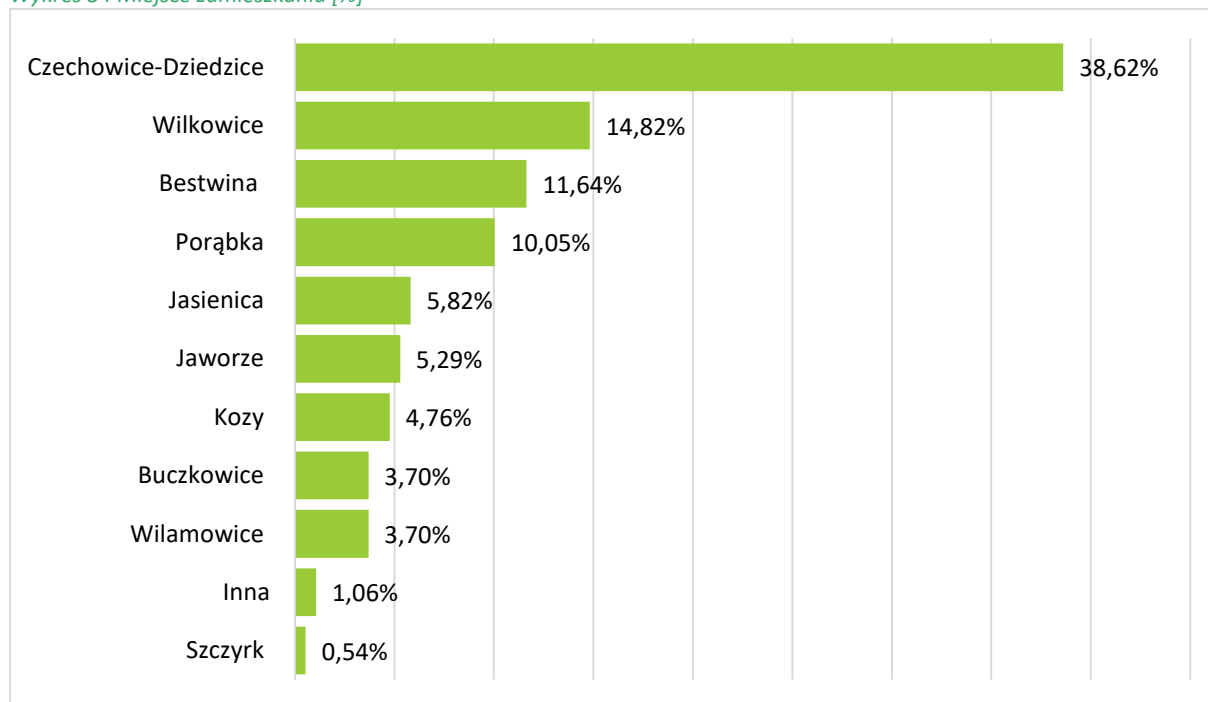

Źródło: opracowanie własne, n=187

W badaniu wzięli udział mieszkańcy wszystkich gmin wchodzących w zakres terytorialny powiatu bielskiego. Najwięcej, bo aż 38% z nich to osoby zamieszkujące Czechowice-Dziedzice, następnie

Wilkowice prawie 15% i Bestwina niespełna 12%. Najmniej, bo nie cały 1% udziału przypadł mieszkańcom gminy Szczyrk.

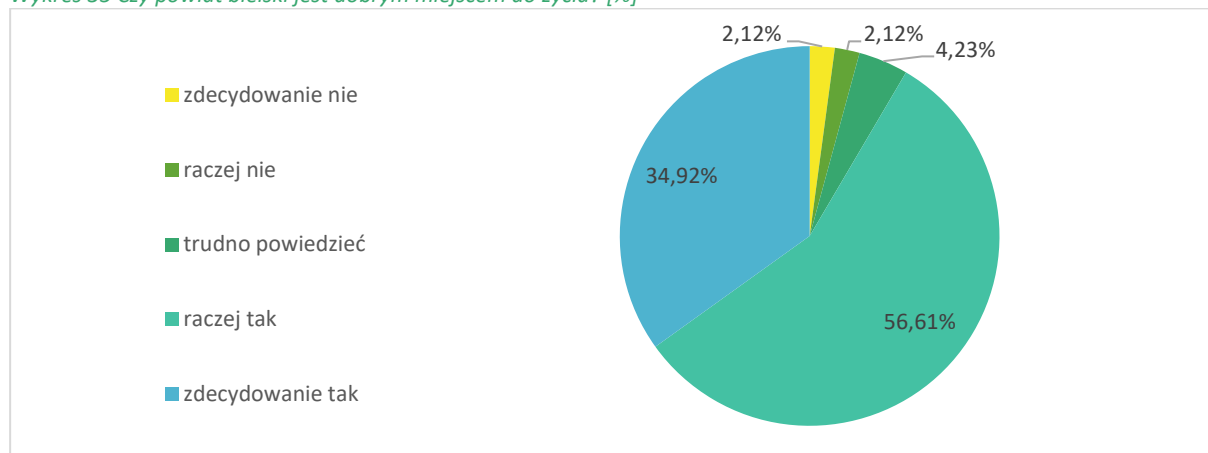
Wykres 34 Miejsce zamieszkania [%]

Źródło: opracowanie własne, n=189

W pytaniu dotyczącym opinii respondentów na temat tego, czy powiat bielski jest dobrym miejscem do życia ponad 56% odpowiedziało zdecydowanie tak i 35% raczej tak, co oznacza, że ponad 90% badanych wyraziło pozytywną opinię na ten temat. Bez zdania było blisko 4% respondentów i podobny odsetek osób wyraziło negatywną opinię. Jest to niezwykle pozytywny obraz oceny miejsca zamieszkania przez mieszkańców.

Wykres 35 Czy powiat bielski jest dobrym miejscem do życia? [%]

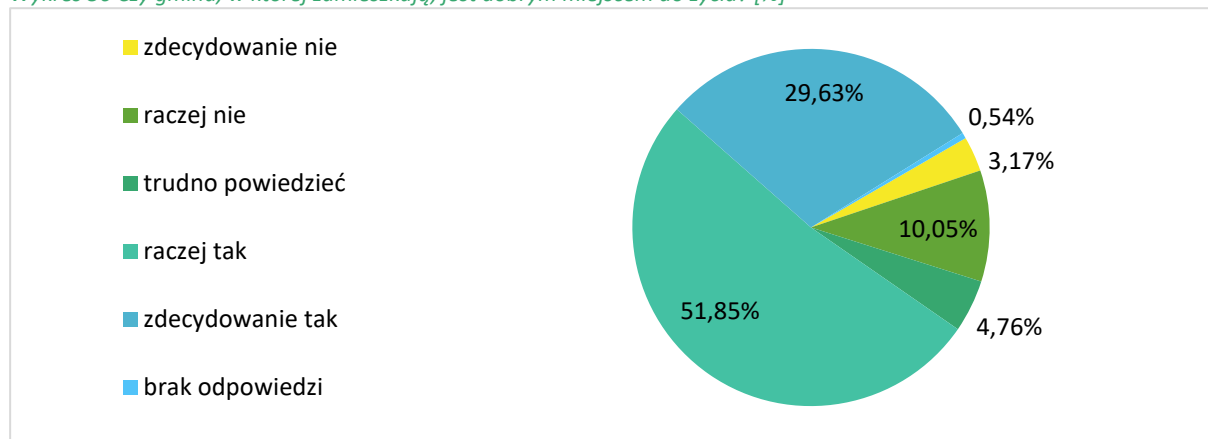

Źródło: opracowanie własne, n=189

W odniesieniu do oceny gminy w której zamieszkują, w opiniach respondentów również znacząco przeważają pozytywne opinie. Prawie co trzeci ankietowany udzielił odpowiedzi zdecydowanie tak

i ponad połowa raczej tak, co daje łącznie około 82% populacji badanych osób. Nieco ponad 13% wyraziło negatywną opinię na ten temat, z czego 10% stanowiły odpowiedzi raczej nie i tylko 3% zdecydowanie nie. Co dziesiąta osoba nie miała wyrobionego zdania na ten temat. Ocena gmin w stosunku do oceny powiatu nie jest aż tak entuzjastyczna, ale wciąż są to stosunkowo wysokie noty odnośnie oceny miejsca do życia.

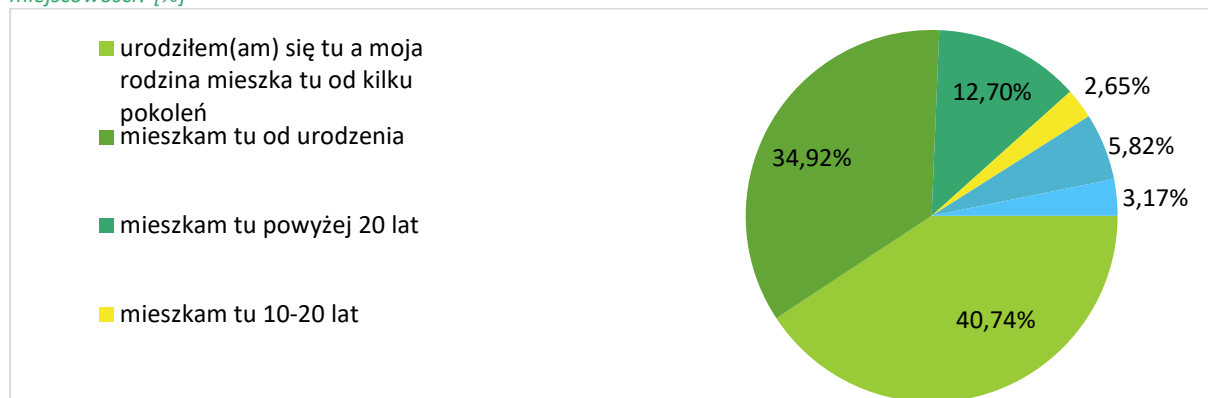
Wykres 36 Czy gmina, w której zamieszkują, jest dobrym miejscem do życia? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=189

Jeśli chodzi o czas zamieszkania na terenie obecnego powiatu bielskiego wśród badanych dominują osoby zamieszkujące te tereny 20 lat i dłużej. Co czwarty badany zadeklarował, że on i jego rodzina zamieszkuje te tereny od pokoleń, niecałe 35% stanowili mieszkańcy, którzy się tutaj urodzili, a prawie 13% mieszka w powiecie ponad 20 lat. Najmniej liczną grupę, bo tylko niewiele ponad 3% zadeklarowało, że mieszka tutaj 5 lat i krócej. Świadczy to o mocnym przywiązaniu badanych do swojego miejsca zamieszkania.

Wykres 37 Od jak dawna zamieszkuje Pan(i) na terenie powiatu bielskiego włącznie z czasem zamieszkania w obecnej miejscowości? [%]

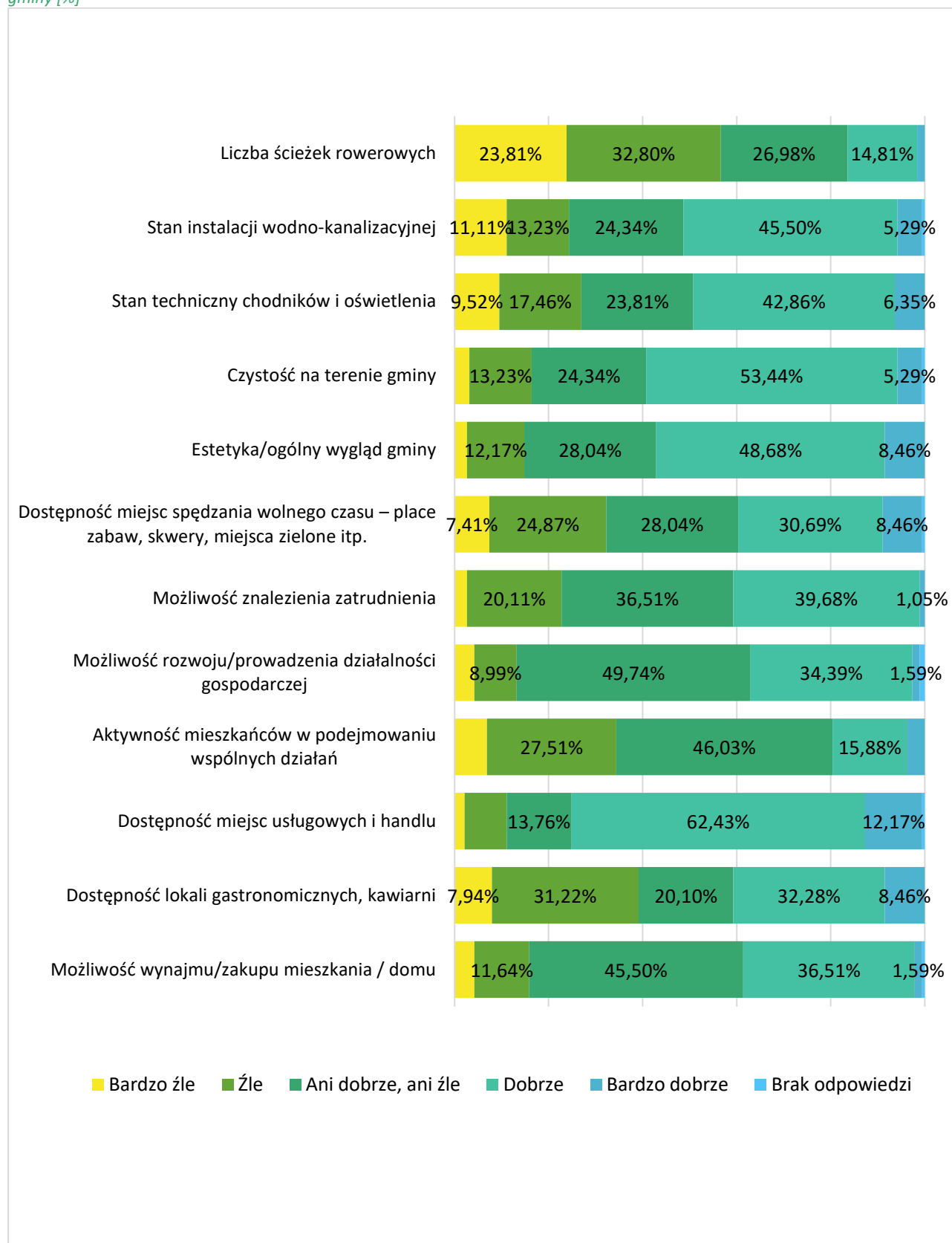

Źródło: opracowanie własne, n=189

Co do oceny mieszkańców odnośnie elementów infrastruktury oraz ich dostępności na terenie zamieszkiwanej gminy, najmniej przychylne opinie dotyczyły liczby ścieżek rowerowych oraz aktywności mieszkańców w podejmowaniu wspólnych działań. Z kolei najwyższe noty otrzymały

dostępność miejsc związanych z usługami oraz handlem, a w następnej kolejności czystość na terenie gminy oraz estetyka i ogólny wygląd gminy. Dobrze zostały także ocenione stan instalacji wodno-kanalizacyjnej oraz stan techniczny chodników i oświetlenia. Co do opinii na temat dostępności miejsc pracy oraz możliwości rozwoju i prowadzenia działalności gospodarczej, są one zbliżone do wyników dotyczących możliwości wynajmu czy zakupu mieszkania, albo domu. Te zagadnienia są ze sobą dość ściśle związane, jako niezbędne elementy samowystarczalności życia. Może to oznaczać, że osoby szukające zatrudnienia miały kłopot ze znalezieniem mieszkania do wynajmu, bądź mając dostępne miejsce do zamieszkania napotkali oni problemy przy szukaniu pracy. Wśród odpowiedzi na te pytania dominują wskazania o charakterze neutralnym (ani dobrze ani źle), ale w pytaniu o możliwość znalezienia pracy, co piąta odpowiedź dotyczy oceny źle, albo bardzo źle. Natomiast odpowiedź odnośnie dostępności lokali gastronomicznych i kawiarni została oceniona w takim samym stopniu pozytywnie jak i niepozytywnie. To z kolei może świadczyć, że w niektórych gminach z tą dostępnością jest znacznie lepiej niż w innych. Podobnie rzecz się ma w przypadku dostępności miejsc do spędzania wolnego czasu jak skwery, place zabaw, itd.

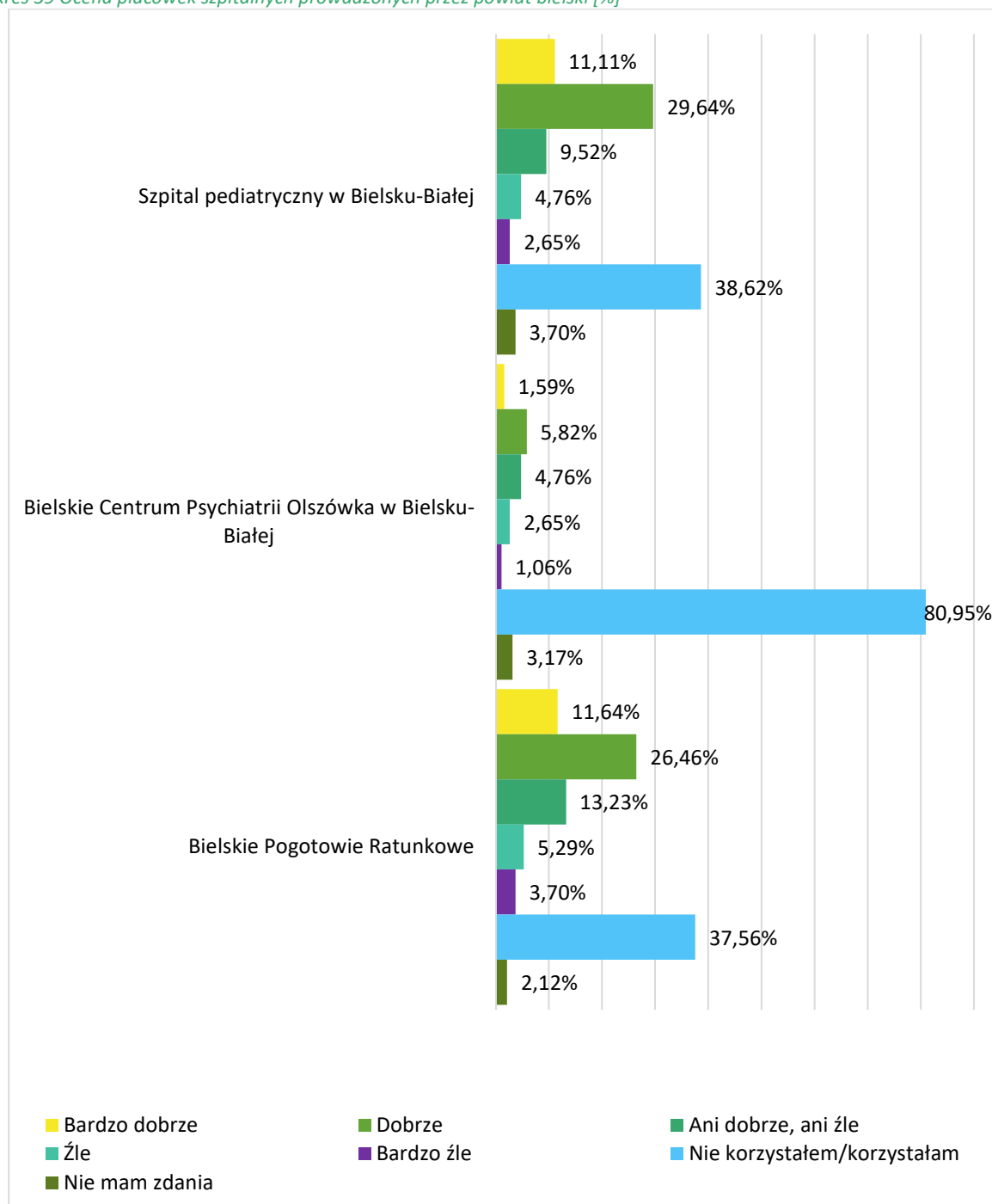
Wykres 38 Ocena mieszkańców dotycząca elementów infrastruktury oraz ich dostępności na terenie zamieszkiwanej gminy [%]

Źródło: opracowanie własne, n=189

Placówki szpitalne prowadzone przez powiat bielski zostały ocenione w przeważającej większości dobrze wśród tych badanych, którzy mieli z nimi kontakt. Warto jednak zaznaczyć, że każda z ocenianych placówek zajmuje się pacjentami o specyficznych potrzebach tzn. Szpital Pediatryczny - pacjentem jest dziecko, Bielskie Pogotowie Ratunkowe - miejsce pierwszego kontaktu z poszkodowanym - zaopatrzenie pacjenta i przekazanie / przekierowanie go do placówki specjalistycznej, Bielskie Centrum Psychiatrii - Olszówka - pacjent z problemami emocjonalnymi, osoba niepełnosprawna. Pacjenci z tych grup wykazują ograniczoną możliwość komunikacji i wyrażenia opinii – co mogło mieć wpływ na osiągnięte wyniki w Ankiecie będącej podstawą oceny.

Wykres 39 Ocena placówek szpitalnych prowadzonych przez powiat bielski [%]

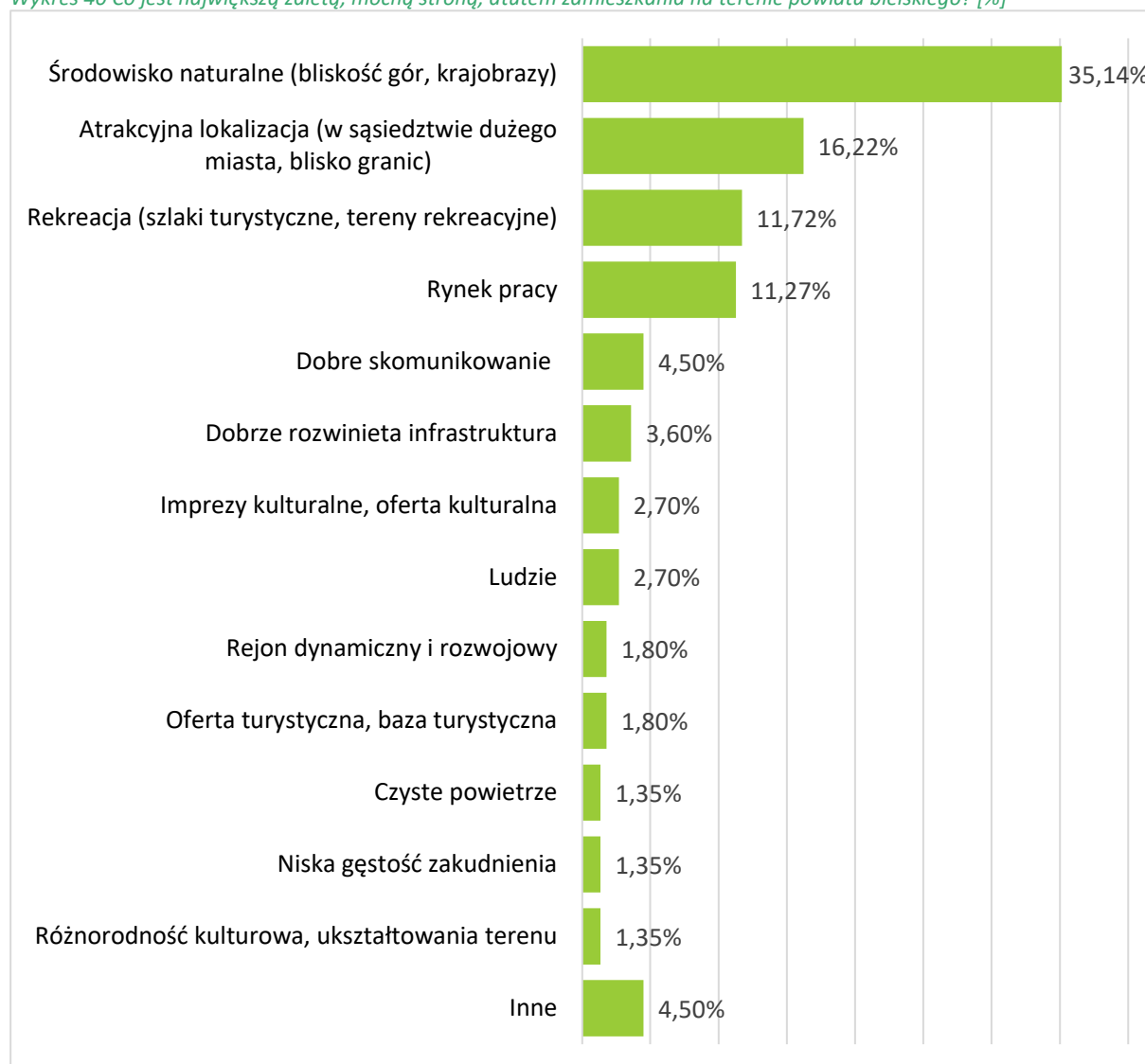

Źródło: opracowanie własne, n=189

Jako największą atrakcję powiatu bielskiego badani uznali środowisko naturalne, bliskość gór oraz piękne krajobrazy. Na kolejnym miejscu plasują się atrakcyjna lokalizacja w bliskości dużego miasta oraz blisko granic państwowych, rekreacja i wycieczki szlakami turystycznymi oraz rynek pracy. Warto zwrócić uwagę na stosunkowo niską ocenę bazy turystycznej w regionie pomimo tego, że posiada on wysokie walory turystyczne. W ocenie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu również przyznano niską ocenę dla zaplecza hotelarsko-gastronomicznego. Zatem warto byłoby uwzględnić w planach

rozwojowych powiatu uatrakcyjnienie tej gałęzi gospodarki, szczególnie mając na względzie wspaniałe walory turystyczne i rekreacyjne powiatu bielskiego.

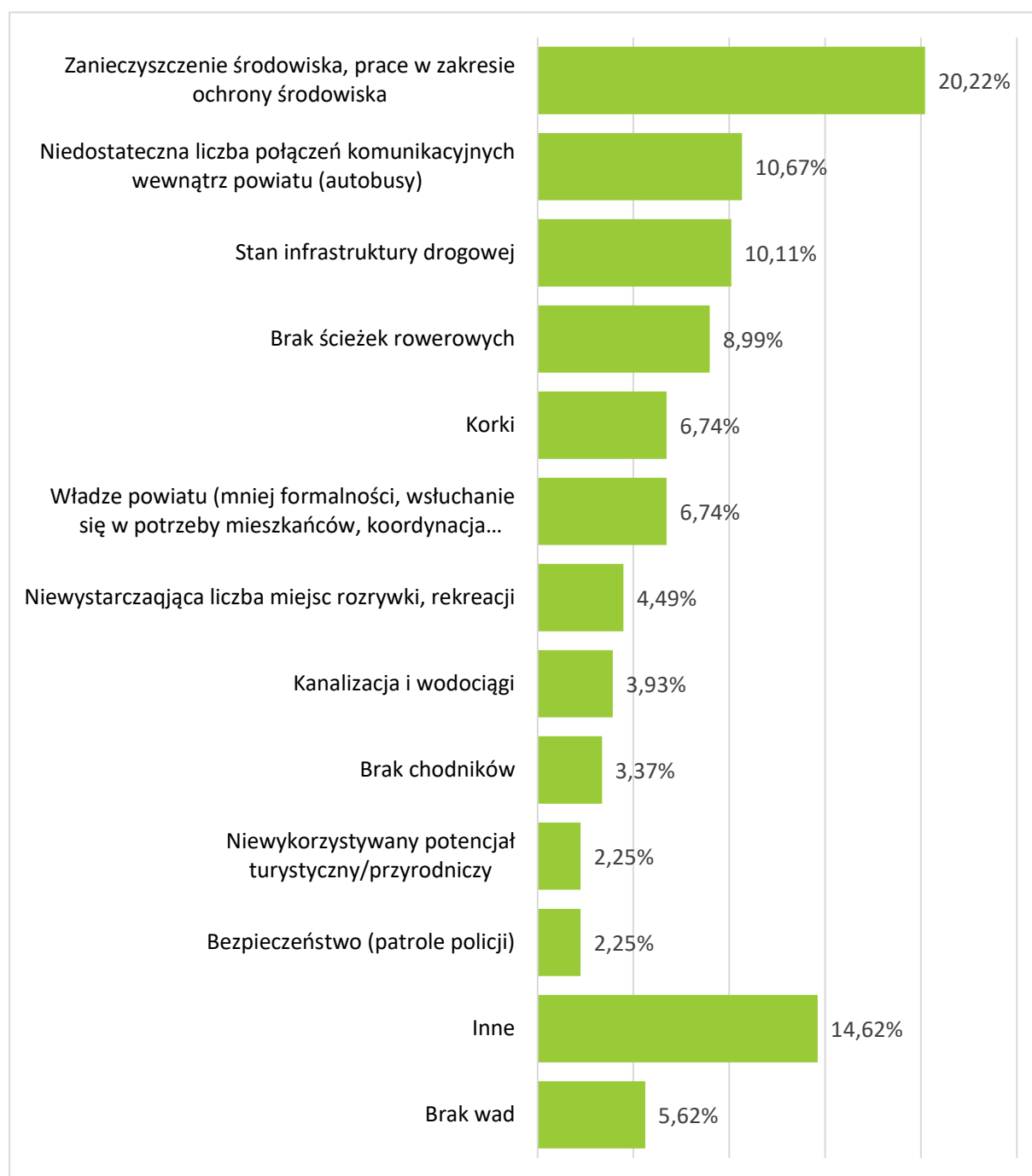
Wykres 40 Co jest największą zaletą, mocną stroną, atutem zamieszkania na terenie powiatu bielskiego? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=127

Wśród spraw, które najbardziej doskwierają badanym, na pierwszym miejscu wymieniono zanieczyszczenie środowiska i smog, a następnie niedostateczną liczbę połączeń komunikacyjnych, stan infrastruktury drogowej, brak ścieżek rowerowych oraz korki. Tutaj także w niewielkim stopniu, ale wskazano jako wadę niewykorzystany potencjał turystyczny. Może to oznaczać, że część mieszkańców powiatu jest zdania, że region posiada walory, które mogłyby przyciągnąć większą rzeszę turystów, na co jednak nie pozwala niedostatecznie rozwinięte zaplecze w postaci bazy turystycznej, czy hotelarsko-gastronomicznej.

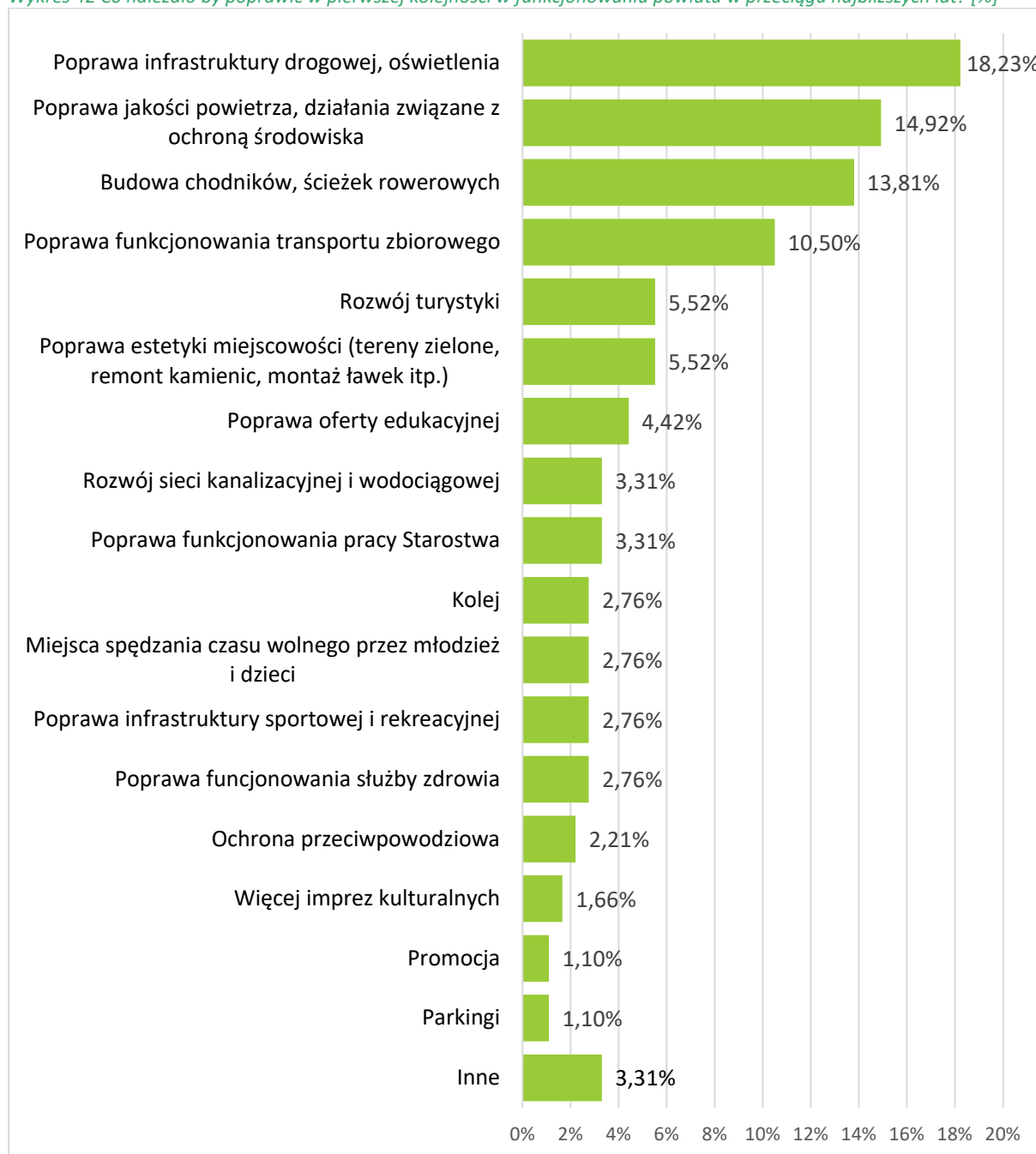
Wykres 41 Co jest największą wadą, słabą stroną zamieszkania na terenie powiatu bielskiego? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=117

Mieszkańcy powiatu jako najbardziej palące sprawy do poprawy uznali polepszenie infrastruktury drogowej i oświetlenia, poprawę jakości powietrza i zintensyfikowanie działań nakierowanych na ochronę środowiska, budowę chodników i ścieżek rowerowych, poprawę funkcjonowania transportu zbiorowego oraz rozwój turystyki. Wśród innych spraw, które nurtują mieszkańców powiatu, pojawiły się między innymi głosy dotyczące poprawy oferty edukacyjnej, dostępności miejsc do spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, rozbudowanie infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, i inne. Szczegółowe wskazania oraz ich ocena w badaniu są widoczne na poniższym wykresie.

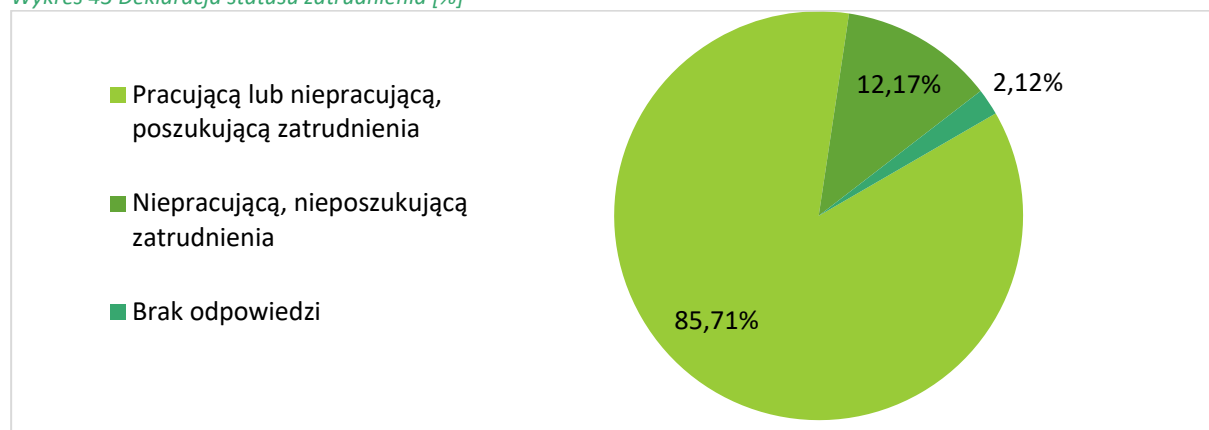
Wykres 42 Co należało by poprawić w pierwszej kolejności w funkcjonowaniu powiatu w przeciągu najbliższych lat? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=116

W zdecydowanej większości, bo aż 86% badanych deklarowało, że w momencie przeprowadzania badania posiadają pracę lub poszukują zatrudnienia. Z kolei 12% stanowiły osoby, które nie pracują i jednocześnie nie poszukują pracy.

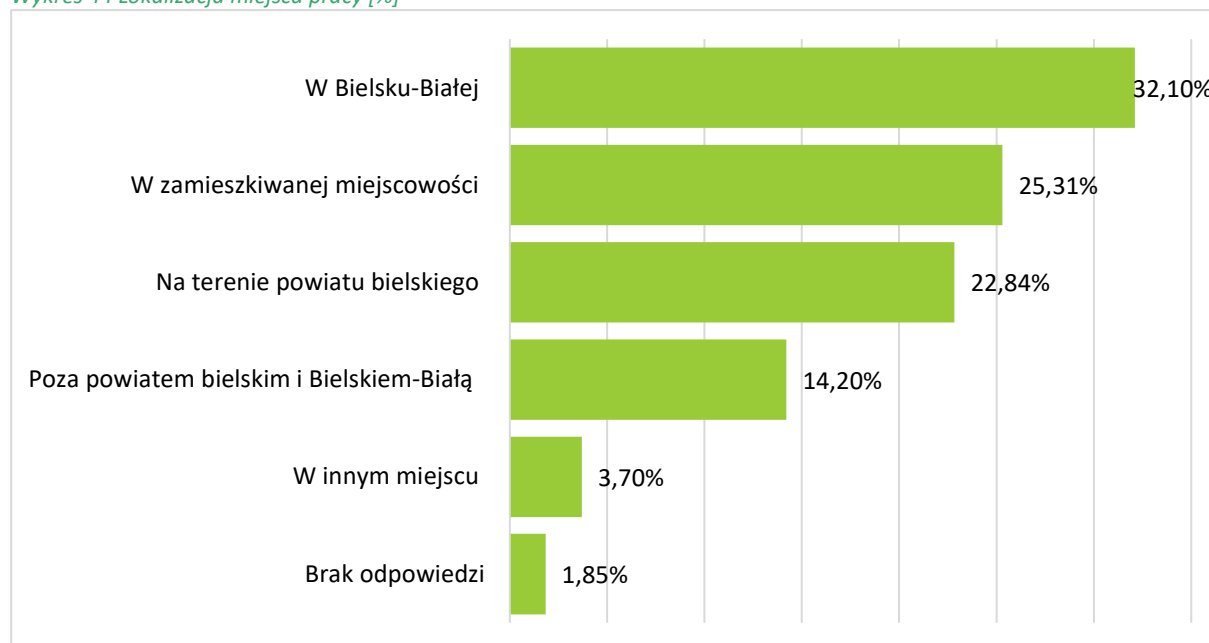
Wykres 43 Deklaracja statusu zatrudnienia [%]

Źródło: opracowanie własne, n=189

Najwięcej badanych 32% wskazało Bielsko-Białą jako miejsce gdzie zlokalizowane jest ich miejsce pracy. Co czwarty ankietowany pracuje w tej samej miejscowości gdzie mieszka, a niewiele ponad 1/5 pracuje na terenie powiatu bielskiego. Poza powiatem pracuje tylko 14% badanych. Łącznie prawie 80% badanych pracuje na terenie powiatu bądź w Bielsku-Białej, które jest największym miastem zlokalizowanym w bezpośredniej bliskości powiatu.

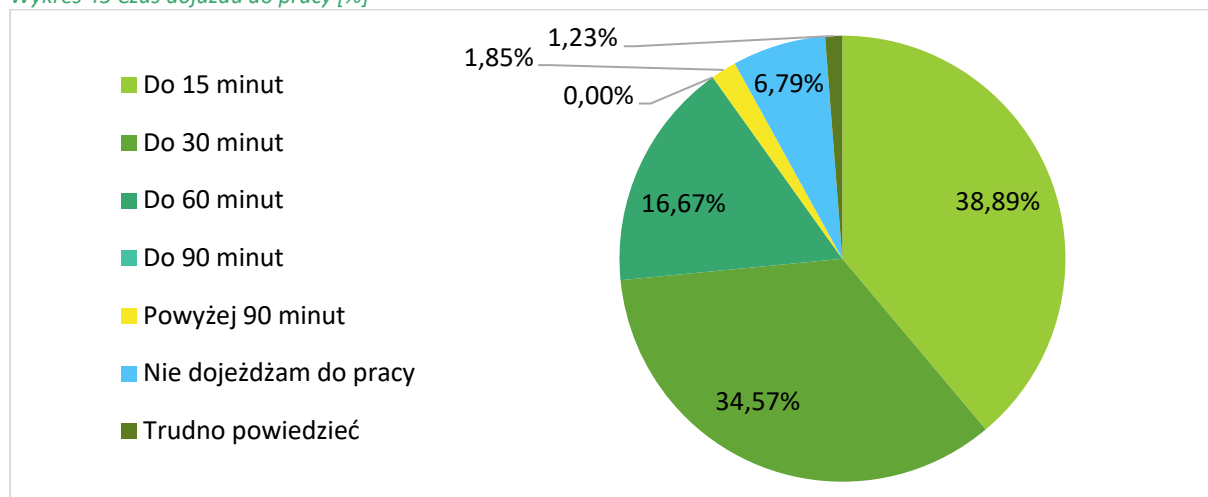
Wykres 44 Lokalizacja miejsca pracy [%]

Źródło: opracowanie własne, n=162

Jeśli chodzi o czas dojazdu do pracy, najczęściej respondentów (prawie 39%) wskazało do 15 min, a następnie do 30 min (prawie 35%). Na trzecim miejscu z wynikiem niespełna 17% wskazania dotyczą dojazdu do pracy do 1 godziny. Warto wspomnieć, że 7% osób wybrało odpowiedź „nie dojeżdżam do pracy”, co oznacza, że albo pracują w domu, albo mieszkają na tyle blisko, że chodzą do pracy piechotą. W dużo mniejszym zakresie, poniżej 2% odpowiedzi, dotyczyło wskazań dla czasów dojazdu do 90 min i dłuższych. W tych przypadkach z pewnością praca jest zlokalizowana poza powiatem bielskim.

Wykres 45 Czas dojazdu do pracy [%]

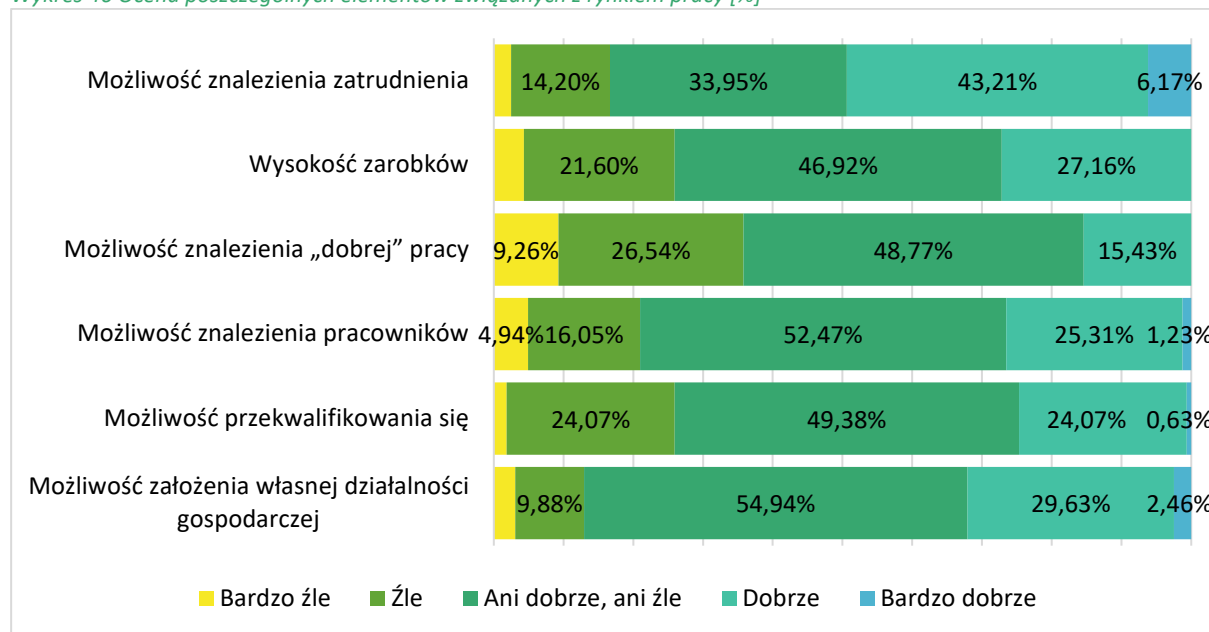

Źródło: opracowanie własne, n=162

Podczas oceny poszczególnych elementów związanych z rynkiem pracy, mieszkańcy powiatu bielskiego w największym odsetku pozytywnych ocen (prawie 50% odpowiedzi dobrze i bardzo dobrze) wskazali na stwierdzenie „możliwość znalezienia zatrudnienia”. Pozostałe elementy jak: wysokość zarobków, możliwość znalezienia pracowników, czy szansa na przekwalifikowanie się, zostały ocenione na podobnym poziomie, gdzie większość wskazań (około 50%) dotyczyło oceny neutralnej ani dobrze ani źle. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że równoważą się odpowiedzi pozytywne dobrze i bardzo dobrze, z odpowiedziami o charakterze negatywnym czyli źle i bardzo źle. Świadczy to o dość ambiwalentnym stosunku badanych do tych zagadnień. Co także istotne, w przypadku pytania o „możliwość znalezienia zatrudnienia”, odpowiedzi respondentów były najbardziej optymistyczne, tak w pytaniu o „możliwość znalezienia dobrej pracy” niestety wskazania były w najmniejszym stopniu pozytywne. Około 36% badanych udzieliło odpowiedzi o charakterze negatywnym jak źle i bardzo źle, a zarazem pojawiło się niewiele ponad 15% odpowiedzi pozytywnych jak dobrze, przy czym nikt nie wybrał bardzo dobrze. „Dobra praca” w opinii respondentów może mieć różnorodną interpretację dotyczącą zarówno wysokich zarobków, jak i będącą odpowiedzią na posiadane kompetencje, czy w przypadku młodych możliwości rozwoju. Jest

to dość ciekawy aspekt, zatem warto by pogłębić ten temat w przypadku kolejnych badań dotyczących rynku pracy w powiecie bielskim.

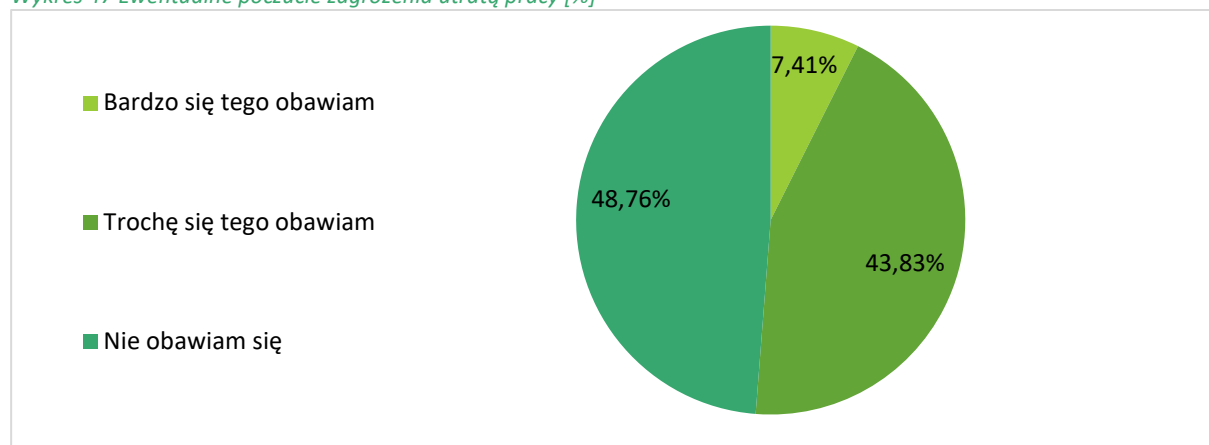
Wykres 46 Ocena poszczególnych elementów związanych z rynkiem pracy [%]

Źródło: opracowanie własne, n=162

Kwestia dotycząca ewentualnej obawy dotyczącej możliwości utraty pracy dotykała połowę badanych respondentów, prawie 44% wykazało lekką obawę, a 7% silną obawę o jej utratę. Natomiast 49% z nich wykazywało pewność, że w ich opinii miejsce zatrudnienia jest niezagrażone.

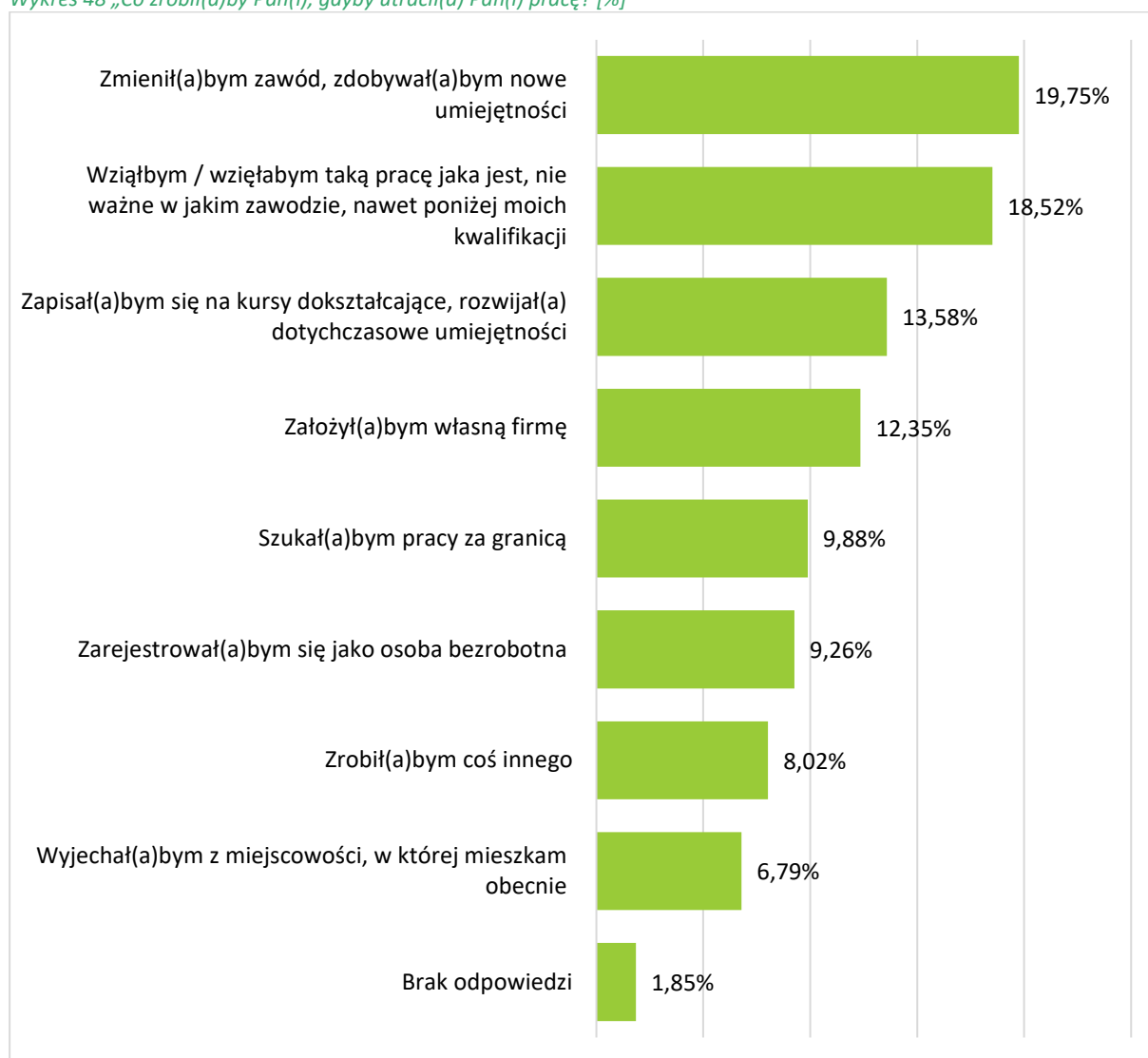
Wykres 47 Ewentualne poczucie zagrożenia utratą pracy [%]

Źródło: opracowanie własne, n=162

Optymizmem napawa analiza odpowiedzi dotyczących hipotetycznych rozważań dotyczących utraty pracy. Pierwsze 5 odpowiedzi (ponad 60% wskazań) dotyczy działań proaktywnych i przedsiębiorczych jak: zmienićbym zawód, wziąłbym inną pracę nawet poniżej kompetencji, czy rozwijanie nowych umiejętności, przekwalifikowanie się oraz założenie własnej działalności i wyjazd za granicę w poszukiwaniu pracy. Wszystkie te odpowiedzi wskazują na postawę pro aktywnością mieszkańców powiatu bielskiego wobec ewentualności utraty pracy. Dopiero na 6 pozycji z wynikiem około 9% plasuje się odpowiedź dotycząca zarejestrowania się jako bezrobotn(a)y.

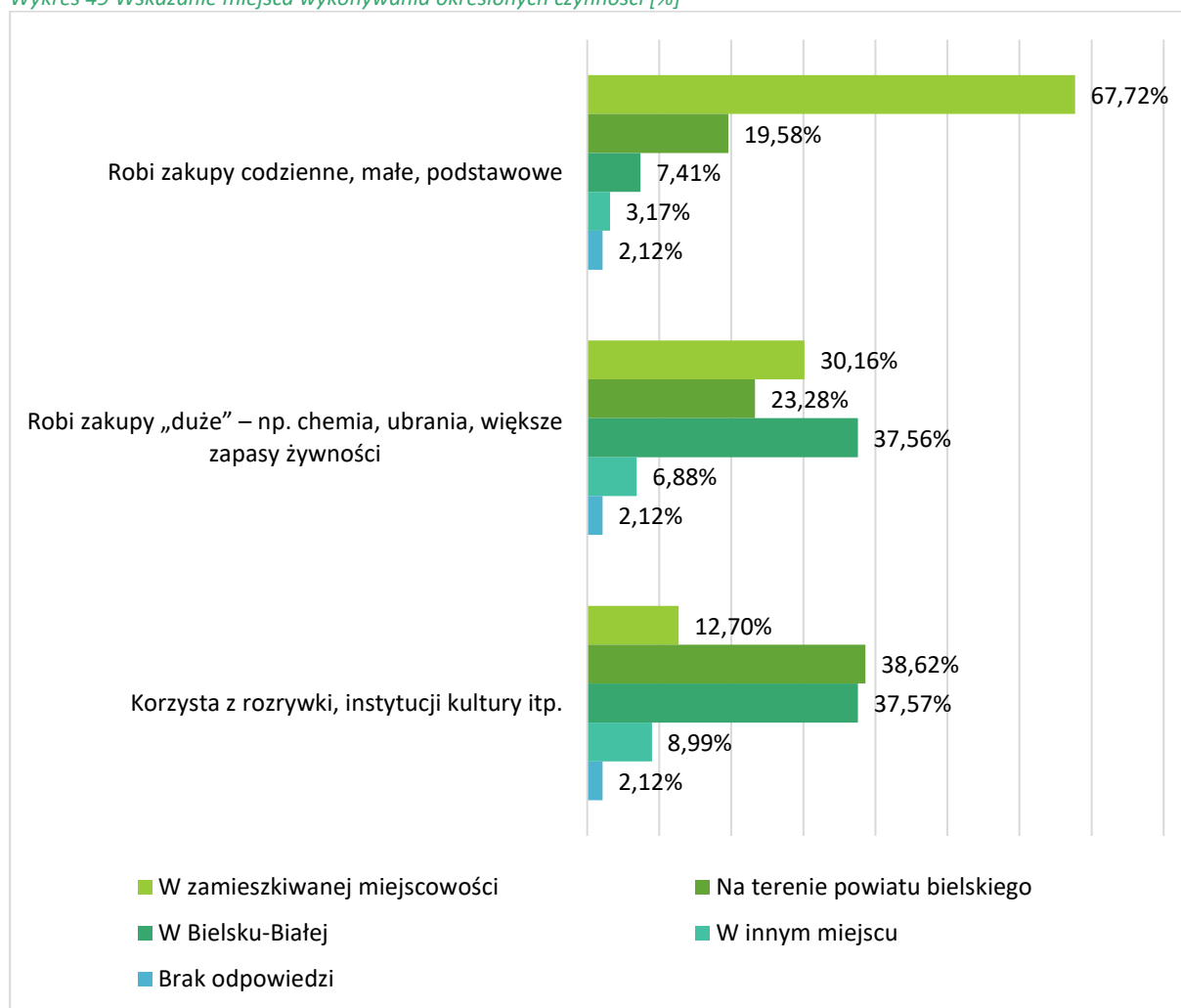
Wykres 48 „Co zrobił(a)by Pan(i), gdyby utracił(a) Pan(i) pracę? [%]”

Źródło: opracowanie własne, n=162

W przypadku codziennych zakupów, w znakomitej większości, bo prawie 68% badanych miało poczucie, że oferta handlowa w ich miejscu zamieszkania jest wystarczająca i tam właśnie dokonują tego rodzaju zakupów. Nieco gorzej wygląda sytuacja w przypadku zakupów w szerszym rozumieniu asortymentu jak ubrania, produkty chemiczne (np. środki czystości), czy większe zapasy żywności. W takim wypadku mniej niż połowa, w stosunku do odpowiedzi dotyczących codziennych zakupów, bo około 30%, odpowiedziało, że dokonuje tego typu zakupów w miejscu zamieszkania. Natomiast ponad 50% badanych, w tym pytaniu, wskazało jako miejsce ich dokonywania Bielsko-Białą oraz inne miejsca na terenie powiatu bielskiego. Jeszcze bardziej uwidacznia się ten trend w przypadku pytania dotyczącego korzystania z rozrywek czy poszukiwania wydarzeń kulturalnych. W tym wypadku prawie 80% odpowiedzi dotyczyło Bielska-Białej czy innego miejsca na terenie powiatu bielskiego. Jest to typowa sytuacja dla terenów, które są zlokalizowane w pobliżu większych miejscowości.

Wykres 49 Wskazanie miejsca wykonywania określonych czynności [%]

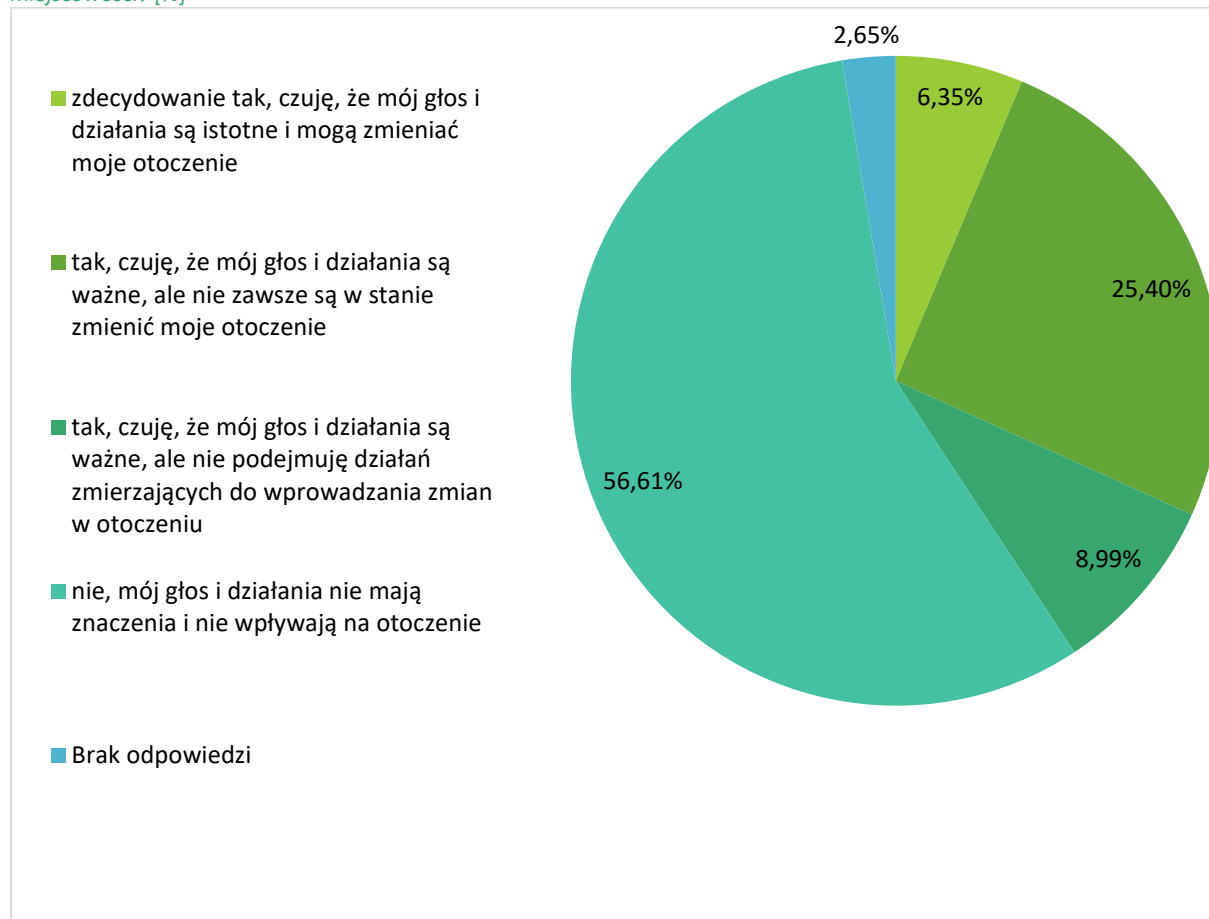

Źródło: opracowanie własne, n=189

W pytaniu dotyczącym poczucia sprawstwa wśród mieszkańców powiatu w odniesieniu do tego, czy ich głos bądź działania są istotne i mają przełożenie na zmiany w ich otoczeniu, niestety ponad 56%

ankietowanych udzieliła odpowiedzi negatywnej „nie, mój głos i działania nie mają znaczenia i nie wpływają na otoczenie”. Warto zatem wziąć pod uwagę możliwość zaangażowania mieszkańców do działań planowanych w przyszłości, zarówno na poziomie powiatu jak i gmin, co ma szansę na wzmocnienie poczucia podmiotowości mieszkańców w tym kontekście.

Wykres 50 Czy uważa pan(i), że ma realny wpływ na to co się dzieje w Pana(i) najbliższym otoczeniu, gminie, miejscowości? [%]

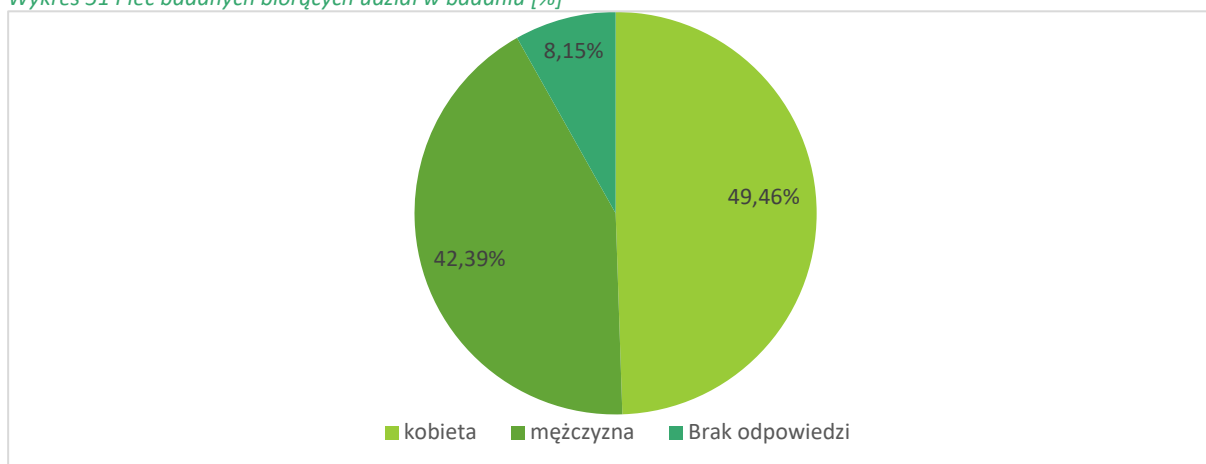
Źródło: opracowanie własne, n=189

3.2 Prezentacja wyników badania ankietowego przeprowadzonego w szkołach na terenie powiatu bielskiego

Charakterystyka respondentów:

W badaniu realizowanym wśród uczniów szkół zlokalizowanych na terenie powiatu bielskiego, w przeważającej większości wzięły udział kobiety, prawie 50%. Mężczyźni stanowili 42% ankietowanych, a 8% nie zdecydowało się na podanie swojej płci.

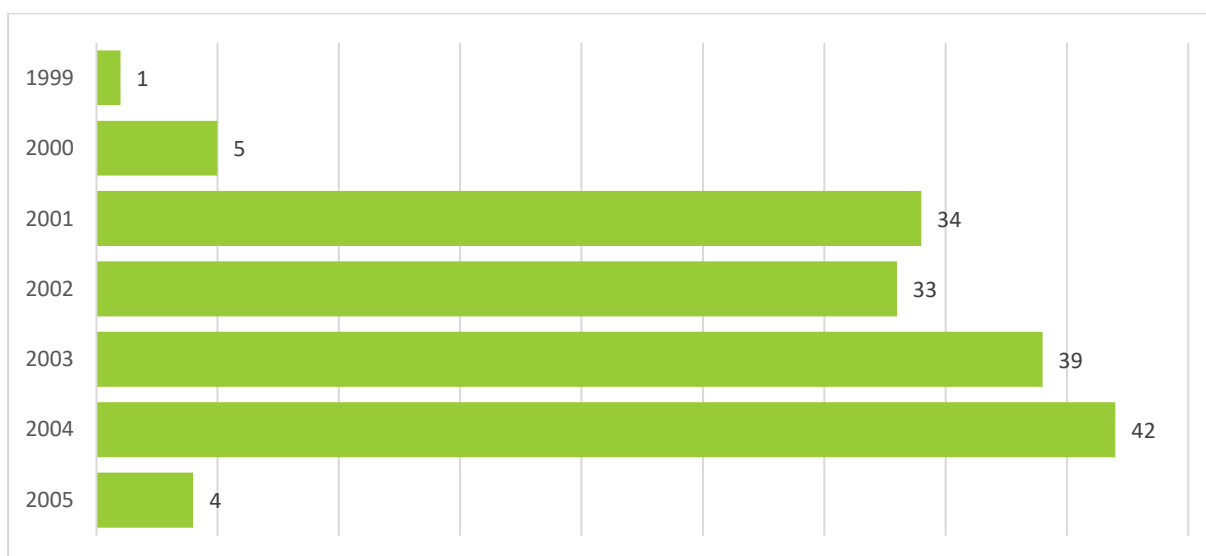
Wykres 51 Płeć badanych biorących udział w badaniu [%]

Źródło: opracowanie własne, n=184

Biorąc pod uwagę wiek respondentów zdecydowana większość mieściła się w przedziale wiekowym 16-19 lat.

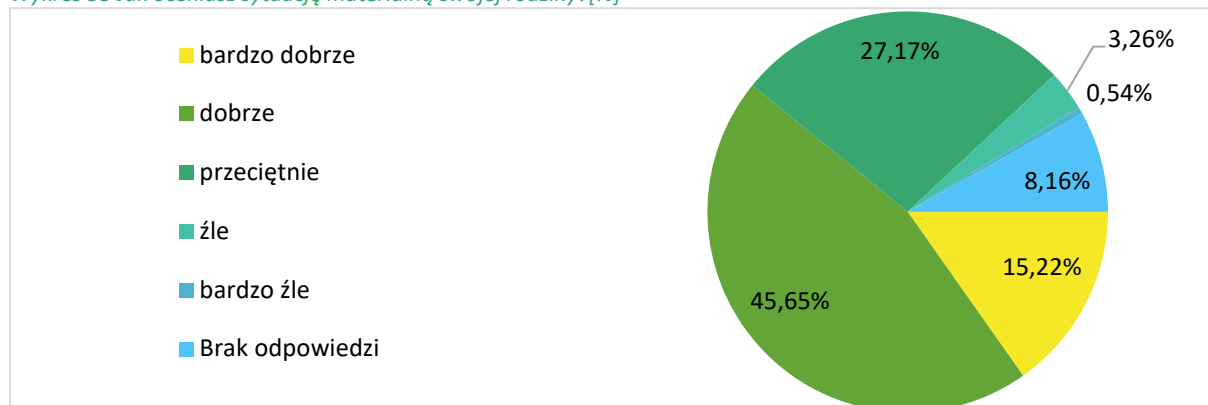
Wykres 52 Wiek badanych biorących udział w badaniu

Źródło: opracowanie własne, n=184

Samoocena sytuacji rodzinnej ankietowanych wskazuje na zadowolenie z tej sfery życia. Łącznie ponad 50% uczestników badania udzieliło odpowiedzi pozytywnej „bardzo dobrze” i „dobrze”. Jako przeciętną wskazało 27%, a źle i bardzo źle niespełna 5% wskazań. Dodatkowo brak odpowiedzi, w wysokości 8%. Na podstawie odpowiedzi udzielonych w tym pytaniu, jawi się optymistyczny obraz sytuacji materialnej badanych, zamieszkałych na terenie powiatu bielskiego.

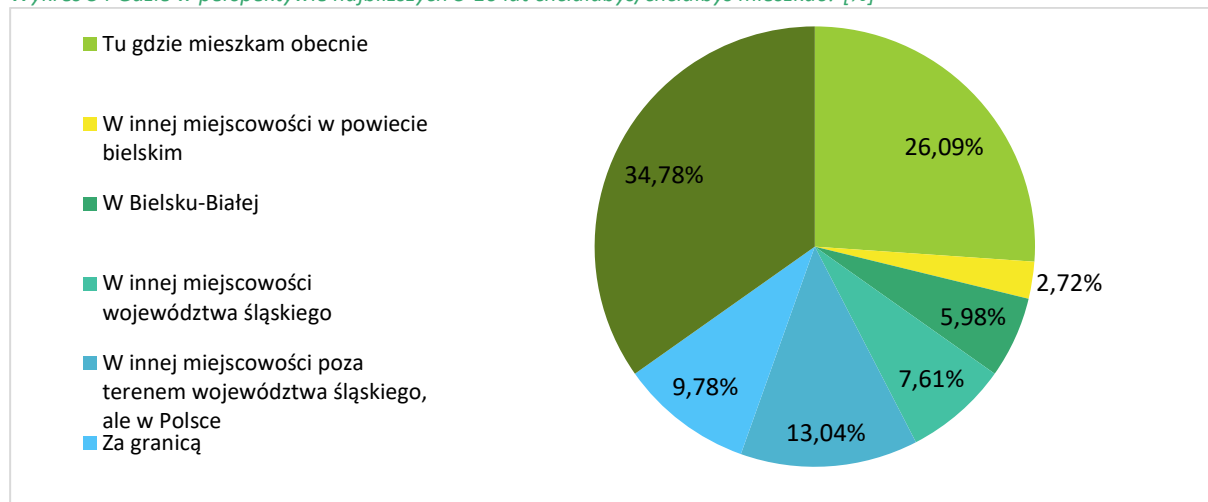
Wykres 53 Jak oceniasz sytuację materialną swojej rodziny? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=184

W deklaracji dotyczącej chęci zamieszkania w perspektywie 5-10 lat co czwarty ankietowany (26%) opowiedział się za pozostaniem w swoim obecnym miejscu zamieszkania. Z kolei 35% wskazało na odpowiedź „trudno powiedzieć”. Jest to zrozumiałe ze względu na młody wiek respondentów, przez co nie są oni jeszcze w stanie samodzielnie podejmować wiążących decyzji odnośnie swojego miejsca zamieszkania w przyszłości. Trzecią co do wielkości odsetka odpowiedzi, była grupa respondentów, która wyraziła chęć zamieszkania w mieście poza terenem województwa śląskiego. Warto także zwrócić uwagę na to, że aż 10% badanych myśli o wyjeździe za granicę w perspektywie 5-10 lat.

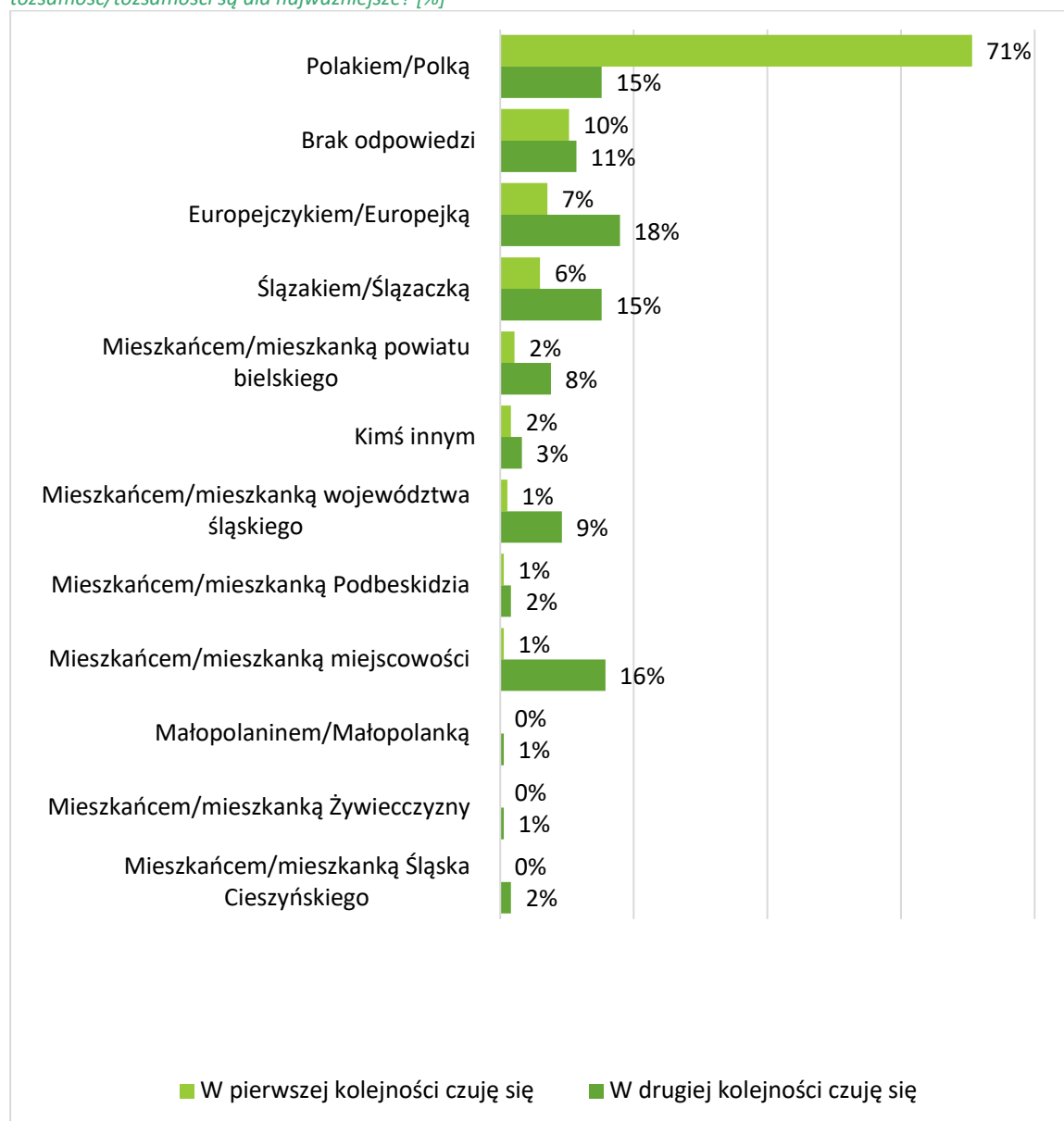
Wykres 54 Gdzie w perspektywie najbliższych 5-10 lat chciałabyś/chciałbyś mieszkać? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=184

Jeśli chodzi o poczucie tożsamości wśród uczestników badania, w pierwszym rzędzie aż 71% zadeklarowało poczucie bycia Polką / Polakiem, następnie brak odpowiedzi, po czym Europejczykiem/Europejką. Z kolei wśród wskazań odnośnie drugiej kolejności, najczęściej ankietowanych identyfikowało siebie jako Europejczyk/Europejka (18%), a następnie mieszkańca/mieszkanke miejscowości 16% i na równorzędnych pozycjach bycie Polakiem/Polką i Ślązakiem/Ślązaczka 15%. Powiat bielski jest zlokalizowany na styku różnych regionów w oparciu o przesłanki dziedzictwa kulturowego stąd w badaniu nie ujawniło się jednoznacznie przywiązanie do jednego regionu jak Podbeskidzie, Śląsk Cieszyński czy Małopolska. Natomiast na uwagę zasługuje wyraźna tendencja odnośnie silnej identyfikacji z ojczyzną i europejskością.

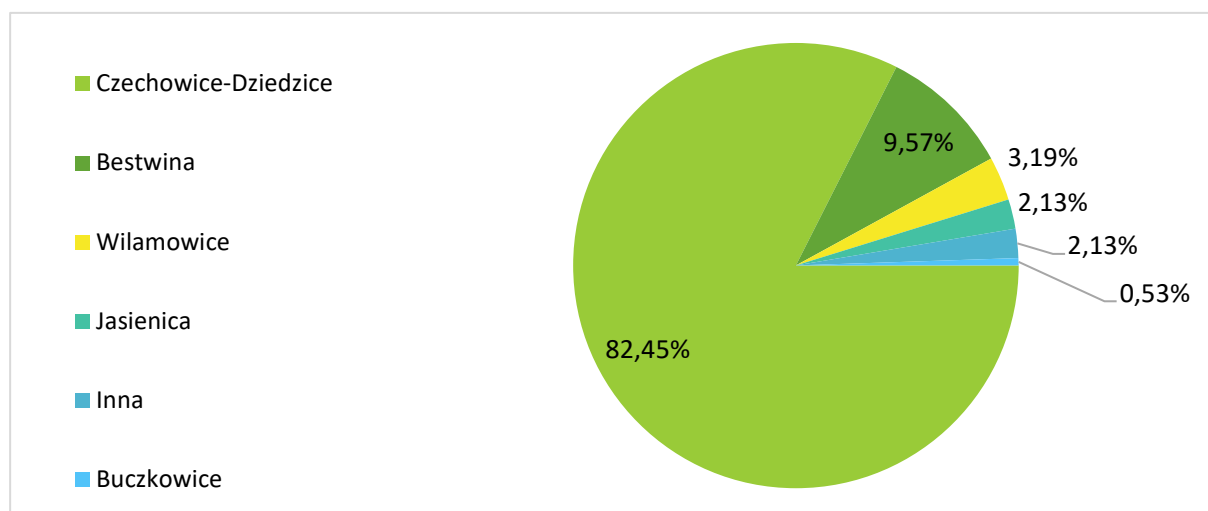
Wykres 55 Proszę zaznaczyć kim czujesz się myśląc o swojej tożsamości w pierwszej i drugiej kolejności? Która tożsamość/tożsamości są dla najważniejsze? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=184

Jako miejsce zamieszkania najwięcej osób w badaniu wskazało gminy Czechowice-Dziedzice 82%, następnie Bestwina prawie 10%. Pozostałe wskazania mieściły się w przedziale 1-3% uczestników. Silna reprezentacja mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice wśród ankietowanych może tłumaczyć najwyższe wskazania w poprzednim pytaniu dotyczącym poczucia tożsamości jako Ślązak/Ślązaczka na tle innych regionów powiatu bielskiego.

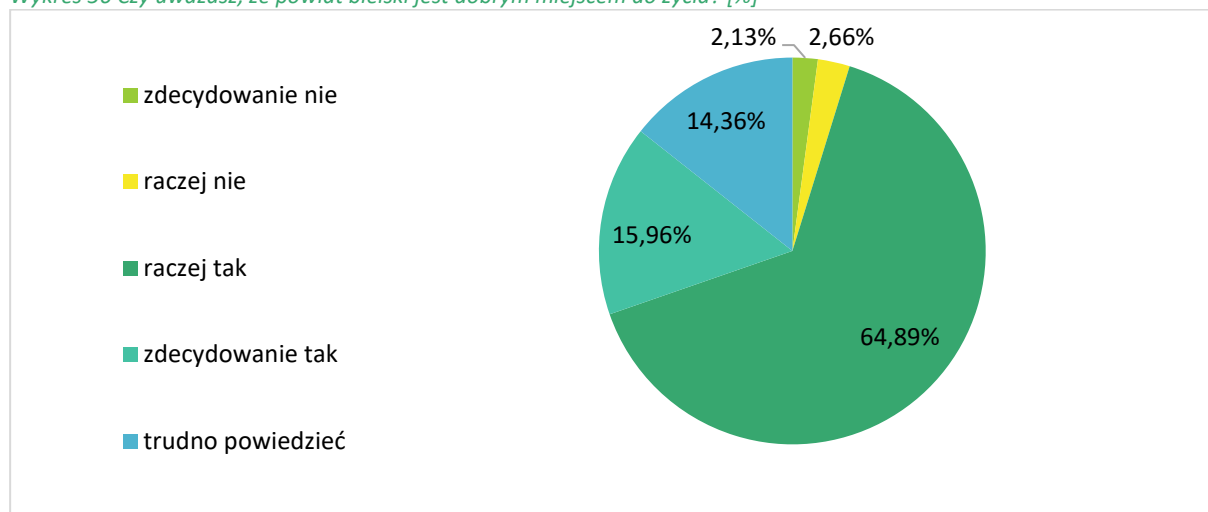
Wykres 61 Proszę wskazać, którą z gmin powiatu bielskiego zamieszkuje? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=188

Ankietowani, w przeważającej większości wyrazili zadowolenie z tego, że zamieszkują na terenie powiatu bielskiego. „Zdecydowanie tak” wskazało 16% badanych, z kolei „raczej tak” było aż 65% wskazań. Łącznie pozytywnych odpowiedzi było prawie 81%, co może wskazywać na dobre samopoczucie odnośnie miejsca zamieszkania wśród młodych osób, które wzięły udział w ankiecie.

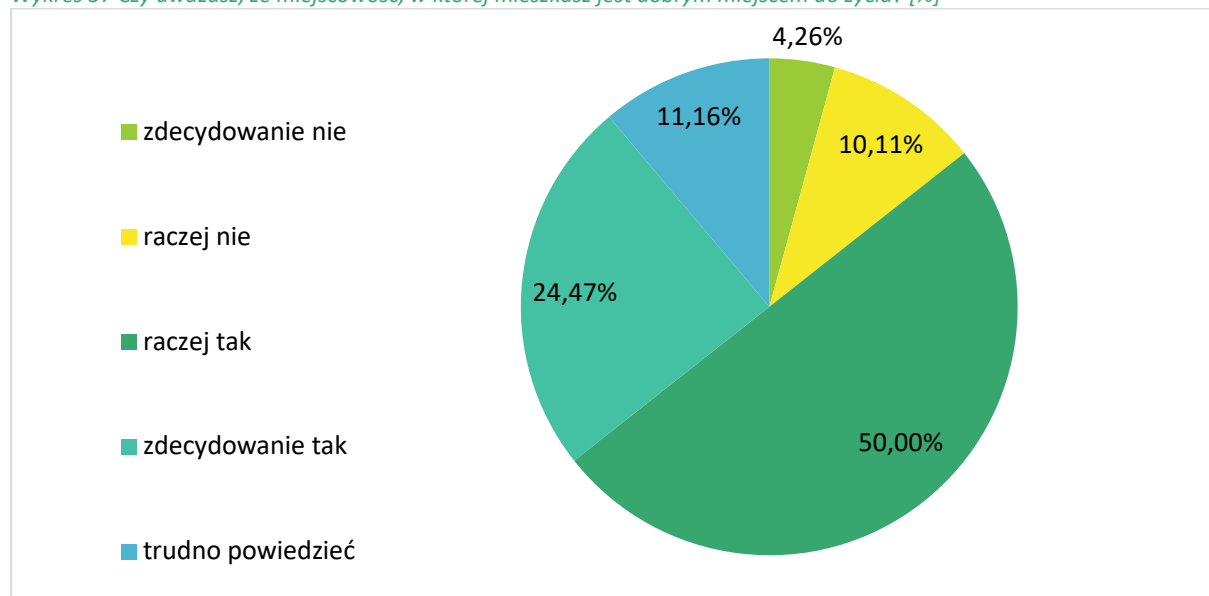
Wykres 56 Czy uważasz, że powiat bielski jest dobrym miejscem do życia? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=188

Jeśli chodzi o ocenę miejscowości jako dobre miejsce zamieszkania, również zdecydowana większość wyraziła pozytywne opinie w tym zakresie, łącznie prawie 75%. Wśród pozytywnych odpowiedzi 25% wyraziło opinię „zdecydowanie tak” i 50% „raczej tak”. Z kolei co piąta osoba wykazała niezadowolone udzielając odpowiedzi „raczej nie” (10%) i „zdecydowanie nie” (11%).

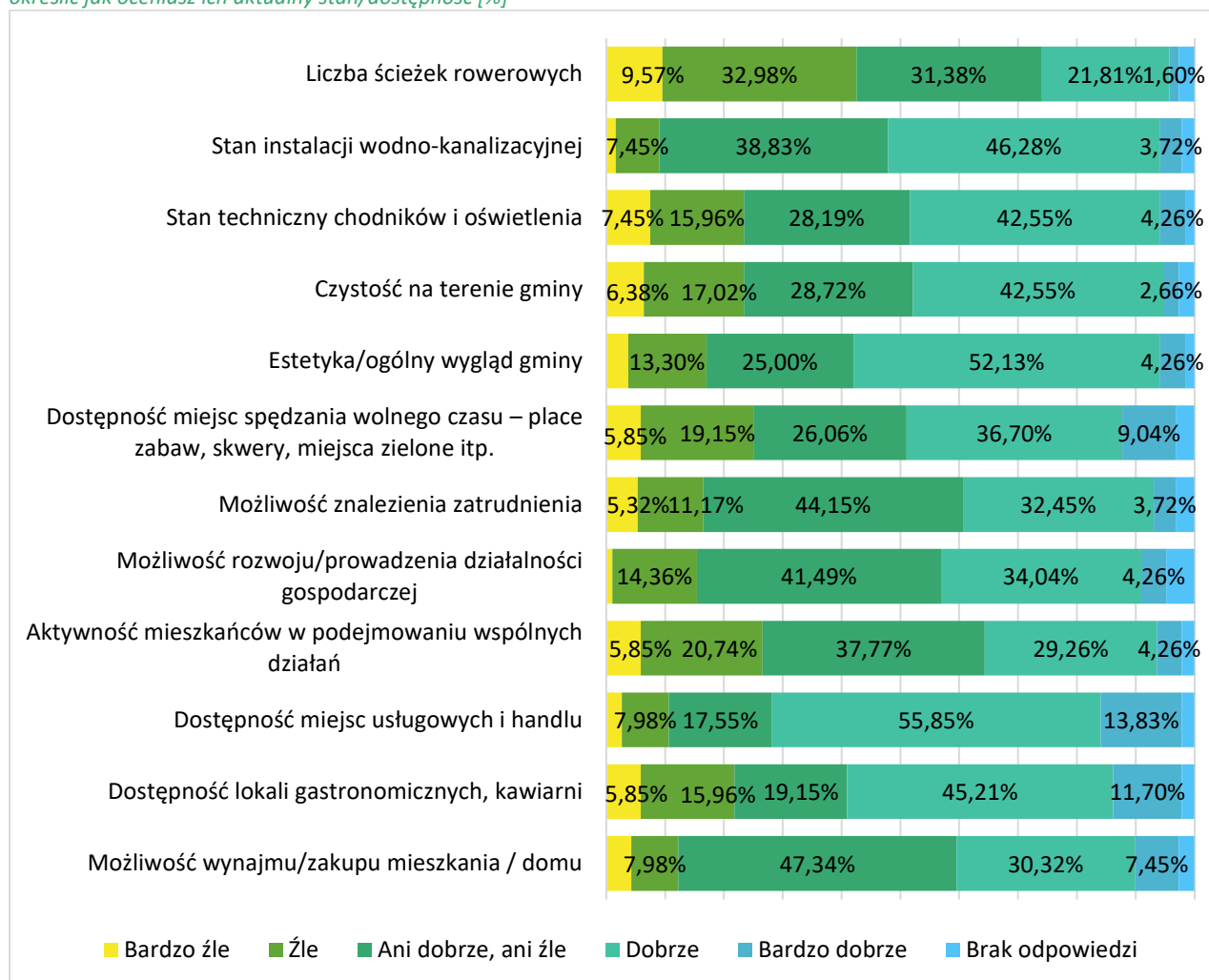
Wykres 57 Czy uważasz, że miejscowość, w której mieszkasz jest dobrym miejscem do życia? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=188

Wśród ocenianej infrastruktury pod względem jej obecnego stanu i dostępności, zdecydowanie najlepsze noty wśród badanych otrzymała „dostępność miejsc usługowych i handlu”, łącznie prawie 70% wskazań pozytywnych „dobrze” (56%) i „bardzo dobrze” (14%). Również ankietowani wyrazili pochlebną opinię odnośnie „estetyka/ogólny wygląd gminy” z wynikiem w przybliżeniu 56%, z czego aż 52% dotyczyło wskazań „dobrze” i 4% „bardzo dobrze”. Z drugiej strony najniżej zostało ocenione „liczba ścieżek rowerowych”, łącznie około 42% negatywnych wskazań, „źle” (33%) i „bardzo źle” (10%). Warto także zwrócić uwagę na wysoki odsetek niepocholebnych opinii wyrażonych na temat „aktywność mieszkańców w podejmowaniu wspólnych działań”, łącznie prawie 27% niekorzystnych ocen, a w tym „źle” (21%) i „bardzo źle” (6%). Przyglądając się całościowo zestawowi odpowiedzi wskazanych przez respondentów w kontekście ocenianych wymiarów, dotyczących infrastruktury pod względem jej obecnego stanu i dostępności, można zauważyć, że przeważają odpowiedzi pozytywne i neutralne „ani dobrze, ani źle” i jedynie „liczba ścieżek rowerowych” zostało zweryfikowane negatywnie, przez co trzeciego uczestnika ankiety. Biorąc to pod uwagę, warto by rozpatrzyć możliwość rozbudowy sieci ścieżek rowerowych w powiecie, co oprócz wyjścia naprzeciw potrzebom mieszkańców, z pewnością mogłoby także wpłynąć na podniesienie walorów turystycznych regionu.

Wykres 58 Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie zamieszkiwanej gminy, proszę określić jak oceniasz ich aktualny stan/dostępność [%]

Źródło: opracowanie własne, n=188

Na kolejnym wykresie zobrazowano odpowiedzi ankietowanych odnoszące się również do oceny elementów infrastruktury. Tym razem ocenie podlegały zagadnienia dotyczące transportu i placówek edukacyjnych. Także i tym razem były one oceniane pod względem ich obecnego stanu i dostępności. W tych zakresach tematycznych, najwyższą ocenę uzyskały: „dostępność placówek edukacyjnych na poziomie średnim, usytuowanych na terenie w Bielsku-Białej”, łącznie 68% odpowiedzi „dobrze” (52%) i „bardzo dobrze” (16%) oraz „możliwość dojazdu do okolicznych miejscowości”, łącznie około 58% ankietowanych wyraziło pozytywną opinię „dobrze” (50%) i „bardzo dobrze” (8%). Natomiast największe niezadowolenie wśród osób biorących udział w badaniu dotyczyło „częstotliwości kursowania transportu publicznego (komunikacji PKS)”, łącznie ponad 35% nieprzychylnych wskazań, „źle” (20%) i „bardzo źle” (15%). Negatywna opinia wśród 1/4 ankietowanych, odnosiła się do „jakości dróg powiatowych/jakości dróg dojazdowych do sąsiednich miejscowości” z czego 20% określiło to jako „źle” i 6% jako „bardzo źle”. Natomiast dominująca odpowiedź „nie mam zdania” pojawiła się w przypadku dwóch elementów „częstotliwość transportu oferowanego przez prywatnych

przewoźników” i „częstotliwość kursowania prywatnych przewoźników”, gdzie w obu przypadkach taka odpowiedź pojawiła się we wskazaniach pomiędzy 36% i 38% ankietowanych. Najprawdopodobniej osoby te nie korzystają z tego typu transportu. Warto jednak zauważyć, że w tych samych pytaniach podobny odsetek odpowiedzi dotyczył ocen pozytywnych „dobrze” i „bardzo dobrze”. Dostępność transportu publicznego (komunikacji PKS) otrzymała łącznie 44% pozytywnych wskazań, natomiast częstotliwość kursowania transportu publicznego (komunikacji PKS) trochę mniej, mianowicie 32%. Można zatem sądzić, że przewoźnicy prywatni stanowią uzupełnienie dla PKS-u, wśród osób, które prawdopodobnie poruszają się tego typu środkami transportu publicznego.

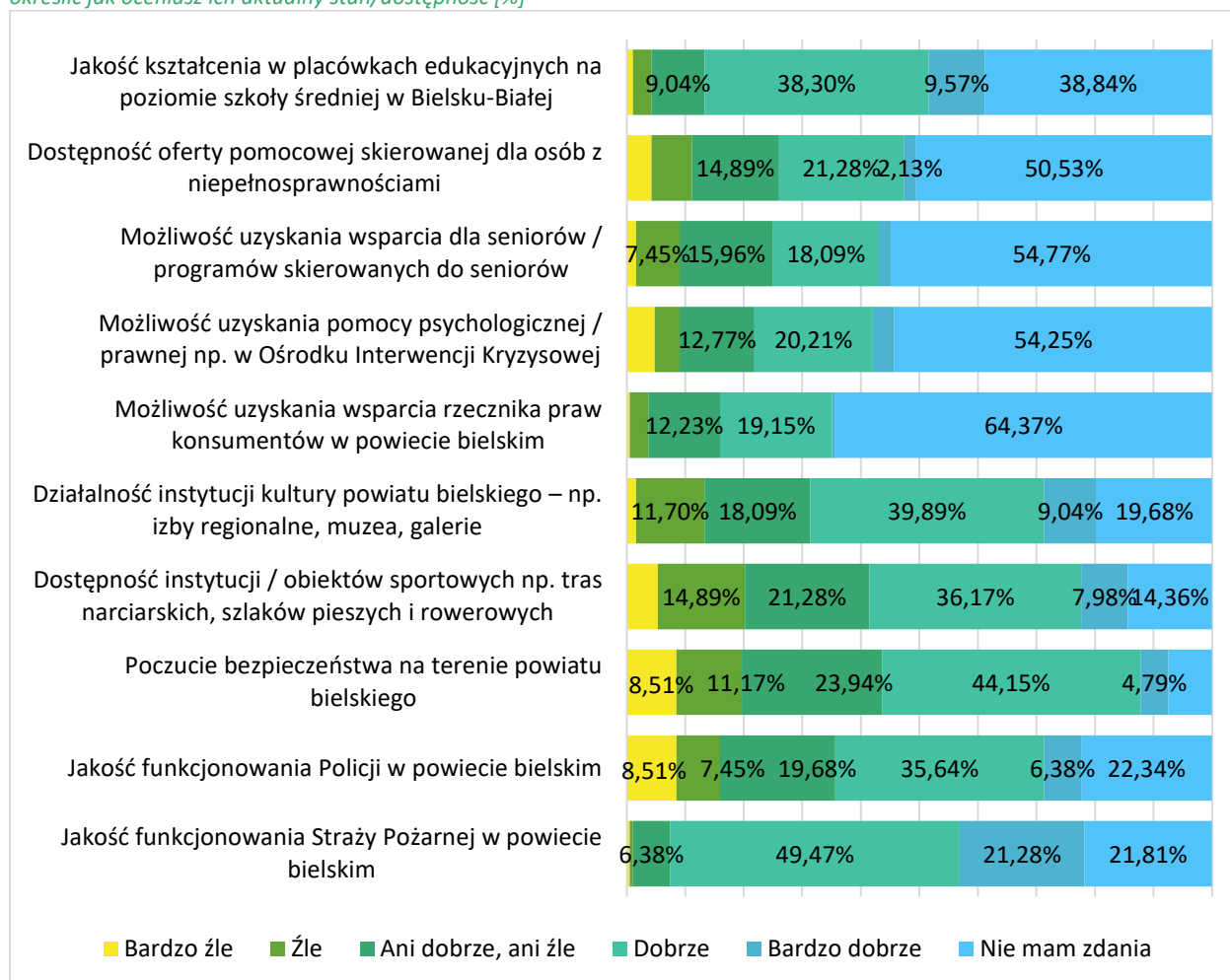
Wykres 59 Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie powiatu bielskiego, proszę określić jak oceniasz ich aktualny stan/dostępność [%]

Źródło: opracowanie własne, n=188

Tym razem tematyka ocenianych elementów infrastruktury obraca się wokół spraw dotyczących jakości kształcenia na poziomie średnim w szkołach w Bielsku-Białej, różnego rodzaju wsparcia dla poszczególnych grup społecznych, dostępności i działalności instytucji zajmujących się kulturą i sportem oraz poczucia bezpieczeństwa wśród ankietowanych jako mieszkańców powiatu bielskiego. Jeśli chodzi o sprawy dotyczące wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, seniorów, osób, które znalazły się w sytuacji kryzysowej oraz konsumentów, zdecydowana większość wykazała się brakiem zdania na ten temat. Prawdopodobnie osoby te, w większości nie miały osobiście do czynienia z tego typu sprawami. Pozostałe elementy dotyczące działalności instytucji w zakresie kultury i sportu, oraz poczucia bezpieczeństwa zostały bardzo pozytywnie ocenione na poziomie łącznych odpowiedzi „dobrze” i „bardzo dobrze” w przedziale 40% do 70%. Na szczególną uwagę zasługuje wysoki wynik w przypadku „jakość funkcjonowania Straży Pożarnej w powiecie bielskim”, bo właśnie ten element został zweryfikowany pozytywnie przez 70% respondentów. W ocenie jakości kształcenia na poziomie średnim w Bielsku-Białej praktycznie równoważyły się odpowiedzi „dobrze” i „nie mam zdania”. Może to wskazywać, że zbliżona liczba osób w badaniu miała oraz nie miała, osobistych doświadczeń w tym zakresie. Niemniej, niespełna 40% łącznych wskazań „dobrze” i „bardzo dobrze” można uznać za dobry wynik.

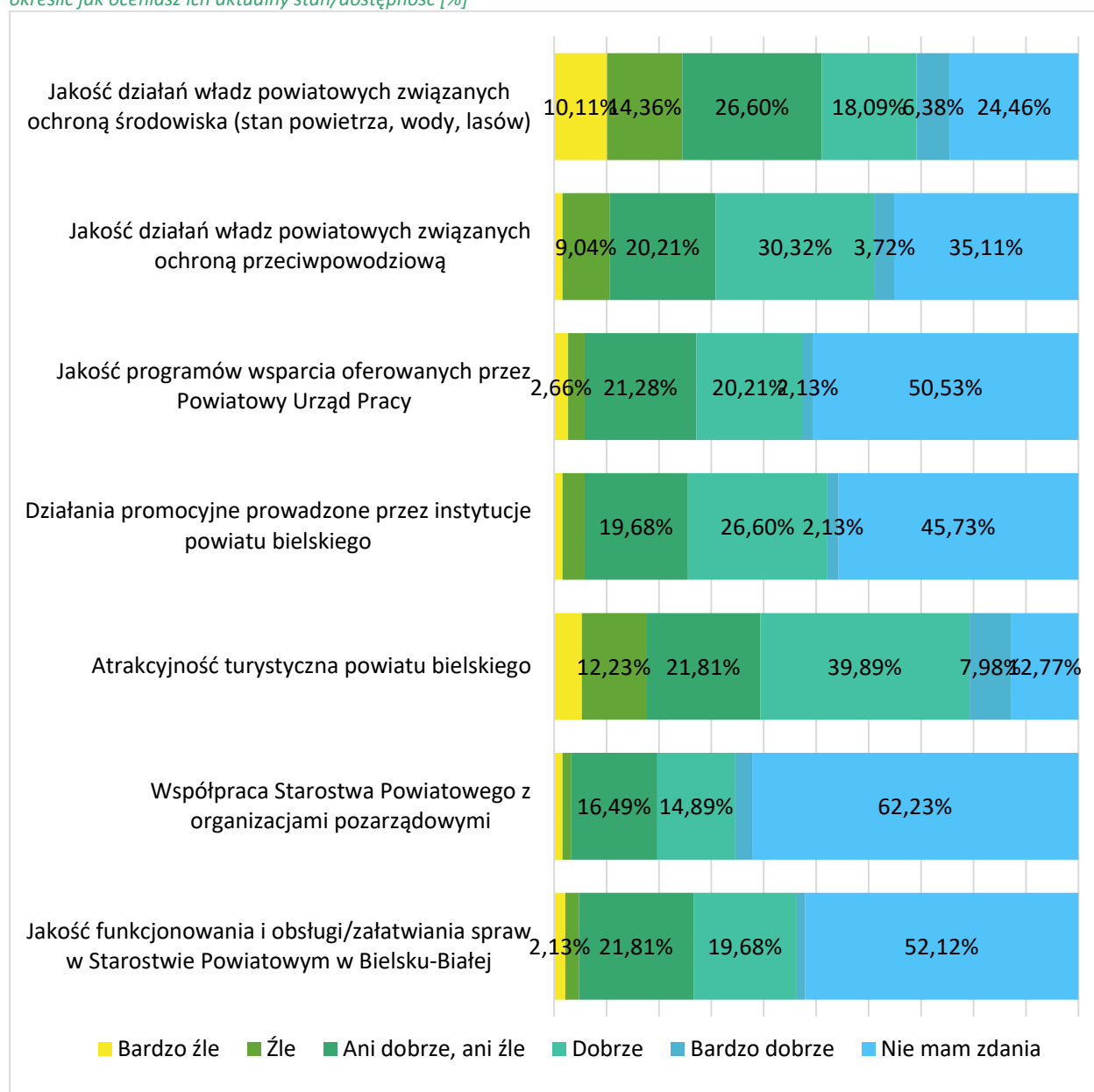
Wykres 60 Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie powiatu bielskiego, proszę określić jak oceniasz ich aktualny stan/dostępność [%]

Źródło: opracowanie własne, n=188

W pytaniach dotyczących działań władz powiatowych, jakości obsługi mieszkańców w Starostwie i oferowanych programów wsparcia czy programów, w zauważalnej większości dominowały odpowiedzi „nie mam zdania”. Jak już wcześniej wskazywano, tego typu odpowiedzi świadczą o braku, bądź niewystarczającej ilości osobistych doświadczeń w tym zakresie wśród badanych. Jednakże warto zwrócić uwagę, iż pomijając neutralne odpowiedzi, wyższy odsetek wskazań miał charakter pozytywny „dobrze” i „bardzo dobrze”, w porównaniu do odpowiedzi negatywnych „źle” i „bardzo źle”. W tej grupie najlepiej oceniono „atrakcyjność turystyczną powiatu bielskiego”, co jest zrozumiałe przez wzgląd na korzystne położenie u podnóża malowniczych Beskidów.

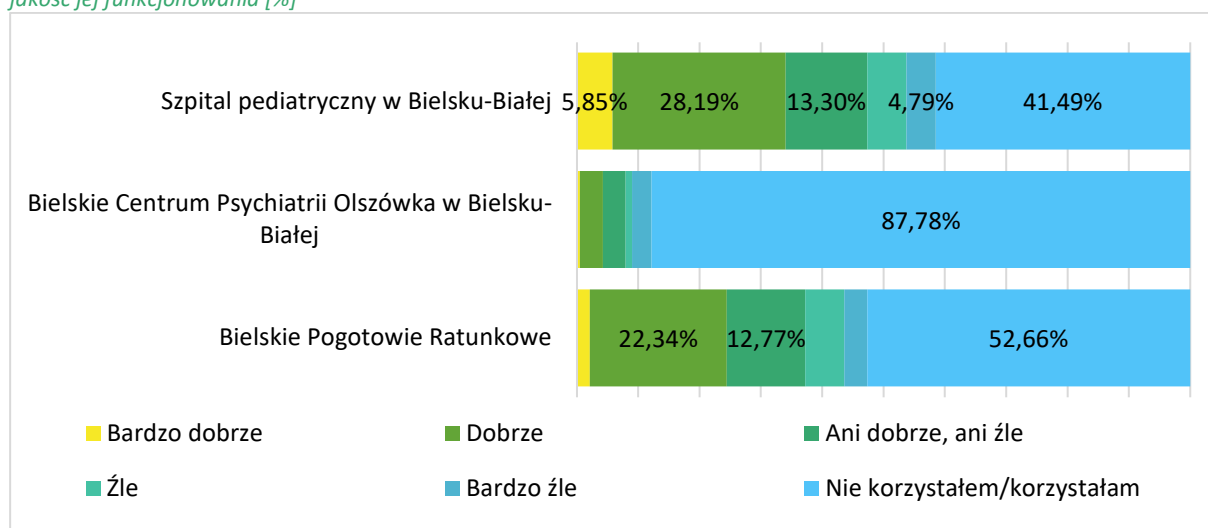
Wykres 61 Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie powiatu bielskiego, proszę określić jak oceniasz ich aktualny stan/dostępność [%]

Źródło: opracowanie własne, n=188

W ocenie placówek odpowiedzialnych za usługi związane ze służbą zdrowia, w większości pojawiły się wskazania „nie korzystałem/korzystałam”. Wśród osób, które zadeklarowały korzystanie ze wskazanych placówek, dobrze oceniono zarówno Szpital Pediatryczny w Bielsku-Białej (łącznie prawie 34% pozytywnych odpowiedzi) i Bielskie Pogotowie Ratunkowe (łącznie 25% pozytywnych odpowiedzi). Najmniejszy odsetek badanych zadeklarowało korzystanie z Beskidzkiego Centrum Psychiatrii Olszówka w Bielsku-Białej, zatem nie jest zasadne, aby interpretować wskazane odpowiedzi inne niż „nie korzystałem/nie korzystałam” na poziomie statystycznym.

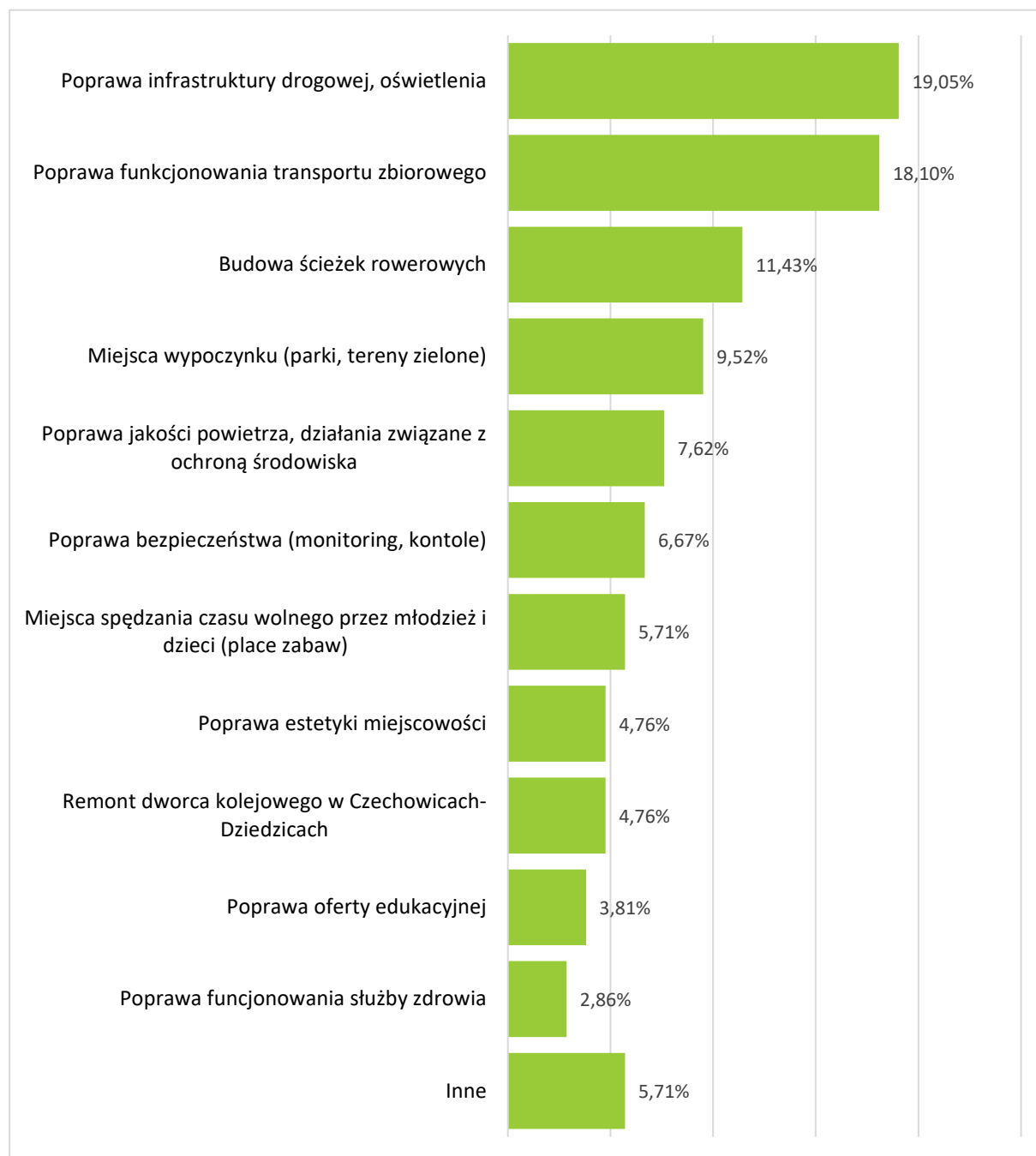
Wykres 62 Jeśli korzystałeś/korzystałaś z którejś z placówek szpitalnych prowadzonych przez powiat bielski, proszę ocenić jakość jej funkcjonowania [%]

Źródło: opracowanie własne, n=188

Młodzież biorąca udział w badaniu na pytanie co zmieniałaby w powiecie bielskim w pierwszej kolejności, w największym stopniu wskazała na poprawę infrastruktury drogowej, oświetlenia, 19% odpowiedzi. Następnie w kolejności uplasowała się odpowiedź dotycząca poprawy transportu zbiorowego 18,1% i budowy ścieżek rowerowych 11,43%. Uczniowie szkół zlokalizowanych na terenie powiatu bielskiego w sporej mierze dojeżdżają do szkół, także transport zbiorowy oraz liczba i jakość ścieżek rowerowych odgrywają dla nich spore znaczenie. Uczniowie wskazali także jako ważne sprawy, którymi chcieliby się zająć: tereny rekreacji, działania związane z ochroną środowiska oraz czystości powietrza, sprawy dotyczące bezpieczeństwa, poprawa estetyki wyglądu miejscowości, które zamieszkują oraz remont dworca w Czechowicach-Dziedzicach. Pełen zestaw wyników odpowiedzi na to pytanie jest przedstawiony na poniższym wykresie.

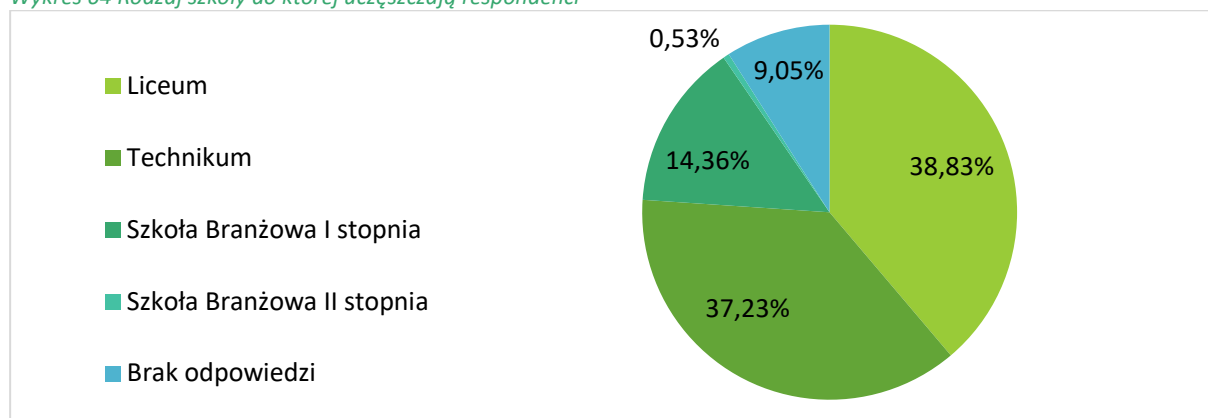
Wykres 63 Co/jakie elementy związane z funkcjonowaniem powiatu bielskiego powinny Twoim zdaniem zostać poprawione w następnych latach w pierwszej kolejności? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=188

Wśród młodzieży biorącej udział w badaniu, największy odsetek stanowili uczniowie z liceów prawie 39% i techników 37%. Następnie 14% badanych deklaroowało, że uczęszcza do szkoły branżowej I stopnia. Z kolei 9% nie udzieliło odpowiedzi w jakiej uczą się szkole.

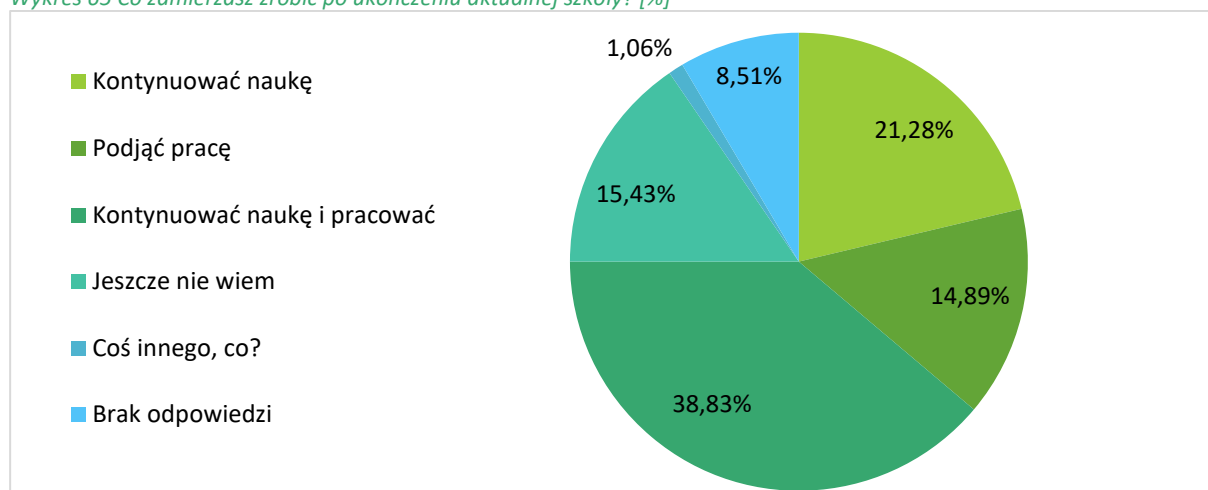
Wykres 64 Rodzaj szkoły do której uczęszczają respondenci

Źródło: opracowanie własne, n=188

W odniesieniu do pytania o dalsze plany badanych, po zakończeniu nauki w szkole, do której uczęszczali podczas realizacji badania, aż 39% wskazało, że planuje kontynuować naukę i pracować, 21% deklaruje chęć kontynuacji nauki, a 15% wahało się, co wyrażało się w udzieleniu odpowiedzi „jeszcze nie wiem”. Kolejne 15% badanych zadeklarowało chęć podjęcia pracy po zakończeniu nauki.

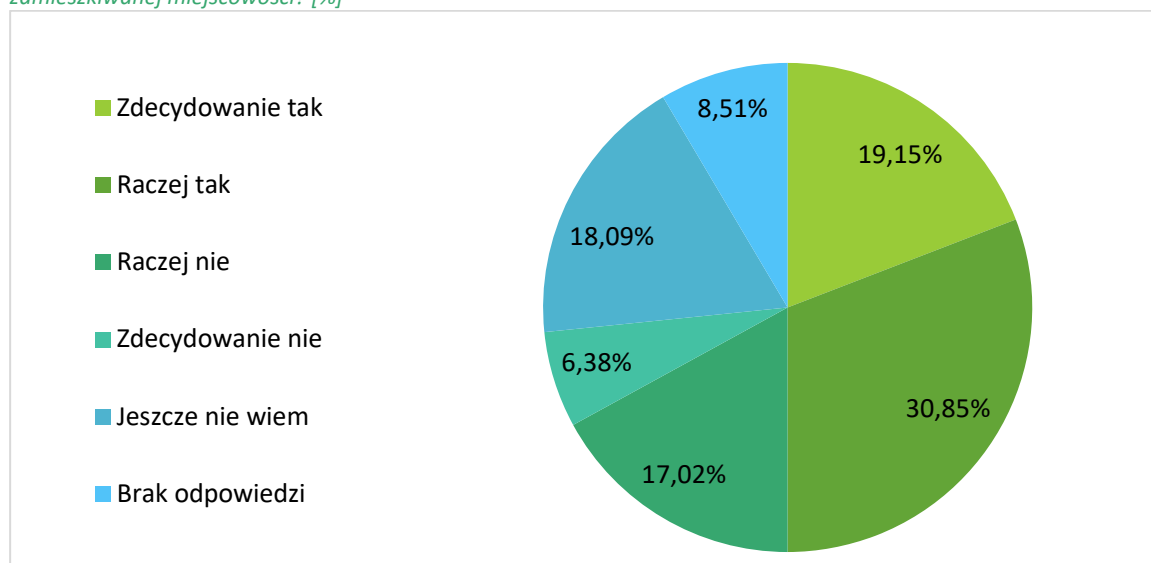
Wykres 65 Co zamierzasz zrobić po ukończeniu aktualnej szkoły? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=188

W pytaniu o plany respondentów dotyczące ewentualnego kontynuowania nauki, lub pracy czy będą wiązały się one z wyjazdem/opuszczeniem zamieszkiwanej miejscowości, łącznie 50% badanych odpowiedziało twierdząco, z czego 19% wskazało odpowiedź „zdecydowanie tak” i 31% „raczej tak”. Około 23% było zdania, że pozostaną w swojej miejscowości wskazując na odpowiedź „zdecydowanie nie” 6% i „raczej nie” 17%. Natomiast 18% wciąż nie podjęła decyzji w tej sprawie.

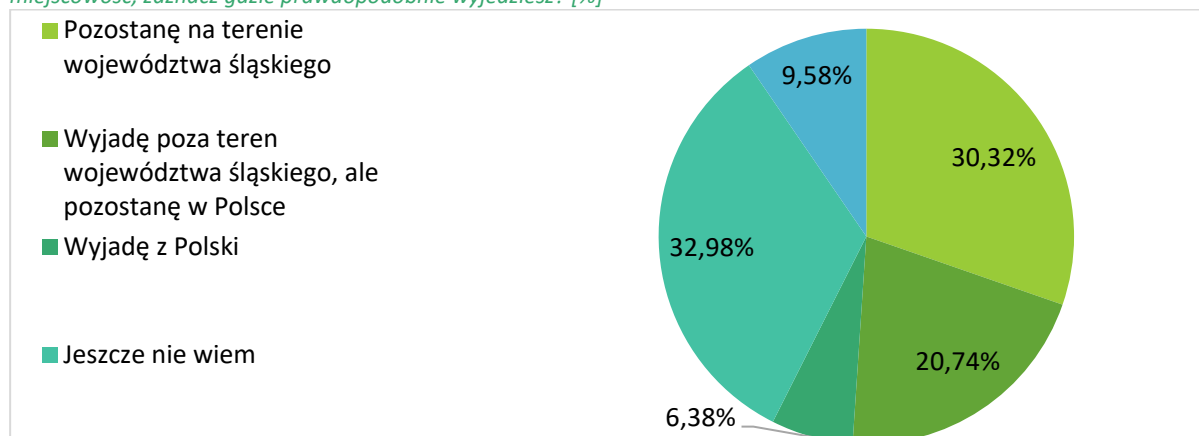
Wykres 66 Czy plany ewentualnego kontynuowania nauki, lub pracy będą wiążały się z wyjazdem/opuszczeniem zamieszkiwanej miejscowości? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=188

Osoby, które myślą o zmianie miejsca zamieszkania po skończeniu nauki na pytanie, gdzie chcieliby się przenieść w pierwszym rzędzie zadeklarowali chęć pozostania na terenie województwa śląskiego. 21% była zdania, że wyjadą poza teren województwa, ale zostaną w Polsce, natomiast 6% myślała o wyjeździe za granicę. Wśród niezdecydowanych, uplasowało się niewiele ponad 40% odpowiedzi, z czego 33% wskazało na „jeszcze nie wiem” i 10% nie udzieliło żadnej odpowiedzi.

Wykres 67 Jeśli w celach kontynuowania nauki lub znalezienia pracy zamierzasz wyjechać poza zamieszkiwaną obecnie miejscowość, zaznacz gdzie prawdopodobnie wyjedziesz? [%]

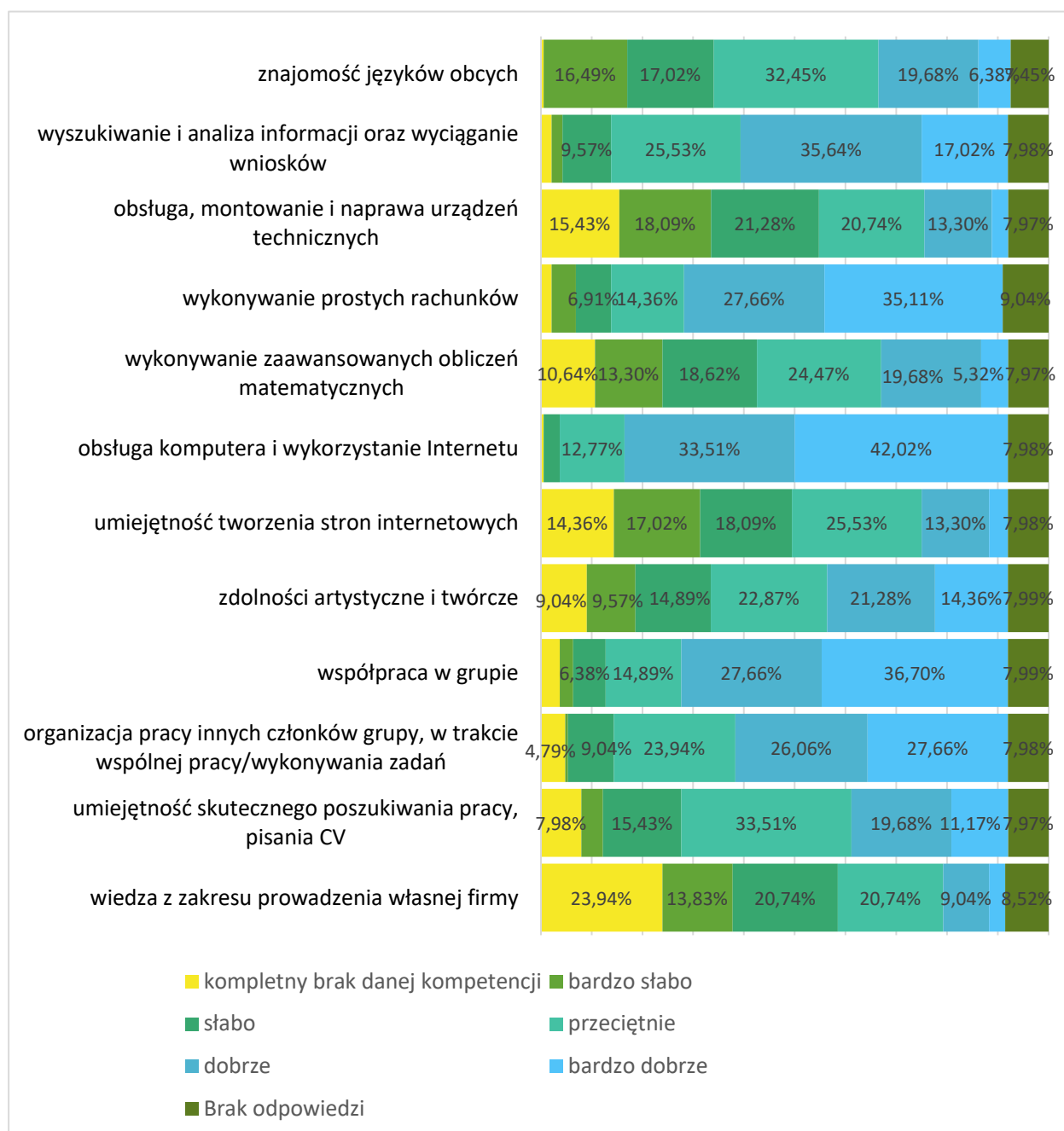

Źródło: opracowanie własne, n=188

W pytaniu dotyczącym samooceny respondentów odnośnie konkretnych umiejętności, badani najwyżej ocenili swoje umiejętności w zakresie obsługi komputera i wykorzystania Internetu (42% „bardzo dobrze” i 34% „dobrze”), następnie praktycznie na równorzędnych pozycjach: współpraca w grupie (37% „bardzo dobrze” i 28% „dobrze”) oraz wykonywanie prostych rachunków (35% „bardzo dobrze” i 28% „dobrze”). Również wysokie wyniki dotyczyły odpowiedzi „organizacja pracy innych członków grupy, w trakcie wspólnej pracy/wykonywania zadań” z czego 28% wskazań „bardzo

dobrze” i 26% „dobrze”. Należałoby także zwrócić uwagę na umiejętności, które byłyby pożądane wśród absolwentów, a w tym badaniu wypadły słabo w samoocenie badanych. Wśród nich można wymienić: znajomość języków obcych, wiedza z zakresu prowadzenia własnej firmy i umiejętność skutecznego poszukiwania pracy, pisanie CV. Warto byłoby się zastanowić, czy i jak można by wprowadzić kursy, pogadanki, szkolenia, czy rozprawdzać poradnik z tego rodzaju tematyki dla młodzieży szkolnej, na poziomie kształcenia średniego.

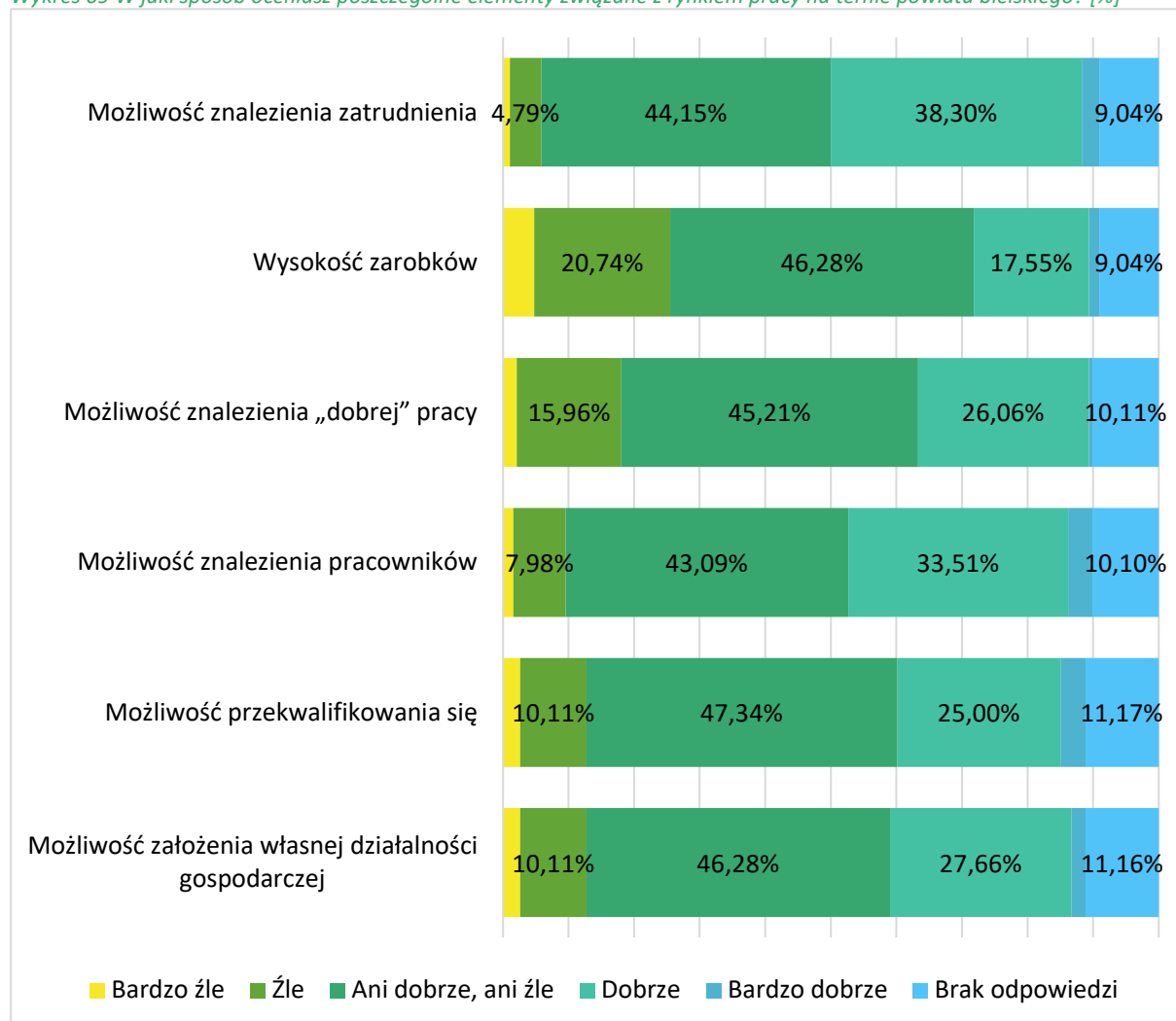
Wykres 68 Oceń własne umiejętności/kompetencje we wskazanych obszarach. Wskaż, w których z nich radzisz sobie dobrze, a w których mógłbyś/łabyś się jeszcze rozwinąć[%]

Źródło: opracowanie własne, n=188

W ocenie rynku pracy w powiecie bielskim, badani w znakomitej większości nie wykazali wyrazistej opinii, ponieważ w większości pytań w przeważającej mierze wskazano na odpowiedź „ani dobrze ani źle”. Może to wynikać z braku wiedzy, ale także braku zainteresowania tymi zagadnieniami wśród uczącej się młodzieży. Taki obraz sytuacji w połączeniu z wynikami poprzedniego pytania, gdzie pytania o umiejętności skutecznego poszukiwania pracy, pisania CV i wiedza z zakresu prowadzenia własnej firmy uzyskały słabe wyniki, jeszcze bardziej skłania do zastanowienia się nad możliwością stworzenia specjalnych kursów czy warsztatów dla młodzieży szkolnej w ramach tego zakresu. Wśród pozytywnych wskazań najwyższe noty dotyczyły „możliwość znalezienia zatrudnienia” 38% odpowiedziało „dobrze” i 3% „bardzo dobrze” oraz „możliwość znalezienia pracowników”, 34% odpowiedziało „dobrze” i 4% „bardzo dobrze”. Wśród negatywnych odpowiedzi najwyższy odsetek dotyczył: „wysokość zarobków”, 21% odpowiedzi „źle” i 5% „bardzo źle”, a następnie „możliwość znalezienia „dobrej” pracy”, 16% odpowiedzi „źle” i 3% „bardzo źle”.

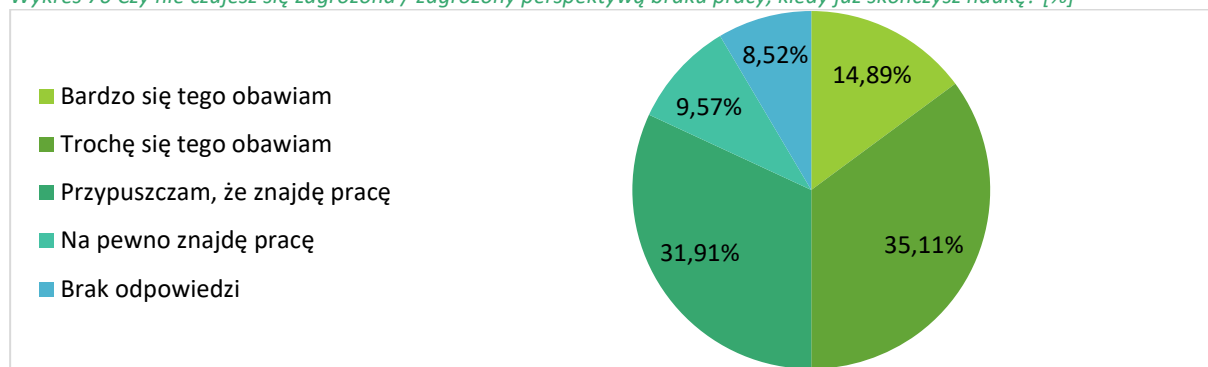
Wykres 69 W jaki sposób oceniasz poszczególne elementy związane z rynkiem pracy na terenie powiatu bielskiego? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=188

Na szczególną uwagę zasługuje pytanie dotyczące ewentualnych obaw wśród uczniów, odnośnie możliwości podjęcia pracy zarobkowej po jej skończeniu. Ciekawą sprawą jest to, że zbliżone do siebie wyniki otrzymały odpowiedzi „przypuszczam, że znajdę pracę” 32% i „trochę się tego obawiam” 35%. Wynika z tego, że większość młodzieży biorącej udział w badaniu, nie reprezentuje wyraźnego zdania na ten temat, a jedynie chłodny entuzjazm. Prawie 15% respondentów bardzo obawiało się o niemożność znalezienia pracy, natomiast 10% wyraziło pewność, że ją znajdzie po skończeniu szkoły.

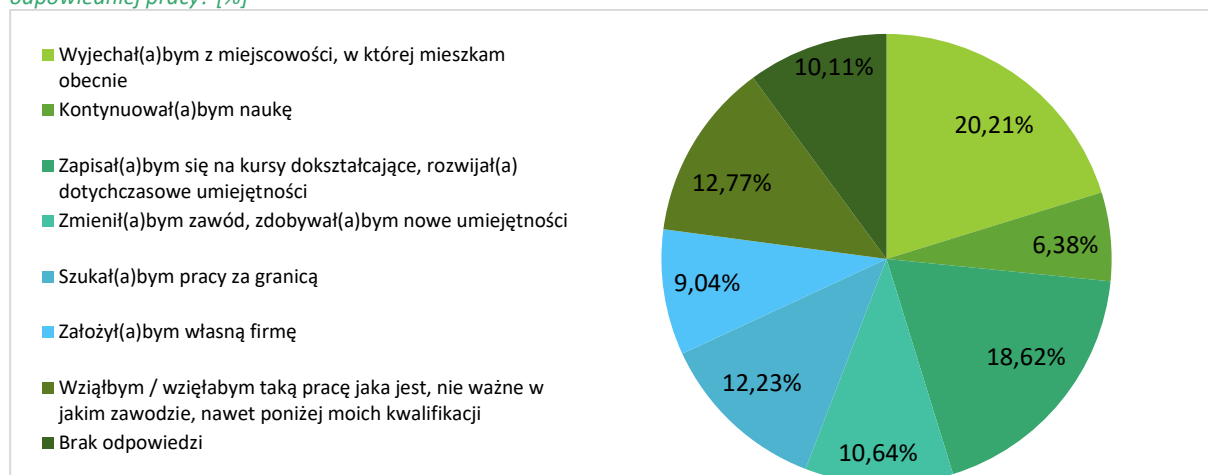
Wykres 70 Czy nie czujesz się zagrożona / zagrożony perspektywą braku pracy, kiedy już skończysz naukę? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=188

W pytaniu mającym na celu sprawdzenie intencji badanych odnośnie tego, co by zrobili w przypadku niemożności znalezienia pracy po skończeniu nauki, odsetek odpowiedzi w poszczególnych wariantach oscylował pomiędzy 10% i 20%. Najwięcej, bo 20% badanych było zdania, że w takim przypadku wyjechaliby z miasta w poszukiwaniu pracy, a 19% zdecydowałaby się na kursy doszkalające. Z kolei 13% osób wzięłoby pracę jaką jest, 12% szukałoby pracy za granicą, a 9% założyłoby swoją firmę. Co dziesiąta osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

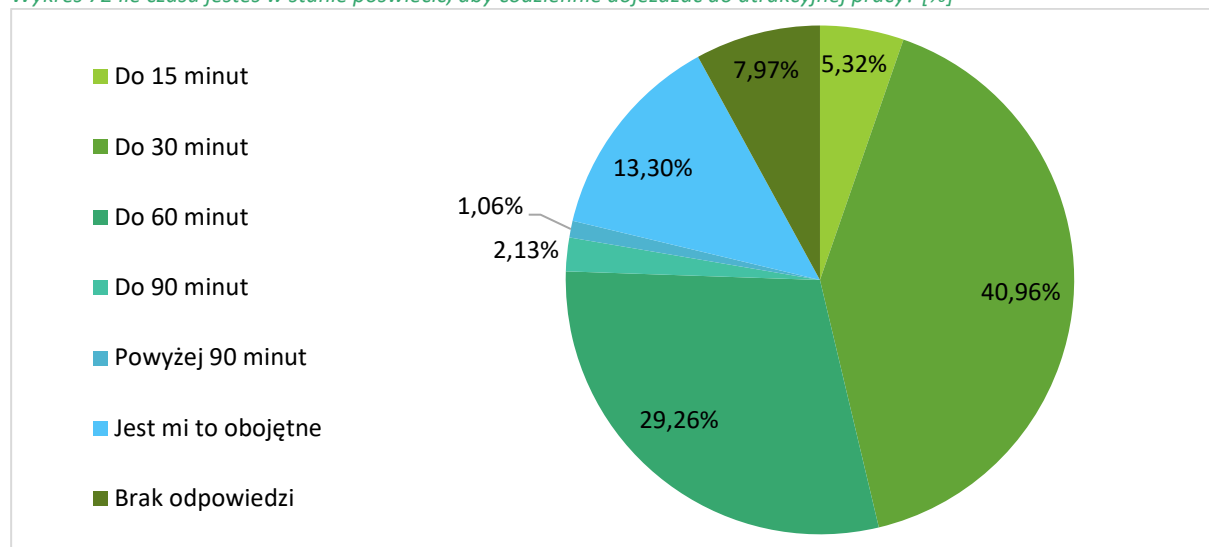
Wykres 71 Co zrobiłabyś / zrobiłbyś gdyby po zdobyciu przez Ciebie zawodu nie mogłabyś / nie mógłbyś znaleźć odpowiedniej pracy? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=188

W pytaniu o czas dojazdu do pracy, 41% respondentów wyraziło aprobatę co do czasu dojazdu do pracy do 30 min, natomiast 29% do 60 minut, a 13% nie miało żadnych preferencji w tym względzie.

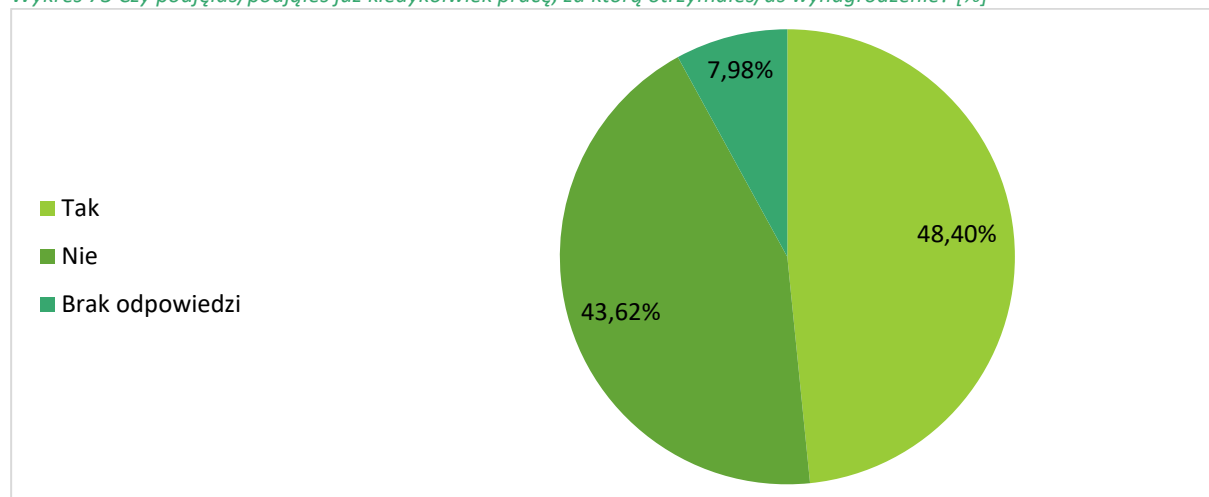
Wykres 72 Ile czasu jesteś w stanie poświęcić, aby codziennie dojeżdżać do atrakcyjnej pracy? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=188

Prawie połowa (48%) ankietowanych zadeklarowała, że w przeszłości podejmowali już pracę za którą otrzymywali wynagrodzenie, a 44% do tej pory nie miała jeszcze takich doświadczeń. Prawie 8% respondentów nie odpowiedziało na to pytanie.

Wykres 73 Czy podjąłeś/podjęłaś już kiedykolwiek pracę, za którą otrzymałeś/aś wynagrodzenie? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=188

IV Podsumowanie strategiczne

4.1 Analiza SWOT

Strengths

Mocne strony

1. **Położenie geograficzne powiatu.** Bliska odległość od granic innych państw. Położenie wzdłuż międzynarodowych szlaków komunikacyjnych i transportowych. Ukształtowanie terenu – górzyste tereny przyciągające turystów.
2. **Bogata baza turystyczno-rekreacyjna.** Dobrze rozwinięta infrastruktura, przeznaczona do uprawiania sportów zimowych i letnich, ze szczególnym uwzględnieniem miasta Szczyrk.
3. **Bogactwo terenów atrakcyjnych przyrodniczo.** 43% powierzchni powiatu pokryte formami ochrony przyrody.
4. **Potencjał rekreacyjny terenów leśnych.** Odsetek lasów w powiecie wynosi 27,4%.
5. **Atrakcyjność lokalnego rynku pracy dla ludności napływowej.** Zasilanie rynku pracy, poprzez zatrudnienie pracowników z innych krajów, w szczególności z wschodniej granicy.
6. **Atrakcyjność obszaru, pod względem prowadzenia działalności inwestycyjnej.** Inwestycje ze szczególnym wskazaniem na Czechowice-Dziedzice. Obecność Bielskiego Parku Technologicznego Lotnictwa, Przedsiębiorczości i Innowacji z siedzibą w Kaniowie oraz *kilku specjalnych stref ekonomicznych Bielskiego Okręgu Przemysłowego*.
7. **Wzrastająca liczba ludności powiatu.** W 2009 r. liczba ludności wynosiła 155 571, a w 2018 r. 165 000. Nastąpił wzrost liczby ludności w ostatnim dziesięcioleciu o niecałe 10 tysięcy osób, czyli 5,7%. Według prognozy ludności opracowanej w 2014 r. przez GUS, liczba ludności powiatu do 2050 r. miałby wzrosnąć i oscylować na poziomie 175 tys. mieszkańców.
8. **Spadek ogólnej liczby przestępstw.** Ogólna liczba przestępstw zmalała w latach 2014-2019, o około 10%, spadek z 8 328 do 7 518 w 2019 r.
9. **Spadek liczby osób objętych pomocą społeczną.** W 2009 r. liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w powiecie, wynosiła 8 389 osób, natomiast w 2018 r. spadła do 3 486, czyli o 58%.
10. **Spadek emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych.** Na przestrzeni ostatnich 5 lat nastąpił ponad trzykrotny spadek emisji zanieczyszczeń pyłowych, a także zauważalny jest regularny spadek zanieczyszczeń gazowych (na podstawie danych GUS, str. 37).

Słabe strony

Weaknesses

1. Niedostatek wolnych zasobów pracy w powiecie, zmieniająca się struktura zatrudnienia.
2. Starzenie się lokalnej społeczności. *Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w 2009 r. wynosiła 24 268, natomiast w 2018 r. wzrosła do 32 382, czyli o 25%. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze powiatu wynosi 20%. Skala zjawiska senioralności rośnie. Na przestrzeni lat od współczynnika na poziomie 78 w 2009 r. wzrosła do 101 w 2018 r.*
3. Tendencja spadkowa dotycząca salda migracji. *Saldo migracji utrzymuje się na poziomie dodatnim, jednakże od 2009 r. do 2018 r. jego wielkość spadła o 35%, z uwagi na wzrastającą liczbę wymeldowań. W 2009 r. saldo migracji było równe 1 031, a w 2018 r. zmalało do 673. Wskazywać to może na zmniejszającą się atrakcyjność osiedleńczą powiatu.*
4. Dominacja w grupie zarejestrowanych bezrobotnych przede wszystkim osób długotrwale bezrobotnych, osób powyżej 50 roku życia oraz bez kwalifikacji zawodowych.
5. Zróżnicowany stopień skanalizowania w powiecie.
6. Zły stan wód. *Stan wszystkich wód, według badań przeprowadzonych w latach 2017-2018 oceniony został jako zły.*
7. Niewykorzystany potencjał turystyczny. *Niedostateczna liczba ścieżek rowerowych na terenie powiatu.*
8. Niedostosowanych większości dróg powiatowych i obiektów inżynierskich do norm unijnych.
9. Ograniczona przepustowość dróg, zwłaszcza w przypadku miejscowości typowo turystycznych.
10. niewystarczająca ilość ciągów komunikacyjno-piesznych przy drogach powiatowych.
11. peryferyzacja komunikacyjna obszarów o niskiej dostępności infrastruktury transportowej.
12. Brak obwodnic których celem jest m.in. konieczność wyprowadzenia ruchu tranzytowego poza centra i poprawa połączeń transportowych z innymi ośrodkami regionalnymi.
13. Uzależnienie północnych regionów powiatu od konkretnych branż gospodarczych (np. górnictwo).
14. Brak koncepcji ograniczenia niskiej emisji np. poprzez utworzeniu lub partycypacji w Klastrze Energii produkującym tanią energię z OZE.

Szanse

O p p o r t u n i t i e s

1. **Stworzenie polityki migracyjnej integrującej ludność napływową.**
2. **Nowe źródła finansowania infrastruktury drogowej powiatu bielskiego.**
3. **Przynależność do Stowarzyszenia Aglomeracja Beskidzka, Euroregionu Beskidy** – instytucji zrzeszających jednostki samorządu terytorialnego w celu wspólnych realizacji przedsięwzięć,
4. **Przynależność do Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej** – pozwala zwiększyć atrakcyjności wśród inwestorów zewnętrznych, ponieważ zapewnia zwolnienie z części podatków. Umożliwi Jasienickiej Niskoemisyjnej Strefie Ekonomicznej m.in. udział w szerokiej międzynarodowej promocji, jej rozwój oraz przełoży się na wzrost miejsc pracy w gminie Jasienica.

! Zagrożenia rozwojowe

Threats

1. Obszar zdrowia:

- 1.1. wzrost zachorowani mieszkańców na choroby cywilizacyjne,
- 1.2. brak wystarczającej kadry medycznej (lekarze specjaliści, pielęgniarki, ratownicy medyczni),
- 1.3. brak systemowych rozwiązań dotyczących asysty i opieki osób starszych, w tym opieki długoterminowej,

2. Obszar gospodarki:

- 2.1. Zwiększające się obciążenie samorządów nowymi zadaniami i związane z tym zadłużenie,
- 2.2. Ryzyko kryzysu integracji europejskiej (rozszerzenie strefy euro, Brexit),
- 2.3. Ryzyko wystąpienia kryzysu finansów publicznych w kraju. Sytuacja wynikająca z konieczności ponoszenia większych kosztów, w związku z pogarszającą się sytuacją zdrowotną mieszkańców, spadkiem dochodów budżetu z podatków oraz ograniczeniem subwencji zewnętrznych.
- 2.4. Niepewna sytuacja na rynku pracy, przedłużający się stan pandemii i jego konsekwencje, pojawienie się nowych epidemii:
 - a) spadek wzrostu gospodarczego,
 - b) wzrost bezrobocia,
 - c) spadek liczby odwiedzających turystów,
 - d) niewydolność służby zdrowia, presja związana z korzystaniem ze świadczeń pomocy społecznej i dodatkowe obciążenie finansowe powiatu,
 - e) przeregulowany system prawny. Ciągły wzrost poziomu złożoności i komplikacji prawa oraz tworzenie niejednoznacznych przepisów i częste zmiany w systemie prawnym.

3. Obszar klimatu:

- 3.1. Wzrost negatywnych efektów zmian klimatycznych (powodzie, gradobicia, susze, upały, pożary),
- 3.2. Deficyt zasobów wodnych w związku ze zmianami klimatycznymi.

V Założenia rozwojowe

Założenia rozwojowe Strategii Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+ to rdzeń opracowania, który koncentruje się na wskazaniu najważniejszych kierunków i obszarów działań samorządu powiatu bielskiego w perspektywie najbliższego okresu programowania Unii Europejskiej (lata 2021-2027) oraz identyfikowanych wyzwań rozwojowych w optyce najbliższej dekady.

Strategia Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+ w warstwie planistycznej bazuje na konkretnych ustaleniach diagnostycznych i badawczych, który wynikają z następujących źródeł:

	Badania społeczne (ankietyzacja) mieszkańców i młodzieży
	Ekspertskie spotkania warsztatowe
	Analiza danych zastanych w ujęciu historycznym i prognostycznym
	Kompleksowa analiza SWOT
	Zachowanie spójności z dokumentami wyższego rzędu oraz strategiami lokalnymi
	Odniesienie się do przepisów określających katalog zadań samorządu powiatowego
	Zbieranie w ramach otwartego naboru, przedsięwzięć i koncepcji projektowych
	Działania partycypacyjne
	Uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w kwestii OOS; Proces konsultacji społecznych

Struktura założeń rozwojowych opracowanych w dokumencie ma klasyczny charakter. Rozpoczyna je misja i wizja jako ideowe zapisy dokumentu, oparte na wartościach i wypracowane w sposób partycypacyjny. W dalszej części rozdziału identyfikuje się: obszary planowania strategicznego i dedykowane im cele, zarówno na poziomie strategicznym, jak i operacyjnym, które są uzupełnione kierunkami działań.

Powyższe oznacza, że poziom szczegółowości strategii (poza uzasadnionymi przypadkami) nie wchodzi w poziom programowania, czy też tworzenia konkretnych planów, które powinny mieć branżowy i szczegółowy charakter, a w kontekście najlepszych praktyk powinny być sporządzane tematycznie przez odpowiednie komórki merytoryczne.

Zgodnie z przedstawionym założeniem, zaproponowaną strukturę Strategii Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+ można zaprezentować w formie piramidy.

Budując ramy interwencji prorozwojowej dla powiatu bielskiego warto raz jeszcze odnieść się do uwarunkowań, które w szczególny sposób wpłynęły na ukierunkowanie prac związanych z ostatecznym kształtem Strategii Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+. Są to przede wszystkim zapisy Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” oraz cele polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027.

W odniesieniu do nadrzędnego dokumentu regionalnego należy podkreślić, że wskazuje się w nim m.in. na korzystny wynik Wskaźnika Rozwoju Terytorialnego¹⁰ (wysoka szósta pozycja) czy też

¹⁰ Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, Katowice, październik 2020, s.70-71

wyróżniającą pozycję jeżeli chodzi o tereny zielone¹¹. Warto podkreślić, że największy postęp w rankingu WRT w skali całego województwa w edycjach 2012-2018 poczynił właśnie powiat bielski (awans aż o 12 pozycji), co wskazuje na duży potencjał rozwojowy obszaru. Wśród celów strategicznych wskazanych w strategii wojewódzkiej, szczególnie istotne dla rozwoju powiatu bielskiego są trzy:

- **CEL STRATEGICZNY A** Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej
- **CEL STRATEGICZNY B** Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca
- **CEL STRATEGICZNY C** Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni

Biorąc pod uwagę powyższe, misja rozwoju powiatu bielskiego obejmuje kwestie związane z budowaniem atrakcyjnej gospodarki, czystym środowiskiem naturalnym (transformacją energetyczną) i wysokim standardem świadczenia usług publicznych skierowanych do mieszkańców. Warto dodatkowo zwrócić uwagę na fakt, że powiat bielski terytorialnie stanowi integralną część subregionu południowego, którego rdzeń stanowi Aglomeracja Bielska (której obszar funkcjonalny wprost pokrywa się z terenem powiatu bielskiego).

Powyższe uwarunkowania tworzą logikę dla założeń rozwojowych, budując ich kształt i charakter, przedstawiony w kolejnych rozdziałach.

¹¹ Ibidem, s.74

5.1 Misja powiatu bielskiego

Misja samorządu stanowi fundamentalną zasadę, w obrębie której definiuje się przestrzeń wartości, do których będą odnosiły się wyznaczone kierunki i priorytety operacyjne. Misja wyznacza zestaw podstawowych kierunków działań samorządu.

Misja została wypracowana w ramach modelu partycypacyjno-ekspertckiego, który włączył w prace zarówno stronę społeczną, jak również ekspertów branżowych.

***Powiat bielski to wysoka jakość życia w Beskidach,
dynamiczny rozwój społeczno-gospodarczy,
bezpieczeństwo i czyste środowisko.***

5.2 Wizja rozwoju

Z misją ściśle wiąże się wizja – tj. projektowany obraz obszaru w perspektywie najbliższej dekady. Wizja ma na celu jednoczyć wokół zawartych w niej idei.

Wizja rozwoju koncentruje się na mieszkańcach, poprawie jakości ich życia oraz optymalizacji warunków życia w wymiarze ekonomicznym, społecznym i socjalnym. Podstawowymi wartościami i zasadami przyświecającymi z budowaniu misji są:

Powiat bielski stwarza atrakcyjne warunki rozwoju osobistego, zawodowego i społecznego. W pełni wykorzystuje swój potencjał rozwijając profil turystyczny i przemysłowo-usługowy, jest przyjazny mieszkańcom, dostępny i otwarty na nowe inicjatywy. Stanowi modelowy przykład zielonej transformacji energetycznej i gospodarczej, a wzrastająca jakość dostępnych usług publicznych, stan infrastruktury i poziom aktywności mieszkańców to przykład dobrych praktyk rozwojowych dla samorządów powiatowych.

Przyjęty katalog zasad to zobowiązanie do przyjęcia takich metod działania, które będą koncentrować się na poprawie jakości życia wszystkich mieszkańców powiatu bielskiego. W istocie misja to swoiste credo władz samorządowych.

Treść zapisów odzwierciedla odczucia, zamierzenia i sugestie mieszkańców powiatu bielskiego.

Wizja ogniskuje się wokół kilku głównych obszarów. Po pierwsze, są nimi elementy określające wartości, które powinny przyświecać rozwojowi obszaru. W dalszej kolejności, wizja odnosi się do sztabowych kwestii takich jak: gospodarka, rynek pracy, komunikacja, środowisko naturalne, oświata, kultura i społeczeństwo obywatelskie.

5.3 Obszary planowania strategicznego

Obszary planowania strategicznego to konkretne zawężone tematycznie kierunki interwencji, w oparciu o które został skonstruowany plan strategiczny. Kształt i brzmienie obszarów wynika w bezpośredni sposób z ustaleń misji i wizji. W ramach procesu planowania strategicznego, wyznaczono cztery obszary planistyczne, ściśle określone bazujące na praktyce funkcjonowania samorządu powiatowego, z uwzględnieniem przepisów prawa. Hasłowo wyznaczone obszary planowania strategicznego odnoszą się do gospodarki, środowiska oraz spektrum działań ukierunkowanych na mieszkańców.

Warto podkreślić, że obszary planowania strategicznego są mocno osadzone w kierunkach polityki wyznaczonych na poziomie regionalnym oraz wspólnotowym. Co więcej, można traktować niniejszy dokument jako wykonawczy względem opracowań wyższego rzędu. Jego autonomiczną cechą jest

adaptowanie planów rozwojowych do uwarunkowań lokalnych i specyfiki obszaru powiatu bielskiego.

Obszar planowania strategicznego I

Powiat przyjazny mieszkańcom

Powiat przyjazny mieszkańcom to obszar planowania ukierunkowany bezpośrednio na podstawowego adresata działań samorządu powiatowego jakim są mieszkańcy. Wiąże się on ze sferą usług, takich jak edukacja, wspieranie rodziny oraz pozostałych, które definiują przepisy ustawy o samorządzie powiatowym, a w szczególności katalog zadań własnych. Ponadto, w ramach Obszaru planowania strategicznego I Powiat przyjazny mieszkańcom mieszkańców, kładzie się nacisk na sferę instytucjonalną, poprawianie sprawności aparatu administracyjnego oraz dbałości o szeroko rozumiany poziom bezpieczeństwa oraz zaufanie na linii: obywatel – samorząd, bardzo istotne w kontekście przemian społeczno-gospodarczych oraz czekających interesariuszy nowych

uwarunkowań postpandemicznych. Obszar stanowi odpowiedź na jeden z celów polityki spójności na lata 2021-2027 Unii Europejskiej, jakim jest „wzmacnianie współpracy na poziomie lokalnym i regionalnym ukierunkowanej na rozwiązywanie problemów społeczno-gospodarczych”. Ambicją samorządu powiatu bielskiego w tym zakresie jest zagospodarowanie działań na poziomie ponadlokalnym. Warto wskazać również w tym miejscu dwa cele wyznaczone na poziomie regionu: CEL STRATEGICZNY B Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca (m.in. usługi zdrowotne, edukacyjne i aktywizacja społeczna) oraz CEL STRATEGICZNY D Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym (np. nowoczesna administracja publiczna), które kreują ramy scharakteryzowanej interwencji. Omawiana domena ma podstawowe znaczenie dla podnoszenia jakości życia mieszkańców powiatu bielskiego, a tym samym skutecznego realizowania jego misji. Zgodnie z najlepszymi praktykami wysoka jakość życia to cel nadrzędny lokalnych strategii, opierających się o zasadę zrównoważonego rozwoju, która również przyświeca przedmiotowemu opracowaniu¹².

¹² Wysoka Jakość Życia Jako Cel Nadrzędny Lokalnych Strategii Zrównoważonego Rozwoju, Zarządzenie Publiczne 4(12)/2010, Zeszyty Naukowe Instytutu Spraw Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego

Obszar planowania strategicznego II

Zielony powiat

Zielony powiat to obszar, który wpisuje się po pierwsze, w działania na rzecz obniżenia emisyjności gospodarki i adaptacji do zmian klimatu, po drugie w szeroko definiowaną tematykę sprawiedliwej transformacji energetycznej (2. i 6. Cel polityki spójności UE). Temat środowiska naturalnego jest szczególnie istotny dla całego województwa śląskiego cechującego się istotnym poziomem urbanizacji oraz industrializacji. Waga planowanych działań prośrodowiskowych jest szczególnie widoczna poprzez „bipolarność” powiatu bielskiego. Jest ona zdeterminowana przez dwa bieguny o odrębnych charakterystykach gospodarczych. Na północy powiatu miasto Czechowice - Dziedzice i sąsiadujące z nim gminy tworzą „biegun przemysłowy”, a na południu miasto Szczyrk¹³ rozwija się w oparciu o potencjał turystyczny. Przykładem jest Kopalnia Węgla Kamiennego Silesia w Czechowicach-Dziedzicach jako przykład uprzemysłowienia oraz Szczyrk – obszar turystyczny. Opis obszaru wskazuje na jej istotny związek zarówno z gospodarką (Obszar planowania strategicznego III Niskoemisyjna gospodarka oparta na wiedzy), jak również turystyką (Obszar planowania strategicznego IV Atrakcyjność turystyczna). Innymi słowy działania na rzecz zielonego powiatu bielskiego wpływają silnie na jego perspektywy rozwoju ekonomicznego, ale również kształtują: jakość życia, a co za tym idzie jego atrakcyjność osiedleńczą - bardzo silny wektor rozwojowy bazujący na suburbanizacji stolicy subregionu – Bielska-Biała. Obszar poza silnym wpisaniem się w wątki transformacji energetycznej oraz strategii niskoemisyjnych, to odpowiedź na kryzys klimatyczny i potrzebę niwelowania, ograniczania skutków z tym związanych. Tym samym w sensie tematycznym, interwencja skupia się na wspieraniu OZE, wzmacnianiu efektywności energetycznej, działaniach zmierzających do poprawy jakości powietrza, czy też zapobiegania klęskom żywiołowym, w ramach chociażby skoordynowanej gospodarki wodnej. Obszar planowania strategicznego II Zielony powiat, należy uznać za kluczowe wyzwanie również w kontekście wielowątkowości, złożoności procesu i jego kosztochłonności. Przykładem komplementarności projektowanych w strategii działań jest wpisywanie się obszaru w przedsięwzięcie Niskoemisyjne Śląskie, mające na celu podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez poprawę jakości środowiska, w tym przede wszystkim powietrza¹⁴.

¹³ Strategia Rozwoju Subregionu Południowego Województwa Śląskiego Wraz Ze Strategią Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Na Lata 2014-2020, Bielsko-Biała, Listopad 2014 R.

¹⁴ Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” Zielone Śląskie, Katowice, Październik 2020

Obszar planowania strategicznego III

Niskoemisyjna gospodarka oparta na wiedzy

Domeną działalności samorządu powiatowego jest przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy. Biorąc pod uwagę skalę skutków związanych m.in. z pandemią koronawirusa COVID-19, załamaniem w branży turystycznej ale nie tylko, odpowiedzialna polityka samorządu powiatowego musi odpowiadać na potrzeby gospodarcze. Działania podejmowane w ramach obszaru, mają na celu stymulowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki oraz stymulowanie potencjału ekonomicznego ludności i jej przedsiębiorczości. Ponadto, nie bez znaczenia pozostaje kwestia efektywnej infrastruktury, szczególnie drogowej i powiązanego z tym bezpośrednio transportu publicznego. Z punktu widzenia najbliższej dekady ważnym źródłem środków finansowych będzie tzw. nowa perspektywa związana finansowaniem unijnym na lata 2021-2027, która może być znaczącym krokiem na rzecz budowy niskoemisyjnej gospodarki opartej na wiedzy w powiecie bielskim. Bardzo ważne jest w tym kontekście interdyscyplinarne podejście, ukierunkowane na przedsiębiorstwa oraz pracowników i cały ekosystem powiązań, również tych środowiskowych. Mimo obiektywnie ograniczonych możliwości oddziaływania na gospodarkę przez samorząd powiatowy (poza spektrum działań na rzecz tworzenia sprzyjających warunków do rozwoju gospodarczego) należy podkreślić, że wyznaczenie ram do działalności oraz budowanie wizji zmiany to ważna rola, w którą wcielić się będzie samorząd powiatu bielskiego.

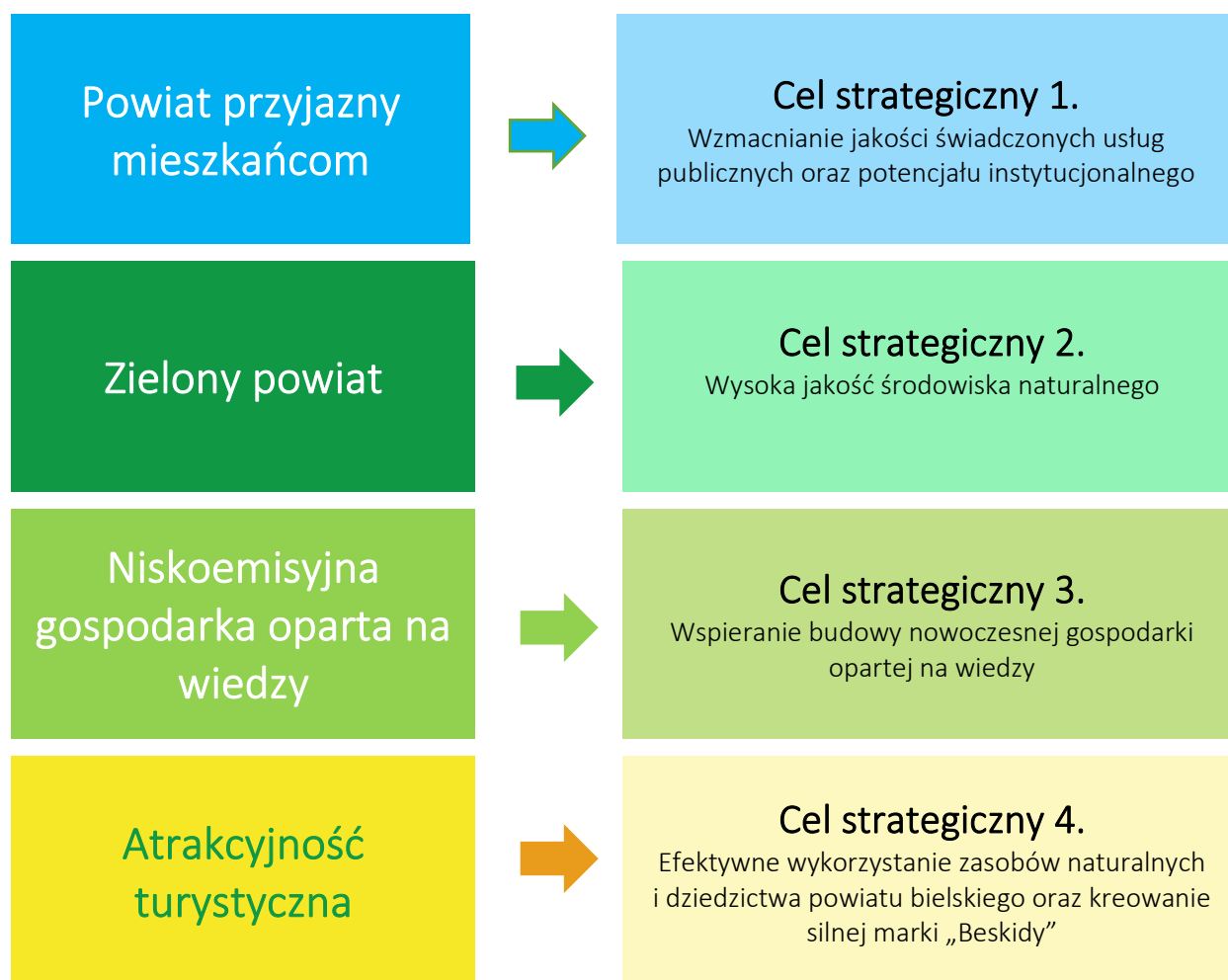
Obszar planowania strategicznego IV**Atrakcyjność turystyczna**

Gospodarka jako obszar rozwoju, jest związana z tworzeniem sprzyjających warunków do wzrostu, przejawiających się: dbałością o transport publiczny, infrastrukturę i aktywne działania na rynku pracy (Obszar planowania strategicznego III Niskoemisyjna gospodarka oparta na wiedzy). Tym niemniej specyfika powiatu bielskiego cechuje się wspomnianą już bipolarnością. Żeby ująć znaczenie i rangę Szczyrku, jako głównego jej ośrodka, warto przywołać kilka danych statystycznych. Po pierwsze, Szczyrk jest odpowiedzialny za rynek blisko 80% korzystających z noclegów w powiecie bielskim. Po drugie, powiat generuje 6,4% ewidencjonowanego ruchu turystycznego (wg danych GUS), co w praktyce oznacza ścisłą czołówkę regionu. Po trzecie, według rankingu portalu nocowanie.pl Szczyrk znalazł się w pierwszej dziesiątce najbardziej popularnych miast (w kategorii miejscowości górskich, przegrywając jedynie z Zakopanem, Karpaczem i Szklarską Porębą). Co więcej, w województwie śląskim pierwszą trójkę otwiera Szczyrk (ponad 36 proc. wszystkich zapytań o noclegi w regionie¹⁵). Biorąc pod uwagę powyższe, za kluczowe uznaje się wzmocnienie branży, poprawianie infrastruktury oraz zwiększanie jakości świadczonych usług. W perspektywie dalszego korzystania z potencjału turystycznego skuteczne adaptowanie obszaru do zmian klimatycznych, również stanowi element długofalowej polityki rozwojowej. Zaznaczyć należy również, że obszar powiatu jest bogaty także w inne tereny atrakcyjne turystycznie takie jak Porąbka czy Jaworze.

¹⁵ <https://dziennikzachodni.pl/szczyrk-to-najpopularniejsza-miejscowosc-turystyczna-w-slaskiem-jest-tez-w-top-10-najbardziej-popularnych-miejsc-w-polsce/ar/c3-13368306> [dostęp:1.02.2021 r.]

5.4 Cele strategiczne

Kształt i brzmienie celów strategicznych wynikają z demarkacji wyznaczonych obszarów interwencji strategicznej, które zostały poddane charakterystyce i systematyce z punktu widzenia tematycznego. Należy podkreślić, że katalog celów strategicznych i wynikających z nich celów operacyjnych buduje rzeczywisty zakres planowanej interwencji samorządu powiatu bielskiego, w okresie obowiązywania dokumentu.

5.5 Cele operacyjne

Cele operacyjne (CO) to tematyczne indykatoryne katalogi, zawierające konkretne kierunki działań. Specyfiką poziomu operacyjnego jest tematyczna jednorodność precyzująca i nadająca ramy interwencji w ścisłym powiązaniu z obszarami planowania strategicznego i wykreowanymi na ich bazie celami strategicznymi.

W ramach części operacyjnej zaproponowano dziewięć celów operacyjnych (CO), które są najważniejszym elementem koncepcji strategicznej.

Cel strategiczny 1.		Cel strategiczny 2.		Cel strategiczny 3.		Cel strategiczny 4.	
Wzmacnianie jakości świadczonych usług publicznych oraz potencjału instytucjonalnego		Wysoka jakość środowiska naturalnego		Wspieranie budowy nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy		Efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych i dziedzictwa powiatu bielskiego oraz kreowanie silnej marki „Beskidy”	
CO 1.1	Rozwijanie funkcji oświatowych i wzmacnianie pozycji placówek edukacyjnych powiatu	CO 2.1	Niwelowanie skutków zmian klimatu i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych, w tym ograniczanie efektów eksploatacji górniczej na terenie powiatu	CO 3.1	Poprawa i rozwój infrastruktury drogowej oraz wzrost jakości transportu publicznego	CO 4.1	Podniesienie atrakcyjności turystycznej powiatu bielskiego i jego promocja
CO 1.2	Wzrost poziomu integracji społecznej			CO 3.2	Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości i rynku pracy oraz wsparcie obszarów znajdujących się w transformacji górniczej (OSI)		
CO 1.3	Aktywna i skuteczna polityka zdrowotna						
CO 1.4	Zwiększanie dostępu do kultury i sportu						

CO 1.5	Wzmacnianie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców
CO 1.6	Instytucjonalny rozwój powiatu bielskiego i współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym

5.6 Kierunki działań

Wprowadzenie	Szkolnictwo ponadpodstawowe i jego jakość, to wyzwanie zarówno w obszarze infrastruktury, jak również jakości nauczania. Warto pokreślić, że stan tego sektora w dużej mierze wpływa na atrakcyjność inwestycyjną powiatu bielskiego. Interwencja ma na celu zwiększanie konkurencyjności sektora szkół ponadpodstawowych na terenie powiatu.
Obszar planowania strategicznego I	Powiat przyjazny mieszkańcom mieszkańców
Cel strategiczny 1.	Wzmacnianie jakości świadczonych usług publicznych oraz potencjału instytucjonalnego
Cel operacyjny 1.1.	Rozwijanie funkcji oświatowych i wzmacnianie pozycji placówek edukacyjnych powiatu
Kierunki działań:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja i budowa infrastruktury i bazy edukacyjnej, w tym: <ol style="list-style-type: none"> a. Modernizacja budynku dawnego Domu Kultury w Czechowicach - Dziedzicach, na potrzeby działalności Zespołu Szkół Specjalnych oraz Warsztatów Terapii Zajęciowej w Czechowicach-Dziedzicach b. Budowa nowego boiska zlokalizowanego w Buczkowicach na potrzeby działalności Powiatowego Zespołu Placówek Szkoła Mistrzostwa Sportowego Szczyrk im. Polskich Olimpijczyków z siedzibą w Buczkowicach c. Budowa hali sportowej Zespołu Szkół Technicznych i Licealnych w Czechowicach - Dziedzicach d. Modernizacja sali gimnastycznej w Liceum Ogólnokształcącym im. M. Skłodowskiej-Curie w Czechowicach - Dziedzicach e. Budowa boiska wielofunkcyjnego wraz z zagospodarowaniem terenu przy Zespole Szkół Specjalnych nr 4 w Czechowicach- Dziedzicach f. Modernizacja instalacji centralnego ogrzewania oraz instalacji wodociągowej - projekt w Zespole Szkół Technicznych i Licealnych w Czechowicach - Dziedzicach 2. Podnoszenie jakości procesu kształcenia (kompetencji, kwalifikacji i umiejętności, w tym poprzez realizację i ewaluację celów i efektów wszystkich planowanych do realizacji projektów, np.: <ol style="list-style-type: none"> a. „Zatrudnieni w regionie” (organizacja praktyk zawodowych i staży dla uczniów) b. „Wykształceni zatrudnieni” (stworzenie programu wspomagającego znalezienie zatrudnienia w tym przez osoby niepełnosprawne) c. „Rozwijamy kompetencje kluczowe” i „Orły w natarciu” (Realizacja wsparcia dla uczniów szkół prowadzących kształcenie ogólne, w tym uczniów niepełnosprawnych, w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy i umiejętności uniwersalnych) d. Projekty w ramach programu Erasmus+. 3. Rozwój szkolnictwa zawodowego poprzez zwiększenie szans edukacyjnych młodzieży zwłaszcza w szkołach technicznych 4. Wzmacnianie kadr w szkołach zawodowych poprzez rozwój ich kompetencji i kwalifikacji 5. Rozwój współpracy szkół z przedsiębiorcami zwłaszcza w aspekcie kształcenia zawodowego 	
Rekomendacje strategiczne (fakultatywnie)	Kluczowy z punktu widzenia dostępnych środków zewnętrznych, a także faktycznych potrzeb, jest nacisk na realizację projektów ukierunkowanych na rozwój szkolnictwa zawodowego, w tym nawiązywanie realnej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym placówek edukacyjnych. Należy upatrywać w nim szansy również w kontekście profilowania gospodarki powiatu, wykorzystania potencjałów powiatu i dostosowanie kształcenia do lokalnych/regionalnych specjalizacji oraz realnych potrzeb płynących z tych rynków.

Wprowadzenie	Misją powiatu bielskiego jest konsekwentne poprawianie jakości i dostępności usług społecznych. Analogicznie jak w przypadku funkcji edukacyjno-oświatowych, istotne znaczenie ma interwencja techniczna oraz projektowa w wymiarze systemowym.
Obszar planowania strategicznego I	Powiat przyjazny mieszkańcom mieszkańców
Cel strategiczny 1.	Wzmacnianie jakości świadczonych usług publicznych oraz potencjału instytucjonalnego
Cel operacyjny 1.2	Wzrost poziomu integracji społecznej
Kierunki działań:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostosowanie infrastruktury społecznej do faktycznych potrzeb mieszkańców powiatu bielskiego <ol style="list-style-type: none"> a. Poszerzanie dostępności architektoniczno-urbanistycznej obiektów, w których świadczone są usługi publiczne b. Zakup nowego budynku oraz jego adaptacja na potrzeby działalności Powiatowej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej z siedzibą w Czechowicach- Dziedzicach c. Realizacja działań na rzecz poprawy, zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w jednostkach organizacyjnych powiatu bielskiego d. Wdrażanie zasad dostępności wg przepisów ustawowych oraz realizacja Programu Dostępność Plus 2. Wspierania rodzin i dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej w tym przedsięwzięć na rzecz osób z niepełnosprawnością 3. Rozwijanie zasobów oraz zakresu jakości świadczonych usług przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, w tym: <ol style="list-style-type: none"> a. Świadczenie usług asystenckich dla osób niepełnosprawnych w ich miejscu zamieszkania b. Rozwój systemu wsparcia pieczy zastępczej c. Realizacja programów aktywnej integracji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym aktywizacja społeczna i społeczno-zawodowa d. Rozwój systemu medycznej psychiatrycznej opieki środowiskowej e. Animowanie współpracy wielosektorowej między specjalistami z jednostek zajmujących się współpracą w zakresie wspierania dzieci, osób starszych itp. 4. Język polski dla usamodzielnienia, wdrożenie systemu dodatkowych godzin lekcyjnych z języka polskiego dla uczniów z rodzin imigranckich 	
Rekomendacje strategiczne (fakultatywnie)	W kontekście przemian demograficznych kluczowym wyzwaniem jest modelowanie polityki senioralnej oraz podnoszenie jakości usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Wprowadzenie	Pandemia koronawirusa SARS-CoV2 i choroby COVID-19 uwypukliła wyzwania związane z ochroną służby zdrowia. Aktywna polityka zdrowotna, szczególnie w kontekście nowych wyzwań ale też tendencji demograficznych będzie szczególnie mocno weryfikowana przez odbiorców usług w tym zakresie.
Obszar planowania strategicznego I	Powiat przyjazny mieszkańcom mieszkańców
Cel strategiczny 1.	Wzmacnianie jakości świadczonych usług publicznych oraz potencjału instytucjonalnego
Cel operacyjny 1.3	Aktywna i skuteczna polityka zdrowotna
Kierunki działań:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa infrastruktury placówek ochrony zdrowia poprzez ich rozbudowę i modernizację oraz doposażenie w sprzęt i aparaturę medyczną, w tym poprzez: <ol style="list-style-type: none"> a. Utworzenie II Centrum Zdrowia Psychicznego dla mieszkańców Powiatu Bielskiego – północna część miasta Bielska-Białej b. Przebudowa dachu oraz rozbudowa budynku szpitala psychiatrycznego w Bielsku-Białej przy ul. Różanej 6 c. Zwiększenie dostępności do usług medycznych Szpitala Pediatrycznego w Bielsku-Białej poprzez likwidację barier architektonicznych, organizacyjnych i komunikacyjnych d. Pawilon Nr V - modernizacja i adaptacja pomieszczeń II-go piętra na potrzeby opieki psychiatrycznej dzieci i młodzieży e. Poprawa jakości świadczenia usług medycznych w Szpitalu Pediatrycznym w Bielsku – Białej poprzez wymianę wysokospecjalistycznej aparatury medycznej - tomografu komputerowego, aparatu RTG stacjonarnego, aparatu USG, aparatu RTG jezdnego - ramię C f. Poprawa jakości wykonywanych zdrowotnych świadczeń rehabilitacyjnych - modernizacja obiektu wraz z zakupem sprzętu rehabilitacyjnego 2. Podniesienie jakości obsługi pacjentów z wykorzystaniem nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych 3. Dostosowanie udzielanych świadczeń zdrowotnych do zmieniających się potrzeb mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i starzejącego się społeczeństwa – m.in. deinstytucjonalizacja usług zdrowotnych z zakresu psychiatrii poprzez ich świadczenie bezpośrednio w środowisku pacjenta 4. Realizacja programów profilaktycznych, ukierunkowanych na zmniejszenie zachorowalności na choroby cywilizacyjne 5. Realizacji projektów edukacyjnych, szkoleń i akcji promocyjnych na rzecz zdrowego stylu życia oraz regularnego korzystania z badań profilaktycznych 6. Integrowanie społeczności lokalnej do podejmowania działań aktywizujących jej odpowiedzialność za własne zdrowie i innych 7. Rozwój polityki senioralnej, w tym aktywizacja środowiska seniorów 8. Kształtowanie prozdrowotnego stylu życia wśród mieszkańców 	
Rekomendacje strategiczne (fakultatywnie)	Podjęte działania powinny zmierzać do ciągłej poprawy i wzrostu jakości świadczonych usług zdrowotnych w placówkach powiatowych, a także położenia szczególnego nacisku na opiekę w zakresie psychiatrii zarówno dziecięcej jak i osób dorosłych.

Wprowadzenie	Wraz ze wzrastającym poziomem życia, zamożnością mieszkańców oraz systematycznym wzrostem społeczno-gospodarczym, zwiększeniu ulegają także aspiracje bezpośrednio powiązane z praktyką spędzania czasu wolnego i dostępnością tego typu oferty (sportowej i kulturalnej).
Obszar planowania strategicznego I	Powiat przyjazny mieszkańcom mieszkańców
Cel strategiczny 1.	Wzmacnianie jakości świadczonych usług publicznych oraz potencjału instytucjonalnego
Cel operacyjny 1.4	Zwiększanie dostępu do kultury i sportu
Kierunki działań:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie wydarzeń mających znaczenie dla rozwoju i upowszechniania kultury 2. Wsparcie działalności kulturalnej prowadzonej przez organizacje społeczne 3. Budowanie i rozwój tożsamości lokalnej mieszkańców powiatu w oparciu o kulturę lokalną 4. Ochrona i rewaloryzacja zasobów dziedzictwa kulturowego 5. Współpraca na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego i opieki nad zabytkami 6. Wspieranie działalności bibliotek i innych form upowszechniania czytelnictwa 7. Podnoszenie standardu, remonty i modernizacje budynków oświatowych i przyszkolnych obiektów sportowych 8. Poprawa stanu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz aktywizacja fizyczna mieszkańców 9. Organizacja i współorganizacja imprez sportowych 10. Szkolenie dzieci i młodzieży w różnych dyscyplinach sportowych 	
Rekomendacje strategiczne (fakultatywnie)	Zwiększanie dostępu do kultury i sportu należy rozumieć jako szeroko rozumianą ofertę czasu wolnego, która jednocześnie jest kierowana do mieszkańców, ale również turystów przez co oddziałuje również na atrakcyjność turystyczną.

Wprowadzenie	Cel operacyjny jest ukierunkowany na zwiększanie poziomu bezpieczeństwa publicznego, stymulowanie społeczeństwa obywatelskiego oraz rozwój instytucjonalny.
Obszar planowania strategicznego I	Powiat przyjazny mieszkańcom mieszkańców
Cel strategiczny 1.	Wzmacnianie jakości świadczonych usług publicznych oraz potencjału instytucjonalnego
Cel operacyjny 1.5	Wzmacnianie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców
Kierunki działań:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Działania na rzecz wzmacniania wysokiego poziomu bezpieczeństwa przez mieszkańców 2. Działania na rzecz poprawy warunków pracy policji 3. Działania na rzecz poprawy funkcjonowania jednostek ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej 4. Monitoring terenów zagrożonych osuwiskami na terenie powiatu bielskiego 5. Ochrona praw konsumentów 6. Modernizacja istniejącej sieci alarmowania i ostrzegania ludności na terenie Powiatu Bielskiego 	
Rekomendacje strategiczne (fakultatywnie)	-

Wprowadzenie	Cel operacyjny jest ukierunkowany na zwiększanie poziomu bezpieczeństwa publicznego, stymulowanie społeczeństwa obywatelskiego oraz rozwój instytucjonalny.
Obszar planowania strategicznego I	Powiat przyjazny mieszkańcom mieszkańców
Cel strategiczny 1.	Wzmacnianie jakości świadczonych usług publicznych oraz potencjału instytucjonalnego
Cel operacyjny 1.6	Instytucjonalny rozwój powiatu bielskiego i współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym
Kierunki działań:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa jakości zarządzania w Starostwie Powiatowym i jednostkach organizacyjnych: <ol style="list-style-type: none"> a. Informatyzacja usług publicznych, rozwój e-administracji b. Realizowanie projektów podnoszących jakość i ilość danych przestrzennych gromadzonych i udostępnianych przez Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej, w tym danych z zakresu geodezji, gospodarki nieruchomościami, planowania przestrzennego, drogownictwa, turystyki, i bezpieczeństwa publicznego c. Intensyfikacja współpracy zagranicznej Powiatu d. Podejmowanie aktywnej współpracy z organizacjami pozarządowymi i administracją rządową e. Wykorzystaniu dobrych praktyk i wprowadzanie standardów w ramach stosowanych systemów zarządzania f. Podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz mieszkańców 2. Wzbogacenie oferty powiatu przez budowę nowego budynku z przeznaczeniem na działalność kulturalno-edukacyjną 3. Poprawa bazy lokalowej Starostwa i oddziałów zamiejscowych w Czechowicach-Dziedzicach 4. Zwiększenie dostępności obiektów do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnościami, wdrożenie zasad polityki dostępności 5. Wzmocnienie kompetencyjne kadr oraz ich ciągłe rozwijanie 6. Wdrożenie standardów obsługi mieszkańców zgodnie z certyfikatami ISO 7. Wsparcie aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców 	
Rekomendacje strategiczne (fakultatywnie)	-

Wprowadzenie	Zielony powiat wpisuje się w polityki sektorowe UE oraz województwa śląskiego w ramach Europejskiego Zielonego Ładu i stanowi odpowiedź na kryzys klimatyczny.
Obszar planowania strategicznego II	Zielony powiat
Cel strategiczny 2.	Wysoka jakość środowiska naturalnego
Cel operacyjny 2.1	Niwelowanie skutków zmian klimatu i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych, w tym ograniczanie efektów eksploatacji górnictwa na terenie powiatu
Kierunki działań:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja zadań zdefiniowanych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Bielskiego i jego aktualizowanie 2. Podnoszenie świadomości ekologicznej wśród wszystkich mieszkańców powiatu bielskiego 3. Wykonywanie uproszczonych planów urządzenia lasów 4. Utylizacja niebezpiecznych odpadów na terenie gminy Czechowice-Dziedzice 5. Prowadzenie kompleksowych działań na rzecz poprawy jakości powietrza 6. Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej 7. Termomodernizacje obiektów użyteczności publicznej 8. Promocja i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii 9. Zachowanie bioróżnorodności i udostępnianie obszarów cennych przyrodniczo 10. Wdrażanie strategii niskoemisyjnych, a także ewentualna partycypacja w procesach związanych z dywersyfikacją energetyczną np. w formule Klastrow Energii, wytwarzających tanią energię z OZE 11. Ograniczenie negatywnego wpływu działalności górnictwa na środowisko w powiecie 	
Rekomendacje strategiczne (fakultatywnie)	Zielony powiat to katalog działań ukierunkowanych na ograniczenie skutków kryzysu klimatycznego. Cel operacyjny 2.1 obok standardowych wyzwań infrastrukturalnych, takich jak drogownictwo, jawi się jako najbardziej kosztochłonny w najbliższej dekadzie.

Wprowadzenie	Interwencja w sferę gospodarki jest w pierwszym rzędzie związana z tworzeniem uwarunkowań w wymiarze infrastrukturalnym. Przedmiotowy cel operacyjny koncentruje się na drogownictwie oraz transporcie publicznym.
Obszar planowania strategicznego III	Niskoemisyjna gospodarka oparta na wiedzy
Cel strategiczny 3.	Wspieranie budowy nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy
Cel operacyjny 3.1	Poprawa infrastruktury drogowej oraz transportu publicznego
Kierunki działań:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Działania na drogach powiatowych poprawiające standard, polegające na bieżącym letnim i zimowym utrzymaniu 2. Kontynuacja i poszerzanie zakresu współpracy z gminami w zakresie utrzymania pożądanego standardu dróg 3. Realizacja projektów w zakresie rozwoju i modernizacji sieci dróg powiatowych, w tym m.in.: <ol style="list-style-type: none"> a. Budowa północno-wschodniej obwodnicy Czechowic-Dziedzic b. Rozbudowa DP 2633S w ramach przebudowy układu drogowego wokół węzła w Jasienicy c. Przebudowa DP 4116S ul. Legionów w Czechowicach-Dziedzicach na odcinku od DK1 do skrzyżowania (ronda) z DP 4428S ul. Mazańcowicką d. Przebudowa DP 4116S ul. Legionów w Czechowicach-Dziedzicach na odcinku od skrzyżowania (ronda) z DP 4428S ul. Mazańcowicką do granicy z Bielskiem-Białą e. Budowa/przebudowa układu komunikacyjnego łączącego drogę krajowej nr 1 z planowaną inwestycją budowy drogi ekspresowej S1 f. Przebudowa drogi powiatowej 4444 S ul. Oświęcimska w Dankowicach na odcinku od skrzyżowania z ul. Górą do skrzyżowania z ul. Jedlina g. Przebudowa drogi powiatowej 4116S ul. Legionów w Czechowicach-Dziedzicach na odc. od ul. Lipowskiej do granicy Bielska-Białej h. Przebudowa drogi powiatowej 4116S ul. Legionów w Czechowicach-Dziedzicach na odc. od DK1 do drogi powiatowej nr 4461S ul. Narutowicza i. Przebudowa drogi powiatowej nr 4424S Rudzica – Międzyrzecze j. Przebudowa drogi powiatowej 4477 S Czaniec – Bukowiec – Porąbka w gminie Porąbka k. Przebudowa dróg powiatowych nr 4489 S (ul. Św. Wojciecha i ul. Dolna) oraz nr 4488 S (ul. Starowiejskich) w Dankowicach i Starej Wsi l. Przebudowa ciągu dróg powiatowych 4447S-ul. Kaniowska i 4462S-ul. Górnicza w Czechowicach Dziedzicach m. Rozbiórka tymczasowej przeprawy mostowej i budowa nowego mostu na rzece Soła wraz z przebudową połączenia drogowego z drogą wojewódzką nr 948 i drogami powiatowymi 4480 S i 1456 S w miejscowości Porąbka n. Przebudowa/Budowa układu komunikacyjnego w Szczyrku - przebudowa głównej arterii komunikacyjnej Szczyrku (jadąc od strony Bielska-B. w kierunku Przełęczy Salmopol) wraz z pobocznymi, utworzeniem/przebudową ciągów pieszych, <ol style="list-style-type: none"> o. a także parkingów i ścieżek rowerowych p. Modernizacja połączenia układu drogowego drogi krajowej 81 (wiślanka) z planowaną inwestycją budowy drogi ekspresowej S1 q. Budowa mostu na rzece Białka przy drodze powiatowej nr 4412S ul. Fałata r. „Rozbudowa skrzyżowania drogi powiatowej 7479S (ul. Szczyrkowska) z drogami: powiatową 1404S (ul. Wyzwolenia) i gminną (ul. Klimczoka) w miejscowości Bystra” 4. Rozwijanie zero i niskoemisyjnego transportu publicznego, w tym: <ol style="list-style-type: none"> a. Modernizacja i zakup zero lub niskoemisyjnego taboru autobusowego b. Rozwijanie systemu zrównoważonego zarządzania transportem zbiorowym 	

- c. Działania pilotażowe w zakresie wdrażania i testowania nowoczesnych form zarządzania
- d. Wykorzystanie zmodernizowanej sieci PKP – LK 139 oraz modernizowanej LK 190 jako środka transportu niskoemisyjnego skorelowanego z niskoemisyjnym taborem autobusowym w celu doskonalenia transportu zbiorowego powiatu bielskiego i organizacji transportu na terenie BZPG
- 5. Działania na drogach powiatowych polegające na poprawie bezpieczeństwa poprzez m.in. doświetlanie przejść dla pieszych, modernizację, przebudowę, wyniesienia przejść dla pieszych, dodatkowe oznakowania itd.
- 6. Poprawa dostępności transportu zbiorowego na obszarach peryferyjnych i zagrożonych wykluczeniem komunikacyjnym oraz wzrost jakości transportu zbiorowego

Rekomendacje strategiczne (fakultatywnie)	Rekomenduje się podejmowanie w pierwszej kolejności działań związanych z poprawą skomunikowania dróg powiatowych stanowiących uzupełnienie sieci dróg wojewódzkich i krajowych.
---	---

Wprowadzenie	Interwencja w sferę gospodarki jest w pierwszym rzędzie związana z tworzeniem uwarunkowań w wymiarze infrastrukturalnym. Niezbędnym elementem rozwoju gospodarczego jest również dostosowanie oferty kształcenia, w tym zawodowego, do potrzeb lokalnych rynków pracy, a także promocja lokalnej przedsiębiorczości. Przedmiotowy cel operacyjny koncentruje się na tworzeniu warunków do rozwoju gospodarczego mając na uwadze powyższe założenia.
Obszar planowania strategicznego III	Niskoemisyjna gospodarka oparta na wiedzy
Cel strategiczny 3.	Wspieranie budowy nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy
Cel operacyjny 3.2	Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości i rynku pracy oraz wsparcie obszarów znajdujących się w transformacji górniczej (OSI)
Kierunki działań:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. rewitalizacja i rekultywacja obszarów zdegradowanych, pokopalnianych, przemysłowych i przywracanie ich środowisku oraz mieszkańcom, 2. przygotowanie terenów inwestycyjnych (drogi wewnętrzne, dojazdowe, uzbrojenie), 3. dostosowanie oferty edukacyjne szkół w zakresie kształcenia zawodowego do potrzeb wynikających z regionalnego i lokalnego rynku pracy, 4. nawiązywanie współpracy między placówkami edukacyjnymi a podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego, 5. stwarzanie warunków do rozwoju przedsiębiorstw (star-up, hub technologiczny) 6. rozwój bazy okołolotniskowej lotniska GA w Kaniowie, 7. promowanie lokalnej przedsiębiorczość (organizacja konkursów o charakterze gospodarczym). 	
Rekomendacje strategiczne (fakultatywnie)	Podjęwane działania powinny umożliwiać wykorzystanie posiadanych potencjałów rozwojowych powiatu oraz zmierzać do optymalnego dostosowania kształcenia zawodowego do lokalnych/regionalnych potrzeb i specjalizacji.

Wprowadzenie	Turystyka to ważny obszar rozwoju gospodarczego powiatu bielskiego, w szczególności dotyczący rejonu Beskidu Śląskiego oraz Beskidu Małego. W podnoszeniu atrakcyjności gospodarczej upatruje się zwiększenia dynamik gospodarczej.
Obszar planowania strategicznego IV	Atrakcyjność turystyczna
Cel strategiczny 4.	Efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych i dziedzictwa powiatu bielskiego oraz kreowanie silnej marki „Beskidy”
Cel operacyjny 4.1	Podniesienie atrakcyjności turystycznej powiatu bielskiego i jego promocja
Kierunki działań:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wdrażanie zapisów „Programu rozwoju i promocji produktów markowych powiatu bielskiego” 2. Wzmacnianie rozpoznawalności i potencjału marki turystycznej Beskidy 3. Organizacja kampanii promocyjnej turystycznych produktów markowych powiatu bielskiego 4. Modernizacja Szkolnego Schroniska Młodzieżowego „Hondrasik” w Szczyrku 5. Rozwój informacji turystycznej powiatu 6. Wyznaczanie nowych i poprawa jakości istniejących szlaków turystycznych 7. Rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej, w tym m.in.: <ol style="list-style-type: none"> 7.1. budowa ścieżek rowerowych w ramach pasa drogowego dróg powiatowych łączących: gminy powiatu bielskiego, ościenne powiaty oraz miejsca atrakcyjne turystycznie 7.2. tworzenie miejsc obsługi rowerzystów (MOR) 7.3. stworzenie całorocznej trasy do narciarstwa biegowego w Buczkowicach, w sąsiedztwie Szkoły Mistrzostwa Sportowego 8. Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego, w tym: <ol style="list-style-type: none"> 1) Rewitalizacja zabytkowych kapliczek w pasie dróg powiatowych 2) Wsparcie przedsiębiorczości w obszarze turystyki i usług czasu wolnego wykorzystujących atrakcje oraz potencjały lokalne powiatu 3) Rozwój istniejących i tworzenie nowych produktów turystycznych powiatu, a także wzmacnianie i promocja marki regionalnej „Beskidy” 	
Rekomendacje strategiczne (fakultatywnie)	Podjęte działania powinny mieć na celu urzeczywistnianie zasad zrównoważonego rozwoju, szczególnie w kontekście utrzymania bipolarnej struktury rozwojowej powiatu bielskiego.

VI System wdrażania

6.1 Podmioty odpowiedzialne za wdrażanie

Przedmiotowa Strategia Powiatu Bielskiego 2021+, stanowi dokument określający cele i działania powiatu w perspektywie długookresowej. W celu zapewnienia konsekwentnej realizacji zapisów przyjętych w Strategii, należy zagwarantować narzędzia oraz warunki organizacyjne i instytucjonalne, służące do implementacji i weryfikacji tych postanowień.

Organem nadzorującym realizację założeń strategicznych będzie Rada Powiatu, natomiast za sam proces wdrażania Strategii odpowiedzialny będzie Zarząd Powiatu Bielskiego ze Starostą Bielskim na czele. Faktyczna realizacja poszczególnych celów operacyjnych i wskazanych w ich ramach zadań oraz pozyskiwanie środków na ich sfinansowanie, spoczywać będzie na właściwych komórkach organizacyjnych Starostwa Powiatowego w Bielsku-Białej oraz na odpowiednich powiatowych jednostkach organizacyjnych.

6.2 Potencjalne źródła finansowania

Przedsięwzięcia uwzględnione w Strategii Powiatu Bielskiego 2021+, obejmują zadania o charakterze głównym, których realizacja uzależniona została przede wszystkim od możliwości finansowych samorządu terytorialnego (środki własne) oraz stopnia efektywności pozyskiwania środków na realizację poszczególnych projektów. W tym kontekście przedmiotowy plan finansowy ma charakter indykacyjny i obejmuje wszystkie zidentyfikowane projekty.

Największe znaczenie w realizacji strategii będą miały środki przekazywane w ramach polityki spójności Unii Europejskiej w okresie programowania 2021 – 2027, zarówno w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, Regionalnego Programu Sprawiedliwej Transformacji, Programów Transgranicznych, jak również innych Krajowych Programów Operacyjnych, a ponadto w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Potencjalnymi źródłami finansowania realizacji celów Strategii są:

1. środki Unii Europejskiej tj. w szczególności środki funduszy strukturalnych, środki przeznaczone na realizację wspólnych polityk oraz programów wspólnotowych,
2. publiczne środki krajowe tj. z budżetu państwa oraz państwowych funduszy celowych, środki budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz inne środki jednostek oraz form organizacyjno-prawnych sektora finansów publicznych,
3. inna publiczna pomoc zagraniczna, w szczególności w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego czy też Norweskiego Mechanizmu Finansowego,

4. wkład własny powiatu obejmujący również kredyty i pożyczki.

6.3 Monitorowanie

System monitorowania Strategii jest procesem ciągłym, mającym na celu analizę stanu zaawansowania wdrażania zapisów dokumentu. Obejmuje on monitorowanie działań zarówno podmiotów prywatnych jak i publicznych. Istotą systemu monitorowania i ewaluacji jest ocena stopnia, i skutków wdrażania działań strategicznych. Przeprowadzony monitoring powinien dać odpowiedź na pytanie o stopień realizacji określonych zadań i osiągnięcia celów, zaś systematyczna obserwacja zmian zachodzących w ramach poszczególnych celów i zadań, pozwoli na ewaluację zapisów dokumentu, co może stać się podstawą do jego aktualizacji.

Monitoring i ewaluacja odbywać się będą na dwóch płaszczyznach:

	Płaszczyźnie strategicznej
	Płaszczyźnie operacyjnej

System monitorowania na płaszczyźnie strategicznej dotyczy monitorowania podstawowych parametrów dokumentu (np. ludność, powierzchnia), monitorowania skutków realizacji oraz stopnia realizacji celów Strategii – monitoring coroczny. System monitorowania na płaszczyźnie operacyjnej (w odniesieniu do działań) będzie realizowany w cyklach dwuletnich, od momentu uchwalenia Strategii przez Radę Powiatu. Źródła pozyskiwania danych do monitorowania wskaźników: BDL, GUS, Zarząd Dróg Powiatowych, wydziały starostwa (ewidencja własna).

CEL	Nazwa wskaźnika i jednostka miary	Pożądany trend
Cel strategiczny 1. Wzmacnianie jakości świadczonych usług publicznych oraz potencjału instytucjonalnego	Pozycja szkół prowadzonych przez powiat w rankingach [miejsce]	Wzrost ↑
	Nakłady powiatu na ochronę zdrowia (inwestycje, bieżące utrzymanie, pożyczki) [PLN]	Wzrost ↑
	Liczba lekarzy przypadająca na 10 tys. mieszkańców [os.]	Wzrost ↑
	Liczba złożonych ofert na realizację zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe [szt.]	Wzrost ↑
	Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 mieszkańców [os.]	Wzrost ↑
Cel strategiczny 2. Niwelowanie skutków i aktywna adaptacja do zmian klimatycznych	Poziom emisji zanieczyszczeń pyłowych [t/r]	Spadek ↓
Cel strategiczny 3. Wspieranie budowy nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy	Liczba organizacji pozarządowych [szt]	Wzrost ↑
	Stopa bezrobocia [%]	Spadek ↓

	Liczba niskoemisyjnego taboru autobusowego [szt.]	Wzrost ↑
	Długość zmodernizowanych dróg publicznych [km]	Wzrost ↑
	Powierzchnia terenów inwestycyjnych na terenie powiatu [ha]	Wzrost ↑
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 tys. osób w wieku produkcyjnym, w tym na terenach wiejskich [os.]	Wzrost ↑
Cel strategiczny 4. Efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych i dziedzictwa powiatu bielskiego	Liczba korzystających z noclegów na terenie powiatu bielskiego [os.]	Wzrost ↑

Jednostki miary:

1. *PLN – złoty polski;*
2. *os. – osoba;*
3. *szt. – sztuka;*
4. *km – kilometr;*
5. *t/r – tona/rok;*
6. *ha – hektar.*

6.4 Ewaluacja

Ewaluacja Strategii czyli ocena stopnia realizacji jej celów i efektów powinna być dokonana według metodologii Unii Europejskiej. Według Komisji Europejskiej, ewaluacja to ocena interwencji publicznej pod kątem jej rezultatów, oddziaływania oraz potrzeb, które ma spełniać/miała zaspokoić. Zgodnie z wytycznymi i praktyką europejską w badaniu ewaluacyjnym stosować należy pięć kryteriów ewaluacyjnych:

Trafność	zestawienie nakładów np. ilość środków, wysiłków do efektów, określenie czy realizowano możliwie racjonalnymi kosztami nakładami, czy inne metody byłyby skuteczniejsze
Efektywność	oznacza odwołanie do zadań powiatu, ustawy, przepisów, określenie czy działanie odpowiada potrzebom, uzasadnienie merytorycznego działania
Skuteczność	określenie na ile osiągnięto zamierzone cele, stopień realizacji (częściowo, w pełni)
Użyteczność (przydatność)	określenie dla jakich konkretnie grup działanie jest użyteczne
Trwałość	określenie czy działanie jest trwałe, czy zachowana jest ciągłość działań, jego długookresowość

Każda ewaluacja polityk publicznych jest nie tylko oceną działań w określonym czasie, ale także działaniem pozwalającym na stałe ich doskonalenie oraz tworzenie nowych działań, stosownych do zmieniających się warunków i potrzeb. Jedną z funkcji ewaluacji jest więc wzmocnienie procesu programowania strategicznego rozwoju powiatu bielskiego. W 2025 r. przewiduje się dokonanie okresowej ewaluacji stopnia realizacji Strategii oraz w razie konieczności, jej aktualizacji, szczególnie w przypadku zaistnienia zmian prawnych, organizacyjnych, finansowych, istotnych dla funkcjonowania i rozwoju samorządu.

Ewaluacja powinna być związana z nową perspektywą finansową Unii Europejskiej (po roku 2027). Zmiany w zapisach Strategii Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+ mogą wynikać także z powstania nowych dokumentów strategicznych na poziomie kraju i Unii Europejskiej lub pojawienia się nowych, znaczących dla rozwoju powiatu instrumentów prawnych, finansowych itp.

Spis tabel, rysunków i wykresów

Tabela 1 Powierzchnia form ochrony przyrody w poszczególnych gminach.....	22
Tabela 2 Dochody budżetów gmin powiatu bielskiego działu: Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo w 2018 r.	32
Tabela 3 Ocena stanu wybranych jcwp na terenie powiatu bielskiego	34
Tabela 4 Charakterystyka Jednolitych Części Wód Podziemnych występujących na terenie powiatu bielskiego.....	35
Tabela 5 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna na terenie powiatu bielskiego	36
Tabela 6 Dokąd wyjeżdżają za pracą mieszkańcy Gmin powiatu bielskiego	50
Tabela 7 Wydatki przeznaczone na inwestycje i remonty drogowe w latach 2016 - 2019.....	55
Tabela 8 Ewidencja dróg powiatu bielskiego w podziale na gminy.....	60
Tabela 9 Drogi powiatowe miejskie.....	63
Tabela 10 Wykaz dróg powiatowych na terenie powiatu bielskiego.....	64
Tabela 11 Wskaźniki transportu publicznego.....	69
Tabela 12 Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna powiatów i gmin województwa śląskiego dla gospodarki narodowej oraz wybranych sekcji	81
Tabela 13 Liczebność dzieci objętych opieką w przedszkolach i uczniów w szkołach na terenie powiatu bielskiego w latach 2008, 2016, 2018 i 2019 – dynamika zjawiska	84
Tabela 14 Przestępstwa w powiecie bielskim w latach 2014 – 2019.....	96
Tabela 15 Dane dotyczące zdarzeń w ruchu drogowym w powiecie bielskim w latach 2014 – 2019.....	97
Tabela 16 Liczba kontroli stanu trzeźwości kierowców na terenie KMP Bielsko-Biała w latach 2014-2019.....	98
Tabela 17 Liczba zdarzeń w których interweniowała straż pożarna na terenie powiatu bielskiego w latach 2014-2019.....	99
Rysunek 1 Pokrycie gmin formami ochrony przyrody.....	23
Rysunek 2 Obszary Natura 2000 na terenie powiatu bielskiego	24
Rysunek 3 Formy ochrony przyrody na terenie powiatu bielskiego.....	27
Rysunek 4 Pomniki przyrody na terenie powiatu bielskiego.....	28
Rysunek 5 Leśnictwo w powiecie bielskim	31
Rysunek 6 Wody powierzchniowe powiatu bielskiego.....	33
Rysunek 7 Powiat bielski na tle Jednolitych Części Wód podziemnych	35
Rysunek 8 Odpady komunalne zebrane selektywnie i zmieszane w powiecie bielskim w 2018 roku	38
Rysunek 9 Zdarzenia wymagające udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej w powiecie bielskim w 2019 roku.....	42
Rysunek 10 Plan linii komunikacji zbiorowej w powiecie bielskim.....	70
Wykres 1 Liczba ludności powiatu bielskiego w 2009 - 2018 r.	15
Wykres 2 Liczba ludności powiatu bielskiego z podziałem na płeć w 2009 - 2018 r.	15
Wykres 3 Porównanie liczby mieszkańców powiatu bielskiego wg zameldowania i ewidencji osób objętych systemem gospodarki odpadami 2015-2018.....	16
Wykres 4 Przyrost naturalny w powiecie bielskim w latach 2009 - 2018 r.	17
Wykres 5 Saldo migracji w powiecie bielskim w 2009 - 2018 r.	17
Wykres 6 Piramida wieku dla ludności powiatu bielskiego w roku 2018 r	18
Wykres 7 Współczynnik feminizacji w 2018 r.	18
Wykres 8 Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w 2018 r.....	20
Wykres 9 Prognozowana liczba mieszkańców w powiecie bielskim oraz w Bielsku-Białej w perspektywie do roku 2050	21
Wykres 10 Struktura użytkowania gruntów powiatu bielskiego	29
Wykres 11 Użytki rolne powiatu bielskiego	30
Wykres 12 Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie bielskim w latach 2014-2018..	39
Wykres 13 Struktura bezrobocia w powiecie bielskim w latach 2009-2018 r.....	45
Wykres 14 Udział zarejestrowanych bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2009-2018 r.	46
Wykres 15 Bezrobotni wg płci w 2019 roku [os.].....	47
Wykres 16 Wybrane kategorie bezrobotnych w latach 2015-2019 r. [os.].....	48
Wykres 17 Pracujący na 1.000 ludności – ujęcie porównawcze	49
Wykres 18 Liczba wpisów do rejestru oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy obcokrajowcowi na rzecz firm z powiatu bielskiego – dynamika zjawiska 2015-2019 r.	53
Wykres 19 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na terenie powiatu bielskiego	72
Wykres 20 Wskaźniki gospodarcze – porównanie za rok 2018	73
Wykres 21 Wskaźniki gospodarcze 2018 r.– poziom przedsiębiorczości	73
Wykres 22 Struktura gospodarki w powiecie bielskim wg sekcji i działów PKD 2007 w 2018 r.....	74
Wykres 23 Przedsiębiorstwa w powiecie bielskim pod względem wielkości zatrudnienia – dynamika 2009 - 2018 r.....	78
Wykres 24 Przeciętne wynagrodzenie brutto w 2018 r. – ujęcie porównawcze	79
Wykres 25 Średnie zarobki brutto w powiatach w relacji do Polski – dynamika 2009 – 2018 r.	79

Wykres 26 Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100).....	80
Wykres 27 Respondenci według płci [%]	118
Wykres 28 Przedział wiekowy badanych [%].....	118
Wykres 29 Wykształcenie ankietowanych [%].....	119
Wykres 30 Status na rynku pracy [%].....	119
Wykres 31 Ocena sytuacji materialnej rodziny [%].....	120
Wykres 32 Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby/chciałby Pani/Pan mieszkać? [%].....	120
Wykres 33 Poczucie przynależności na poziomie tożsamości w podziale na wskazania pierwszo i drugorzędowe [%].....	121
Wykres 34 Miejsce zamieszkania [%]	122
Wykres 35 Czy powiat bielski jest dobrym miejscem do życia? [%].....	122
Wykres 36 Czy gmina, w której zamieszkują, jest dobrym miejscem do życia? [%].....	123
Wykres 37 Od jak dawna zamieszkuje Pan(i) na terenie powiatu bielskiego włącznie z czasem zamieszkania w obecnej miejscowości? [%].....	123
Wykres 38 Ocena mieszkańców dotycząca elementów infrastruktury oraz ich dostępności na terenie gminy [%].....	125
Wykres 39 Ocena placówek szpitalnych prowadzonych przez powiat bielski [%]	127
Wykres 40 Co jest największą zaletą, mocną stroną, atutem zamieszkania na terenie powiatu bielskiego? [%]	128
Wykres 41 Co jest największą wadą, słabą stroną zamieszkania na terenie powiatu bielskiego? [%].....	129
Wykres 42 Co należało by poprawić w pierwszej kolejności w funkcjonowaniu powiatu w przeciągu najbliższych lat? [%]..	130
Wykres 43 Deklaracja statusu zatrudnienia [%].....	131
Wykres 44 Lokalizacja miejsca pracy [%]	131
Wykres 45 Czas dojazdu do pracy [%]	132
Wykres 46 Ocena poszczególnych elementów związanych z rynkiem pracy [%].....	133
Wykres 47 Ewentualne poczucie zagrożenia utratą pracy [%].....	133
Wykres 48 „Co zrobił(a)by Pan(i), gdyby utracił(a) Pan(i) pracę? [%].....	134
Wykres 49 Wskazanie miejsca wykonywania określonych czynności [%].....	135
Wykres 50 Czy uważa pan(i), że ma realny wpływ na to co się dzieje w Pana(i) najbliższym otoczeniu , miejscowości? [%].	136
Wykres 51 Płeć badanych biorących udział w badaniu [%]	137
Wykres 52 Wiek badanych biorących udział w badaniu.....	137
Wykres 53 Jak oceniasz sytuację materialną swojej rodziny?[%].....	138
Wykres 54 Gdzie w perspektywie najbliższych 5-10 lat chciałabyś/chciałbyś mieszkać? [%].....	138
Wykres 55 Proszę zaznaczyć kim czujesz się myśląc o swojej tożsamości w pierwszej i drugiej kolejności? Która tożsamość/tożsamości są dla najważniejsze? [%].....	139
Wykres 56 Czy uważasz, że powiat bielski jest dobrym miejscem do życia? [%]	140
Wykres 57 Czy uważasz, że miejscowość, w której mieszkasz jest dobrym miejscem do życia? [%].....	141
Wykres 58 Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie zamieszkiwanej gminy, proszę określić jak oceniasz ich aktualny stan/dostępność [%]	142
Wykres 59 Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie powiatu bielskiego, proszę określić jak oceniasz ich aktualny stan/dostępność [%]	143
Wykres 60 Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie powiatu bielskiego, proszę określić jak oceniasz ich aktualny stan/dostępność [%]	144
Wykres 61 Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie powiatu bielskiego, proszę określić jak oceniasz ich aktualny stan/dostępność [%]	145
Wykres 62 Jeśli korzystałeś/korzystałaś z któregoś z placówek szpitalnych prowadzonych przez powiat bielski, proszę ocenić jakość jej funkcjonowania [%]	146
Wykres 63 Co/jakie elementy związane z funkcjonowaniem powiatu bielskiego powinny Twoim zdaniem zostać poprawione w następnych latach w pierwszej kolejności? [%].....	147
Wykres 64 Rodzaj szkoły do której uczęszczają respondenci.....	148
Wykres 65 Co zamierzasz zrobić po ukończeniu aktualnej szkoły? [%].....	148
Wykres 66 Czy plany ewentualnego kontynuowania nauki, lub pracy będą wiązane się z wyjazdem/opuszczeniem zamieszkiwanej miejscowości? [%].....	149
Wykres 67 Jeśli w celach kontynuowania nauki lub znalezienia pracy zamierzasz wyjechać poza zamieszkiwaną obecnie miejscowość, zaznacz gdzie prawdopodobnie wyjedziesz? [%].....	149
Wykres 68 Oceń własne umiejętności/kompetencje we wskazanych obszarach. Wskaż, w których z nich radzisz sobie dobrze, a w których mógłbyś/łabyś się jeszcze rozwinąć [%].....	150
Wykres 69 W jaki sposób oceniasz poszczególne elementy związane z rynkiem pracy na terenie powiatu bielskiego? [%]....	151
Wykres 70 Czy nie czujesz się zagrożona / zagrożony perspektywą braku pracy, kiedy już skończysz naukę? [%]	152
Wykres 71 Co zrobiłabyś / zrobiłbyś gdyby po zdobyciu przez Ciebie zawodu nie mogłabyś / nie mógłbyś znaleźć odpowiedniej pracy? [%]	152
Wykres 72 Ile czasu jesteś w stanie poświęcić, aby codziennie dojeżdżać do atrakcyjnej pracy? [%]	153
Wykres 73 Czy podjął(a)s podjął(a)s już kiedykolwiek pracę, za którą otrzymał(a)s wynagrodzenie? [%].....	153